

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) NR 1268/2012

z dnia 29 października 2012 r.

w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii⁽¹⁾, w szczególności jego art. 8, 11, 13, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 29, 30, 31, 34, 35, 38, 41, 44, 49, 53, 54, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 142, 144, 145, 146, 148, 151, 154, 156, 157, 181, 183, 184, 186, 187, 188, 190, 191, 192, 195, 196, 199, 201, 203, 204, 205, 208 i 209,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich⁽²⁾ zostało gruntownie zmienione i zastąpione rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 966/2012 (zwanym dalej „rozporządzeniem finansowym”). Należy zatem dostosować do rozporządzenia finansowego rozporządzenie Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich⁽³⁾. W celu zapewnienia przejrzystości konieczne jest zastąpienie rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2342/2002.

(2) Zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „TFUE”) akt ustawodawczy może przekazywać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów o charakterze nieustawodawczym wyłącznie w celu uzupełnienia lub zmiany niektórych, innych niż istotne, elementów tego aktu ustawodawczego. W związku z tym niektóre przepisy rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2342/2002 zostały włączone do rozporządzenia finansowego. Nie powinny one zatem figurować w niniejszym rozporządzeniu.

(3) W czasie prac przygotowawczych Komisja przeprowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, i zapewniła jednoczesne, terminowe i odpowiednie przekazywanie stosownych dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

(4) W odniesieniu do zasad budżetowych, zwłaszcza zasady jednności, w wyniku uproszczenia zasad dotyczących generowania i odzyskiwania odsetek narosłych od płatności zaliczkowych, a zwłaszcza zniesienia ciężącego na odbiorcach dotacji obowiązku generowania takich odsetek, przepisy dotyczące zakresu i warunków odzyskiwania odsetek stają się nieaktualne. Gdyby taki wymóg miał wciąż obowiązywać podmioty, którym powierza się zadania związane z wykonywaniem budżetu, umowy o delegowaniu zadań zawierane z tymi podmiotami powinny zawierać zasady regulujące określanie, wykorzystywanie i ujmowanie na rachunkach narosłych odsetek. W przypadkach gdy odsetki narosłe od płatności zaliczkowych są należne Unii na podstawie tych umów, odsetki te powinny być wpłacane do budżetu jako dochody przeznaczone na określony cel.

(5) W odniesieniu do zasady jednoroczności należy sprecyzować znaczenie środków rocznych oraz wstępnych etapów procedury zaciągania zobowiązań, które, jeśli zostaną zakończone do dnia 31 grudnia, mogą umożliwić przeniesienie środków na zobowiązania.

⁽¹⁾ Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 248 z 16.9.2002, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 357 z 31.12.2002, s. 1.

- (6) W odniesieniu do zasady jednostki rozliczeniowej należy określić kursy stosowane do przeliczeń między euro i innymi walutami na potrzeby wymogów w zakresie zarządzania przepływami środków pieniężnych i rachunkami. Ponadto należy dodatkowo zwiększyć przejrzystość księgowania wyników takich przeliczeń walutowych. W następstwie wprowadzenia euro należy znieść ciężący na Komisji obowiązek dostarczania państwom członkowskim informacji dotyczących transferów środków pieniężnych przeprowadzanych między walutami.
- (7) W odniesieniu do odstępstw od zasady uniwersalności należy określić traktowanie budżetowe dochodów przeznaczonych na określony cel, w szczególności wkładów państw członkowskich lub państw trzecich na rzecz niektórych programów unijnych, podobnie jak limity kompensowania wydatków i dochodów. W szczególności, zważywszy na dotychczasową praktykę, w celu zapewnienia pewności prawa należy sprecyzować, że dochody przeznaczone na określony cel powinny z zasady automatycznie generować środki na zobowiązania i środki na płatności, jak tylko dana instytucja otrzymuje te dochody. Należy także określić przypadki, gdy w drodze wyjątku, dochody przeznaczone na określony cel mogą być udostępnione, zanim dana instytucja faktycznie otrzyma te dochody.
- (8) W odniesieniu do zasady specyfikacji należy podać dokładną definicję obliczania procentu środków, które instytucje mają prawo przenieść na mocy posiadanej autonomii. Parlament Europejski i Rada powinny otrzymać pełne informacje poprzez szczegółowe wyjaśnienia we wnioskach o przesunięcie, które muszą być im przedkładane.
- (9) W odniesieniu do należytego zarządzania finansami niezbędne jest określenie celów oceny *ex ante*, oceny okresowej i oceny *ex post* programów i działań, minimalnej częstotliwości, z jaką mają one być przeprowadzane, oraz informacji, jakie mają zostać przedstawione w ocenie skutków finansowych regulacji.
- (10) W odniesieniu do zasady przejrzystości publikacja danych imiennych dotyczących zainteresowanych odbiorców i dokładnych kwot, jakie oni otrzymali, zwiększa przejrzystość wykorzystania odnośnych środków. Udostępnienie takich informacji obywatelom wzmacnia publiczną kontrolę wykorzystania danych kwot i przyczynia się do optymalnego wykorzystania funduszy publicznych. Równocześnie, w przypadku gdy odbiorcy są osobami fizycznymi, taka publikacja podlega przepisom dotyczącym ochrony danych osobowych. W związku z tym dane osobowe powinny być publikowane jedynie wtedy, gdy jest to niezbędne i proporcjonalne do zamierzonego zasadnego celu.
- (11) Informacje na temat wykorzystania unijnych środków powinny być publikowane na stronie internetowej instytucji i powinny obejmować co najmniej imię i nazwisko lub nazwę odbiorcy, miejscowość, kwotę i cel, na jaki środki zostały przyznane. Informacje te powinny uwzględniać kryteria określone w art. 35 ust. 3 rozporządzenia finansowego, zwłaszcza rodzaj i znaczenie przyznanych środków.
- (12) Należy publikować imię i nazwisko lub nazwę oraz miejscowość odbiorców środków unijnych w odniesieniu do nagród, dotacji i zamówień, które zostały przyznane lub udzielone w następstwie otwarcia procedury publicznej na konkurencję, jak ma to miejsce zwłaszcza w przypadku konkursów, zaproszeń do składania wniosków i zaproszeń do składania ofert, z poszanowaniem zasad TFUE, a w szczególności zasad przejrzystości, proporcjonalności, równego traktowania i niedyskryminacji. Ponadto taka publikacja powinna przyczyniać się do kontroli publicznych procedur wyboru przez kandydatów odrzuconych w ramach konkurencji.
- (13) Okres publikacji danych osobowych dotyczących osób fizycznych nie powinien przekraczać okresu wykorzystania środków przez odbiorcę i w związku z tym dane te powinny być usuwane po dwóch latach. Powinno mieć to zastosowanie również do danych osobowych dotyczących osób prawnych, w przypadku których oficjalna nazwa wskazuje na jedną lub kilka osób fizycznych.
- (14) W większości przypadków objętych niniejszym rozporządzeniem publikacja dotyczy osób prawnych.
- (15) Jeśli chodzi o osoby fizyczne, taką publikację należy rozważać jedynie z poszanowaniem zasady proporcjonalności między wielkością przyznanej kwoty i potrzebą kontroli optymalnego wykorzystania środków. W przypadku osób fizycznych publikacja regionu na poziomie NUTS 2 jest spójna z celem publikacji informacji o odbiorcach, zapewnia równe traktowanie państw członkowskich różnych rozmiarów, nie naruszając przy tym prawa odbiorców do poszanowania życia prywatnego, a zwłaszcza do ochrony ich danych osobowych.
- (16) Informacje dotyczące stypendiów i innego bezpośredniego wsparcia wypłacanego najbardziej potrzebującym osobom fizycznym powinny nadal być wyłączone z obowiązku publikacji.

- (17) Aby zapewnić przestrzeganie zasady równego traktowania odbiorców, należy także zagwarantować publikację informacji dotyczących osób fizycznych zgodnie z ciężącym na państwach członkowskich obowiązkiem zagwarantowania szerokiej przejrzystości zamówień, których wartość przekracza kwotę określoną w dyrektywie 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi ⁽¹⁾.
- (18) Nie należy publikować imienia i nazwiska lub nazwy oraz miejscowości odbiorcy ani kwoty i celu, na jaki środki zostały przyznane, jeśli taka publikacja stanowi zagrożenie dla integralności odbiorcy, chronionej Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, lub zaszkodziłaby uzasadnionym interesom handlowym odbiorcy.
- (19) Nomenklatura budżetowa powinna zapewniać jasność i przejrzystość niezbędną dla procesu budżetowego.
- (20) Należy także zdefiniować działania mogące stanowić konflikt interesów.
- (21) W odniesieniu do zarządzania pośredniego należy określić ramy takiego delegowania uprawnień i treść umowy o delegowaniu zadań. Każdy podmiot lub każda osoba, którym powierza się zadania związane z wykonaniem budżetu, powinni zagwarantować poziom ochrony interesów finansowych Unii równoważny z poziomem wymaganym na mocy rozporządzenia finansowego. Należy określić warunki, na których Komisja może uznać, że systemy, zasady i procedury stosowane przez te podmioty lub osoby są równoważne z jej własnymi, aby zapewnić należyte zarządzanie unijnymi środkami finansowymi przez podmioty, którym powierza się wykonanie zadań.
- (22) Agencje wykonawcze, które pozostają pod kontrolą Komisji, powinny być uznawane za delegowanych urzędników zatwierdzających tej instytucji do celów wykonania budżetu Unii.
- (23) W przypadku zarządzania pośredniego z udziałem organizacji międzynarodowych, należy wskazać organizacje kwalifikujące się do tego rodzaju zarządzania.
- (24) W przypadku gdy zadania związane z wykonywaniem budżetu powierza się organom publicznym lub organom podlegającym prawu prywatnemu mającym obowiązek świadczenia usługi publicznej, należy określić warunki wyznaczania takich organów.
- (25) W odniesieniu do zarządzania pośredniego należy ustanowić szczegółowe zasady dotyczące procedur badania i zatwierdzania sprawozdań rachunkowych oraz wyłączenia z finansowania przez Unię wydatków dokonanych z naruszeniem mających zastosowanie przepisów.
- (26) Podmioty prawa prywatnego wykonujące zadania przygotowawcze lub pomocnicze w imieniu Komisji powinny być wybierane zgodnie z procedurami udzielania zamówień.
- (27) W odniesieniu do roli podmiotów upoważnionych do działań finansowych reforma zarządzania finansami, wraz ze zniesieniem scentralizowanych kontroli *ex ante*, powoduje wzrost obowiązków urzędników zatwierdzających we wszystkich operacjach po stronie dochodów i wydatków, w tym w zakresie systemów kontroli wewnętrznej. Parlament Europejski i Rada powinny w przyszłości być powiadamiane o powołaniu delegowanego urzędnika zatwierdzającego lub o zakończeniu pełnienia przez niego obowiązków. Należy w związku z tym określić zadania, obowiązki i zasady procedur, które mają być przestrzegane. Internalizacja kontroli *ex ante* wymaga w szczególności wyraźnego rozróżnienia między zadaniami odnoszącymi się do zainicjowania operacji w zakresie wykonania budżetu i zadaniami odnoszącymi się do sprawdzenia takich operacji. Ponadto każda instytucja powinna przyjąć kodeks standardów zawodowych, mający zastosowanie do pracowników odpowiedzialnych za weryfikację *ex ante* i *ex post*. Należy także zagwarantować, aby rozliczenie z przyjętych obowiązków było zawarte w rocznym sprawozdaniu przedkładanym instytucji, która jest odpowiedzialna między innymi za weryfikację *ex post*. Należy przechowywać dokumenty potwierdzające dotyczące prowadzonych operacji. Ponadto wszystkie formy procedury negocjacyjnej stosowanej przy udzielaniu zamówień publicznych powinny być przedmiotem specjalnego sprawozdania dla instytucji oraz zawiadomienia Parlamentu Europejskiego i Rady, ze względu na fakt, że zamówienia takie stanowią odstępstwa od zwykłych procedur udzielania zamówień.
- (28) Należy dostosować rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002, aby uwzględnić podwójną rolę szefów delegatury, działających jako subdelegowani urzędnicy zatwierdzający dla Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (zwanej dalej „ESDZ”) oraz, w odniesieniu do środków operacyjnych – dla Komisji.
- (29) W celu sprecyzowania obowiązków należy także podać dokładną definicję zadań i obowiązków księgowego związanych z systemami rachunkowości, zarządzaniem zasobami finansowymi, zarządzaniem rachunkami bankowymi i aktami osób trzecich. Należy także ustanowić zasady zakończenia pełnienia obowiązków przez księgowego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 134 z 30.4.2004, s. 114.

- (30) Należy również określić warunki korzystania z rachunków zaliczkowych, systemu zarządzania, który stanowi wyjątek od normalnych procedur budżetowych, a także zadania i obowiązki administratorów rachunków zaliczkowych oraz urzędników zatwierdzających i księgowych związane z kontrolą rachunków zaliczkowych. Należy informować Parlament Europejski i Radę o każdym powołaniu lub zakończeniu pełnienia obowiązków. Dla zapewnienia wydajności w delegaturach należy utworzyć tylko jeden rachunek zaliczkowy dla środków zarówno z sekcji budżetu dotyczącej Komisji, jak i sekcji dotyczącej ESDZ. Konieczne okazało się wprowadzenie możliwości korzystania z kart debetowych powiązanych z rachunkami zaliczkowymi w celu ułatwienia płatności, szczególnie w delegaturach i przedstawicielstwach Unii, oraz uniknięcia ryzyka związanego z posługiwaniem się gotówką.
- (31) Po określeniu zadań i obowiązków każdego z podmiotów upoważnionych do działań finansowych podmioty te mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności wyłącznie na warunkach określonych w Regulaminie pracowniczym urzędników Unii Europejskiej i warunkach zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej. Wspecjalizowane zespoły do spraw nieprawidłowości finansowych powoływane w każdej instytucji okazały się skutecznym mechanizmem ustalania, czy doszło do nieprawidłowości o charakterze finansowym, w związku z czym powinny one zostać utrzymane. Konieczne jest ustanowienie procedury występowania przez urzędnika zatwierdzającego o potwierdzenie polecenia, które uznaje on za nieprawidłowe lub sprzeczne z zasadą należytego zarządzania finansami, co powoduje zwolnienie go z wszelkiej odpowiedzialności.
- (32) W odniesieniu do dochodów, z wyjątkiem szczególnego przypadku zasobów własnych, objętego decyzją Rady 2007/436/WE, Euratom z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie systemu zasobów własnych Wspólnot Europejskich⁽¹⁾, konieczne jest określenie zadań i kontroli wchodzących w zakres odpowiedzialności urzędników zatwierdzających na różnych etapach procedury: ustalanie prognoz należności, sporządzanie nakazu odzyskania środków, wysyłanie not debetowych informujących dłużnika, że należność została ustalona, obliczanie należnych odsetek za zwłokę, oraz w stosownych przypadkach – podejmowanie decyzji o odstąpieniu od należności z zastrzeżeniem kryteriów gwarantujących zgodność z należytych zarządzaniem finansami w celu zapewnienia skutecznego poboru dochodów.
- (33) Niezbędne jest określenie roli księgowego w poborze dochodów i w przyznawaniu dodatkowego terminu na realizację wydatków. Księgowemu należy także zapewnić elastyczność w odzyskiwaniu płatności, taką jak możliwość bezpośredniego kompensowania długu, lub, w wyjątkowych okolicznościach, odstąpienia od wymogu wniesienia zabezpieczenia na spłatę zadłużenia, jeśli dłużnik może i chce dokonać płatności w dodatkowym terminie, ale nie jest w stanie wnieść takiego zabezpieczenia z należytych uwzględnieniem zasady proporcjonalności.
- (34) W celu zagwarantowania zarządzania aktywami przy jednoczesnym zapewnieniu wynagrodzenia finansowego konieczne jest, aby kwoty mogły zostać tymczasowo zainkasowane, tak jak zaskarżane grzywny w obszarze konkurencji, zainwestowane w aktywa finansowe oraz aby określone zostało przeznaczenie odsetek uzyskanych z tych inwestycji.
- (35) Aby zagwarantować, że Komisja dysponuje wszystkimi informacjami niezbędnymi do przyjęcia decyzji w sprawie finansowania, konieczne jest ustanowienie minimalnych wymogów dotyczących treści decyzji w sprawie finansowania odnoszących się do dotacji, zamówień, funduszy powierniczych, nagród i instrumentów finansowych.
- (36) W odniesieniu do wydatków należy określić zależność między decyzjami w sprawie finansowania, zobowiązaniami globalnymi i zobowiązaniami indywidualnymi, jak również cechy tych różnych etapów w celu ustanowienia jasnych ram dla poszczególnych etapów wykonywania budżetu.
- (37) Należy sprecyzować zależność między operacjami poświadczenia zasadności, zatwierdzenia i płatności oraz kontrolami, jakich dokonuje urzędnik zatwierdzający, poświadczając zasadność wydatków, z adnotacją „płatność dopuszczona”. Należy wskazać dokumenty, jakie należy przedstawić na potwierdzenie płatności i określić zasady rozliczania płatności zaliczkowych i płatności okresowych.
- (38) Należy określić szczegółowe zasady stosowania terminów mających zastosowanie do operacji poświadczenia zasadności i dokonywania płatności, uwzględniając przy tym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych⁽²⁾, aby zagwarantować, że w płatnościach dla odbiorców nie występują zbędne opóźnienia.
- (39) W odniesieniu do audytu wewnętrznego niezbędne jest ustanowienie procedury powoływania audytora i zagwarantowanie jego niezależności w ramach instytucji, która go powołała i której musi on składać sprawozdania dotyczące swojej działalności. Należy informować Parlament Europejski i Radę o każdym powołaniu lub zakończeniu pełnienia obowiązków, aby zapewnić przejrzystość w relacjach z Parlamentem Europejskim i Radą.

⁽¹⁾ Dz.U. L 163 z 23.6.2007, s. 17.

⁽²⁾ Dz.U. L 48 z 23.2.2011, s. 1.

- (40) Przepisy dotyczące zamówień powinny opierać się na dyrektywie 2004/18/WE. Należy zdefiniować różne rodzaje procedur udzielania zamówień, mające zastosowanie środki ogłaszania i publikacji, warunki zastosowania określonego rodzaju procedury oraz główne cechy istniejących procedur, kryteria wyboru i udzielania zamówień, zasady dostępu do dokumentacji przetargowej i kontaktowania się z oferentami lub kandydatami, oraz – w przypadku gdy Komisja udziela zamówień na własny rachunek – stosowane progi oraz zasady szacowania wartości udzielanych zamówień.
- (41) Celem procedur udzielania zamówień jest zaspokojenie potrzeb instytucji na najlepszych możliwych warunkach, przy jednoczesnym zagwarantowaniu równego dostępu do zamówień publicznych i przestrzeganiu zasad przejrzystości i niedyskryminacji. W celu zapewnienia przejrzystości oraz równego traktowania kandydatów i oferentów, jak również pełnej odpowiedzialności urzędników zatwierdzających za ostateczny wybór, niezbędne jest ustanowienie procedury otwierania, a następnie oceniania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału, począwszy od etapu powoływania komisji po uzasadnioną i udokumentowaną decyzję o udzieleniu zamówienia, za co ostatecznie odpowiada instytucja zamawiająca.
- (42) W świetle dotychczasowych doświadczeń konieczne jest ustanowienie nowej procedury udzielania zamówień w odniesieniu do zamówień o średniej wartości. Należy umożliwić wykorzystanie „listy potencjalnych oferentów” na tych samych warunkach co istniejącego „zaproszenia do wyrażenia zainteresowania”, ponieważ zapewnia ona mniejsze obciążenie administracyjne dla potencjalnych oferentów.
- (43) Aby chronić interesy finansowe Unii w trakcie wykonywania zamówienia, należy wprowadzić możliwość wymagania, aby podmioty zapewniające zdolność finansową w obszarze zamówień publicznych były solidarnie odpowiedzialne za wykonanie danego zamówienia.
- (44) Aby chronić interesy finansowe Unii i zapewnić kontrolę nad wykonaniem zamówienia, należy wprowadzić możliwość wymagania, aby wykonawca sam bezpośrednio wykonywał określone kluczowe zadania.
- (45) Aby zagwarantować wykonanie zamówienia zgodnie z najwyższymi standardami zawodowymi, należy wprowadzić możliwość odrzucenia oferentów z potencjalnym konfliktem interesów.
- (46) Ze względu na fakt, że zabezpieczenie finansowe przestaje być automatycznie wymagane, konieczne jest określenie kryteriów występowania z takim żądaniem.
- (47) Należy także sprecyzować zakres tytułu dotyczącego dotacji, w szczególności w odniesieniu do rodzajów działań leżących w ogólnym interesie europejskim lub organów działających w takim interesie, kwalifikujących się do otrzymania dotacji, jak również w odniesieniu do rodzajów zobowiązań prawnych, które mogą być stosowane na pokrycie dotacji. W odniesieniu do tych zobowiązań prawnych należy określić kryteria wyboru między umowami i decyzjami, ich minimalną treść oraz możliwość zawierania poszczególnych umów o udzielenie dotacji lub przyjmowania poszczególnych decyzji o udzieleniu dotacji w ramach partnerstwa ramowego, aby zapewnić równe traktowanie i uniknąć ograniczenia dostępu do unijnych środków finansowych.
- (48) W tytule dotyczącym dotacji należy także uwzględnić wprowadzenie do rozporządzenia finansowego z jednej strony szczegółowych tytułów dotyczących nagród i instrumentów finansowych, a z drugiej strony podstawowych zasad mających zastosowanie do dotacji, kosztów kwalifikowalnych, usunięcie zasady stopniowego obniżania dotacji, korzystanie z uproszczonych form dotacji (płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe i stawki zryczałtowane) oraz zniesienie wymogu wnoszenia zabezpieczenia płatności zaliczkowych.
- (49) Postępem ku elektronicznej wymianie informacji i składaniu dokumentów drogą elektroniczną, które stanowią główne uproszczenie, powinny towarzyszyć jasne warunki akceptacji systemów, które mają być wykorzystywane, tak aby stworzyć stabilne otoczenie prawne.
- (50) Należy dostosować zasady niedochodowości i współfinansowania do wyjaśnień i środków upraszczających wprowadzonych w rozporządzeniu finansowym. W szczególności, w celu zapewnienia jasności, należy ustanowić szczegółowe zasady dotyczące rodzajów wpływów, jakie mają być zatrzymywane na potrzeby zasady niedochodowości, oraz form zewnętrznego współfinansowania i wkładów rzeczowych.
- (51) W odniesieniu do zasady przejrzystości należy zezwolić na przyjmowanie i publikację wieloletnich programów prac, które mają dla wnioskodawców wartość dodaną, bowiem umożliwiają im łatwiejsze przewidywanie i lepsze przygotowywanie się do zaproszeń do składania wniosków. W tym kontekście należy określić warunki, na jakich programy prac mogą być uznawane za decyzje w sprawie finansowania. W celu zapewnienia przejrzystości konieczna jest także publikacja zaproszeń do składania wniosków, z wyjątkiem nagłych przypadków lub gdy działanie może zostać zrealizowane tylko przez jeden podmiot. Należy określić minimalną treść takiej publikacji.

- (52) Ze względu na fakt, że warunki kwalifikowalności dotyczące podatku od wartości dodanej (VAT) uiszczanego przez beneficjentów prowadzą do błędów i rozbieżności, należy zagwarantować, że pojęcia nieodzyskiwanego podatku VAT i osób niebędących podatnikami w rozumieniu art. 13 ust. 1 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej⁽¹⁾ są jednolicie rozumiane i stosowane, poprzez odniesienie do działań, które pojęcia te obejmują.
- (53) W celu zapewnienia przejrzystości, równego traktowania wnioskodawców i zwiększenia rozliczalności urzędników zatwierdzających należy ustanowić procedurę udzielania dotacji, poczynawszy od etapu składania wniosków o udzielenie dotacji, w odniesieniu do których Komisja powinna dostarczać wnioskodawcom pewne minimalne informacje, po ocenę ich zgodności z uprzednio określonymi kryteriami kwalifikowalności, wyboru i udzielania dotacji, poprzedzające przyjęcie przez urzędnika zatwierdzającego ostatecznej, właściwie udokumentowanej decyzji. Należy ustanowić szczegółowe zasady dotyczące składu i zadań komisji odpowiedzialnej za ocenę zgodności wniosków z kryteriami wyboru i udzielania dotacji, jak również możliwości kontaktowania się z wnioskodawcami w toku procedury udzielania lub zaproszenia ich do dostosowania swoich wniosków. Możliwości te powinny należycie odzwierciedlać wymogi w zakresie dobrej administracji wprowadzone do rozporządzenia finansowego i powinny obejmować warunki ewentualnego dostosowania wniosków przed podpisaniem umów o udzielenie dotacji lub powiadomieniem o decyzjach o udzieleniu dotacji, zapewniając równocześnie równe traktowanie wnioskodawców i zgodność z zasadą stanowiącą, że inicjatywa działań spoczywa wyłącznie na wnioskodawcach.
- (54) Ze względu na fakt, że w rozporządzeniu finansowym ułatwiono i rozszerzono wykorzystywanie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych i stawek zryczałtowanych, należy sprecyzować definicje tych uproszczonych form dotacji. Należy w szczególności wyjaśnić, że tak jak każda forma dotacji, są one przeznaczone na pokrycie pewnych kategorii kosztów kwalifikowanych, i wskazać, że ich kwoty niekoniecznie powinny być ustalone *ex ante*, co ma szczególne znaczenie, jeśli są one ustalane na podstawie zwykłej praktyki w zakresie rachunku kosztów beneficjenta. Konieczne jest także zapewnienie stabilności zasad finansowania w ramach danego programu. W tym celu należy zezwolić na wykorzystywanie uproszczonych form dotacji przez cały okres jego trwania. Do celów statystycznych i metodycznych oraz w celu zapobiegania nadużyciom finansowym i ich wykrywania, konieczne jest zapewnienie dostępu do ogólnych informacji księgowych beneficjenta, nawet jeśli finansowanie odbywa się w drodze płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych. Weryfikacje te nie powinny jednak być wykorzystywane do podważania wartości jednostkowych już uzgodnionych płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych.
- (55) Należyte zarządzanie finansami wymaga, aby Komisja była chroniona gwarancjami. Na etapie składania wniosków o udzielenie dotacji – poprzez poddawanie kontrolom finansowym wniosków dotyczących znacznych kwot, w chwili dokonywania wypłat płatności zaliczkowych, jeżeli urzędnik zatwierdzający uzna, że istnieje uzasadnione ryzyko – poprzez wymaganie uprzedniego zabezpieczenia finansowego, oraz na etapie płatności okresowych lub płatności salda – wymagając przedkładania zaświadczeń sporządzanych przez audytorów w przypadku wniosków o płatność dotyczących znacznych kwot i wiążących się z najwyższym ryzykiem.
- (56) Należy sprecyzować warunki i procedury zawieszania dotacji lub zmniejszania ich wysokości, tak aby lepiej zdefiniować podstawy takiego zawieszenia lub zmniejszenia, zapewnić odpowiednie informacje beneficjentom i zagwarantować im możliwość skorzystania z prawa do obrony na każdym etapie.
- (57) Należyte zarządzanie środkami finansowymi Unii oznacza także, że sami beneficjenci dotacji wykorzystują dotacje unijne w sposób oszczędny i wydajny. W szczególności koszty zamówień udzielanych przez beneficjentów w celu realizacji działania powinny być kosztami kwalifikowalnymi, pod warunkiem że zamówienia te udzielane są oferentowi przedstawiającemu ofertę najbardziej korzystną ekonomicznie.
- (58) Ponieważ w rozporządzeniu finansowym złagodzone ograniczenia dotyczące możliwości przyznawania wsparcia finansowego osobom trzecim, należy określić minimalne przepisy, jakie uzgadnia się na poziomie umowy o udzielenie dotacji lub umieszcza się w decyzji o udzieleniu dotacji, aby wyraźnie odróżnić przyznawanie wsparcia finansowego osobom trzecim przez beneficjenta od wykonywania zadań budżetowych przez osobę uprawnioną w ramach zarządzania pośredniego.
- (59) Należy dostosować uprawnienia w zakresie nakładania kar na beneficjentów dotacji do uprawnień przyznanych w kontekście zamówień, zważywszy, że mają one taki sam charakter i powinny podlegać tym samym zasadom w zakresie skuteczności i proporcjonalności.
- (60) Nagrody powinny podlegać zasadom przejrzystości i równego traktowania, w taki sam sposób, jak dotacje. W tym kontekście należy także określić minimalne elementy programów prac i konkursów, uwzględniając odnośne wymagania dotyczące dotacji. Należy w szczególności określić warunki uznawania programów prac za decyzje w sprawie finansowania, jak również minimalną treść zasad konkursu, zwłaszcza warunki wypłaty nagrody zwycięzcom w razie ich przyznania, oraz odpowiednie środki publikacji.

⁽¹⁾ Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1.

- (61) Zgodność z zasadami przejrzystości i równego traktowania wymaga również ustanowienia wyraźnie określonej procedury przyznawania nagród, począwszy od przesyłania zgłoszeń po informowanie wnioskodawców i powiadamianie zwycięskich uczestników. Procedura ta powinna obejmować ocenę zgłoszeń przez zespół ekspertów powołany przez właściwego urzędnika zatwierdzającego według kryteriów przyznawania nagród określonych w zasadach konkursu w celu zapewnienia kompetentnej i neutralnej oceny zgłoszeń. Opierając się na ich zaleceniach, właściwy urzędnik zatwierdzający powinien podjąć ostateczną decyzję w sprawie przyznania nagrody, jako że odpowiedzialność za wykonanie budżetu zawsze spoczywa na Komisji.
- (62) Aby zapewnić ujednoczone wdrażanie różnych instrumentów finansowych w ramach Komisji, ogólne ramy zawarte w tytule VIII rozporządzenia finansowego powinny zostać uzupełnione szczegółowymi zasadami zarządzania instrumentami finansowymi, w tym przepisami dotyczącymi wyboru podmiotów, którym powierza się wdrażanie, treści umów o delegowaniu zadań, kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie oraz rachunków powierniczych.
- (63) Należy także zdefiniować zasady wyboru pośredników finansowych i odbiorców końcowych, zwłaszcza w sytuacjach gdy instrumenty finansowe są zarządzane bezpośrednio w wyjątkowych przypadkach, bądź poprzez specjalne instrumenty inwestycyjne bądź inne mechanizmy realizacji, zapewniając tym samym wydatkowanie środków finansowych Unii w sposób wydajny.
- (64) Należy określić warunki wykorzystania instrumentów finansowych, w tym efekt mnożnikowy i ramy monitorowania. Należy zagwarantować także, aby instrumenty finansowe wdrażane były w oparciu o solidną ocenę *ex ante*, dzięki czemu Komisja może kształtować je w taki sposób, aby zaradziły one słabościom rynkowym i niedostatecznemu poziomowi inwestycji.
- (65) W odniesieniu do prowadzenia ksiąg rachunkowych i prezentacji sprawozdań rachunkowych ogólnie przyjęte zasady rachunkowości, na których muszą opierać się sprawozdania finansowe, określone są w unijnych regulacjach rachunkowości. Te reguły rachunkowości powinny także określać warunki zapisywania transakcji na kontach oraz zasady wyceniania aktywów i pasywów oraz tworzenia rezerw, aby zagwarantować, że informacje są prawidłowo prezentowane, kompletne i dokładne.
- (66) W kwestiach dotyczących rachunkowości należy precyzować, że księgowy każdej instytucji musi przedstawić dokumenty opisujące organizację kont i procedury księgowe tej instytucji oraz określić warunki, jakie muszą spełniać komputerowe systemy rachunkowości, w szczególności w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostępu oraz ścieżki audytu dla wszelkich zmian dokonywanych w systemach.
- (67) W odniesieniu do prowadzenia ksiąg rachunkowych niezbędne jest określenie zasad mających zastosowanie do ksiąg rachunkowych, zestawienia obrotów i sald, okresowego uzgodnienia całkowitych kwot w tych saldach i ewidencji oraz określenie części składowych planu kont, przyjętego przez księgowego Komisji. Należy określić zasady mające zastosowanie do rejestrowania operacji, w szczególności metodę podwójnego zapisu, zasady przeliczeń walutowych operacji, które nie są denominowane w euro, oraz dokumenty potwierdzające dotyczące zapisów księgowych. Należy również określić treść zapisów księgowych.
- (68) Niezbędne jest ustanowienie zasad odnoszących się do ewidencji majątku oraz sprecyzowanie obowiązków księgowych i urzędników zatwierdzających w tym zakresie, jak również zasad mających zastosowanie do odsprzedaży majątku ujętego w ewidencji w celu zapewnienia skutecznego zarządzania aktywami.
- (69) W odniesieniu do działań zewnętrznych niniejsze rozporządzenie, tak jak i rozporządzenie finansowe, powinno przewidywać wyjątki, które odzwierciedlają szczególne cechy operacyjne tego sektora, głównie w odniesieniu do zamówień publicznych i udzielania dotacji, zwłaszcza ze względu na fakt, że procedury te realizowane są przez władze państw trzecich otrzymujących wsparcie finansowe Unii. W odniesieniu do zamówień publicznych takie różnice powinny odnosić się głównie do rodzajów procedur i progów, od których mają one zastosowanie. W odniesieniu do dotacji należy dopuścić możliwość pełnego finansowania w niektórych przypadkach, głównie w celu uwzględnienia ograniczonej zdolności beneficjentów do współfinansowania.
- (70) Należy ustanowić szczegółowe przepisy dotyczące korzystania ze wsparcia budżetowego, określające warunki wykorzystania wsparcia budżetowego i obowiązek przekazywania Komisji przez państwo partnerskie wiarygodnych informacji we właściwym czasie na potrzeby oceny spełnienia tych warunków.
- (71) W odniesieniu do funduszy powierniczych Unii należy określić zasady mające zastosowanie do wkładu Unii w fundusze powiernicze Unii oraz do wkładów innych darczyńców, ustanowić reguły rachunkowości i zasady sprawozdawczości obowiązujące fundusz powierniczy Unii, zwłaszcza w odniesieniu do odsetek narosłych na rachunku bankowym funduszu powierniczego, sprecyzować obowiązki poszczególnych podmiotów upoważnionych do działań finansowych oraz rady funduszu powierniczego, a także zdefiniować wymogi w zakresie audytu zewnętrznego. Konieczne jest również zapewnienie odpowiedniej reprezentacji darczyńców w radzie funduszu powierniczego oraz wprowadzenie wymogu uzyskania zgody Komisji co do wykorzystania środków.

- (72) Aby ułatwić procedury udzielania zamówień w ramach działań zewnętrznych, zmieniono niektóre progi, a inne progi i procedury zarządzania wchodzące w skład przepisów wspólnych dodano i dostosowano.
- (73) W odniesieniu do dotacji warunki odstąpienia od zasady współfinansowania powinny zostać dostosowane do rozporządzenia finansowego.
- (74) Aby zapewnić należyte zarządzanie środkami Unii, niezbędne jest również określenie warunków wstępnych i zasad, jakie należy umieścić w umowach w przypadku, gdy zarządzanie środkami jest zdecentralizowane lub gdy wykorzystywane są rachunki zaliczkowe.
- (75) Właściwe jest zdefiniowanie urzędów europejskich i określenie szczególnych zasad dotyczących Urzędu Publikacji oraz przepisów upoważniających księgowego Komisji do delegowania części swoich zadań na pracowników tych urzędów. Należy również ustanowić procedury operacyjne w zakresie rachunków bankowych, które urzędy europejskie mogą otwierać w imieniu Komisji.
- (76) Analogicznie do publikowania informacji o odbiorcach środków unijnych, należy publikować listę ekspertów, o której mowa w art. 204 rozporządzenia finansowego,
- wybranych w drodze zaproszenia do wyrażenia zainteresowania oraz przedmiot ich zadań. Publikować należy także ich wynagrodzenie, jeśli przekracza ono 15 000 EUR.
- (77) Należy uzupełnić nową procedurę wprowadzoną w art. 203 rozporządzenia finansowego, w szczególności w odniesieniu do rodzajów kosztów, jakie należy uwzględnić w określonych tam progach. Należy ustanowić szczegółowe zasady dotyczące przedsięwzięć z zakresu nieruchomości w delegaturach Unii ze względu na ich specyfikę, zwłaszcza w odniesieniu do nagłych przypadków. Właściwe jest określenie, że budynki mieszkalne, zwłaszcza w delegaturach, które trzeba wynająć lub zakupić w krótkim okresie, powinny być wyłączone z procedury określonej w art. 203 rozporządzenia finansowego. Nabywanie gruntów nieodpłatnie lub za symboliczną kwotę nie powinno podlegać procedurze określonej w art. 203 rozporządzenia finansowego, jako że nie stanowi ono dodatkowego obciążenia dla budżetu.
- (78) Aby zapewnić spójność z przepisami rozporządzenia finansowego, należy ustanowić przepisy przejściowe. Ponadto, aby zapewnić spójność z sektorową podstawą prawną, właściwe jest odroczenie rozpoczęcia stosowania przepisów w sprawie trybów zarządzania i instrumentów finansowych do dnia 1 stycznia 2014 r.,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

CZĘŚĆ PIERWSZA

PRZEPISY WSPÓLNE

TYTUŁ I

PRZEDMIOT

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie określa zasady stosowania rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym”).

TYTUŁ II

ZASADY BUDŻETOWE

ROZDZIAŁ 1

Zasady jedności i rzetelności budżetowej

Artykuł 2

Ujmowanie na rachunkach odsetek narosłych od płatności zaliczkowych

(Artykuł 8 ust. 4 rozporządzenia finansowego)

W przypadku należnych budżetowi odsetek umowy zawarte z podmiotami lub osobami wymienionymi w art. 58 ust. 1

lit. c) ppkt (ii)–(viii) rozporządzenia finansowego stanowią, że zaliczki wpłacane są na rachunki bankowe lub subkonta umożliwiające identyfikację środków i powiązanych odsetek. W przeciwnym wypadku metody rachunkowości stosowane przez odbiorców lub pośredników muszą umożliwiać identyfikację środków wypłaconych przez Unię, jak również odsetek i innych korzyści uzyskanych z tych środków.

Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące odsetek od płatności zaliczkowych nie mają wpływu na ujmowanie płatności zaliczkowych po stronie aktywów w sprawozdaniach finansowych zgodnie z regułami rachunkowości, o których mowa w art. 143 rozporządzenia finansowego.

ROZDZIAŁ 2

Zasada jednoroczności

Artykuł 3

Środki na dany rok budżetowy

(Artykuł 11 ust. 3 rozporządzenia finansowego)

Na środki na zobowiązania i środki na płatności zatwierdzone na dany rok budżetowy składają się:

- a) środki przewidziane w budżecie, w tym w budżetach korygujących;
- b) środki przeniesione;
- c) środki udostępnione ponownie zgodnie z art. 178 i 182 rozporządzenia finansowego;
- d) środki wynikające ze spłaty płatności zaliczkowych zgodnie z art. 177 ust. 3 rozporządzenia finansowego;
- e) środki pochodzące z niewykorzystanych dochodów przeznaczonych na określony cel w ciągu roku budżetowego lub w ciągu poprzednich lat budżetowych.

Artykuł 4

Anulowanie i przenoszenie środków

(Artykuł 13 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Środki na zobowiązania oraz środki niezróżnicowane związane z przedsięwzięciami z zakresu nieruchomości, o których mowa w art. 13 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego, mogą zostać przeniesione tylko w przypadku, gdy zobowiązania nie mogły zostać zaciągnięte przed dniem 31 grudnia roku budżetowego z przyczyn, których nie można przypisać urzędnikowi zatwierdzającemu, i jeżeli etapy wstępne są wystarczająco zaawansowane, aby uzasadnione było przypuszczenie, że zobowiązania zostaną zaciągnięte nie później niż do dnia 31 marca kolejnego roku lub – w przypadku przedsięwzięć z zakresu nieruchomości – do dnia 31 grudnia.
2. Etapami wstępnymi, o których mowa w art. 13 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego, które powinny zostać zakończone do dnia 31 grudnia roku budżetowego w celu umożliwienia przeniesienia środków na kolejny rok, są w szczególności:
 - a) w odniesieniu do zobowiązań globalnych w rozumieniu art. 85 rozporządzenia finansowego – przyjęcie decyzji w sprawie finansowania lub zamknięcie do tego dnia konsultacji dotyczących przyjęcia decyzji prowadzonych w zainteresowanych służbach w ramach każdej instytucji;
 - b) w odniesieniu do zobowiązań indywidualnych w rozumieniu art. 85 rozporządzenia finansowego – zakończenie wyboru potencjalnych wykonawców, beneficjentów, zwycięzców nagród lub osób uprawnionych.
3. Środki przeniesione zgodnie z art. 13 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego, z których do dnia 31 marca kolejnego roku budżetowego, a w przypadku kwot dotyczących przedsięwzięć z zakresu nieruchomości – do dnia 31 grudnia kolejnego roku, nie zaciągnięto zobowiązań, zostają automatycznie anulowane.

O anulowanych w ten sposób środkach Komisja powiadamia Parlament Europejski i Radę w ciągu miesiąca od dnia anulowania zgodnie z akapitem pierwszym.

4. Środki przeniesione zgodnie z art. 13 ust. 2 lit. b) rozporządzenia finansowego mogą zostać wykorzystane do dnia 31 grudnia następnego roku budżetowego.

5. Środki przeniesione zgodnie z ust. 1–4 wykazuje się w systemie rachunkowości.

ROZDZIAŁ 3

Zasada jednostki rozliczeniowej

Artykuł 5

Kurs wymiany między euro a innymi walutami

(Artykuł 19 rozporządzenia finansowego)

1. Nie naruszając przepisów szczególnych, wynikających ze stosowania rozporządzeń sektorowych, właściwy urzędnik zatwierdzający dokonuje przeliczeń z zastosowaniem dziennego kursu wymiany euro, publikowanego w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

W przypadku gdy przeliczenia między euro a inną walutą dokonują wykonawcy lub beneficjenci, stosuje się szczególne uzgodnienia dotyczące przeliczania określone w umowach dotyczących zamówień, umowach o udzielenie dotacji lub umowach w sprawie finansowania.

2. Aby uniknąć znaczącego wpływu przeliczeń walutowych na poziom współfinansowania przez Unię lub negatywnego wpływu na budżet Unii, szczególne uzgodnienia dotyczące przeliczania, o których mowa w ust. 1, w stosownych przypadkach przewidują kurs wymiany między euro a innymi walutami obliczany z zastosowaniem średniego dziennego kursu wymiany w danym okresie.

3. Jeżeli dzienny kurs wymiany euro na daną walutę nie jest opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, właściwy urzędnik zatwierdzający stosuje kurs księgowy, o którym mowa w ust. 4.

4. Do celów związanych z prowadzeniem kont, o których mowa w art. 151–156 rozporządzenia finansowego, oraz z zastrzeżeniem art. 240 niniejszego rozporządzenia dokonywanie przeliczeń między euro a inną walutę odbywa się z zastosowaniem miesięcznego księgowego kursu euro. Kurs księgowy ustalany jest przez księgowego Komisji przy wykorzystaniu wszelkich źródeł informacji, jakie uzna on za wiarygodne, na podstawie kursu wymiany obowiązującego w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego miesiąc, dla którego ustala się kurs.

5. Wyniki operacji walutowych, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, wykazywane są w osobnej rubryce ksiąg rachunkowych danej instytucji.

Akapit pierwszy niniejszego ustępu stosuje się odpowiednio do organów, o których mowa w art. 208 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 6

Kurs stosowany do przeliczeń między euro a innymi walutami

(Artykuł 19 rozporządzenia finansowego)

1. Nie naruszając przepisów szczególnych wynikających ze stosowania rozporządzeń sektorowych lub z poszczególnych umów dotyczących zamówień, umów o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji i umów w sprawie finansowania, przy przeliczeniach między euro a innymi walutami, w przypadkach gdy dokonuje ich właściwy urzędnik zatwierdzający, stosuje się kurs obowiązujący w dniu, w którym departament zatwierdzający wystawił zlecenie płatnicze lub nakaz odzyskania środków.

2. W przypadku rachunków zaliczkowych w euro kurs stosowany do przeliczeń między euro a innymi walutami ustala się według dnia, w którym bank dokonuje płatności.

3. W przypadku operacji na rachunkach zaliczkowych prowadzonych w walutach krajowych, zgodnie z art. 19 rozporządzenia finansowego, przy przeliczeniach między euro a innymi walutami stosuje się kurs obowiązujący w miesiącu, w którym dokonuje się wydatków z danego rachunku zaliczkowego.

4. W przypadku zwrotu wydatków ryczałtowych lub wydatków wynikających z Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej i warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej (zwanych dalej „regulaminem pracowniczym”), których pułap jest ustalony i które wypłacane są w walucie innej niż euro, przyjmuje się kurs obowiązujący w dniu powstania należności.

ROZDZIAŁ 4

Zasada uniwersalności

Artykuł 7

Struktura mająca na celu uwzględnienie dochodów przeznaczonych na określony cel i zapewnienie odpowiadających im środków

(Artykuł 21 rozporządzenia finansowego)

1. Nie naruszając przepisów art. 9 i 10 struktura mająca na celu uwzględnienie w budżecie dochodów przeznaczonych na określony cel obejmuje:

a) w zestawieniu dochodów w sekcji dotyczącej każdej instytucji – linię budżetową, w której mają być ujmowane dochody;

b) w zestawieniu wydatków – uwagi do budżetu, w tym ogólne uwagi wskazujące, w których liniach można zapisać środki odpowiadające udostępnionym dochodom przeznaczonym na określony cel.

W przypadku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a), stosuje się zapis symboliczny „*pro memoria*”, a w uwagach podaje się do wiadomości informację o szacowanych dochodach.

2. Środki odpowiadające dochodom przeznaczonym na określony cel udostępnia się automatycznie, zarówno jako środki na zobowiązania, jak i środki na płatności, jeżeli instytucja otrzymała dochody, z wyjątkiem któregośkolwiek z następujących przypadków:

a) w sytuacjach przewidzianych w art. 181 ust. 2 i art. 183 ust. 2 rozporządzenia finansowego,

b) w przypadku przewidzianym w art. 21 ust. 2 lit. b) rozporządzenia finansowego w odniesieniu do państw członkowskich, jeśli umowy o wkładzie finansowym wyrażone są w euro.

W sytuacji, o której mowa w akapicie pierwszym lit. b), środki na zobowiązania mogą zostać udostępnione po podpisaniu przez państwo członkowskie umowy o wkładzie finansowym.

Artykuł 8

Wkłady państw członkowskich na rzecz programów badawczych

(Artykuł 21 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego)

1. Wkłady państw członkowskich na finansowanie niektórych dodatkowych programów badawczych, przewidziane w art. 5 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000 ⁽¹⁾, dokonywane są w następujący sposób:

a) siedem dwunastych części kwoty zapisanej w budżecie wpłaca się nie później niż do dnia 31 stycznia bieżącego roku budżetowego;

b) pozostałe pięć dwunastych części wpłaca się nie później niż do dnia 15 lipca bieżącego roku budżetowego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 130 z 31.5.2000, s. 1.

2. W przypadku gdy budżet nie został ostatecznie przyjęty przed rozpoczęciem roku budżetowego, wkłady przewidziane w ust. 1 oparte są na kwocie zapisanej w budżecie na poprzedni rok budżetowy.

3. Wszelkie wkłady lub dodatkowe płatności, które są wymagalne od państw członkowskich na rzecz budżetu, zapisuje się na rachunku lub rachunkach Komisji w ciągu trzydziestu dni kalendarzowych od dnia wezwania do wpłaty.

4. Dokonane płatności zapisywane są na rachunku przewidzianym w rozporządzeniu (WE, Euratom) nr 1150/2000 i podlegają warunkom ustanowionym w tym rozporządzeniu.

Artykuł 9

Dochody przeznaczone na określony cel wynikające z udziału państw EFTA w niektórych programach Unii

(Artykuł 21 ust. 2 lit. e) rozporządzenia finansowego)

1. Struktura budżetu mająca na celu uwzględnienie uczestnictwa państw należących do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (zwanymi dalej „państwami EFTA”) w niektórych programach Unii jest następująca:

a) w zestawieniu dochodów wprowadza się linię z zapisem symbolicznym „*pro memoria*” w celu uwzględnienia pełnej kwoty wkładu państw EFTA na dany rok budżetowy;

b) w zestawieniu wydatków:

(i) w uwagach do każdej linii dotyczącej działań Unii, w których uczestniczą państwa EFTA, wskazuje się „do wiadomości” szacowaną kwotę udziału;

(ii) w załączniku, stanowiącym integralną część budżetu, określa się wszystkie linie obejmujące działania Unii, w których uczestniczą państwa EFTA.

Do celów akapitu pierwszego lit. a) szacowaną kwotę wykazuje się w uwagach do budżetu.

Załącznik, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b) ppkt (ii), odzwierciedla strukturę mającą na celu uwzględnienie środków odpowiadających takiemu udziałowi, jak przewidziano w ust. 2, i umożliwienie realizacji wydatków oraz stanowi część tej struktury.

2. Na mocy art. 82 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (zwanego dalej „Porozumieniem EOG”) kwoty rocznego udziału państw EFTA, potwierdzone Komisji przez Wspólny Komitet Europejskiego Obszaru Gospodarczego zgodnie z art. 1 ust. 5 protokołu 32 dołączonego do

Porozumienia EOG, stanowią podstawę zapewnienia na początku roku budżetowego pełnych kwot odpowiadających im środków na zobowiązania i środków na płatności.

3. Jeżeli w ciągu roku budżetowego w liniach budżetowych obejmujących wkład państw EFTA zostaną przewidziane dodatkowe środki, a państwa EFTA nie będą w stanie w ciągu tego roku odpowiednio dostosować swoich wkładów w celu przestrzegania „współczynnika proporcjonalności” przewidzianego w art. 82 Porozumienia EOG, Komisja może, tymczasowo i wyjątkowo, wykorzystać własne zasoby pieniężne w celu wstępnego sfinansowania udziału państw EFTA. Zawsze kiedy przewidziane są takie dodatkowe środki, Komisja, najszybciej jak to możliwe, wzywa państwa EFTA do wniesienia odpowiadających im wkładów. Komisja każdego roku powiadamia Parlament Europejski i Radę o każdej takiej decyzji.

Takie wstępne finansowanie zostaje ujęte, najszybciej jak to możliwe, w budżecie na następny rok budżetowy.

4. Zgodnie z art. 21 ust. 2 lit. e) rozporządzenia finansowego wkłady finansowe państw EFTA stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel. Księgowy przyjmuje właściwe środki w celu zagwarantowania, że wykorzystanie dochodów wynikających z tych wkładów oraz odpowiadających im środków będzie odrębnie monitorowane.

W sprawozdaniu przewidzianym w art. 150 ust. 2 rozporządzenia finansowego Komisja wykazuje odrębnie etap wykonania, zarówno dochodów, jak i wydatków, odpowiadający udziałowi państw EFTA.

Artykuł 10

Wpływy z sankcji nałożonych na państwa członkowskie uznane za mające nadmierny deficyt

(Artykuł 21 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego)

Struktura budżetu mająca na celu uwzględnienie wpływów z sankcji, o których mowa w sekcji 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1467/97 ⁽¹⁾, jest następująca:

a) w zestawieniu dochodów wprowadza się linię zawierającą zapis symboliczny „*pro memoria*” w celu uwzględnienia odsetek od takich kwot;

b) jednocześnie i nie naruszając przepisów art. 77 rozporządzenia finansowego zapisanie tych kwot w zestawieniu dochodów stanowi podstawę zapewnienia, w zestawieniu wydatków, środków na zobowiązania i środków na płatności.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6.

Środki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b), realizowane są zgodnie z art. 20 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 11

Obciążenia związane z przyjmowaniem darowizn na rzecz Unii

(Artykuł 22 rozporządzenia finansowego)

W celu uzyskania zgody Parlamentu Europejskiego i Rady, o której mowa w art. 22 ust. 2 rozporządzenia finansowego, Komisja dokonuje oszacowania obciążeń finansowych, w tym także kosztów następczych, związanych z przyjęciem darowizn na rzecz Unii, oraz należycie je wyjaśnia.

Artykuł 12

Konta dotyczące odzyskiwanych podatków

(Artykuł 23 ust. 3 rozporządzenia finansowego)

Wszelkie podatki odprowadzane przez Unię na mocy art. 23 ust. 2 i art. 23 ust. 3 lit. a) rozporządzenia finansowego zapisuje się na koncie przejściowym do momentu, gdy zostaną zwrócone przez dane państwo.

ROZDZIAŁ 5

Zasada specyfikacji

Artykuł 13

Zasady obliczania wartości procentowych dla przesunięć dokonywanych przez instytucje inne niż Komisja

(Artykuł 25 rozporządzenia finansowego)

1. Wartości procentowe, o których mowa w art. 25 rozporządzenia finansowego, oblicza się w momencie złożenia wniosku o przesunięcie w odniesieniu do środków przewidzianych w budżecie, w tym w budżetach korygujących.

2. Kwota, która ma być uwzględniona, jest sumą przesunięć, jakie mają być dokonane w linii, z której dokonywane są przesunięcia, po skorygowaniu o wcześniej dokonane przesunięcia.

Nie uwzględnia się kwoty odpowiadającej przesunięciom, których dana instytucja może dokonywać samodzielnie bez decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady.

Artykuł 14

Zasady obliczania wartości procentowych dla przesunięć dokonywanych przez Komisję

(Artykuł 26 rozporządzenia finansowego)

1. Wartości procentowe, o których mowa w art. 26 ust. 1 rozporządzenia finansowego, oblicza się w momencie złożenia

wniosku o przesunięcie w odniesieniu do środków przewidzianych w budżecie, w tym w budżetach korygujących.

2. Kwota, która ma być uwzględniona, jest sumą przesunięć, jakie mają być dokonane w linii, z której lub do której dokonywane są przesunięcia, po skorygowaniu o wcześniej dokonane przesunięcia.

Nie uwzględnia się kwoty odpowiadającej przesunięciom, których Komisja może dokonywać samodzielnie bez decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady.

Artykuł 15

Wydatki administracyjne

(Artykuł 26 rozporządzenia finansowego)

Wydatki, o których mowa w art. 26 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia finansowego, obejmują, w odniesieniu do każdego obszaru polityki, pozycje, o których mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 16

Podstawy wniosków o przesunięcie środków

(Artykuł 25 i 26 rozporządzenia finansowego)

Wnioskom w sprawie przesunięć i wszelkim informacjom kierowanym do Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącym przesunięć dokonanych na podstawie art. 25 i 26 rozporządzenia finansowego towarzyszą właściwe i szczegółowe dokumenty potwierdzające, przedstawiające realizację środków i szacunkowe zapotrzebowanie do końca roku budżetowego, zarówno w odniesieniu do linii, do których środki mają zostać przesunięte, jak i w odniesieniu do linii, z których mają one zostać przesunięte.

Artykuł 17

Podstawy wniosków o przesunięcie środków z rezerwy na pomoc nadzwyczajną

(Artykuł 29 rozporządzenia finansowego)

Wnioskom w sprawie przesunięć mających umożliwić wykorzystanie rezerwy na pomoc nadzwyczajną, o których mowa w art. 29 rozporządzenia finansowego, towarzyszą właściwe i szczegółowe dokumenty potwierdzające, które przedstawiają:

a) w odniesieniu do linii, do której przesunięcie ma zostać dokonane – najnowsze dostępne informacje dotyczące realizacji środków i szacunkowego zapotrzebowania do końca roku budżetowego;

b) w odniesieniu do wszystkich linii dotyczących działań zewnętrznych – realizację środków do końca miesiąca poprzedzającego wniosek o przesunięcie i szacunkowe zapotrzebowanie do końca roku budżetowego, w tym porównanie z szacunkami wstępnymi;

c) analizę możliwości realokacji środków.

ROZDZIAŁ 6

Zasada należytego zarządzania finansami

Artykuł 18

Ocena

(Artykuł 30 rozporządzenia finansowego)

1. Wszystkie wnioski dotyczące programów lub działań pociągających za sobą wydatki z budżetu są przedmiotem oceny *ex ante*, w której uwzględnia się:

a) potrzebę, która ma być zaspokojona w krótkim lub długim okresie;

b) wartość dodaną wynikającą z zaangażowania Unii;

c) cele polityki i cele w zakresie zarządzania, jakie mają zostać osiągnięte, w tym środki konieczne do ochrony interesów finansowych Unii w dziedzinie zapobiegania nadużyciom finansowym, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń, odszkodowań i sankcji;

d) dostępne warianty działania, łącznie z towarzyszącym im ryzykiem;

e) oczekiwane wyniki i skutki, szczególnie skutki gospodarcze i społeczne oraz wpływ na środowisko, jak również wskaźniki oraz ustalenia dotyczące oceny potrzebne do ich zmierzenia;

f) najodpowiedniejszą metodę realizacji wybranego(-ych) wariantu(-ów);

g) spójność wewnętrzną proponowanego programu lub działania i jego związku z innymi stosownymi instrumentami;

h) poziom środków, zasobów ludzkich i innych przeznaczonych na ten cel wydatków administracyjnych, z należyтым uwzględnieniem zasady gospodarności;

i) doświadczenia zebrane w podobnych sytuacjach w przeszłości.

2. Wnioski takie zawierają ustalenia dotyczące monitorowania, sprawozdawczości i oceny, z należyтым uwzględnieniem zakresu obowiązków na wszystkich szczeblach administracji publicznej zaangażowanych w realizację proponowanego programu lub działania.

3. Wszystkie programy i działania, w tym projekty pilotażowe i działania przygotowawcze, w przypadku których uruchomione zasoby przekraczają 5 000 000 EUR, są przedmiotem oceny okresowej lub oceny *ex post* w zakresie przydzielonych zasobów ludzkich i finansowych oraz uzyskanych wyników w celu sprawdzenia ich zgodności z ustalonymi celami, przeprowadzanej na następujących zasadach:

a) wyniki uzyskane podczas realizacji wieloletniego programu są okresowo poddawane ocenie zgodnie z harmonogramem, który umożliwia uwzględnienie wyników tej oceny przy podejmowaniu każdej decyzji w sprawie przedłużenia, modyfikacji lub zawieszenia programu;

b) wyniki działań finansowanych w ujęciu rocznym poddawane są ocenie co najmniej raz na sześć lat.

Przepisów akapitu pierwszego lit. a) i b) nie stosuje się do projektów lub działań prowadzonych w ramach tej działalności, w odniesieniu do której powyższy wymóg może zostać spełniony za sprawą sprawozdań końcowych przesyłanych przez organy realizujące działanie.

4. Oceny, o których mowa w ust. 1 i 3, są proporcjonalne do uruchomionych zasobów i oddziaływania danego programu i działania.

Artykuł 19

Ocena skutków finansowych

(Artykuł 31 rozporządzenia finansowego)

Ocena skutków finansowych zawiera dane finansowe i gospodarcze potrzebne władzy prawodawczej do oceny zapotrzebowania na działanie Unii. Zapewnia ona odpowiednie informacje dotyczące spójności z innymi działaniami Unii i wszelkich możliwych efektów synergii.

W przypadku operacji wieloletnich ocena skutków finansowych zawiera możliwy do przewidzenia harmonogram rocznego zapotrzebowania w zakresie środków i stanowisk, w tym personelu zewnętrznego, oraz ocenę ich średnioterminowego wpływu finansowego.

ROZDZIAŁ 7

Zasada przejrzystości

Artykuł 20

Tymczasowa publikacja budżetu**(Artykuł 34 rozporządzenia finansowego)**

Najszybciej, jak to możliwe, i nie później niż cztery tygodnie po ostatecznym przyjęciu budżetu ostateczne szczegółowe dane budżetowe publikowane są we wszystkich językach na stronach internetowych instytucji, z inicjatywy Komisji, do czasu oficjalnej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 21

Publikacja informacji o wysokości i odbiorcach środków unijnych**(Artykuł 35 rozporządzenia finansowego)**

1. Informacje o odbiorcach środków unijnych przyznawanych w ramach zarządzania bezpośredniego publikowane są na stronie internetowej instytucji Unii nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym, w którym przyznano środki.

Poza publikacją, o której mowa w akapicie pierwszym, informacje te można również publikować, w standardowym ujęciu, za pośrednictwem innych właściwych środków.

2. Publikowane są następujące informacje, chyba że niniejsze rozporządzenie lub przepisy sektorowe stanowią inaczej, przy uwzględnieniu kryteriów określonych w art. 35 ust. 3 rozporządzenia finansowego:

- a) imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy;
- b) miejscowość odbiorcy;
- c) przyznana kwota;
- d) charakter i cel środka.

Do celów lit. b) termin „miejscowość” oznacza:

- (i) adres odbiorcy, jeśli jest on osobą prawną;
- (ii) region na poziomie NUTS 2, jeśli odbiorca jest osobą fizyczną.

W przypadku danych osobowych dotyczących osób fizycznych ogłaszane informacje są usuwane dwa lata po zakończeniu roku

budżetowego, w którym środki zostały przyznane. Ma to zastosowanie również w odniesieniu do danych osobowych dotyczących osób prawnych, w przypadku których oficjalna nazwa wskazuje na jedną lub kilka osób fizycznych.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2, publikowane są jedynie w odniesieniu do nagród, dotacji i zamówień, które zostały przyznane lub udzielone w wyniku konkursu, procedur udzielania dotacji lub procedur udzielania zamówień publicznych. Nie publikuje się informacji dotyczących:

- a) stypendiów wypłacanych osobom fizycznym i innego wsparcia bezpośredniego wypłacanego najbardziej potrzebującym osobom fizycznym, o których mowa w art. 125 ust. 4 lit. c) rozporządzenia finansowego;
- b) zamówień, których wartość jest niższa od kwoty, o której mowa w art. 137 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

4. Od publikacji odstępuje się, jeśli takie ujawnienie stanowi zagrożenie dla praw i wolności zainteresowanych osób, chronionych Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej lub szkodzi interesom handlowym odbiorców.

Artykuł 22

Link do informacji o odbiorcach środków unijnych przyznawanych w ramach zarządzania pośredniego**(Artykuł 35 rozporządzenia finansowego)**

W przypadkach gdy zarządzanie środkami Unii jest delegowane na władze i organy, o których mowa w art. 58 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego, umowy o delegowaniu zadań przewidują wymóg publikowania przez te władze i organy informacji, o których mowa w art. 21 ust. 2 i 3, w standardowym ujęciu na ich stronach internetowych.

Na stronie internetowej instytucji Unii zamieszcza się co najmniej adres strony internetowej, na której dostępne są takie informacje, jeśli nie są one publikowane bezpośrednio w przeznaczonym do tego miejscu na stronie internetowej instytucji Unii.

Poza publikacją, o której mowa w akapicie pierwszym, informacje te można również publikować, w standardowym ujęciu, za pośrednictwem wszelkich innych właściwych środków.

Artykuł 21 ust. 2–4 mają zastosowanie do publikacji, o której mowa w akapicie pierwszym niniejszego artykułu.

TYTUŁ III

UCHWALANIE I STRUKTURA BUDŻETU

Artykuł 23

Programowanie finansowe

(Artykuł 38 rozporządzenia finansowego)

Struktura programowania finansowego, o którym mowa w art. 38 rozporządzenia finansowego, obejmuje kategorie wydatków, obszary polityki i linie budżetowe. Kompletnie programowanie finansowe obejmuje wszystkie kategorie wydatków z wyjątkiem rolnictwa, polityki spójności i administracji, w odniesieniu do których podaje się tylko dane sumaryczne.

Artykuł 24

Projekty budżetów korygujących

(Artykuł 41 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

Projektom budżetów korygujących towarzyszą uzasadnienia i informacje dotyczące wykonania budżetu za poprzednie lata budżetowe i bieżący rok budżetowy, dostępne w chwili ich uchwalania.

Artykuł 25

Nomenklatura budżetowa

(Artykuł 44 rozporządzenia finansowego)

Nomenklatura budżetowa jest zgodna z zasadami specyfikacji, przejrzystości i należytego zarządzania finansami. Gwarantuje ona jasność i przejrzystość niezbędną w procesie budżetowym, ułatwiając identyfikację głównych celów określonych w odpowiednich podstawach prawnych i umożliwiając wybór priorytetów politycznych oraz wydajne i skuteczne wykonywanie.

Artykuł 26

Faktycznie poniesione wydatki w ostatnim roku budżetowym, za który rozliczenia zostały zamknięte

(Artykuł 49 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia finansowego)

Do celów uchwalania budżetu faktycznie poniesione wydatki w ostatnim roku budżetowym, za który rozliczenia zostały zamknięte, ustala się następująco:

- w zakresie zobowiązań: zobowiązania zaksięgowane w ciągu roku budżetowego w ramach środków na ten rok budżetowy, zgodnie z definicją zawartą w art. 3;
- w zakresie płatności: płatności dokonane w ciągu roku budżetowego, tj. takie, w odniesieniu do których zlecenie płatnicze zostało przesłane do banku, w ramach środków na ten rok budżetowy, zgodnie z definicją zawartą w art. 3.

Artykuł 27

Uwagi do budżetu

(Artykuł 49 ust. 1 lit. a) ppkt (vi) rozporządzenia finansowego)

Uwagi do budżetu obejmują:

a) odniesienia do aktu podstawowego, jeżeli istnieje;

b) wszystkie właściwe wyjaśnienia dotyczące charakteru i celu środków.

Artykuł 28

Plan zatrudnienia

(Artykuł 49 ust. 1 lit. c) ppkt (i) rozporządzenia finansowego)

Pracowników Agencji Dostaw ujmuje się odrębnie w planie zatrudnienia Komisji.

TYTUŁ IV

WYKONANIE BUDŻETU

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Artykuł 29

Informacje dotyczące przekazywania danych osobowych do celów audytu

(Artykuł 53 rozporządzenia finansowego)

We wszystkich zaproszeniach publikowanych w związku z procedurami udzielania zamówień, dotacji lub przyznawania nagród przeprowadzanymi w ramach zarządzania bezpośredniego, potencjalnych beneficjentów, kandydatów, oferentów i uczestników informuje się, zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁾, że na potrzeby ochrony interesów finansowych Unii ich dane osobowe mogą zostać przekazane służbom audytu wewnętrznego, Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu, zespołowi do spraw nieprawidłowości finansowych lub Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (zwanemu dalej „OLAF”) oraz być wymieniane przez urzędników zatwierdzających Komisji i agencje wykonawcze.

Artykuł 30

Działania przygotowawcze w obszarze wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa

(Artykuł 54 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego)

Finansowanie środków przyjmowanych przez Radę w celu przygotowania operacji Unii w zakresie zarządzania kryzysowego na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej obejmuje koszty dodatkowe (w tym koszty ubezpieczenia od wysokiego ryzyka, koszty podróży i zakwaterowania oraz płatności z tytułu diet) wynikające bezpośrednio z konkretnego rozmieszczenia w terenie misji lub zespołu, w skład których wchodzi między innymi członkowie personelu instytucji Unii.

⁽¹⁾ Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1.

Artykuł 31**Kompetencje szczególne Komisji na podstawie Traktatów
(Artykuł 54 ust. 2 lit. d) rozporządzenia finansowego)**

1. Następujące artykuły Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „TFUE”) bezpośrednio przyznają Komisji kompetencje szczególne:

- a) art. 154 (dialog społeczny);
- b) art. 156 (badania, opinie i konsultacje w sprawach społecznych);
- c) art. 159 i 161 (sprawozdania specjalne w sprawach społecznych);
- d) art. 168 ust. 2 (inicjatywy w celu wsparcia koordynacji w obszarze ochrony zdrowia);
- e) art. 171 ust. 2 (inicjatywy w celu wsparcia koordynacji w dziedzinie sieci transeuropejskich);
- f) art. 173 ust. 2 (inicjatywy w celu wsparcia koordynacji w sprawach odnoszących się do przemysłu);
- g) art. 175 akapit drugi (sprawozdanie w sprawie postępów w urzeczywistnianiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej);
- h) art. 181 ust. 2 (inicjatywy w celu wsparcia koordynacji badań i rozwoju technologicznego);
- i) art. 190 (sprawozdanie w sprawie badań i rozwoju technologicznego);
- j) art. 210 ust. 2 (inicjatywy w celu wsparcia koordynacji polityk w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju);
- k) art. 214 ust. 6 (inicjatywy w celu wsparcia koordynacji w zakresie środków pomocy humanitarnej).

2. Następujące artykuły Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (zwanego dalej „Traktatem Euratom”) bezpośrednio przyznają Komisji kompetencje szczególne:

- a) art. 70 (pomoc finansowa w ramach budżetu na programy poszukiwawcze na terenie państw członkowskich);
- b) art. 77–85.

3. Przy przedstawianiu projektu budżetu dalsze szczegóły mogą zostać dodane do wykazów określonych w ust. 1 i 2, wraz ze wskazaniem danych artykułów i odpowiednich kwot.

Artykuł 32**Działania mogące stanowić konflikt interesów oraz procedura****(Artykuł 57 rozporządzenia finansowego)**

1. Działania, które mogą spowodować konflikt interesów w rozumieniu art. 57 ust. 2 rozporządzenia finansowego mogą, bez uszczerbku dla kwalifikowania ich jako nielegalnej działalności na mocy art. 141, przyjmować jedną z następujących form:

- a) przyznanie sobie lub innym nieuzasadnionych bezpośrednich lub pośrednich korzyści;
- b) odmowa przyznania beneficjentowi praw lub korzyści, do których jest on uprawniony;
- c) wykonanie czynności niewłaściwej lub stanowiącej nadużycie lub zaniechanie wykonania czynności, które są nakazane.

Inne działania mogące spowodować konflikt interesów to działania, które mogą zagrozić bezstronnemu i obiektywnemu wykonywaniu przez daną osobę jej obowiązków, takich jak udział w komisji oceniającej w procedurze udzielania zamówień publicznych lub dotacji, jeśli osoba ta może bezpośrednio lub pośrednio czerpać korzyści finansowe z wyniku tych procedur.

2. Domniemanie konfliktu interesów istnieje, jeśli wnioskodawca, kandydat lub oferent jest pracownikiem objętym regulaminem pracowniczym, chyba że wcześniej uzyskał on od swojego przełożonego zgodę na udział w danej procedurze.

3. W przypadku konfliktu interesów delegowany urzędnik zatwierdzający podejmuje stosowne środki, aby uniknąć wszelkiego niewłaściwego wpływu takiej osoby na przedmiotowy proces lub procedurę.

ROZDZIAŁ 2**Metody wykonywania****Sekcja 1****Przepisy ogólne****Artykuł 33****Tryb zarządzania****(Artykuł 58 rozporządzenia finansowego)**

W systemie rachunkowości Komisji określa się tryb zarządzania oraz, w odniesieniu do każdego z tych trybów, rodzaj podmiotu lub osoby, wymienionych w art. 58 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego, którym powierza się zadania związane z wykonywaniem budżetu.

W odniesieniu do zarządzania bezpośredniego przez Komisję zgodnie z art. 58 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego, w systemie rachunkowości wyróżnia się zarządzanie przez:

- a) służby Komisji,
- b) agencje wykonawcze;
- c) szefów delegatur Unii;
- d) fundusze powiernicze, o których mowa w art. 187 rozporządzenia finansowego.

Sekcja 2

Zarządzanie bezpośrednie

Artykuł 34

Zarządzanie bezpośrednie

(Artykuł 58 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego)

W przypadku gdy Komisja wykonuje budżet bezpośredni w ramach swoich służb, zadania wykonawcze realizowane są przez podmioty upoważnione do działań finansowych w rozumieniu art. 64–75 rozporządzenia finansowego i zgodnie z warunkami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu.

Artykuł 35

Wykonywanie uprawnień delegowanych na agencje wykonawcze

(Artykuł 58 ust. 1 lit. a) i art. 62 rozporządzenia finansowego)

1. Decyzje o delegowaniu uprawnień na agencje wykonawcze upoważniają je, jako delegowanych urzędników zatwierdzających, do realizacji środków związanych z programem Unii, którym zarządzanie zostało im powierzone.
2. Akt o delegowaniu uprawnień wydany przez Komisję zawiera co najmniej przepisy przewidziane w art. 40 lit. a)–d) oraz h). Zostaje on formalnie przyjęty na piśmie przez dyrektora w imieniu agencji wykonawczej.

Artykuł 36

Zgodność z zasadami udzielania zamówień

(Artykuł 63 rozporządzenia finansowego)

W przypadku gdy Komisja powierza zadania organom prywatnym na mocy art. 63 ust. 2 rozporządzenia finansowego, zawiera ona umowę zgodnie z przepisami części pierwszej tytułu V i części drugiej tytułu IV rozdział III rozporządzenia finansowego.

Sekcja 3

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

Artykuł 37

Przepisy szczegółowe dotyczące zarządzania dzielonego z państwami członkowskimi – środki mające na celu propagowanie najlepszych praktyk

(Artykuł 59 rozporządzenia finansowego)

Komisja sporządza wykaz organów odpowiedzialnych, zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami sektorowymi, za zarządzanie, certyfikację i działania w zakresie audytu.

Aby propagować najlepsze praktyki w zakresie wdrażania funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji oraz Europejskiego Funduszu Rybackiego, Komisja może, w celach informacyjnych, udostępnić organom odpowiedzialnym za zarządzanie i działania w zakresie kontroli przewodnik metodyczny przedstawiający jej własną strategię kontroli oraz podejście do niej, a także zawierający listy kontrolne oraz przykłady najlepszych praktyk. Przewodnik ten jest aktualizowany zawsze, gdy zachodzi taka potrzeba.

Sekcja 4

Zarządzanie pośrednie

Artykuł 38

Równowaga systemów, zasad i procedur w zarządzaniu pośrednim

(Artykuł 60 rozporządzenia finansowego)

1. Komisja może uznać, że zasady i procedury udzielania zamówień są równoważne jej własnym zasadom i procedurom, jeśli spełnione są następujące warunki:

- a) są one zgodne z zasadą szerokiej konkurencji między oferentami w celu uzyskania oferty najbardziej korzystnej ekonomicznie, a procedury negocjacyjne są ograniczone do rozsądnych kwot lub należyście uzasadnione;
- b) zapewniają przejrzystość poprzez właściwą publikację *ex ante*, szczególnie zaproszeń do składania ofert, oraz właściwą publikację *ex post* wykonawców;
- c) zapewniają równe traktowanie, proporcjonalność i niedyskryminację;
- d) zapobiegają konfliktom interesów w trakcie całej procedury udzielania zamówień.

Akty prawa krajowego państw członkowskich lub państw trzecich dokonujące transpozycji dyrektywy 2004/18/WE uznaje się za równoważne zasadom stosowanym przez instytucje zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

2. Komisja może uznać, że zasady i procedury dotyczące dotacji są równoważne jej własnym zasadom i procedurom, jeśli spełnione są następujące warunki:

- a) są one zgodne z zasadami proporcjonalności, należytego zarządzania finansami, równego traktowania i niedyskryminacji;
- b) zapewniają przejrzystość przez właściwą publikację zaproszeń do składania wniosków, a procedury bezpośredniego udzielania dotacji są ograniczone do rozsądnych kwot lub należycie uzasadnione, oraz właściwą publikację *ex post* beneficjentów z uwzględnieniem zasady proporcjonalności;
- c) zapobiegają konfliktom interesów w trakcie całej procedury udzielania dotacji;
- d) stanowią, że dotacje nie mogą się kumulować ani nie mogą być udzielane z mocą wsteczną, co do zasady muszą obejmować współfinansowanie, a ich celem ani skutkiem nie może być osiągnięcie zysku przez beneficjenta.

3. Komisja może uznać, że systemy rachunkowości i kontroli wewnętrznej stosowane przez podmioty i osoby, którym powierza się zadania związane z wykonywaniem budżetu w imieniu Komisji, zapewniają równoważny poziom ochrony interesów finansowych Unii i wystarczającą pewność co do osiągnięcia celów w zakresie zarządzania, jeżeli systemy te są zgodne z zasadami określonymi w art. 32 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 39

Ocena *ex ante* zasad i procedur stosowanych przez podmioty i osoby w zarządzaniu pośrednim

(Artykuł 61 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

Na potrzeby oceny *ex ante* zgodnie z art. 61 ust. 1 rozporządzenia finansowego właściwy urzędnik zatwierdzający może opierać się na ocenie *ex ante* przeprowadzonej przez innego urzędnika zatwierdzającego, pod warunkiem że wnioski z tej oceny są istotne z punktu widzenia szczególnego ryzyka towarzyszącego zadaniom, jakie mają być powierzone, szczególnie ich charakteru i kwot.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może opierać się na ocenie *ex ante* przeprowadzonej przez innych darczyńców, jeśli została ona przeprowadzona w odniesieniu do warunków równoważnych warunkom zarządzania pośredniego określonym w art. 60 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 40

Treść umów, na mocy których powierza się podmiotom i osobom zadania związane z wykonywaniem budżetu

(Artykuł 61 ust. 3 rozporządzenia finansowego)

Umowy o delegowaniu zadań zawierają szczegółowe uzgodnienia zapewniające ochronę interesów finansowych Unii i przejrzystość przeprowadzanych operacji. Zawierają one co najmniej:

- a) jasną definicję powierzonych zadań oraz ich granice, szczególnie w odniesieniu do modyfikacji powierzonych zadań, odstępowania od odzyskania długu, wykorzystania zwróconych lub niewykorzystanych środków;
- b) warunki i szczegółowe uzgodnienia dotyczące realizacji zadań, zakresu obowiązków i organizacji kontroli, które mają zostać przeprowadzone, w tym oceny programów;
- c) warunki płatności wkładu Unii, w tym zwrotu kosztów poniesionych w związku z wykonywaniem zadań, a także wynagrodzenia podmiotu, któremu powierza się wykonanie zadań, oraz zasady dotyczące dokumentów potwierdzających wymaganych w celu uzasadnienia płatności;
- d) zasady odnoszące się do składania Komisji sprawozdań w sprawie sposobu realizacji zadań, oczekiwanych wyników, nieprawidłowości i podjętych środków, warunków zawieszania lub przerywania płatności oraz warunków zakończenia wykonywania zadań;
- e) termin zawierania indywidualnych umów i porozumień w sprawie wykonania umowy o delegowaniu zadań, który to termin jest współmierny do charakteru powierzonych zadań;
- f) reguły dotyczące wykluczenia, umożliwiające podmiotowi lub osobie wykluczenie z udziału w procedurach udzielania zamówień, dotacji lub przyznawania nagród podmiotów znajdujących się w sytuacjach, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. a), b) i e) oraz w art. 107 lit. a) i b) rozporządzenia finansowego, lub uniemożliwienie tym podmiotom otrzymania zamówienia, dotacji lub nagrody;
- g) szczegółowe uzgodnienia dotyczące kontroli ze strony Komisji oraz postanowienia przyznające Komisji, OLAF-owi i Trybunałowi Obrachunkowemu dostęp do wszelkich informacji, jakie są im niezbędne do wykonywania ich obowiązków, a także uprawnienia do przeprowadzania kontroli i dochodzeń w tym kontroli na miejscu;
- h) uzgodnienia dotyczące:
 - (i) zobowiązania się podmiotu, któremu powierza się wykonanie zadań, do bezwzględnego informowania Komisji o wszelkich przypadkach nadużyć finansowych mających miejsce w ramach zarządzania środkami finansowymi Unii oraz o podjętych środkach;

- (ii) wyznaczenia punktu kontaktowego mającego właściwe kompetencje do bezpośredniej współpracy z OLAF-em w celu ułatwienia jego działań operacyjnych;
- i) warunki regulujące wykorzystanie rachunków bankowych i narosłych odsetek zgodnie z przepisami art. 8 ust. 4 rozporządzenia finansowego;
- j) postanowienia zapewniające eksponowanie działań Unii w odniesieniu do innej działalności organu.

Artykuł 41

Deklaracja zarządcza i oświadczenie o zgodności

(Artykuł 60 ust. 5 rozporządzenia finansowego)

W przypadku działań zakończonych przed upływem danego roku budżetowego sprawozdanie końcowe dotyczące takiego działania przedstawione przez podmiot lub osobę, którym powierzono wykonanie zadań, może zastąpić deklarację zarządczą, o której mowa w art. 60 ust. 5 lit. b) rozporządzenia finansowego, pod warunkiem że jest ono przedłożone przed dniem 15 lutego roku następującego po tym roku budżetowym.

W przypadku gdy organizacje międzynarodowe i państwa trzecie realizują działania inne niż wieloletnie, ograniczone do 18 miesięcy, do sprawozdania końcowego można dołączyć oświadczenie o zgodności, o którym mowa w art. 60 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 42

Procedury badania i zatwierdzania sprawozdań finansowych oraz wyłączenia z finansowania przez Unię wydatków dokonanych z naruszeniem mających zastosowanie przepisów w ramach zarządzania pośredniego

(Artykuł 60 ust. 6 lit. b) i c) rozporządzenia finansowego)

1. Nie naruszając przepisów szczególnych określonych w przepisach sektorowych, procedury, o których mowa w art. 60 ust. 6 lit. b) i c) rozporządzenia finansowego, obejmują:
 - a) zbadanie dokumentacji oraz, w stosownych przypadkach, kontrole na miejscu prowadzone przez Komisję;
 - b) ustalenie przez Komisję kwoty wydatków uznanych za przyjęte po przeprowadzeniu, w stosownych przypadkach, postępowania kontradyktoryjnego z udziałem władz i organów oraz po poinformowaniu tych władz i organów;
 - c) w stosownych przypadkach – obliczenie przez Komisję korekt finansowych;
 - d) odzyskanie lub wypłacenie przez Komisję salda wynikającego z różnicy między przyjętymi wydatkami a kwotami już wypłaconymi na rzecz władz lub organów.

Do celów akapitu pierwszego lit. d) Komisja odzyskuje należne kwoty najlepiej przez kompensowanie, jak określono w art. 87.

2. W przypadku gdy zadania związane z wykonywaniem budżetu powierza się podmiotowi realizującemu działanie z udziałem wielu darczyńców, procedury, o których mowa w art. 60 ust. 6 lit. b) i c), obejmują sprawdzenie, czy kwota odpowiadająca kwocie wypłaconej na dane działanie przez Komisję została wykorzystana przez podmiot na to działanie oraz czy wydatki zostały poniesione zgodnie z zobowiązaniami określonymi w umowie zawartej z podmiotem.

Do celów niniejszego rozporządzenia działanie z udziałem wielu darczyńców oznacza wszelkie działanie, w ramach którego unijne środki finansowe łączy się ze środkami od co najmniej jednego innego darczyńcy.

Artykuł 43

Przepisy szczegółowe dotyczące zarządzania pośredniego z udziałem organizacji międzynarodowych

(Artykuł 58 ust. 1 lit. c) ppkt (ii) i art. 188 rozporządzenia finansowego)

1. Organizacje międzynarodowe, o których mowa w art. 58 ust. 1 lit. c) ppkt (ii) rozporządzenia finansowego, obejmują:
 - a) międzynarodowe organizacje sektora publicznego utworzone na podstawie porozumień międzyrządowych oraz wyspecjalizowane agencje utworzone przez takie organizacje;
 - b) Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża;
 - c) Międzynarodową Federację Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy;
 - d) inne nienastawione na zysk organizacje uznane za organizacje międzynarodowe decyzją Komisji.

2. W przypadku gdy Komisja wykonuje budżet w ramach zarządzania pośredniego z udziałem organizacji międzynarodowych, zastosowanie mają zawarte z nimi umowy dotyczące weryfikacji.

Artykuł 44

Wyznaczenie organów publicznych lub organów podlegających prawu prywatnemu mających obowiązek świadczenia usługi publicznej

(Artykuł 58 ust. 1 lit. c) ppkt (v) i (vi) rozporządzenia finansowego)

1. Organy publiczne lub organy podlegające prawu prywatnemu mające obowiązek świadczenia usługi publicznej podlegają prawu państwa członkowskiego lub państwa, w którym zostały utworzone.

2. W przypadkach zarządzania za pomocą sieci, wymagającego wyznaczenia przez państwo członkowskie lub zainteresowane państwo co najmniej jednego organu lub podmiotu, organ lub podmiot wyznaczany jest przez państwo członkowskie lub zainteresowane państwo zgodnie z aktem podstawowym.

We wszystkich innych przypadkach takie organy lub podmioty wyznacza Komisja w porozumieniu z państwami członkowskimi lub zainteresowanymi państwami.

ROZDZIAŁ 3

Podmioty upoważnione do działań finansowych

Sekcja 1

Prawa i obowiązki podmiotów upoważnionych do działań finansowych

Artykuł 45

Prawa i obowiązki podmiotów upoważnionych do działań finansowych

(Artykuł 64 rozporządzenia finansowego)

1. Każda instytucja zapewnia każdemu podmiotowi upoważnionemu do działań finansowych zasoby wymagane do wykonywania jego obowiązków i statut opisujący szczegółowo jego zadania, prawa i obowiązki.

2. Szefów delegatur Unii działających w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 56 ust. 2 rozporządzenia finansowego obowiązuje statut otrzymany od Komisji w odniesieniu do wykonywania subdelegowanych na nich zadań zarządzania finansami.

Sekcja 2

Urzędnik zatwierdzający

Artykuł 46

Pomoc dla delegowanych i subdelegowanych urzędników zatwierdzających

(Artykuł 65 rozporządzenia finansowego)

Właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu mogą pomagać w wykonywaniu obowiązków pracownicy, którym na odpowiedzialność urzędnika zatwierdzającego powierzono wykonywanie niektórych operacji wymaganych do wykonania budżetu i przedstawienia informacji dotyczących finansów i zarządzania. W celu zapobieżenia wszelkim konfliktom interesów personel wspomagający delegowanych lub subdelegowanych urzędników zatwierdzających podlega obowiązkowi, o których mowa w art. 57 rozporządzenia finansowego.

Szefom delegatur Unii działającym w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 56 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego może pomagać w wykonywaniu obowiązków personel Komisji.

Artykuł 47

Wewnętrzne przepisy dotyczące delegowania

(Artykuł 65 rozporządzenia finansowego)

Zgodnie z rozporządzeniem finansowym i niniejszym rozporządzeniem każda instytucja ustanawia w swoich wewnętrznych przepisach takie środki zarządzania środkami finansowymi, jakie uznaje za niezbędne do prawidłowego wykonania swojej sekcji budżetu.

Szefów delegatur Unii działających w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 56 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego obowiązują przepisy wewnętrzne Komisji w odniesieniu do wykonywania subdelegowanych na nich zadań zarządzania finansami.

Artykuł 48

Przechowywanie dokumentów potwierdzających przez urzędników zatwierdzających

(Artykuł 66 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

Urzędnik zatwierdzający tworzy systemy przechowywania oryginałów dokumentów potwierdzających, w wersji papierowej lub elektronicznej, dotyczących wykonania budżetu i działań związanych z wykonywaniem budżetu oraz powstałych w ich wyniku. Systemy przewidują:

- a) numerowanie takich dokumentów;
- b) datowanie takich dokumentów;
- c) prowadzenie rejestrów, które mogą być skomputeryzowane, określających dokładną lokalizację takich dokumentów;
- d) przechowywanie takich dokumentów przez co najmniej pięć lat od dnia, w którym Parlament Europejski udziela absolutorium za rok budżetowy, którego dokumenty te dotyczą;
- e) przechowywanie dokumentów dotyczących zabezpieczeń na zaliczki dla instytucji i prowadzenie rejestru w celu umożliwienia odpowiedniego monitorowania tych zabezpieczeń.

Dokumenty odnoszące się do operacji, które nie zostały ostatecznie zamknięte, przechowywane są przez okres dłuższy niż przewidziany w akapicie pierwszym lit. d), to znaczy do końca roku następującego po roku, w którym operacje zostały zamknięte.

Dane osobowe figurujące w dokumentach potwierdzających są w miarę możliwości usuwane, jeżeli nie są one niezbędne do celów absolutorium z wykonania budżetu, kontroli i audytu. Do przechowywania danych o ruchu stosuje się przepisy art. 37 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

Artykuł 49

Kontrole *ex ante* i *ex post***(Artykuł 66 ust. 5 i 6 rozporządzenia finansowego)**

1. Zainicjowanie operacji oznacza wszystkie operacje, które normalnie przeprowadzane są przez personel, o którym mowa w art. 46, i które stanowią etap przygotowawczy do przyjęcia aktów wykonujących budżet przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

2. Weryfikacja *ex ante* operacji oznacza wszystkie kontrole *ex ante* wdrożone przez właściwego urzędnika zatwierdzającego w celu zweryfikowania jej aspektów operacyjnych i finansowych.

3. Celem kontroli *ex ante* jest zweryfikowanie spójności wymaganych dokumentów potwierdzających i wszelkich innych dostępnych informacji.

Zakres kontroli *ex ante* pod względem częstotliwości i intensywności określa właściwy urzędnik zatwierdzający, biorąc pod uwagę względy ryzyka i gospodarności. W przypadku wątpliwości urzędnik zatwierdzający odpowiedzialny za poświadczenie zasadności danej płatności zwraca się z wnioskiem o przedstawienie informacji dodatkowych lub przeprowadza kontrolę na miejscu w celu uzyskania wystarczającej pewności w ramach kontroli *ex ante*.

Celem kontroli *ex ante* jest upewnienie się, czy:

- a) wydatki i dochody są prawidłowe i zgodne z obowiązującymi przepisami, w szczególności z przepisami dotyczącymi budżetu i właściwych rozporządzeń oraz ze wszystkimi aktami przyjętymi w ramach wykonywania Traktatów lub rozporządzeń oraz, w stosownych przypadkach, warunkami umów;
- b) stosowana jest zasada należytego zarządzania finansami, o której mowa w części pierwszej tytuł II rozdział 7 rozporządzenia finansowego.

Na potrzeby kontroli właściwy urzędnik zatwierdzający może uznać, że kilka podobnych transakcji indywidualnych związanych z rutynowymi wydatkami na wynagrodzenia, emerytury, zwrot kosztów podróży służbowych i kosztów leczenia stanowi pojedynczą operację.

4. Kontrole *ex post* można przeprowadzać na podstawie dokumentów oraz, w stosownych przypadkach, na miejscu.

Kontrole *ex post* służą zweryfikowaniu, czy operacje finansowane z budżetu są prawidłowo wykonywane oraz, w szczególności, czy stosowane są kryteria, o których mowa w ust. 3.

Delegowany urzędnik zatwierdzający co najmniej raz w roku dokonuje przeglądu wyników kontroli *ex post* w celu wykrycia ewentualnych problemów systemowych. Delegowany urzędnik zatwierdzający podejmuje środki mające na celu zaradzenie tym problemom.

Analiza ryzyka, o której mowa w art. 66 ust. 6 rozporządzenia finansowego, jest poddawana przeglądowi w świetle wyników kontroli i innych odpowiednich informacji.

W przypadku programów wieloletnich delegowany urzędnik zatwierdzający tworzy wieloletnią strategię kontroli określającą charakter i zakres kontroli przeprowadzanych w całym okresie oraz sposób pomiaru wyników w każdym roku na potrzeby procesu corocznego poświadczania wiarygodności.

Artykuł 50

Kodeks standardów zawodowych**(Artykuł 66 ust. 7 i art. 73 ust. 5 rozporządzenia finansowego)**

1. Personel wyznaczony przez właściwego urzędnika zatwierdzającego do weryfikowania operacji finansowych wybierany jest na podstawie wiedzy, umiejętności i szczególnych kwalifikacji, potwierdzonych dyplomami lub odpowiednim doświadczeniem zawodowym, lub po odpowiednim programie szkoleń.

2. Każda instytucja opracowuje kodeks standardów zawodowych, który określa, w zakresie kontroli wewnętrznej:

- a) poziom kwalifikacji technicznych i kompetencji finansowych wymaganych od personelu, o którym mowa w ust. 1;
- b) spoczywający na personelu obowiązek szkolenia ustawicznego;
- c) misję personelu oraz przydzielone mu role i zadania;
- d) zasady postępowania, w szczególności standardy etyki i uczciwości, których personel musi przestrzegać, oraz prawa, z których może korzystać.

3. Szefów delegatur Unii działających w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 56 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego obowiązuje kodeks standardów zawodowych Komisji, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w odniesieniu do wykonywania subdelegowanych na nich zadań zarządzania finansami.

4. Każda instytucja wprowadza odpowiednie struktury rozpowszechniania do departamentów zatwierdzających i okresowego uaktualniania odpowiednich informacji dotyczących standardów kontroli, a także metod i technik dostępnych do tego celu.

Artykuł 51

Niepodjęcie działań przez delegowanego urzędnika zatwierdzającego**(Artykuł 66 ust. 8 rozporządzenia finansowego)**

Niepodjęcie działań przez delegowanego urzędnika zatwierdzającego, o którym mowa w art. 66 ust. 8 rozporządzenia finansowego, oznacza brak odpowiedzi w rozsądnym terminie, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, a w każdym wypadku w okresie nieprzekraczającym miesiąca.

Artykuł 52

Przekazywanie księgowemu informacji dotyczących finansów i zarządzania**(Artykuł 66 rozporządzenia finansowego)**

Delegowany urzędnik zatwierdzający przesyła księgowemu, zgodnie z przyjętymi przez księgowego regulami, informacje dotyczące finansów i zarządzania, wymagane do wykonywania obowiązków księgowego.

Księgowy regularnie, a co najmniej w momencie zamknięcia rozliczeń, otrzymuje od urzędnika zatwierdzającego informacje o odpowiednich danych finansowych dotyczących rachunków powierniczych, aby umożliwić odzwierciedlenie wykorzystania unijnych środków w rozliczeniach Unii.

Artykuł 53

Sprawozdanie w sprawie procedur negocjacyjnych**(Artykuł 66 rozporządzenia finansowego)**

Delegowani urzędnicy zatwierdzający rejestrują w odniesieniu do każdego roku budżetowego umowy zawarte w ramach procedur negocjacyjnych, o których mowa w art. 134 ust. 1 lit. a)–g), art. 135 ust. 1 lit. a)–d), art. 266, 268 i 270 niniejszego rozporządzenia. Jeżeli stosunek procedur negocjacyjnych do liczby zamówień udzielonych przez tego samego delegowanego urzędnika zatwierdzającego znacząco wzrasta w odniesieniu do lat poprzednich lub jeżeli stosunek ten jest wyraźnie wyższy niż średnia odnotowana w odniesieniu do danej instytucji, właściwy urzędnik zatwierdzający zgłasza ten fakt instytucji, przedstawiając wszelkie środki podjęte w celu odwrócenia tej tendencji. Każda instytucja przesyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w sprawie procedur negocjacyjnych. W przypadku Komisji sprawozdanie to załącza się do podsumowania sprawozdań rocznych z działalności, o którym mowa w art. 66 ust. 9 rozporządzenia finansowego.

Sekcja 3

Księgowy

Artykuł 54

Powoływanie księgowego**(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)**

1. Każda instytucja powołuje księgowego spośród urzędników podlegających regulaminowi pracownicemu urzędników Unii Europejskiej.

Księgowy jest wybierany przez instytucję na podstawie swoich szczególnych kwalifikacji potwierdzonych dyplomem lub równoważnym doświadczeniem zawodowym.

2. Kilka instytucji lub organów może powołać tego samego księgowego.

W takim przypadku podejmują one konieczne kroki, aby uniknąć jakichkolwiek konfliktów interesu.

Artykuł 55

Zakończenie pełnienia obowiązków przez księgowego**(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)**

1. W przypadku zakończenia pełnienia obowiązków przez księgowego bezzwłocznie sporządzane jest zestawienie obrotów i sald.

2. Zestawienie obrotów i sald wraz z protokołem przekazania obowiązków jest przekazywane nowemu księgowemu przez księgowego kończącego pełnienie swych obowiązków lub – w przypadku gdy jest to niemożliwe – urzędnika z tego samego departamentu.

Nowy księgowy podpisuje przyjęcie zestawienia obrotów i sald w ciągu miesiąca od daty jego przekazania, z prawem do zgłoszenia zastrzeżeń.

Protokół przekazania obowiązków zawiera również wynik zestawienia obrotów i sald oraz wszelkie zgłoszone zastrzeżenia.

3. Każda instytucja lub organ, o których mowa w art. 208 rozporządzenia finansowego, powiadamia Parlament Europejski, Radę i księgowego Komisji o powołaniu księgowego lub zakończeniu pełnienia przez niego obowiązków w ciągu dwóch tygodni.

Artykuł 56

Walidacja systemów rachunkowości i inwentarzy**(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)**

Właściwy urzędnik zatwierdzający zawiadamia księgowego o wszelkich zmianach lub znaczących modyfikacjach systemu zarządzania finansami, systemu inwentaryzacji lub systemu wyceny aktywów i pasywów, jeśli są one źródłem danych do rozliczeń instytucji lub są wykorzystywane do uzasadnienia takich danych, tak aby księgowy mógł sprawdzić zgodność z kryteriami walidacji.

Księgowy może w każdej chwili ponownie zbadać system zarządzania finansami, który został już zwalidowany. Jeżeli system zarządzania finansami utworzony przez urzędnika zatwierdzającego nie został zwalidowany przez księgowego lub taka walidacja wygasła, właściwy urzędnik zatwierdzający opracowuje plan działań w celu naprawienia, w odpowiednim czasie, niedociągnięć będących przyczyną braku walidacji.

Właściwy urzędnik zatwierdzający jest odpowiedzialny za kompletność informacji przekazywanych księgowemu.

Artykuł 57

Zarządzanie zasobami finansowymi

(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)

1. Księgowy dba o to, by jego instytucja dysponowała wystarczającymi środkami finansowymi do pokrycia potrzeb gotówkowych wynikających z wykonania budżetu.
2. Do celów ust. 1 księgowy tworzy systemy zarządzania środkami pieniężnymi, umożliwiające mu sporządzanie prognoz przepływu środków pieniężnych.
3. Księgowy Komisji rozdziela dostępne środki finansowe zgodnie z rozporządzeniem (WE, Euratom) nr 1150/2000.

Artykuł 58

Zarządzanie rachunkami bankowymi

(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)

1. Na potrzeby zarządzania zasobami pieniężnymi księgowy może otwierać rachunki w imieniu instytucji w instytucjach finansowych lub krajowych bankach centralnych lub doprowadzać do otwarcia takich rachunków. W należycie uzasadnionych okolicznościach księgowy może otwierać rachunki w walutach innych niż euro.
2. Księgowy jest odpowiedzialny za zamykanie rachunków, o których mowa w ust. 1, lub za zapewnienie ich zamknięcia.
3. Księgowy ustala z instytucjami finansowymi warunki obsługi rachunków, o których mowa w ust. 1, zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami, wydajności i konkurencyjności przetargów.
4. Co najmniej raz na pięć lat księgowy ponownie przeprowadza konkurencyjne przetargi między instytucjami finansowymi, w których mogą zostać otwarte rachunki zgodnie z ust. 1.

Jeśli pozwalają na to lokalne warunki sektora bankowego, rachunki zaliczkowe otwierane w instytucjach finansowych poza terytorium Unii są regularnie poddawane przeglądowi

pod kątem konkurencji. Taki przegląd przeprowadza się co najmniej raz na pięć lat z inicjatywy posiadacza rachunku zaliczkowego, który następnie przekazuje księgowemu uzasadnioną propozycję wyboru banku na okres nieprzekraczający pięciu lat.

5. Księgowy zapewnia ścisłą zgodność z warunkami obsługi rachunków otwartych w instytucjach finansowych zgodnie z ust. 1.

W przypadku rachunków zaliczkowych otwieranych w instytucjach finansowych poza terytorium Unii odpowiedzialność tę bierze na siebie posiadacz rachunku zaliczkowego, uwzględniając przepisy obowiązujące w kraju, w którym wykonuje swój mandat.

6. Księgowy Komisji informuje księgowych innych instytucji i organów, o których mowa w art. 208 rozporządzenia finansowego, o warunkach obsługi rachunków otwartych w instytucjach finansowych. Księgowi innych instytucji i organów, o których mowa w art. 208 rozporządzenia finansowego, uzgadniają warunki obsługi otwieranych przez siebie rachunków ze wspomnianymi wyżej warunkami obsługi.

Artykuł 59

Podpisy na rachunkach

(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)

Warunki dotyczące otwierania, obsługi i korzystania z rachunków przewidują, w zależności od wymagań w zakresie kontroli wewnętrznej, że чеки, polecenia przelewu bankowego i wszelkie inne operacje bankowe muszą być podpisane przez co najmniej jednego należycie upoważnionego pracownika. Instrukcje są podpisywane przez co najmniej dwóch należycie upoważnionych pracowników lub osobiście przez księgowego.

Do celów, o których mowa w akapicie pierwszym, księgowy każdej instytucji przekazuje wszystkim instytucjom finansowym, w których dana instytucja otworzyła rachunki, nazwiska i wzory podpisów upoważnionych pracowników.

Artykuł 60

Zarządzanie saldami rachunków

(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)

1. Księgowy dba o to, by saldo na rachunkach bankowych, o których mowa w art. 58, nie odbiegało znacznie od prognoz przepływu środków pieniężnych, o których mowa w art. 57 ust. 2, oraz w każdym przypadku dba o to, by:

- a) na żadnym z tych rachunków nie było debetu;

b) saldo rachunków w innych walutach było okresowo przeliczane na euro.

2. Na rachunkach w walucie obcej księgowy nie może utrzymywać sald, które mogłyby powodować nadmierne straty dla instytucji na skutek wahania kursu walutowego.

Artykuł 61

Operacje dotyczące przelewów i przeliczeń

(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)

Nie naruszając przepisów art. 69, księgowy wykonuje przelewy między rachunkami otwartymi przez siebie w imieniu instytucji w instytucjach finansowych oraz dokonuje przeliczeń walutowych.

Artykuł 62

Metody dokonywania płatności

(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)

Płatności dokonywane są przelewem bankowym, czekiem lub kartą debetową z rachunków zaliczkowych zgodnie z art. 67 ust. 4.

Artykuł 63

Dane dotyczące podmiotów prawnych

(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)

1. Księgowy może dokonywać płatności przelewem bankowym, wyłącznie jeżeli wcześniej instytucja wprowadziła do wspólnych akt dane rachunku bankowego odbiorcy płatności oraz informacje potwierdzające jego tożsamość, lub też jakiegokolwiek zmiany takich danych.

Podstawą wszelkich wprowadzanych do akt danych prawnych oraz danych rachunku bankowego odbiorcy płatności lub zmiany tych danych jest dokument potwierdzający, którego formę określa księgowy.

2. W celu dokonywania płatności przelewem bankowym urzędnicy zatwierdzający mogą zaciągnąć zobowiązanie wobec osoby trzeciej w imieniu swojej instytucji, wyłącznie jeżeli taka osoba trzecia przekazała dokumentację wymaganą do wprowadzenia jej do akt.

Przed dokonaniem płatności urzędnicy zatwierdzający informują księgowego o wszelkich zmianach w danych prawnych oraz danych rachunku bankowego przekazanych im przez odbiorcę płatności oraz sprawdzają ich ważność.

W ramach pomocy przedakcesyjnej możliwe jest zawieranie zobowiązań indywidualnych z organami publicznymi w krajach, które złożyły wniosek o przystąpienie do Unii Europejskiej, bez uprzedniego wpisania danych do akt dotyczących osoby trzeciej. W takich przypadkach urzędnik zatwierdzający dokłada wszelkich starań, aby zapewnić jak najszybsze dokonanie

takiego wpisu. Umowy przewidują, że przekazanie Komisji danych rachunku bankowego odbiorcy płatności jest warunkiem, który musi zostać spełniony, zanim dokonana zostanie pierwsza płatność.

Artykuł 64

Przechowywanie dokumentów potwierdzających przez księgowego

(Artykuł 68 rozporządzenia finansowego)

Dokumenty potwierdzające dotyczące systemu rachunkowości oraz przygotowania sprawozdań, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, przechowywane są co najmniej przez pięć lat od dnia, w którym Parlament Europejski udziela absolutorium za rok budżetowy, którego dokumenty te dotyczą.

Dokumenty odnoszące się do operacji, które nie zostały ostatecznie zamknięte, są przechowywane przez dłuższy okres, to znaczy do końca roku następującego po roku, w którym operacje zostały zamknięte. Do przechowywania danych o ruchu stosuje się przepisy art. 37 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

Każda instytucja podejmuje decyzję, w którym departamencie mają być przechowywane dokumenty potwierdzające.

Artykuł 65

Osoby uprawnione do zarządzania rachunkami

(Artykuł 69 rozporządzenia finansowego)

Każda instytucja określa warunki, zgodnie z którymi pracownicy, jakich wyznacza i uprawnia do zarządzania rachunkami w jednostkach lokalnych, o których mowa w art. 72, są uprawnieni do przekazywania imion i nazwisk oraz wzorów podpisów lokalnym instytucjom finansowym.

Sekcja 4

Administrator rachunków zaliczkowych

Artykuł 66

Warunki korzystania z rachunków zaliczkowych

(Artykuł 70 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku gdy, ze względu na ograniczoność przedmiotowych kwot, dokonywanie płatności w ramach procedur budżetowych jest fizycznie niemożliwe lub nieefektywne, na potrzeby realizacji takich wydatków możliwe jest tworzenie rachunków zaliczkowych.

2. Administrator rachunków zaliczkowych może wstępnie poświadczając zasadność wydatków i je realizować na podstawie szczegółowych zasad określonych w instrukcjach przekazanych przez właściwego urzędnika zatwierdzającego. Instrukcje takie powinny określać reguły i warunki wstępnego poświadczania zasadności i dokonywania płatności oraz, w stosownych przypadkach, warunki składania podpisu pod zobowiązaniami prawnymi w rozumieniu art. 97 ust. 1 lit. e).

3. Utworzenie rachunku zaliczkowego i wyznaczenie jego administratora podlega decyzji księgowego w oparciu o odpowiednio uzasadniony wniosek właściwego urzędnika zatwierdzającego. Decyzja ta określa obowiązki i zobowiązania administratora rachunków zaliczkowych i urzędnika zatwierdzającego.

Zmiany warunków obsługi rachunku zaliczkowego również podlegają decyzji księgowego w oparciu o odpowiednio uzasadniony wniosek właściwego urzędnika zatwierdzającego.

4. W delegaturach Unii tworzy się rachunki zaliczkowe do celów realizacji wydatków zarówno z sekcji budżetu dotyczącej Komisji, jak i sekcji dotyczącej Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (dalej zwanej „ESDZ”), zapewniając pełną identyfikowalność wydatków.

Artykuł 67

Zasady dotyczące tworzenia rachunków i płatności

(Artykuł 70 rozporządzenia finansowego)

1. Decyzja o utworzeniu rachunku zaliczkowego i wyznaczeniu jego administratora oraz decyzja zmieniająca warunki obsługi rachunku zaliczkowego określa w szczególności:

- a) maksymalną kwotę, jaką można początkowo przewidzieć jako zaliczkę, oraz jej cel;
- b) czy rachunek bankowy lub pocztowy rachunek przelewowy (giro) ma zostać otwarty w imieniu instytucji;
- c) charakter i maksymalną kwotę każdego wydatku, która może być wypłacona przez administratora rachunku zaliczkowego osobom trzecim lub pobrana od nich;
- d) częstotliwość, z jaką muszą być przedstawiane dokumenty potwierdzające, procedurę przedstawiania tych dokumentów i uzgodnienia dotyczące przekazywania ich urzędnikowi zatwierdzającemu do rozliczenia;
- e) procedurę stosowaną w przypadku konieczności uzupełniania zaliczki;
- f) że transakcje zaliczkowe będą rozliczane przez urzędnika zatwierdzającego nie później niż do końca następnego miesiąca, tak aby saldo księgowe i saldo rachunku bankowego mogły być uzgodnione;
- g) okres ważności upoważnienia przyznanego administratorowi rachunku zaliczkowego przez księgowego;

h) tożsamość wyznaczonego administratora rachunku zaliczkowego.

2. W propozycjach decyzji o utworzeniu rachunku zaliczkowego właściwy urzędnik zatwierdzający dba o to, by:

- a) w przypadku gdy istnieje dostęp do centralnego, skomputeryzowanego systemu rachunkowości, w pierwszej kolejności stosowane były procedury budżetowe;
- b) rachunki zaliczkowe były wykorzystywane wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.

Maksymalna kwota, jaką może wypłacić administrator rachunków zaliczkowych, w przypadku gdy dokonanie płatności w ramach procedur budżetowych jest fizycznie niemożliwe lub nieefektywne, dla żadnego wydatku nie może przekraczać 60 000 EUR.

3. Administrator rachunków zaliczkowych może dokonywać płatności na rzecz osób trzecich na podstawie i w granicach:

- a) wcześniejszych zobowiązań budżetowych i prawnych podpisanych przez właściwego urzędnika zatwierdzającego;
- b) dodatniego salda na rachunku zaliczkowym, w gotówce lub w banku.

4. Płatności z rachunków zaliczkowych mogą być dokonywane przelewem bankowym, w tym systemem polecenia zapłaty, o którym mowa w art. 89 rozporządzenia finansowego, czekiem bądź w innej formie, w tym kartami debetowymi, zgodnie z instrukcjami określonymi przez księgowego.

5. Po dokonanych płatnościach następują formalne ostateczne decyzje o poświadczeniu zasadności lub zlecenia płatnicze podpisane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

Artykuł 68

Wybór administratorów rachunków zaliczkowych

(Artykuł 70 rozporządzenia finansowego)

Administratorzy rachunków zaliczkowych wybierani są spośród urzędników, a w razie potrzeby i wyłącznie w należycie uzasadnionych przypadkach – spośród innych pracowników. Administratorzy rachunków zaliczkowych wybierani są na podstawie ich wiedzy, umiejętności i szczególnych kwalifikacji potwierdzonych dyplomem lub odpowiednim doświadczeniem zawodowym, lub po odbyciu odpowiedniego programu szkoleń.

Artykuł 69

Zasilanie rachunków zaliczkowych**(Artykuł 70 rozporządzenia finansowego)**

1. Księgowy dokonuje płatności zasilających rachunki zaliczkowe oraz monitoruje te rachunki pod względem otwierania rachunków bankowych i przekazywania uprawnień do składania podpisów oraz kontroli na miejscu i na rachunkach scentralizowanych. Księgowy zasilą rachunki zaliczkowe. Zaliczki są wpłacane na rachunek bankowy otwarty do celów zaliczek.

Rachunki zaliczkowe mogą być również zasilane bezpośrednio z różnych dochodów lokalnych, które wynikają ze:

- a) sprzedaży wyposażenia;
- b) publikacji;
- c) różnych zwrotów;
- d) odsetek.

Zaliczkę ujmuje się jako wydatki lub też dochody różne lub dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z decyzją o utworzeniu rachunku zaliczkowego, o której mowa w art. 67 i przepisach rozporządzenia finansowego. Urzędnik zatwierdzający potrąca przedmiotowe kwoty podczas późniejszego uzupełniania sald właściwych rachunków zaliczkowych.

2. W szczególności w celu zapobieżenia jakimkolwiek stratom związanym z wymianą walut administrator rachunków zaliczkowych może dokonywać przelewów między różnymi rachunkami bankowymi odnoszącymi się do tego samego rachunku zaliczkowego.

Artykuł 70

Kontrole dokonywane przez urzędników zatwierdzających i księgowych**(Artykuł 70 rozporządzenia finansowego)**

1. Administrator rachunków zaliczkowych prowadzi księgowość w zakresie środków finansowych, którymi dysponuje w gotówce oraz w banku, oraz w zakresie dokonanych wypłat i otrzymanych kwot, zgodnie z regułami i instrukcjami wydanymi przez księgowego. Ta dokumentacja księgowa jest dostępna w każdym momencie dla właściwego urzędnika zatwierdzającego, a co najmniej raz w miesiącu administrator rachunków zaliczkowych sporządza wykaz transakcji i wysyła go w następnym miesiącu wraz z dokumentami potwierdzającymi właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu w celu rozliczenia operacji zaliczkowych.

2. Księgowy przeprowadza kontrole lub zleca ich przeprowadzenie specjalnie w tym celu uprawnionemu pracownikowi z jego własnego departamentu lub z departamentu zajmującego się zatwierdzaniem wydatków; kontrole takie muszą z zasady być wykonywane na miejscu i bez uprzedzenia, aby zweryfikować istnienie środków finansowych przydzielonych administratorom rachunków zaliczkowych i prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz aby sprawdzić, czy transakcje zaliczkowe są rozliczane w ustalonym terminie. Księgowy przekazuje wyniki tych kontroli właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu.

Artykuł 71

Procedura udzielania zamówień**(Artykuł 70 rozporządzenia finansowego)**

Płatności dokonywane z rachunków zaliczkowych mogą, w granicach ustanowionych w art. 137 ust. 3, polegać na opłaceniu kosztów wynikających z faktur bez uprzedniego przyjęcia oferty.

Artykuł 72

Tworzenie rachunków zaliczkowych**(Artykuł 70 rozporządzenia finansowego)**

Do celów realizacji niektórych kategorii wydatków w każdej jednostce lokalnej poza Unią można utworzyć jeden lub więcej rachunków zaliczkowych zgodnie z art. 70 rozporządzenia finansowego. Jednostkę lokalną stanowi na przykład delegatura Unii, urząd lub oddział w państwie trzecim.

Decyzja o utworzeniu takich rachunków zaliczkowych określa warunki ich obsługi zgodnie z art. 70 rozporządzenia finansowego i na podstawie szczególnych potrzeb jednostki lokalnej.

Artykuł 73

Administratorzy rachunków zaliczkowych i osoby uprawnione do zarządzania rachunkami w delegaturach Unii**(Artykuł 70 rozporządzenia finansowego)**

W wyjątkowych okolicznościach i do celów zapewnienia ciągłości funkcjonowania obowiązki administratora rachunków zaliczkowych ESDZ w delegaturach Unii mogą być wykonywane przez personel Komisji. Na tych samych warunkach administratorów rachunków zaliczkowych Komisji w delegaturach Unii można wyznaczyć spośród personelu ESDZ.

W delegaturach Unii warunki przewidziane w akapicie pierwszym mają zastosowanie do wyznaczania osób upoważnionych przez księgowego do prowadzenia operacji bankowych.

ROZDZIAŁ 4

Odpowiedzialność podmiotów upoważnionych do działań finansowych

Sekcja 1

Zasady ogólne

Artykuł 74

Organy odpowiedzialne w kwestiach nadużyć finansowych**(Artykuł 66 ust. 8 i art. 72 ust. 2 rozporządzenia finansowego)**

Władze i organy, o których mowa w art. 66 ust. 8 i art. 72 ust. 2 rozporządzenia finansowego, oznaczają organy wyznaczone w regulaminie pracowniczym oraz decyzjach instytucji Unii dotyczących warunków dochodzeń wewnętrznych

w zakresie zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i wszelkim innym nielegalnym działaniom szkodzącym interesom Unii.

Sekcja 2

Reguły mające zastosowanie do delegowanych i subdelegowanych urzędników zatwierdzających

Artykuł 75

Nieprawidłowości finansowe

(Artykuł 66 ust. 7 i art. 73 ust. 6 rozporządzenia finansowego)

Bez uszczerbku dla kompetencji OLAF-u zespół do spraw nieprawidłowości finansowych, o którym mowa w art. 29, zwany dalej „zespołem”, jest właściwy w zakresie wszelkich naruszeń przepisów rozporządzenia finansowego lub przepisów odnoszących się do zarządzania finansami lub kontroli operacji wynikających z działania lub zaniechania pracownika.

Artykuł 76

Zespół ds. nieprawidłowości finansowych

(Artykuł 66 ust. 7 i art. 73 ust. 6 rozporządzenia finansowego)

1. Przypadki nieprawidłowości finansowych, o których mowa w art. 75 niniejszego rozporządzenia, zgłaszane są zespołowi przez organ powołujący w celu uzyskania opinii, o której mowa w art. 73 ust. 6 akapit drugi rozporządzenia finansowego.

W przypadku gdy szefowie delegatur Unii działają w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 56 ust. 2 rozporządzenia finansowego, właściwy urzędnik zatwierdzający może bezpośrednio zwrócić się do zespołu o opinię w sprawach dotyczących nieprawidłowości finansowych, o których mowa w art. 75 niniejszego rozporządzenia.

Jeśli delegowany urzędnik zatwierdzający jest zdania, że nastąpiły nieprawidłowości finansowe, może przekazać tę sprawę zespołowi. Zespół wydaje opinię oceniającą, czy nieprawidłowości w rozumieniu art. 75 miały miejsce, jaka jest ich waga i jakie mogą być ich skutki. Jeżeli przeprowadzona przez zespół analiza wskazuje, że sprawa mu przekazana jest właściwa dla OLAF-u, bezzwłocznie zwraca on akta sprawy organowi powołującemu oraz powiadamia OLAF.

W przypadku gdy zespół zostaje bezpośrednio powiadomiony o sprawie przez pracownika zgodnie z art. 66 ust. 8 rozporządzenia finansowego, przekazuje on akta organowi powołującemu oraz powiadamia o tym pracownika. Organ powołujący może zwrócić się do zespołu o wydanie opinii w takiej sprawie.

2. Każda instytucja lub – w przypadku wspólnego zespołu – biorące udział w jego pracach instytucje określają, w zależności od swojej struktury wewnętrznej, warunki operacyjne zespołu oraz jego skład, który obejmuje zewnętrznego eksperta posiadającego wymagane kwalifikacje i wiedzę fachową.

Artykuł 77

Potwierdzanie poleceń

(Artykuł 73 ust. 3 rozporządzenia finansowego)

1. Delegowany lub subdelegowany urzędnik zatwierdzający, otrzymujący wiążące polecenie, które uznaje za nieprawidłowe lub sprzeczne z zasadą należytego zarządzania finansami, w szczególności ponieważ polecenie to nie może zostać wykonane z wykorzystaniem przydzielonych mu zasobów, pisemnie powiadamia o tym organ, który delegował lub subdelegował na niego uprawnienia. Jeżeli polecenie to jest potwierdzone pisemnie, a potwierdzenie takie otrzymane jest w odpowiednim czasie i jest wystarczająco jasne, tj. odnosi się wyraźnie do punktów, które delegowany lub subdelegowany urzędnik zatwierdzający zakwestionował, urzędnik zatwierdzający nie może zostać pociągnięty do odpowiedzialności z tytułu wykonania takiego polecenia. Wykonuje on takie polecenie, chyba że jest ono w sposób oczywisty niezgodne z prawem lub stanowi naruszenie norm bezpieczeństwa.

2. Ustęp 1 stosuje się również w przypadkach, w których urzędnik zatwierdzający dowiadyuje się, w trakcie wykonywania wiążącego polecenia, że okoliczności danego przypadku mogą spowodować wyniknięcie nieprawidłowości.

Wszelkie polecenia potwierdzone w okolicznościach opisanych w art. 73 ust. 3 rozporządzenia finansowego są odnotowywane przez właściwego delegowanego urzędnika zatwierdzającego oraz ujmowane w jego rocznym sprawozdaniu z działalności.

ROZDZIAŁ 5

Operacje po stronie dochodów

Sekcja 1

Zasoby własne

Artykuł 78

Reguły mające zastosowanie do zasobów własnych

(Artykuł 76 rozporządzenia finansowego)

Urzędnik zatwierdzający opracowuje harmonogram wskazujący, kiedy zasoby własne określone w decyzji w sprawie systemu zasobów własnych Unii zostaną udostępnione Komisji.

Zasoby własne są ustalane i odzyskiwane zgodnie z regułami przyjętymi na mocy decyzji, o której mowa w akapicie pierwszym.

Sekcja 2

Prognoza należności

Artykuł 79

Prognoza należności**(Artykuł 77 rozporządzenia finansowego)**

1. W prognozie należności określa się rodzaj dochodów i pozycję budżetu, w ramach której mają one zostać zapisane, oraz – w takim zakresie, w jakim to możliwe – dane dłużnika i szacowaną kwotę.

Przy sporządzaniu prognozy należności właściwy urzędnik zatwierdzający sprawdza w szczególności, czy:

- a) dochody zapisano w odpowiedniej pozycji budżetu;
- b) prognoza jest prawidłowa i zgodna z mającymi zastosowanie przepisami oraz z zasadą należytego zarządzania finansami.

2. Z zastrzeżeniem art. 181 ust. 2 i art. 183 ust. 2 rozporządzenia finansowego oraz art. 7 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, skutkiem prognozy należności nie jest udostępnienie środków na zobowiązania. W przypadkach, o których mowa w art. 21 rozporządzenia finansowego, środki mogą zostać udostępnione jedynie po rzeczywistym odzyskaniu należnych kwot przez Unię.

Sekcja 3

Ustalanie należności

Artykuł 80

Procedura**(Artykuł 78 rozporządzenia finansowego)**

1. Ustalenie należności przez właściwego urzędnika zatwierdzającego stanowi uznanie prawa Unii w odniesieniu do dłużnika oraz ustalenie prawa do żądania od dłużnika spłaty długu.

2. Wystawienie nakazu odzyskania środków jest operacją, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający zleca księgowemu odzyskanie ustalonej kwoty.

3. Nota debetowa ma na celu powiadomienie dłużnika, że:

- a) Unia ustaliła należność;
- b) jeżeli spłata zadłużenia następuje przed określonym terminem, nie nalicza się odsetek za zwłokę;
- c) w przypadku niedokonania spłaty w terminie, o którym mowa w lit. b), zadłużenie obciążone zostaje odsetkami

naliczanymi według stopy procentowej, o której mowa w art. 83, bez uszczerbku dla jakichkolwiek mających zastosowanie przepisów szczególnych;

- d) w przypadku niedokonania spłaty w terminie, o którym mowa w lit. b), instytucja odzyskuje należności przez kompensowanie lub wyegzekwowanie wszelkich uprzednio wniesionych zabezpieczeń;
- e) księgowy może, po uprzednim zawiadomieniu dłużnika o przyczynach i terminie odzyskiwania przez kompensowanie, odzyskać w ten sposób należności przed upływem terminu, o którym mowa w lit. b), jeśli jest to konieczne do ochrony interesów finansowych Unii i gdy ma on uzasadnione powody, aby przypuszczać, że kwota należna Komisji zostałaby w przeciwnym razie utracona;
- f) jeżeli, po podjęciu wszystkich kroków, o których mowa w lit. a)–e) niniejszego ustępu, kwota nie została w pełni odzyskana, instytucja odzyskuje ją przez wykonanie decyzji wydanej na mocy art. 79 ust. 2 rozporządzenia finansowego lub w wyniku postępowania spornego.

Urzędnik zatwierdzający drukuje notę debetową i przesyła ją dłużnikowi. Księgowy jest powiadamiany o wysłaniu noty przez system informacji finansowej.

Artykuł 81

Ustalanie należności**(Artykuł 78 rozporządzenia finansowego)**

W celu ustalenia należności właściwy urzędnik zatwierdzający dba o to, by:

- a) należność była pewna, czyli nie podlegała żadnym warunkom;
- b) należność opiewała na ustaloną kwotę, dokładnie wyrażoną w środkach pieniężnych;
- c) należność była należna i nie podlegała żadnemu terminowi płatności;
- d) dane dłużnika były poprawne;
- e) kwota, która ma zostać odzyskana, była zapisana we właściwej pozycji budżetu;
- f) dokumenty potwierdzające były prawidłowe; oraz
- g) aby przestrzegana była zasada należytego zarządzania finansami, w szczególności w odniesieniu do kryteriów, o których mowa w art. 91 ust. 1 lit. a).

Artykuł 82

Dokumenty potwierdzające dotyczące ustalenia należności**(Artykuł 78 rozporządzenia finansowego)**

1. Ustalenie należności opiera się na dokumentach potwierdzających, które poświadczają prawo Unii do należności.

2. Przed ustaleniem należności właściwy urzędnik zatwierdzający osobiście sprawdza dokumenty potwierdzające lub, na własną odpowiedzialność, upewnia się, czy zostały one sprawdzone.

3. Dokumenty potwierdzające przechowywane są przez urzędnika zatwierdzającego zgodnie z przepisami art. 48.

Artykuł 83

Odsetki za zwłokę**(Artykuł 78 rozporządzenia finansowego)**

1. Nie naruszając jakichkolwiek przepisów szczegółowych wynikających ze stosowania rozporządzeń sektorowych, wszelkie należności niespłacone w terminie, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b), są obciążone odsetkami zgodnie z ust. 2 i 3 niniejszego artykułu.

2. Stopą procentową dla należności niespłaconych w terminie, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b), jest stopa stosowana przez Europejski Bank Centralny do jego głównych operacji refinansujących, publikowana w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, obowiązująca pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, w którym przypada termin płatności, powiększona o:

a) osiem punktów procentowych, w przypadku gdy zdarzeniem obligującym jest zamówienie publiczne na dostawy i usługi, o którym mowa w tytule V;

b) trzy i pół punktu procentowego we wszystkich innych przypadkach.

3. Odsetki naliczane są, począwszy od dnia kalendarzowego następującego po terminie, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b), i określonym w nocie debetowej, do dnia kalendarzowego, w którym zadłużenie zostaje spłacone w całości.

Nakaz odzyskania środków z tytułu odsetek za zwłokę wystawiany jest z chwilą faktycznego otrzymania tych odsetek.

4. W przypadku grzywien, jeżeli dłużnik wnosi zabezpieczenie finansowe, które zostaje przyjęte przez księgowego zamiast płatności, stopą procentową mającą zastosowanie

począwszy od terminu, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b), jest stopa, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, obowiązująca pierwszego dnia miesiąca, w którym przyjęta została decyzja o nałożeniu grzywny, oraz powiększona tylko o jeden i pół punktu procentowego.

Sekcja 4

Zezwolenie na odzyskanie środków

Artykuł 84

Wystawienie nakazu odzyskania środków**(Artykuł 79 rozporządzenia finansowego)**

1. W nakazie odzyskania środków określa się:

a) rok budżetowy, w odniesieniu do którego dochody mają być zapisane;

b) odniesienia do aktu prawnego lub zobowiązania prawnego, będącego źródłem zadłużenia i stanowiącego podstawę prawną do odzyskania należności;

c) artykuł budżetu oraz wszelkie inne mniejsze jednostki jego podziału, które mogą mieć zastosowanie, w tym, tam gdzie to stosowne, odniesienia do odpowiednich zobowiązań budżetowych;

d) kwotę, która ma zostać odzyskana, wyrażoną w euro;

e) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres dłużnika;

f) termin, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b);

g) możliwą metodę odzyskania środków, w tym w szczególności odzyskiwanie przez kompensowanie lub wyegzekwowanie wszelkich wniesionych zabezpieczeń.

2. Nakaz odzyskania środków jest datowany i podpisywany przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, a następnie przesyłany księgowemu.

3. Księgowi wszystkich instytucji prowadzą wykaz kwot należnych, które mają zostać odzyskane. Należności Unii są pogrupowane w wykazie według dat wystawienia nakazu odzyskania środków. Wykaz ten przekazują oni księgowemu Komisji.

Księgowy Komisji sporządza skonsolidowany wykaz należnych kwot w rozbiciu na instytucje i według dat wystawienia nakazów odzyskania środków. Wykaz ten załącza się do sprawozdania Komisji z zarządzania budżetem i finansami.

4. Z myślą o lepszej ochronie interesów finansowych Unii Komisja sporządza wykaz należności Unii, w którym podaje imiona i nazwiska lub nazwy dłużników oraz kwoty długu, w przypadkach gdy dłużnikowi nakazano spłatę należności prawomocnym wyrokiem Trybunału oraz jeśli w ciągu jednego roku od jego ogłoszenia nie dokonano żadnej lub żadnej znaczącej spłaty. Wykaz ten jest publikowany z należyty uwzględnieniem ochrony danych osobowych zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

W przypadku danych osobowych dotyczących osób fizycznych opublikowane informacje są usuwane po spłaceniu całkowitej kwoty zadłużenia. Ma to zastosowanie również w odniesieniu do danych osobowych dotyczących osób prawnych, w przypadku których oficjalna nazwa wskazuje na jedną lub kilka osób fizycznych.

Decyzję o ujęciu dłużnika w wykazie należności Unii podejmuje się zgodnie z zasadą proporcjonalności i uwzględnia się w niej w szczególności znaczenie kwoty.

Artykuł 85

Tytuł egzekucyjny na rzecz innych instytucji

(Artykuł 79 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Wyjątkowe okoliczności, o których mowa w art. 79 ust. 2 rozporządzenia finansowego, zachodzą wówczas, gdy zainteresowana instytucja wyczerpała możliwości odzyskania długu w drodze płatności dobrowolnej lub przez kompensowanie, jak określono w art. 80 ust. 1 rozporządzenia finansowego, a kwota długu jest znacząca.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zainteresowane instytucje, inne niż te, o których mowa w art. 299 TFUE, mogą zwrócić się do Komisji o przyjęcie decyzji stanowiącej tytuł egzekucyjny.

3. We wszystkich przypadkach tytuł egzekucyjny określa, że roszczenia zapisuje się w sekcji budżetu odpowiadającej danej instytucji, która działa w charakterze urzędnika zatwierdzającego. Taki dochód zapisuje się jako dochód ogólny, chyba że można go zaliczyć do określonych rodzajów dochodów przeznaczonych na określony cel, jak przewidziano w art. 21 ust. 3 rozporządzenia finansowego.

4. Przedmiotowa instytucja informuje Komisję o wszelkich zdarzeniach mogących wpłynąć na odzyskanie długu oraz wspiera Komisję w przypadku zaskarżenia tytułu egzekucyjnego.

5. Komisja i zainteresowane instytucje uzgadniają praktyczne metody wykonania przepisów niniejszego artykułu.

Sekcja 5

Odzyskiwanie środków

Artykuł 86

Formalności związane z poborem

(Artykuł 80 rozporządzenia finansowego)

1. Po odzyskaniu należności księgowy dokonuje zapisu w księgach oraz powiadamia właściwego urzędnika zatwierdzającego.

2. W odniesieniu do wszelkich płatności gotówkowych przekazanych księgowemu lub administratorowi rachunków zaliczkowych wydaje się pokwitowanie.

3. Częściowa spłata należności przez dłużnika, w stosunku do którego wydano kilka nakazów odzyskania środków, zaliczana jest w pierwszej kolejności na poczet najstarszych należności, o ile dłużnik nie określi inaczej.

Wszelkie płatności częściowe w pierwszej kolejności pokrywają odsetki.

Artykuł 87

Odzyskiwanie przez kompensowanie

(Artykuł 80 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku gdy dłużnik posiada roszczenie względem Unii, które jest pewne w rozumieniu art. 81 lit. a), opiewa na ustaloną kwotę i jest należne, a także odnosi się do kwoty określonej w zleceniu płatniczym, księgowy, po upływie terminu, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b), odzyskuje ustalone kwoty należne przez kompensowanie.

W wyjątkowych okolicznościach księgowy odzyskuje należności przez kompensowanie przed upływem terminu, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b), jeśli jest to konieczne do ochrony interesów finansowych Unii i gdy ma on uzasadnione powody, aby przypuszczać, że kwota należna Unii zostałaby w przeciwnym razie utracona.

Księgowy odzyskuje również należności przez kompensowanie przed upływem terminu, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b), za zgodą dłużnika.

2. Każdorazowo przed odzyskaniem należności zgodnie z ust. 1 księgowy konsultuje się z właściwym urzędnikiem zatwierdzającym oraz informuje zainteresowanych dłużników.

W przypadku gdy dłużnik jest organem krajowym lub jedną z jego jednostek administracyjnych, o zamiarze przystąpienia do odzyskania środków poprzez kompensowanie księgowy informuje także zainteresowane państwo członkowskie przynajmniej 10 dni roboczych wcześniej. W porozumieniu z państwem członkowskim lub zainteresowaną jednostką administracyjną księgowy może jednak przystąpić do odzyskania należności przez kompensowanie przed upływem tego terminu.

3. Kompensowanie, o którym mowa w ust. 1, ma taki sam skutek jak płatność, zapewniając Unii spłatę kwoty zadłużenia, w stosownych przypadkach wraz z należnymi odsetkami.

Artykuł 88

Procedura odzyskiwania należności w przypadku braku dobrowolnej płatności

(Artykuł 79 i 80 rozporządzenia finansowego)

1. Nie naruszając przepisów art. 87, jeżeli nie odzyskano pełnej kwoty należności w terminie, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b) i określonym w nocie debetowej, księgowy powiadamia właściwego urzędnika zatwierdzającego oraz bezzwłocznie wszczyna procedurę mającą na celu odzyskanie należności przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych środków prawnych, w tym, w stosownych przypadkach, przez wyegzekwowanie wszelkich uprzednio wniesionych zabezpieczeń.

2. Nie naruszając przepisów art. 87, w przypadku gdy metoda odzyskania środków, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie może być wykorzystana, a dłużnik nie dokonał płatności w odpowiedzi na formalne upomnienie przesłane przez księgowego, księgowy zapewnia wykonanie decyzji nakazującej odzyskanie środków, wydanej na mocy art. 79 ust. 2 rozporządzenia finansowego lub w wyniku postępowania sprawnego.

Artykuł 89

Dodatkowy termin na spłatę

(Artykuł 80 rozporządzenia finansowego)

Księgowy we współpracy z właściwym urzędnikiem zatwierdzającym może przyznać dodatkowy termin na spłatę, wyłącznie na pisemny wniosek dłużnika zawierający odpowiednie uzasadnienie oraz z zastrzeżeniem spełnienia dwóch następujących warunków:

- a) dłużnik zobowiązuje się zapłacić odsetki według stopy określonej w art. 83 za cały przyznany dodatkowo okres, począwszy od terminu, o którym mowa w art. 80 ust. 3 lit. b);
- b) w celu ochrony praw Unii dłużnik składa zabezpieczenie finansowe obejmujące niespłacone zadłużenie, zarówno w zakresie kwoty głównej, jak i odsetek, które jest przyjmowane przez księgowego instytucji.

Zabezpieczenie, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b), może zostać zastąpione poręczeniem przez osobę trzecią, zatwierdzonym przez księgowego instytucji.

W wyjątkowych okolicznościach, na wniosek dłużnika, księgowy może odstąpić od wymogu złożenia zabezpieczenia, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b), jeśli w jego ocenie

dłużnik może i chce dokonać płatności w dodatkowym terminie, ale nie jest w stanie złożyć takiej gwarancji i znajduje się w trudnej sytuacji.

Artykuł 90

Odzyskiwanie grzywien lub innych kar

(Artykuł 80 i 83 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku wniesienia do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej skargi na decyzję Komisji o nałożeniu grzywny lub innej kary na mocy TFUE lub Traktatu Euratom i do czasu, kiedy wykorzystane zostaną wszystkie środki ochrony prawnej, dłużnik tymczasowo dokonuje płatności odnośnych kwot na rachunek bankowy wskazany przez księgowego bądź wnosi zabezpieczenie finansowe, możliwe do przyjęcia przez księgowego. Zabezpieczenie jest niezależne od obowiązku zapłaty grzywny lub innych kar i jest płatne na pierwsze żądanie. Zabezpieczenie obejmuje kwotę główną roszczenia wraz z należnymi odsetkami, zgodnie z art. 83 ust. 4.

2. Komisja zabezpiecza tymczasowo zainkasowane kwoty poprzez zainwestowanie ich w aktywa finansowe, zapewniając w ten sposób bezpieczeństwo i płynność środków pieniężnych, jednocześnie mając na celu osiągnięcie dodatniego zwrotu.

3. Po wyczerpaniu wszystkich środków ochrony prawnej oraz w przypadku gdy grzywna lub kara została potwierdzona, podejmuje się którykolwiek z następujących środków:

- a) tymczasowo pobrane kwoty wraz z odsetkami i innymi kwotami z nich uzyskanymi zapisywane są w budżecie zgodnie z art. 83 rozporządzenia finansowego, najpóźniej w roku budżetowym następującym po roku, w którym wszystkie środki ochrony prawnej zostały wyczerpane;
- b) w przypadku gdy wniesione zostało zabezpieczenie finansowe, jest ono egzekwowane, a odnośne kwoty są zapisywane w budżecie;

w przypadku gdy Trybunał podwyższył kwotę grzywny lub kary, akapit pierwszy lit. a) i b) mają zastosowanie do wysokości kwot określonych w decyzji Komisji, a księgowy pobiera kwotę odpowiadającą takiemu podwyższeniu, która zostanie zapisana w budżecie.

4. Po wyczerpaniu wszystkich środków ochrony prawnej oraz w przypadku gdy grzywna lub kara została umorzona lub zmniejszona, podejmuje się którykolwiek z następujących środków:

- a) kwoty nienależnie pobrane wraz z uzyskanymi odsetkami zwracane są zainteresowanej osobie trzeciej. W przypadku gdy ogólny zwrot uzyskany za dany okres był ujemny, zwracana jest wartość nominalna kwot nienależnie pobranych;

b) w przypadku gdy wniesione zostało zabezpieczenie finansowe, jest ono odpowiednio zwalniane.

Artykuł 91

Odstępnie od odzyskania ustalonych należności

(Artykuł 80 rozporządzenia finansowego)

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający może odstąpić od odzyskania całości lub części ustalonej należności wyłącznie w następujących przypadkach:

- a) jeżeli przewidywany koszt odzyskania należności przekraczałby kwotę, która ma zostać odzyskana, a odstąpienie nie zaszkodziłoby wizerunkowi Unii;
- b) jeżeli nie można odzyskać należności ze względu na jej wiek lub niewypłacalność dłużnika;
- c) jeżeli odzyskanie należności jest niezgodne z zasadą proporcjonalności.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. c), właściwy urzędnik zatwierdzający działa zgodnie z wcześniej określonymi procedurami ustanowionymi w ramach każdej instytucji i stosuje następujące kryteria, które są obowiązkowe i mają zastosowanie we wszystkich okolicznościach:

- a) stan faktyczny, uwzględniając wagę nieprawidłowości stanowiącej podstawę ustalenia należności (nadużycie finansowe, powrót do przestępstwa, zamiar, staranność, dobra wiara, oczywisty błąd);
- b) wpływ, jaki odstąpienie od odzyskania należności miałyby na funkcjonowanie Unii i jej interesy finansowe (zaangażowane kwoty, ryzyko stworzenia precedensu, podważenie autorytetu prawa).

W zależności od okoliczności właściwy urzędnik zatwierdzający może również być zmuszony uwzględnić następujące kryteria dodatkowe:

- a) wszelkie zakłócenie konkurencji, które wynikłoby z odstąpienia od odzyskania należności;
- b) szkody gospodarcze i społeczne, które wystąpiłyby, jeżeli zadłużenie zostałoby odzyskane w całości.

3. Decyzja o odstąpieniu, o której mowa w art. 80 ust. 2 rozporządzenia finansowego, jest uzasadniona i odnosi się do staranności dochowywanej przy zabezpieczeniu odzyskania należności oraz zagadnień prawnych i stanu faktycznego, które są podstawą odstąpienia. Właściwy urzędnik zatwierdzający odstępuje od odzyskania należności zgodnie z art. 84.

4. Odstąpienie od odzyskania ustalonych należności nie podlega delegowaniu przez instytucję w żadnym z poniższych przypadków:

- a) gdy kwota, od odzyskania której odstępuje się, wynosi 1 000 000 EUR lub więcej;
- b) gdy kwota, od odzyskania której odstępuje się, wynosi 100 000 EUR lub więcej, w przypadku gdy kwota ta stanowi 25 % lub więcej ustalonej kwoty należności.

Poniżej progów określonych w akapicie pierwszym każda instytucja określa w swoich przepisach wewnętrznych warunki i procedurę delegowania uprawnień do odstąpienia od odzyskania ustalonego zadłużenia.

5. Co roku każda instytucja przesyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat przypadków odstąpień, o których mowa w ust. 1–4 niniejszego artykułu obejmujących kwotę 100 000 EUR lub więcej. W przypadku Komisji sprawozdanie to jest załączone do podsumowania sprawozdań rocznych z działalności, o którym mowa w art. 66 ust. 9 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 92

Anulowanie ustalonych należności

(Artykuł 80 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku błędu właściwy urzędnik zatwierdzający anuluje w całości lub w części ustaloną kwotę należności zgodnie z art. 82 i 84, podając odpowiednie uzasadnienie.

2. Każda instytucja określa w swoich przepisach wewnętrznych warunki i procedurę delegowania uprawnień do anulowania ustalonej należności.

Artykuł 93

Zasady dotyczące okresów przedawnienia

(Artykuł 81 rozporządzenia finansowego)

1. Bieg okresu przedawnienia dla należności Unii od osób trzecich rozpoczyna się wraz z upływem terminu, o którym dłużnik został poinformowany w nocy debetowej, zgodnie z art. 80 ust. 3 lit. b).

Bieg okresu przedawnienia dla należności osób trzecich od Unii rozpoczyna się w dniu, w którym należności osoby trzeciej stają się wymagalne zgodnie z odpowiednim zobowiązaniem prawnym.

2. Bieg okresu przedawnienia należności Unii od osób trzecich zostaje przerwany na podstawie jakiegokolwiek zgłoszonego osobie trzeciej działania instytucji lub państwa członkowskiego działającego na wniosek instytucji, mającego na celu odzyskanie należności.

Bieg okresu przedawnienia należności osób trzecich od Unii zostaje przerwany na podstawie jakiegokolwiek działania zgłoszonego Unii przez jej wierzycieli lub w imieniu jej wierzycieli, mającego na celu odzyskanie należności.

3. Bieg nowego pięcioletniego okresu przedawnienia rozpoczyna się w dniu następującym po dniu przerwania biegu terminów, o którym mowa w ust. 2.

4. Wszelkie działania prawne dotyczące należności, o których mowa w ust. 1, w tym powództwa wniesione do sądu, który następnie oświadcza, że nie jest sądem właściwym, przerywają bieg okresu przedawnienia. Bieg nowego pięcioletniego okresu przedawnienia rozpoczyna się dopiero po wydaniu prawomocnego wyroku lub zawarciu pozasądowej ugody między stronami danego postępowania.

5. Przyznanie dłużnikowi przez księgowego dodatkowego terminu na spłatę zgodnie z art. 89 uznaje się za przerwanie biegu okresu przedawnienia. Bieg nowego pięcioletniego okresu przedawnienia rozpoczyna się w dniu następującym po upływie dodatkowego terminu na spłatę.

6. Należności nie są odzyskiwane po upływie okresu przedawnienia określonego w ust. 1–5.

ROZDZIAŁ 6

Operacje po stronie wydatków

Artykuł 94

Decyzja w sprawie finansowania

(Artykuł 84 rozporządzenia finansowego)

1. Decyzja w sprawie finansowania określa istotne składniki działania powodującego wydatki z budżetu.

2. Decyzja w sprawie finansowania określa w szczególności:

a) w przypadku dotacji:

(i) odniesienie do aktu podstawowego i linii budżetowej;

(ii) priorytety na dany rok, cele do osiągnięcia i przewidywane wyniki przy określonych środkach zatwierdzonych na dany rok budżetowy;

(iii) najważniejsze kryteria kwalifikowalności, wyboru i udzielenia dotacji stosowane przy wyborze wniosków;

(iv) maksymalny możliwy poziom współfinansowania, a jeśli przewiduje się różne poziomy – kryteria stosowane dla każdego z nich;

(v) harmonogram i orientacyjną kwotę zaproszeń do składania wniosków;

b) w przypadku zamówień publicznych:

(i) całkowitą roczną pulę środków budżetowych przeznaczonych na dane zamówienia;

(ii) orientacyjną liczbę i typ przewidzianych umów oraz, jeśli to możliwe, ich ogólnie rozumiany przedmiot;

(iii) orientacyjny termin rozpoczęcia procedury udzielania zamówień;

c) w przypadku funduszy powierniczych, o których mowa w art. 187 rozporządzenia finansowego:

(i) odniesienie do aktu podstawowego i linii budżetowej;

(ii) środki zarezerwowane na fundusz powierniczy w danym roku wraz z kwotami zaplanowanymi na okres jego istnienia;

(iii) cele funduszu powierniczego i okres jego istnienia;

(iv) zasady zarządzania funduszem powierniczym;

(v) możliwość powierzenia zadań związanych z wykonaniem budżetu podmiotom i osobom, o których mowa w art. 187 ust. 2 rozporządzenia finansowego;

d) w przypadku nagród:

(i) odniesienie do aktu podstawowego i linii budżetowej;

(ii) cele do osiągnięcia i przewidywane wyniki;

- (iii) najważniejsze warunki udziału oraz kryteria przyznawania nagród;
 - (iv) harmonogram konkursu i kwotę nagrody lub nagród;
- e) w przypadku instrumentów finansowych:
- (i) odniesienie do aktu podstawowego i linii budżetowej;
 - (ii) cele do osiągnięcia i przewidywane wyniki;
 - (iii) kwotę przeznaczoną na dany instrument finansowy;
 - (iv) orientacyjny harmonogram wykonania.

3. W przypadku gdy program prac, o którym mowa w art. 128 rozporządzenia finansowego, zawiera informacje określone w ust. 2 lit. a) niniejszego artykułu w odniesieniu do dotacji finansowanych ze środków zatwierdzonych na dany rok budżetowy, decyzję o jego przyjęciu uznaje się za decyzję w sprawie finansowania dla tych dotacji.

W przypadku zamówień publicznych, funduszy powierniczych, nagród i instrumentów finansowych, gdy określone wykorzystanie odpowiednich środków zatwierdzonych na dany rok budżetowy jest przewidziane w programie prac zawierającym informacje, o których mowa w ust. 2 lit. b), c), d) i e) niniejszego artykułu, decyzję o przyjęciu takiego programu również uznaje się za decyzję w sprawie finansowania dla danego zamówienia, danych funduszy powierniczych, nagród i instrumentów finansowych.

Jeśli program prac nie zawiera takich informacji w odniesieniu do jednego lub większej liczby działań, zmienia się go odpowiednio lub też przyjmuje się szczegółową decyzję w sprawie finansowania dla danych działań.

4. Bez uszczerbku dla przepisów szczegółowych aktu podstawowego każda istotna zmiana w przyjętej już decyzji w sprawie finansowania wymaga zastosowania tej samej procedury, co w przypadku początkowej decyzji.

Sekcja 1

Zaciąganie zobowiązań na wydatki

Artykuł 95

Zobowiązania globalne i tymczasowe

(Artykuł 85 rozporządzenia finansowego)

1. Globalne zobowiązania budżetowe wykonywane są przez zawarcie jednego lub kilku zobowiązań prawnych lub też przez zawarcie umowy w sprawie finansowania, która przewiduje późniejsze zawarcie jednego lub kilku zobowiązań prawnych.

Umowy w sprawie finansowania w obszarze bezpośredniej pomocy finansowej na rzecz państw trzecich, w tym wsparcia

budżetowego, które stanowią zobowiązanie prawne, mogą stanowić podstawę płatności bez zawierania innych zobowiązań prawnych.

2. Tymczasowe zobowiązania budżetowe wykonywane są przez zawarcie jednego lub większej liczby zobowiązań prawnych stanowiących podstawę prawną późniejszych płatności lub bezpośrednio przez płatności w przypadkach odnoszących się do wydatków na zarządzanie personelem lub na realizowaną przez instytucje działalność związaną z komunikacją, zmierzającą do informowania o wydarzeniach unijnych.

Artykuł 96

Zaciąganie zobowiązań globalnych

(Artykuł 85 rozporządzenia finansowego)

1. Zobowiązania globalne zaciągane są na podstawie decyzji w sprawie finansowania.

Zobowiązanie globalne zaciągane jest najpóźniej przed podjęciem decyzji w sprawie wyboru odbiorców oraz w przypadku gdy realizacja środków, których to dotyczy, obejmuje przyjęcie programu prac w rozumieniu art. 188, najwcześniej po przyjęciu tego programu.

2. W przypadku gdy zobowiązanie globalne wykonywane jest przez zawarcie umowy w sprawie finansowania, ust. 1 akapit drugi nie ma zastosowania.

Artykuł 97

Jedność podpisu

(Artykuł 85 rozporządzenia finansowego)

1. Od zasady jedności podpisu dla zobowiązania budżetowego i odpowiadającego mu zobowiązania prawnego można odstąpić wyłącznie w następujących przypadkach:

- a) jeżeli zobowiązania są tymczasowe;
- b) jeżeli zobowiązania globalne odnoszą się do umów w sprawie finansowania zawartych z państwami trzecimi;
- c) jeżeli decyzja instytucji stanowi zobowiązanie prawne;
- d) jeżeli zobowiązanie globalne jest wykonywane poprzez szereg zobowiązań prawnych, za które odpowiedzialność ponoszą różni urzędnicy zatwierdzający;
- e) jeżeli, w związku z rachunkami zaliczkowymi dostępnymi na działania zewnętrzne, zobowiązania prawne muszą być podpisywane przez pracowników jednostek lokalnych, o których mowa w art. 72, na polecenie właściwego urzędnika zatwierdzającego, który zachowuje jednak pełną odpowiedzialność za operację podstawową;

f) jeżeli instytucja delegowała na dyrektora międzyinstytucjonalnego urzędu europejskiego uprawnienia urzędnika zatwierdzającego zgodnie z art. 199 ust. 1 rozporządzenia finansowego.

2. Jeżeli właściwy urzędnik zatwierdzający, który podpisał zobowiązanie budżetowe, jest niedostępny i pozostaje niedostępny przez okres, w którym upływa termin zawarcia zobowiązania prawnego, to zobowiązanie prawne zawierane jest przez osobę wyznaczoną zgodnie z zasadami zastępstwa przyjętymi przez każdą instytucję, pod warunkiem że osoba ta ma status urzędnika zatwierdzającego zgodnie z art. 65 ust. 3 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 98

Wydatki administracyjne pokrywane ze zobowiązań tymczasowych

(Artykuł 85 rozporządzenia finansowego)

Pozycje uznane za zwykłe wydatki administracyjne, które mogą stanowić podstawę zobowiązań tymczasowych, obejmują:

- a) wydatki na personel bez względu na to, czy jest on objęty regulaminem pracowniczym, na inne zasoby ludzkie, emerytury i renty oraz na wynagrodzenie ekspertów;
- b) wydatki odnoszące się do członków instytucji;
- c) wydatki na szkolenia;
- d) wydatki na konkursy, dobór i rekrutację;
- e) koszty podróży służbowych;
- f) wydatki reprezentacyjne;
- g) wydatki związane z posiedzeniami;
- h) niezależnych tłumaczy ustnych i pisemnych;
- i) wymiany urzędników;
- j) powtarzające się koszty wynajmu nieruchomości i mienia ruchomego bądź powtarzające się płatności związane z zamówieniami dotyczącymi nieruchomości w rozumieniu art. 121 niniejszego rozporządzenia lub raty pożyczek w myśl art. 203 ust. 8 rozporządzenia finansowego;
- k) ubezpieczenia różne;
- l) sprząatanie, utrzymanie i ochrona;
- m) wydatki związane z opieką społeczną i zdrowotną;
- n) korzystanie z usług telekomunikacyjnych;
- o) opłaty finansowe;

p) koszty obsługi prawnej;

q) odszkodowania, łącznie z odsetkami;

r) sprzęt roboczy;

s) wodę, gaz i energię elektryczną;

t) publikacje w wersji papierowej lub elektronicznej;

u) realizowaną przez instytucje działalność związaną z komunikacją, zmierzającą do informowania o wydarzeniach unijnych.

Artykuł 99

Rejestracja indywidualnych zobowiązań prawnych

(Artykuł 86 rozporządzenia finansowego)

W przypadku globalnych zobowiązań budżetowych, w następstwie których zawiera się jedno lub kilka indywidualnych zobowiązań prawnych, właściwy urzędnik zatwierdzający ujmuje kwoty takich późniejszych indywidualnych zobowiązań prawnych w rachunkach centralnych.

Ujęcie w rachunkach obejmuje podanie odniesienia do zobowiązań globalnych, których dotyczą zapisywane zobowiązania indywidualne.

Właściwy urzędnik zatwierdzający ujmuje kwoty w rachunkach przed podpisaniem odpowiednich indywidualnych zobowiązań prawnych z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 86 ust. 4 akapit czwarty rozporządzenia finansowego.

W każdym przypadku właściwy urzędnik zatwierdzający sprawdza, czy kwota łączna nie przekracza kwoty odnośnego zobowiązania globalnego.

Sekcja 2

Poświadczenie zasadności wydatków

Artykuł 100

Poświadczenie zasadności i „dopuszczanie płatności”

(Artykuł 88 rozporządzenia finansowego)

1. Poświadczenie zasadności wszelkich wydatków oparte jest na dokumentach potwierdzających w rozumieniu art. 110, poświadczających należność wierzyciela na podstawie oświadczenia o usługach faktycznie wyświadczonych, dostawach faktycznie zrealizowanych lub robotach budowlanych faktycznie przeprowadzonych, lub na podstawie innych dokumentów uzasadniających płatność, w tym powtarzające się płatności z tytułu prenumerat lub szkoleń.

2. Właściwy urzędnik zatwierdzający osobiście sprawdza dokumenty potwierdzające lub na własną odpowiedzialność upewnia się, że zostały one sprawdzone, zanim podejmie decyzję w sprawie poświadczenia zasadności wydatków.

3. Decyzja w sprawie poświadczenia zasadności wyrażona jest przez podpisanie dowodu kasowego formułą „płatność dopuszczona” przez właściwego urzędnika zatwierdzającego lub pracownika o odpowiednich kompetencjach technicznych, należycie upoważnionego na mocy formalnej decyzji urzędnika zatwierdzającego i na jego odpowiedzialność, zgodnie z art. 65 ust. 5 rozporządzenia finansowego. Takie decyzje upoważniające są przechowywane do wglądu.

Artykuł 101

Potwierdzenie za zgodność płatności zaliczkowych

(Artykuł 88 rozporządzenia finansowego)

W odniesieniu do płatności zaliczkowych właściwy urzędnik zatwierdzający lub pracownik o odpowiednich kompetencjach technicznych, należycie upoważniony przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, poświadcza adnotacją „potwierdzenie za zgodność”, że warunki postawione w zobowiązaniu prawnym w odniesieniu do płatności zaliczkowych zostały spełnione.

Artykuł 102

Dopuszczenie płatności okresowych i płatności salda w ramach umów o udzielenie zamówienia

(Artykuł 88 rozporządzenia finansowego)

W odniesieniu do płatności okresowych i płatności salda dotyczących zamówień adnotacja „płatność dopuszczona” poświadcza, że:

- a) instytucja otrzymała i oficjalnie zarejestrowała fakturę wystawioną przez wykonawcę;
- b) faktura lub dokument wewnętrzny towarzyszący otrzymanej fakturze zostały opatrzone adnotacją „potwierdzenie za zgodność” i podpisane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego lub pracownika o odpowiednich kompetencjach technicznych, należycie upoważnionego przez właściwego urzędnika zatwierdzającego;
- c) wszystkie aspekty związane z fakturą zostały sprawdzone przez właściwego urzędnika zatwierdzającego lub na jego odpowiedzialność w celu określenia w szczególności kwoty do zapłaty i zasadności płatności jako spłaty długu.

Adnotacja „potwierdzenie za zgodność”, o której mowa w akapicie pierwszym lit. b), potwierdza, że usługi przewidziane w zamówieniu zostały prawidłowo wykonane lub że dostawy przewidziane w zamówieniu zostały prawidłowo zrealizowane, lub że roboty budowlane przewidziane w zamówieniu zostały właściwie przeprowadzone. W odniesieniu do dostaw i robót budowlanych urzędnik lub inny pracownik o odpowiednich

kompetencjach technicznych sporządza świadectwo odbioru wstępnego, a następnie świadectwo odbioru końcowego na zakończenie okresu gwarancji określonego w zamówieniu. Oba te świadectwa łącznie mają wagę adnotacji „potwierdzenie za zgodność”.

W przypadku powtarzających się płatności, w tym opłat z tytułu prenumerat i szkoleń, adnotacja „potwierdzenie za zgodność” poświadcza, że tytuł wierzyciela jest zgodny z odnośnymi dokumentami uzasadniającymi płatność.

Artykuł 103

Dopuszczenie płatności okresowych i płatności salda w ramach dotacji

(Artykuł 88 rozporządzenia finansowego)

W odniesieniu do płatności okresowych i płatności salda dotyczących dotacji adnotacja „płatność dopuszczona” poświadcza, że:

- a) instytucja otrzymała i oficjalnie zarejestrowała wniosek o płatność sporządzony przez beneficjenta;
- b) wniosek o płatność lub dokument wewnętrzny towarzyszący otrzymanemu zestawieniu kosztów zostały opatrzone adnotacją „potwierdzenie za zgodność” i podpisane przez urzędnika lub innego pracownika o odpowiednich kompetencjach technicznych, należycie upoważnionego przez właściwego urzędnika zatwierdzającego;
- c) wszystkie aspekty związane z wnioskiem o płatność zostały sprawdzone przez właściwego urzędnika zatwierdzającego lub na jego odpowiedzialność w celu określenia w szczególności kwoty do zapłaty i zasadności płatności jako spłaty długu;

przez adnotację, o której mowa w akapicie pierwszym lit. b), urzędnik lub inny pracownik o odpowiednich kompetencjach technicznych, należycie upoważniony przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, potwierdza, że działanie lub program prac realizowane przez beneficjenta są pod każdym względem zgodne z umową o udzielenie dotacji lub decyzją o udzieleniu dotacji, łącznie z tym, że koszty zadeklarowane przez beneficjenta są kwalifikowalne.

Artykuł 104

Dopuszczanie płatności wydatków na personel

(Artykuł 88 rozporządzenia finansowego)

W odniesieniu do płatności odpowiadających wydatkom na personel adnotacja „płatność dopuszczona” poświadcza istnienie następujących dokumentów potwierdzających:

- a) w zakresie wynagrodzenia miesięcznego:
 - (i) pełnej listy pracowników określającej wszystkie składniki wynagrodzenia;
 - (ii) formularza (ankiety danych osobowych) opartego na decyzjach podjętych w każdym indywidualnym przypadku, wskazującego wszelkie ewentualne zmiany składników wynagrodzenia;

- (iii) w przypadku zatrudnienia lub powołania – poświadczony kopii decyzji o zatrudnieniu lub powołaniu, która towarzyszy zatwierdzeniu pierwszej wypłaty wynagrodzenia;
- b) w odniesieniu do innych rodzajów wynagrodzenia, takich jak wynagrodzenie pracowników opłacanych za godziny lub dni: oświadczenia podpisanego przez upoważnionego pracownika, zawierającego informacje o przepracowanych dniach lub godzinach;
- c) w odniesieniu do nadgodzin: oświadczenia podpisanego przez upoważnionego pracownika, potwierdzającego liczbę przepracowanych nadgodzin;
- d) w zakresie kosztów podróży służbowych:
 - (i) polecenia wyjazdu podpisanego przez właściwy organ;
 - (ii) zestawienia kosztów podróży służbowej, podpisanego przez pracownika odbywającego podróż służbową i przez jego administracyjnego przełożonego, któremu przekazano odpowiednie uprawnienia, jeżeli koszty podróży służbowej są niezgodne z poleceniem wyjazdu;
- e) w zakresie niektórych innych kosztów administracyjnych związanych z personelem, w tym opłat z tytułu prenumerat lub szkoleń, które zgodnie z umową muszą zostać opłacone z góry: dokumentów potwierdzających dotyczących decyzji stanowiącej podstawę dokonania wydatków i określających wszystkie składniki obliczenia.

Zestawienie kosztów podróży służbowej, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. d) ppkt (ii), zawiera miejsce docelowe podróży służbowej, daty i godziny wyjazdu i przyjazdu na miejsce, koszty podróży, koszty utrzymania oraz inne wydatki należycie zatwierdzone po przedstawieniu dokumentów potwierdzających.

Artykuł 105

Forma materialna adnotacji „płatność dopuszczona”

(Artykuł 88 rozporządzenia finansowego)

W systemie nieskomputeryzowanym „płatność dopuszczona” przyjmuje formę pieczęci zawierającej podpis właściwego urzędnika zatwierdzającego lub należycie upoważnionego przez niego pracownika o odpowiednich kompetencjach technicznych, zgodnie z art. 100. W systemie skomputeryzowanym „płatność dopuszczona” przyjmuje formę elektronicznie zabezpieczonego zatwierdzenia, dokonanego przez właściwego urzędnika zatwierdzającego lub należycie upoważnionego przez niego pracownika o odpowiednich kompetencjach technicznych.

Artykuł 106

Forma materialna „potwierdzenia za zgodność”

(Artykuł 88 rozporządzenia finansowego)

W systemie nieskomputeryzowanym „potwierdzenie za zgodność” przyjmuje formę pieczęci zawierającej podpis właściwego

urzędnika zatwierdzającego lub należycie upoważnionego przez niego pracownika o odpowiednich kompetencjach technicznych, zgodnie z art. 101. W systemie skomputeryzowanym „potwierdzenie za zgodność” może przyjąć formę zatwierdzenia przy użyciu elektronicznie zabezpieczonego zatwierdzenia, dokonanego przez pracownika o odpowiednich kompetencjach technicznych należycie upoważnionego przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

Sekcja 3

Zatwierdzanie płatności

Artykuł 107

Kontrole płatności dokonywane przez urzędnika zatwierdzającego

(Artykuł 89 rozporządzenia finansowego)

Sporządzając zlecenie płatnicze, właściwy urzędnik zatwierdzający dba o to, aby:

- a) zlecenie płatnicze zostało prawidłowo wydane, co oznacza, że odpowiednia decyzja w sprawie poświadczenia zasadności została podjęta uprzednio w formie adnotacji „płatność dopuszczona”, że dane odbiorcy płatności są poprawne oraz że kwota jest należna;
- b) zlecenie płatnicze odpowiadało zobowiązaniu budżetowemu, w odniesieniu do którego zostało zapisane;
- c) wydatek został umieszczony we właściwej pozycji budżetu;
- d) środki były dostępne.

Artykuł 108

Obowiązkowe dane na zleceniach płatniczych i przekazanie do księgowego

(Artykuł 89 rozporządzenia finansowego)

1. W zleceniu płatniczym określa się:
 - a) rok budżetowy, w odniesieniu do którego wydatki mają być zapisane;
 - b) artykuł lub inną właściwą jednostkę podziału budżetu;
 - c) odniesienia do zobowiązania prawnego stanowiącego podstawę prawną należności;
 - d) odniesienia do zobowiązania budżetowego, w odniesieniu do którego ma ono zostać zapisane;
 - e) kwotę do zapłaty, wyrażoną w euro;
 - f) imię i nazwisko lub nazwę, adres i dane rachunku bankowego odbiorcy płatności;

g) cel wydatku;

h) formę zapłaty;

i) wpis pozycji do inwentarza zgodnie z art. 248.

2. Zlecenie płatnicze jest datowane i podpisane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, a następnie przesyłane księgowemu.

Sekcja 4

Realizacja wydatków

Artykuł 109

Rodzaje płatności

(Artykuł 90 rozporządzenia finansowego)

1. Zaliczkowanie zapewnia finansowanie z góry. Może ono być podzielone na szereg płatności zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami.

2. Płatność okresowa, która może się powtarzać, może pokryć wydatki poniesione na wykonanie umowy lub decyzji lub w celu zapłaty za usługi, dostawy lub roboty budowlane zakończone lub dostarczone na etapach pośrednich zamówienia. Może ona rozliczyć płatności zaliczkowe w całości lub częściowo, nie naruszając przepisów aktu podstawowego.

3. Zamknięcie wydatków przyjmuje formę płatności salda, która nie może się powtarzać i która rozlicza wszystkie poprzednie wydatki, lub nakazu odzyskania środków.

Artykuł 110

Dokumenty potwierdzające

(Artykuł 90 rozporządzenia finansowego)

1. Płatności zaliczkowe, łącznie z przypadkami, w których są one podzielone na szereg płatności, wypłacane są na podstawie zamówienia, decyzji, umowy lub aktu podstawowego, lub też na podstawie dokumentów potwierdzających, które umożliwiają sprawdzenie, czy spełnione są warunki danego zamówienia, danej decyzji lub umowy. W przypadkach gdy data wypłaty płatności zaliczkowych jest określona w wymienionych instrumentach prawnych, płatność należnej kwoty dokonywana jest bez konieczności składania dodatkowego wniosku.

2. Płatności okresowe i płatności salda oparte są na dokumentach potwierdzających, które umożliwiają sprawdzenie, czy

finansowane działanie zostało przeprowadzone zgodnie z aktem podstawowym lub decyzją lub też zgodnie z warunkami zamówienia lub umowy.

3. Właściwy urzędnik zatwierdzający określa zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami charakter dokumentów potwierdzających, o których mowa w niniejszym artykule, zgodnie z aktem podstawowym, decyzjami, zamówieniami i umowami. Okresowe i końcowe sprawozdania z realizacji technicznej i finansowej stanowią dokumenty potwierdzające do celów ust. 2.

4. Dokumenty potwierdzające przechowywane są przez właściwego urzędnika zatwierdzającego zgodnie z przepisami art. 48.

Sekcja 5

Terminy operacji po stronie wydatków

Artykuł 111

Terminy płatności i odsetki za zwłokę

(Artykuł 92 rozporządzenia finansowego)

1. Termin na dokonanie płatności obejmuje poświadczanie zasadności wydatków, ich zatwierdzanie oraz płatność.

Termin zaczyna biec w dniu, w którym otrzymano wniosek o płatność.

Upoważniony departament właściwego urzędnika zatwierdzającego jak najszybciej rejestruje wniosek o płatność, który uznaje się za otrzymany w dniu zarejestrowania.

Za datę płatności uznaje się dzień, w którym dokonano obciążenia rachunku instytucji.

2. Wniosek o płatność zawiera następujące istotne elementy:

a) wskazanie wierzyciela;

b) kwotę;

c) walutę;

d) datę.

Jeżeli brakuje co najmniej jednego istotnego elementu, wniosek o płatność jest odrzucany.

O odrzuceniu wniosku oraz jego powodach wierzyciela informuje się na piśmie jak najszybciej, a w każdym razie w ciągu 30 dni kalendarzowych od daty otrzymania wniosku o płatność.

3. W przypadku zawieszenia terminu płatności, o którym mowa w art. 92 ust. 2 rozporządzenia finansowego, pozostały termin na dokonanie płatności ponownie zaczyna biec od dnia, w którym otrzymano wymagane informacje lub zmienione dokumenty lub w którym przeprowadzono konieczną dalszą weryfikację, w tym kontrolę na miejscu.

4. Po upływie terminów przewidzianych w art. 92 ust. 1 rozporządzenia finansowego, wierzyciel ma prawo do otrzymania odsetek pod następującymi warunkami:

- a) wysokość odsetek odpowiada stopom procentowym określonym w art. 83 ust. 2 niniejszego rozporządzenia;
- b) odsetki są płatne za okres, który upłynął od dnia kalendarzowego następującego po upływie terminu płatności przewidzianego w art. 92 ust. 1 rozporządzenia finansowego do dnia zapłaty.

Jeśli jednak odsetki obliczone zgodnie z akapitem pierwszym są równe kwocie 200 EUR bądź niższe od tej kwoty, są one wypłacane wierzycielowi jedynie na wniosek przedłożony w ciągu dwóch miesięcy od dnia otrzymania spóźnionej płatności.

5. Każda instytucja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat dotrzymania oraz zawieszenia biegu terminów przewidzianych w art. 92 rozporządzenia finansowego. Sprawozdanie Komisji załączane jest do podsumowania sprawozdań rocznych z działalności, o których mowa w art. 66 ust. 9 rozporządzenia finansowego.

ROZDZIAŁ 7

Systemy informatyczne

Artykuł 112

Opis systemów informatycznych

(Artykuł 93 rozporządzenia finansowego)

Jeżeli do przetwarzania operacji wykonania budżetu stosuje się systemy i podsystemy komputerowe, wymagany jest pełny i aktualny opis każdego systemu lub podsystemu.

Każdy opis określa zawartość wszystkich pól danych i opisuje, w jaki sposób system traktuje każdą indywidualną operację. Pokazuje on szczegółowo, w jaki sposób system gwarantuje istnienie pełnej ścieżki audytu dla każdej operacji.

Artykuł 113

Okresowe zapisywanie

(Artykuł 93 rozporządzenia finansowego)

Dane w systemach i podsystemach komputerowych są okresowo zapisywane i przechowywane w bezpiecznym miejscu.

ROZDZIAŁ 8

Audytor wewnętrzny

Artykuł 114

Powoływanie audytora wewnętrznego

(Artykuł 98 rozporządzenia finansowego)

1. Każda instytucja powołuje swojego audytora wewnętrznego zgodnie z ustaleniami dostosowanymi do jej szczególnych cech i wymogów. Instytucja powiadamia Parlament Europejski i Radę o powołaniu audytora wewnętrznego.

2. Każda instytucja ustala, zgodnie ze swoimi szczególnymi cechami i wymogami, zakres zadań audytora wewnętrznego oraz ustanawia szczegółowo cele i procedury wykonywania audytu wewnętrznego z należytym poszanowaniem międzynarodowych norm dotyczących audytu wewnętrznego.

3. Instytucja może powołać na stanowisko audytora wewnętrznego – ze względu na szczególne kompetencje – urzędnika lub innego pracownika objętego regulaminem pracowniczym, wybranego spośród obywateli państw członkowskich.

4. Jeżeli dwie lub więcej instytucji powołuje tego samego audytora wewnętrznego, dokonują one niezbędnych uzgodnień dotyczących odpowiedzialności tego audytora za jego działania, zgodnie z art. 119.

5. Instytucja powiadamia Parlament Europejski i Radę o zakończeniu pełnienia obowiązków przez audytora wewnętrznego.

Artykuł 115

Zasoby audytora wewnętrznego

(Artykuł 99 rozporządzenia finansowego)

Instytucja zapewnia audytorowi wewnętrznemu zasoby wymagane do właściwego wykonywania jego obowiązków związanych z kontrolą oraz kartę obowiązków zawierającą szczegóły dotyczące jego zadań, obowiązków i zobowiązań.

Artykuł 116

Program prac

(Artykuł 99 rozporządzenia finansowego)

1. Audytor wewnętrzny przyjmuje swój program prac i przedstawia go instytucji.

2. Instytucja może zwrócić się do audytora wewnętrznego o przeprowadzenie kontroli niewłączonych do programu prac, o którym mowa w ust. 1.

Artykuł 117

Sprawozdania audytora wewnętrznego
(Artykuł 99 rozporządzenia finansowego)

1. Audytor wewnętrzny składa instytucji roczne sprawozdanie z audytu wewnętrznego przewidziane w art. 99 ust. 3 rozporządzenia finansowego, wykazujące liczbę i rodzaj przeprowadzonych audytów wewnętrznych, główne zalecenia i działania podjęte w związku z tymi zaleceniami.

W sprawozdaniu rocznym określa się również wszelkie problemy systemowe wykryte przez wyspecjalizowany zespół utworzony na podstawie art. 73 ust. 6 rozporządzenia finansowego.

2. Każda instytucja rozważa, czy zalecenia zawarte w sprawozdaniach jej audytora wewnętrznego są odpowiednie do podzielenia się nimi z innymi instytucjami w ramach wymiany najlepszych praktyk.

3. Sporządzając sprawozdanie, audytor wewnętrzny zwraca szczególną uwagę na ogólną zgodność z zasadą należytego zarządzania finansami oraz zapewnia przyjęcie odpowiednich środków mających systematycznie poprawiać i zwiększać stosowanie tej zasady.

Artykuł 118

Niezależność**(Artykuł 100 rozporządzenia finansowego)**

Audytor wewnętrzny jest całkowicie niezależny w odniesieniu do przeprowadzania kontroli. Nie może on otrzymywać żadnych poleceń ani nie może być w żaden sposób ograniczany, jeżeli chodzi o wykonywanie funkcji, które w wyniku powołania są mu powierzone na podstawie rozporządzenia finansowego.

Artykuł 119

Odpowiedzialność audytora wewnętrznego**(Artykuł 100 rozporządzenia finansowego)**

Audytor wewnętrzny może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za swoje działania, jako urzędnik lub inny pracownik podlegający regulaminowi pracowniczemu, wyłącznie przez instytucję, działającą zgodnie z niniejszym artykułem.

Instytucja podejmuje uzasadnioną decyzję o wszczęciu dochodzenia. Decyzja ta jest przekazywana zainteresowanej stronie. Instytucja może powierzyć dochodzenie, za które pozostaje bezpośrednio odpowiedzialna, jednemu lub większej liczbie urzędników z grupy zaszerogowania równej lub wyższej niż grupa zaszerogowania odnośnego pracownika. W trakcie dochodzenia odbywa się wysłuchanie zainteresowanej strony.

Sprawozdanie z dochodzenia jest przekazywane zainteresowanej stronie, która zostaje następnie wysłuchana przez instytucję w sprawie objętej sprawozdaniem.

Na podstawie sprawozdania i wysłuchania instytucja przyjmuje uzasadnioną decyzję kończącą postępowanie lub uzasadnioną decyzję zgodnie z art. 22, 86 oraz załącznikiem IX do regulaminu pracowniczego. Decyzje nakładające środki dyscyplinarne lub kary finansowe zgłaszane są zainteresowanej stronie i przekazywane do celów informacyjnych innym instytucjom oraz Trybunałowi Obrachunkowemu.

Zainteresowana strona może wnieść skargę na takie decyzje do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z przepisami regulaminu pracowniczego.

Artykuł 120

Skarga do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**(Artykuł 100 rozporządzenia finansowego)**

Bez uszczerbku dla środków zaskarżenia dopuszczonych przez regulamin pracowniczy audytor wewnętrzny może wnieść skargę bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach wszelkich czynności odnoszących się do wykonywania swoich obowiązków jako audytora wewnętrznego. Skarga ta musi zostać wniesiona w ciągu trzech miesięcy od dnia kalendaryzowego, w którym odnośna czynność została notyfikowana.

Skargi są badane i rozpatrywane w trybie przewidzianym w art. 91 ust. 5 Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej.

TYTUŁ V

ZAMÓWIENIA

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Sekcja 1

Zakres i zasady udzielania

Artykuł 121

Definicje i zakres**(Artykuł 101 rozporządzenia finansowego)**

1. Zamówienia dotyczące nieruchomości obejmują kupno, długoterminową dzierżawę, prawo użytkowania, leasing, najem lub kupno na raty gruntu, istniejących budynków lub innych nieruchomości, z opcją zakupu lub bez takiej opcji.

2. Zamówienia na dostawy obejmują kupno, leasing, najem lub kupno na raty produktów, z opcją zakupu lub bez takiej opcji. Zamówienie na dostawę produktów i dodatkowo na rozmieszczenie i instalację uznaje się za zamówienie na dostawę.

3. Zamówienia na roboty budowlane obejmują wykonanie lub zarówno wykonanie, jak i zaprojektowanie robót budowlanych lub obiektu budowlanego, związanych z jednym z rodzajów działalności, o których mowa w załączniku I

do dyrektywy 2004/18/WE, lub wykonanie, za pomocą dowolnych środków, obiektu budowlanego odpowiadającego wymogom określonym przez instytucję zamawiającą. Terminem „obiekt budowlany” określa się wynik całości robót w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej, który może samoistnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną.

4. Zamówienia na usługi obejmują wszystkie usługi intelektualne i nieintelektualne, inne niż te objęte zamówieniami na dostawy, zamówieniami na roboty budowlane oraz zamówieniami dotyczącymi nieruchomości.

Zamówień, których przedmiotem są co najmniej dwa rodzaje zamówień (roboty budowlane, usługi lub dostawy), udziela się zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do tego rodzaju zamówienia, które jest głównym przedmiotem danej umowy.

W przypadku zamówień mieszanych obejmujących usługi i dostawy główny przedmiot ustala się poprzez porównanie wartości odpowiednich usług lub dostaw.

Wszelkie odniesienia do nomenklatur w kontekście zamówień publicznych są dokonywane z wykorzystaniem Wspólnego Słownika Zamówień, jak przewidziano w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾.

5. Terminy „przedsiębiorca budowlany”, „dostawca” i „usługodawca” obejmują wszelkie osoby fizyczne lub prawne, podmioty publiczne lub konsorcja takich osób lub podmiotów, które oferują wykonanie robót budowlanych, dostawę produktów lub świadczenie usług. Termin „podmiot gospodarczy” oznacza przedsiębiorców budowlanych, dostawców i usługodawców. „Ofereant” oznacza podmiot gospodarczy, który złożył ofertę. „Kandydat” oznacza każdego, kto wystąpił o dopuszczenie do udziału w procedurze ograniczonej, w dialogu konkurencyjnym lub procedurze negocjacyjnej. „Potencjalny ofereant” oznacza podmiot gospodarczy umieszczony na liście potencjalnych ofereantów zgodnie z art. 136 ust. 1 lit. b).

Konsorcja podmiotów gospodarczych są uprawnione do składania ofert lub występowania jako kandydaci. Instytucje zamawiające nie mogą wymagać, aby na potrzeby złożenia oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału konsorcja miały określoną formę prawną, jednakże wybrane konsorcjum może zostać zobowiązane do przyjęcia określonej formy prawnej po udzieleniu mu zamówienia, jeżeli zmiana ta jest niezbędna w celu zapewnienia właściwego wykonania zamówienia.

6. Służby instytucji unijnych uważane są za instytucje zamawiające, chyba że zawierają między sobą porozumienia administracyjne, które dotyczą świadczenia usług, dostawy produktów, wykonania robót budowlanych lub wykonania zamówień dotyczących nieruchomości.

7. „Pomoc techniczna” oznacza działania w zakresie wsparcia i budowania potencjału niezbędne do realizacji programu lub

działania, w szczególności działania przygotowawcze, działania w zakresie zarządzania, monitoringu, oceny, audytu i kontroli.

8. Wszelka wymiana informacji z wykonawcami, w tym zawieranie umów oraz wprowadzanie do nich zmian, może odbywać się z wykorzystaniem elektronicznych systemów wymiany informacji stworzonych przez instytucję zamawiającą.

9. Systemy te muszą spełniać następujące wymogi:

- a) jedynie osoby upoważnione mogą mieć dostęp do systemu oraz dokumentów przekazywanych za jego pośrednictwem;
- b) jedynie osoby upoważnione mogą podpisać dokument elektronicznie lub przekazać go za pomocą systemu;
- c) osoby upoważnione muszą zostać zidentyfikowane przez system w ustalony sposób;
- d) czas i data operacji elektronicznej muszą być ściśle określone;
- e) musi zostać zachowana integralność dokumentów;
- f) musi zostać utrzymana dostępność dokumentów;
- g) w stosownych przypadkach musi zostać zachowana poufność dokumentów;
- h) musi zostać zapewniona ochrona danych osobowych zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

10. Dane przesyłane lub otrzymywane za pośrednictwem takiego systemu korzystają z prawnego domniemania integralności oraz dokładności dnia i godziny ich wysłania lub otrzymania wskazanych w systemie.

Dokumenty przesyłane za pośrednictwem takiego systemu lub dokumenty, o których system przesyła powiadomienie, uznaje się za równoważne wersji papierowej, dopuszcza się jako dowody w postępowaniu sądowym, uznaje za oryginały, przyjmując prawne domniemanie ich autentyczności i integralności, o ile nie zawierają one żadnych elementów dynamicznych, które mogą automatycznie wprowadzić do nich zmiany.

Podpisy elektroniczne, o których mowa w ust. 9 lit. b), są równoważne pod względem skutków prawnych podpisom własnoręcznym.

⁽¹⁾ Dz.U. L 340 z 16.12.2002, s. 1.

Artykuł 122

Umowy ramowe i umowy szczegółowe**(Artykuł 101 rozporządzenia finansowego)**

1. Okres obowiązywania umowy ramowej nie może przekroczyć czterech lat, z zastrzeżeniem wyjątkowych przypadków, należycie uzasadnionych, w szczególności przedmiotem umowy ramowej.

Umowy szczegółowe oparte na umowach ramowych zawierane są zgodnie z warunkami umowy ramowej, wyłącznie między instytucjami zamawiającymi a wykonawcami umowy ramowej.

Zawierając umowy szczegółowe, strony nie mogą dokonywać znaczących zmian umowy ramowej.

2. Gdy umowa ramowa jest zawierana tylko z jednym podmiotem gospodarczym, umowy szczegółowe zawierane są w granicach wyznaczonych warunkami określonymi w umowie ramowej.

W należycie uzasadnionych okolicznościach instytucja zamawiająca może pisemnie skonsultować się z wykonawcą, zwracając się do niego w razie potrzeby o uzupełnienie oferty.

3. Gdy umowa ramowa ma zostać zawarta z kilkoma podmiotami gospodarczymi, zawiera się ją z co najmniej trzema podmiotami, o ile wystarczająca liczba podmiotów gospodarczych spełnia kryteria wyboru lub wystarczająca liczba dopuszczalnych ofert spełnia kryteria udzielania zamówień.

Umowa ramowa z kilkoma podmiotami gospodarczymi może mieć formę oddzielnych umów zawierających identyczne warunki.

Umowy szczegółowe oparte na umowach ramowych zawartych z kilkoma podmiotami gospodarczymi zawierane są według następujących zasad:

- a) w przypadku umów ramowych bez ponownego poddawania zamówienia procedurze konkurencyjnej – poprzez zastosowanie warunków określonych w umowie ramowej;
- b) w przypadku umów ramowych z ponownym poddaniem zamówienia procedurze konkurencyjnej – po ponownym wzięciu przez strony udziału w procedurze konkurencyjnej w oparciu o te same, a w razie potrzeby bardziej precyzyjnie określone warunki oraz, w stosownych przypadkach, w oparciu o inne warunki, o których mowa w specyfikacji do umowy ramowej.

Przy każdej umowie szczegółowej, która ma zostać zawarta w sposób określony w akapicie trzecim lit. b), instytucje zamawiające konsultują się pisemnie z wykonawcami umowy

ramowej i ustalają wystarczająco długi termin na złożenie ofert. Oferty składa się w formie pisemnej. Instytucje zamawiające zawierają każdą umowę szczegółową z oferentem, który przedstawił najlepszą ofertę w oparciu o kryteria udzielania zamówień określone w specyfikacji do umowy ramowej.

4. W sektorach, dla których charakterystyczne są szybki rozwój technologiczny i gwałtowne zmiany cen, umowy ramowe bez ponownego poddawania zamówienia procedurze konkurencyjnej zawierają klauzulę dotyczącą przeglądu śródkresowego lub systemu analizy porównawczej. Jeśli po przeprowadzeniu przeglądu śródkresowego okaże się, że ustalone początkowo warunki nie odpowiadają już zmianom cen bądź rozwojowi technologicznemu, instytucja zamawiająca może nie korzystać z odnośnej umowy ramowej i podejmuje odpowiednie środki, aby ją rozwiązać.

5. Wyłącznie umowy szczegółowe oparte na umowach ramowych poprzedzone są zobowiązaniem budżetowym.

Sekcja 2

Publikacja

Artykuł 123

Ogłaszanie zamówień objętych dyrektywą 2004/18/WE**(Artykuł 103 rozporządzenia finansowego)**

1. W przypadku zamówień, których wartość jest równa progom wskazanym w art. 170 ust. 1 lub wyższa, publikacja obejmuje ogłoszenie o zamówieniu, nie naruszając przepisów art. 134, oraz ogłoszenie o udzieleniu zamówienia. Wstępne ogłoszenie informacyjne jest obowiązkowe wyłącznie wówczas, gdy instytucja zamawiająca zamierza skorzystać z możliwości skrócenia terminów składania ofert zgodnie z art. 152 ust. 4.

2. Wstępne ogłoszenie informacyjne jest ogłoszeniem, poprzez które instytucje zamawiające zawiadamiają, orientacyjnie, o przewidywanej łącznej wartości i przedmiocie zamówień, których zamierzają udzielić i umów ramowych, które zamierzają zawrzeć w ciągu roku budżetowego, z wyjątkiem zamówień udzielanych w drodze procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu.

Wstępne ogłoszenie informacyjne jest publikowane przez Urząd Publikacji Unii Europejskiej (zwany dalej „Urzędem Publikacji”) lub przez same instytucje zamawiające w profilu nabywcy.

Obowiązkowe wstępne ogłoszenie informacyjne jest wysyłane do Urzędu Publikacji lub publikowane w profilu nabywcy najszybciej jak to możliwe i nie później niż do dnia 31 marca każdego roku budżetowego.

Institucje zamawiające, które publikują wstępne ogłoszenie informacyjne w swoim profilu nabywcy, przesyłają do Urzędu Publikacji drogą elektroniczną i przy zachowaniu formatu i procedur przesyłania ogłoszeń określonych w załączniku VIII do dyrektywy 2004/18/WE pkt 3, zawiadomienie o publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego w profilu nabywcy.

3. Ogłoszenie o zamówieniu jest środkiem, przy pomocy którego instytucje zamawiające zawiadamiają o swoim zamiarze wszczęcia procedury mającej na celu udzielenie zamówienia lub zawarcie umowy ramowej lub też o zamiarze ustanowienia dynamicznego systemu zakupów zgodnie z art. 131. Bez uszczerbku dla umów zawartych po przeprowadzeniu procedury negocjacyjnej, o której mowa w art. 134, ogłoszenie o zamówieniu jest obowiązkowe w odniesieniu do zamówień, których szacowana wartość jest równa progom wskazanym w art. 170 ust. 1 lub wyższa.

Nie jest ono obowiązkowe w przypadku umów szczegółowych opartych na umowach ramowych.

W procedurze otwartej w ogłoszeniu o zamówieniu określa się termin, godzinę oraz, w stosownych przypadkach, miejsce posiedzenia komisji otwierającej, które jest otwarte dla oferentów.

Institucje zamawiające precyzują, czy dopuszczają oferty wariantowe, i określają minimalne poziomy wymaganych zdolności w przypadku skorzystania z możliwości przewidzianej w art. 146 ust. 2 akapit drugi. Określają one kryteria wyboru, o których mowa w art. 146 i które zamierzają zastosować, minimalną liczbę kandydatów, których zamierzają zaprosić do składania ofert, w stosownych przypadkach również ich maksymalną liczbę, a także obiektywne i niedyskryminacyjne kryteria, jakie zamierzają zastosować, aby ograniczyć tę liczbę, zgodnie z art. 128 ust. 1 akapit drugi.

W przypadku nieograniczonego, bezpośredniego i pełnego dostępu drogą elektroniczną do zaproszenia do składania ofert, szczególnie w dynamicznych systemach zakupów, o których mowa w art. 131, w ogłoszeniu o zamówieniu podaje się adres strony internetowej, na której można zapoznać się z tymi dokumentami.

Institucje zamawiające, zamierzające zorganizować konkurs, wydają ogłoszenie zawiadamiające o tym zamiarze.

W stosownych przypadkach instytucje zamawiające określają w ogłoszeniu o zamówieniu, że procedura udzielania zamówień jest procedurą międzyinstytucjonalną. Wówczas w ogłoszeniu o zamówieniu wskazuje się instytucje, agencje wykonawcze lub organy, o których mowa w art. 208 rozporządzenia finansowego, zaangażowane w procedurę udzielania zamówień, instytucję odpowiedzialną za procedurę udzielania zamówień oraz całkowitą wielkość zamówień dla wszystkich tych instytucji, agencji wykonawczych lub organów.

4. W ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia zawiadamia się o wyniku procedury mającej na celu udzielenie zamówień, zawarcie umów ramowych lub udzielenie zamówień opartych

na dynamicznym systemie zakupów. W przypadku zamówień, których wartość jest równa progom określonym w art. 170 ust. 1 lub wyższa, ogłoszenie o udzieleniu zamówienia jest obowiązkowe. Nie jest ono obowiązkowe w przypadku umów szczegółowych opartych na umowach ramowych.

Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia przesyłane jest do Urzędu Publikacji nie później niż w terminie 48 dni kalendarzowych od dnia podpisania umowy lub umowy ramowej. Jednakże ogłoszenia o zamówieniach opartych na dynamicznym systemie zakupów mogą być grupowane kwartalnie. W takim przypadku są one wysyłane do Urzędu Publikacji nie później niż w terminie 48 dni po zakończeniu każdego kwartału.

Institucje zamawiające, które zorganizowały konkurs, wysyłają do Urzędu Publikacji ogłoszenie o jego wynikach.

W przypadku procedury międzyinstytucjonalnej ogłoszenie o udzieleniu zamówienia przesyła ta instytucja zamawiająca, która jest odpowiedzialna za procedurę.

Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia przesyłane jest do Urzędu Publikacji również w przypadku zamówień bądź umów ramowych o wartości równej progom określonym w art. 170 ust. 1 bądź wyższej, udzielonych lub zawartych w drodze procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, w odpowiednim czasie pozwalającym na publikację przed podpisaniem zamówienia lub umowy, zgodnie z warunkami ustanowionymi w art. 171 ust. 1.

Nie naruszając przepisów art. 21, informacje dotyczące wartości i wykonawców umów szczegółowych opartych na umowach ramowych w danym roku budżetowym są publikowane na stronie internetowej instytucji zamawiającej najpóźniej do dnia 30 czerwca roku następującego po zakończeniu danego roku budżetowego, jeśli w wyniku zawarcia umowy szczegółowej przekroczone zostają progi, o których mowa w art. 170 ust. 1, bądź gdy łączna wartość umów szczegółowych jest wyższa od tych progów.

5. Ogłoszenia są sporządzane zgodnie ze standardowymi formularzami przyjętymi przez Komisję na mocy dyrektywy 2004/18/WE.

Artykuł 124

Ogłaszanie zamówień nieobjętych dyrektywą 2004/18/WE (Artykuł 103 rozporządzenia finansowego)

1. Zamówienia, których wartość jest niższa od progów ustanowionych w art. 170 ust. 1, są ogłaszane we właściwy sposób w celu zapewnienia konkurencyjności i bezstronności procedury udzielania zamówień. Ogłaszanie obejmuje:

- a) ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w art. 123 ust. 3, lub, w przypadku zamówień obejmujących podobny przedmiot, o wartości wyższej niż kwota, o której mowa w art. 137 ust. 1 – ogłoszenie o zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania;

b) odpowiednie wcześniejsze nagłośnienie w internecie w przypadku zamówień o wartości wyższej niż kwota, o której mowa w art. 137 ust. 2.

2. Lista wykonawców, którym udzielono zamówień dotyczących nieruchomości oraz zamówień określonych jako tajne zgodnie z art. 134 ust. 1 lit. j) niniejszego rozporządzenia, publikowana jest jedynie raz w roku, ze wskazaniem przedmiotu i wartości udzielonych zamówień. Lista ta jest przesyłana Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. W przypadku Komisji zostaje ona załączona do podsumowania sprawozdań rocznych z działalności, o którym mowa w art. 66 ust. 9 rozporządzenia finansowego.

3. Informacje dotyczące zamówień o wartości wyższej niż kwota, o której mowa w art. 137 ust. 1, które nie były przedmiotem osobnego ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, przesyłane są do Urzędu Publikacji. Coroczna lista wykonawców przesyłana jest nie później niż dnia 30 czerwca następnego roku budżetowego.

4. Informacje dotyczące zamówień o wartości wyższej niż kwota, o której mowa w art. 137 ust. 2, publikowane są na stronie internetowej instytucji najpóźniej dnia 30 czerwca następnego roku budżetowego.

Artykuł 125

Publikacja ogłoszeń

(Artykuł 103 rozporządzenia finansowego)

1. Urząd Publikacji publikuje ogłoszenia, o których mowa w art. 123 i 124, w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* nie później niż w ciągu dwunastu dni kalendarzowych od dnia ich wysłania.

Okres wskazany w akapicie pierwszym jest skracany do pięciu dni kalendarzowych w przypadku procedur przyspieszonych, o których mowa w art. 154.

2. Instytucja zamawiająca musi być w stanie udokumentować datę wysłania.

Artykuł 126

Inne formy ogłaszania

(Artykuł 103 rozporządzenia finansowego)

Poza ogłaszaniem przewidzianym w art. 123, 124 i 125, zamówienia mogą być ogłaszane w każdy inny sposób, w szczególności w formie elektronicznej. Wszelkie takie formy ogłaszania zawierają odniesienie do ogłoszenia opublikowanego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, jak przewidziano w art. 125, jeżeli taka publikacja miała miejsce, i nie mogą poprzedzać publikacji tego ogłoszenia, które jako jedyne jest ogłoszeniem autentycznym.

Takie formy ogłaszania nie mogą wprowadzać żadnej dyskryminacji między kandydatami lub oferentami ani nie mogą zawierać szczegółów innych niż zawarte w ogłoszeniu o zamówieniu, jeżeli zostało ono opublikowane.

Sekcja 3

Procedury udzielania zamówień

Artykuł 127

Rodzaje procedur udzielania zamówień

(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)

1. Zamówienia udzielane są w drodze zaproszenia do składania ofert, procedury otwartej, ograniczonej lub negocjacyjnej po opublikowaniu ogłoszenia o zamówieniu lub w drodze procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, w stosownych przypadkach w następstwie przeprowadzenia konkursu.

2. Procedury udzielania zamówień są otwarte, jeżeli wszystkie zainteresowane podmioty gospodarcze mogą złożyć ofertę. Dotyczy to również dynamicznych systemów zakupów, o których mowa w art. 131.

Procedury udzielania zamówień są ograniczone wówczas, gdy wszystkie podmioty gospodarcze mogą wnioskować o dopuszczenie do udziału, ale tylko kandydaci spełniający kryteria wyboru, o których mowa w art. 146, zaproszeni równocześnie i w formie pisemnej przez instytucje zamawiające, mogą składać oferty lub rozwiązania w ramach procedury dialogu konkurencyjnego, o której mowa w art. 132.

Etap wyboru może być powtarzany w odniesieniu do każdego poszczególnego zamówienia, również w przypadku dialogu konkurencyjnego, lub obejmować sporządzenie listy potencjalnych kandydatów w ramach procedury, o której mowa w art. 136 ust. 1 lit. a).

3. W przypadku procedury negocjacyjnej instytucje zamawiające konsultują się z wybranymi oferentami, którzy spełniają kryteria wyboru ustanowione w art. 146, i negocjują warunki oferty z jednym lub z kilkoma oferentami.

W przypadku procedur negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, o których mowa w art. 135, instytucje zamawiające równocześnie i w formie pisemnej zapraszają wybranych kandydatów do negocjacji.

4. Konkursy są procedurami umożliwiającymi instytucji zamawiającej uzyskanie, przede wszystkim w dziedzinie architektury, inżynierii lądowej lub przetwarzania danych, planu lub projektu proponowanego przez komisję konkursową po przeprowadzeniu przetargu konkurencyjnego z nagrodami lub bez.

Artykuł 128

Liczba kandydatów w procedurze ograniczonej i negocjacyjnej**(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)**

1. W procedurze ograniczonej oraz w procedurach, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. a) i b), liczba kandydatów zaproszonych do złożenia oferty nie może być mniejsza niż pięć, pod warunkiem że wystarczająca liczba kandydatów spełnia kryteria wyboru.

Instytucja zamawiająca może również dopuścić maksymalną liczbę kandydatów, w zależności od przedmiotu zamówienia oraz na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów wyboru. W takich przypadkach zakres i kryteria są wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub w zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania, o których mowa w art. 123 i 124.

W każdym przypadku liczba kandydatów zaproszonych do składania ofert musi być wystarczająca do zapewnienia rzeczywistej konkurencji.

2. W przypadku procedur negocjacyjnych oraz po dialogu konkurencyjnym do negocjacji lub do składania ofert musi zostać zaproszonych co najmniej trzech kandydatów, pod warunkiem że wystarczająca liczba kandydatów spełnia kryteria wyboru.

Liczba kandydatów zaproszonych do składania ofert musi być wystarczająca do zapewnienia rzeczywistej konkurencji.

Przepisy akapitu pierwszego i drugiego nie stosują się do:

- a) zamówień o bardzo niskich wartościach, o których mowa w art. 137 ust. 2;
- b) zamówień na usługi prawne zgodnie z nomenklaturą CPV;
- c) zamówień określonych jako tajne, o których mowa w art. 134 ust. 1 lit. j).

3. W przypadku gdy liczba kandydatów spełniających kryteria wyboru i poziom minimalny jest mniejsza od liczby minimalnej określonej w ust. 1 i 2, instytucja zamawiająca może kontynuować procedurę poprzez zaproszenie kandydata lub kandydatów posiadających wymagane zdolności. Instytucja zamawiająca nie może natomiast włączać do procedury innych podmiotów gospodarczych, które nie zostały pierwotnie zaproszone do udziału w procedurze, ani kandydatów, którzy nie posiadają wymaganych zdolności.

Artykuł 129

Zasady dotyczące procedur negocjacyjnych**(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)**

Instytucje zamawiające negocjują z oferentami złożone przez nich oferty w celu dostosowania ich do wymogów, określonych

w ogłoszeniu o zamówieniu, o którym mowa w art. 123, lub w specyfikacjach i wszelkich innych dodatkowych dokumentach oraz w celu znalezienia oferty najbardziej korzystnej ekonomicznie.

W trakcie negocjacji instytucje zamawiające zapewniają równość traktowania wszystkich oferentów.

W przypadku gdy instytucje zamawiające mogą, zgodnie z art. 135, udzielić zamówienia w drodze procedury negocjacyjnej po publikacji ogłoszenia o zamówieniu mogą one zorganizować przeprowadzenie procedury negocjacyjnej w kilku etapach, tak aby ograniczyć liczbę ofert stanowiących przedmiot negocjacji, stosując jednocześnie kryteria udzielania zamówień wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji. Możliwość taką zaznacza się w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji.

Artykuł 130

Konkursy**(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)**

1. Informacje o zasadach organizacji konkursu są przekazywane podmiotom zainteresowanym wzięciem udziału w konkursie.

Liczba kandydatów zaproszonych do wzięcia udziału w konkursie musi być wystarczająca do zapewnienia rzeczywistej konkurencji.

2. Komisja konkursowa wyznaczana jest przez właściwego urzędnika zatwierdzającego. Komisja konkursowa składa się wyłącznie z osób fizycznych niepowiązanych z uczestnikami konkursu. Jeżeli od uczestników konkursu wymagane są szczególne kwalifikacje zawodowe, co najmniej jedna trzecia członków komisji konkursowej musi posiadać takie same lub równoważne kwalifikacje.

Wydając opinie, komisja konkursowa zachowuje niezależność. Jej opinie przyjmowane są na podstawie projektów przedłożonych jej anonimowo przez kandydatów i wyłącznie w świetle kryteriów określonych w ogłoszeniu o konkursie.

3. Propozycje komisji konkursowej, oparte na wartości merytorycznej każdego projektu, oraz jej uwagi rejestrowane są w protokole podpisywanym przez jej członków.

Kandydaci pozostają anonimowi do czasu wydania przez komisję konkursową swojej opinii.

Kandydaci mogą zostać zaproszeni przez komisję konkursową do udzielenia odpowiedzi na pytania zawarte w protokole, w celu objaśnienia projektu. Następnie sporządzany jest pełny protokół przeprowadzonego dialogu.

4. Instytucja zamawiająca podejmuje następnie decyzję, w której określa się imię i nazwisko lub nazwę wybranego kandydata, jego adres oraz uzasadnienie wyboru przez odniesienie do kryteriów wskazanych w ogłoszeniu o konkursie, w szczególności jeżeli różni się on od propozycji zawartych w opinii komisji konkursowej.

Artykuł 131

Dynamiczny system zakupów

(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)

1. Dynamiczny system zakupów jest w pełni elektronicznym procesem dokonywania bieżących zakupów, otwartym przez cały czas jego trwania dla każdego podmiotu gospodarczego, który spełnia kryteria wyboru i który złożył orientacyjną ofertę zgodną ze specyfikacją i z ewentualnymi dokumentami dodatkowymi. Oferty orientacyjne mogą zostać w każdej chwili poprawione, pod warunkiem że nadal będą zgodne ze specyfikacją.

2. Do celów ustanowienia dynamicznego systemu zakupów instytucje zamawiające publikują ogłoszenie o zamówieniu, które precyzuje, że stosuje się dynamiczny system zakupów oraz które zawiera adres strony internetowej zapewniającej nieograniczony, bezpośredni i pełny dostęp do specyfikacji i wszelkich dodatkowych dokumentów od dnia opublikowania ogłoszenia do dnia wygaśnięcia systemu.

Instytucje zamawiające wskazują w specyfikacji między innymi charakter zakupów, których planują dokonywać w ramach systemu, a także wszelkie niezbędne informacje na temat systemu zakupów, wykorzystywanego sprzętu elektronicznego oraz zasady i specyfikacje techniczne dotyczące połączenia.

3. Przez cały czas trwania dynamicznego systemu zakupów instytucje zamawiające umożliwiają każdemu podmiotowi gospodarczemu przedstawienie oferty orientacyjnej w celu dopuszczenia go do systemu na warunkach, o których mowa w ust. 1. Instytucje dokonują oceny w maksymalnym terminie 15 dni od daty złożenia oferty orientacyjnej. Mogą one jednak przedłużyć okres oceny, jeżeli w tym czasie nie zostanie ogłoszone żadne zaproszenie do składania ofert.

Instytucja zamawiająca możliwie najszybciej zawiadamia oferenta o dopuszczeniu go do dynamicznego systemu zakupów lub odrzuceniu jego oferty.

4. Każda umowa szczegółowa jest przedmiotem zaproszenia do składania ofert. Przed opublikowaniem takiego zaproszenia instytucje zamawiające publikują uproszczone ogłoszenie o zamówieniu, zapraszając wszystkie zainteresowane podmioty gospodarcze do przedstawienia oferty orientacyjnej w terminie, który nie może być krótszy niż 15 dni, licząc od daty przesłania uproszczonego ogłoszenia. Instytucje zamawiające przystępują do udzielania zamówienia dopiero po zakończeniu oceny wszystkich ofert orientacyjnych przedstawionych w tym terminie.

Instytucje zamawiające zapraszają wszystkich oferentów dopuszczonych do systemu, aby złożyli swoje oferty w rozsądnym terminie. Zamówienie udzielane jest oferentowi, który przedstawił ofertę najbardziej korzystną ekonomicznie w świetle kryteriów udzielania zamówień wskazanych w ogłoszeniu o zamówieniu dotyczącym ustanowienia dynamicznego systemu zakupów. W stosownych przypadkach kryteria te mogą zostać dokładnie określone w zaproszeniu do składania ofert.

5. Dynamiczny system zakupów nie może obowiązywać dłużej niż cztery lata, z wyjątkiem szczególnych i należyście uzasadnionych przypadków.

Instytucje zamawiające nie mogą korzystać z tego systemu w celu uniemożliwiania, ograniczania lub naruszania konkurencji.

Od zainteresowanych podmiotów gospodarczych ani od uczestników systemu nie można pobierać żadnych opłat.

Artykuł 132

Dialog konkurencyjny

(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku szczególnie złożonych zamówień, jeżeli instytucja zamawiająca uzna, że bezpośrednie skorzystanie z procedury otwartej lub z istniejących zasad regulujących procedurę ograniczoną nie pozwoli na udzielenie zamówienia oferentowi, który przedstawił ofertę najbardziej korzystną ekonomicznie, może ona skorzystać z dialogu konkurencyjnego, o którym mowa w art. 29 dyrektywy 2004/18/WE.

Zamówienie jest uznawane za szczególnie złożone, gdy instytucja zamawiająca nie jest w stanie obiektywnie określić środków technicznych odpowiadających istniejącym potrzebom lub celom, ani też określić struktury prawnej lub finansowej projektu.

2. Instytucje zamawiające publikują ogłoszenie o zamówieniu, przedstawiając w nim swoje potrzeby i wymogi, które określają w tym ogłoszeniu lub w dokumencie opisowym.

3. Instytucje zamawiające podejmują dialog z kandydatami, którzy spełniają kryteria wyboru określone w art. 146, w celu identyfikacji i określenia najważniejszych środków do zaspokojenia swoich potrzeb.

Podczas tego dialogu instytucje zamawiające zapewniają równość traktowania wszystkich oferentów oraz poufność zaproponowanych rozwiązań lub innych informacji przekazanych przez kandydata uczestniczącego w dialogu, chyba że wyrazi on zgodę na ich ujawnienie.

Instytucje zamawiające mogą przewidzieć wieloetapowy przebieg procedury, aby ograniczyć liczbę rozwiązań do omówienia na etapie dialogu poprzez zastosowanie kryteriów udzielania zamówień wskazanych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumencie opisowym, jeżeli taka możliwość jest przewidziana w ogłoszeniu lub dokumencie opisowym.

4. Po zawiadomieniu uczestników dialogu o jego zakończeniu instytucje zamawiające zapraszają ich do złożenia ostatecznych ofert w oparciu o jedno lub kilka rozwiązań przedstawionych i określonych podczas dialogu. Oferty te zawierają wszystkie elementy, które są wymagane i niezbędne do realizacji projektu.

Na wniosek instytucji zamawiającej oferty mogą być wyjaśniane, doprecyzowywane i dopracowywane, pod warunkiem że nie powoduje to modyfikacji zasadniczych elementów oferty lub zaproszenia do składania ofert, których zmiana mogłaby narużyć konkurencję lub wyrzucić skutek dyskryminacyjny.

Oferent, którego oferta została uznana za najbardziej korzystną ekonomicznie, może zostać poproszony, na wniosek instytucji zamawiającej, o wyjaśnienie aspektów swojej oferty lub o potwierdzenie zawartych w niej zobowiązań, pod warunkiem że nie będzie to skutkowało zmianą zasadniczych elementów oferty lub zaproszenia do składania ofert i nie będzie niosło ryzyka naruszenia konkurencji lub spowodowania dyskryminacji.

5. Instytucje zamawiające mogą ustalać ceny lub płatności dla uczestników dialogu.

Artykuł 133

Wspólna procedura udzielania zamówień

(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)

W przypadku wspólnej procedury udzielania zamówień przeprowadzanej przez jedną instytucję oraz instytucję zamawiającą z co najmniej jednego państwa członkowskiego, państwa EFTA lub kraju kandydującego do Unii, stosuje się przepisy proceduralne mające zastosowanie do danej instytucji.

W przypadkach gdy udział w ogólnej szacowanej wartości zamówienia, za który odpowiedzialna jest lub którym zarządza instytucja zamawiająca z państwa członkowskiego, jest równy 50 % lub wyższy, bądź w innych należycie uzasadnionych przypadkach, dana instytucja może zdecydować, że stosuje się zasady proceduralne mające zastosowanie do instytucji zamawiającej z państwa członkowskiego, pod warunkiem że można je uznać za równoważne zasadom proceduralnym danej instytucji.

Dana instytucja oraz instytucja zamawiająca z państwa członkowskiego, państwa EFTA lub kraju kandydującego do Unii, uczestniczące we wspólnej procedurze udzielania zamówień uzgadniają w szczególności praktyczne metody oceny wniosków o dopuszczenie do udziału lub ofert i udzielania zamówień, a także prawo mające zastosowanie do danego zamówienia oraz sąd właściwy do rozstrzygnięcia sporów.

Artykuł 134

Zastosowanie procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu

(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)

1. Instytucje zamawiające mogą korzystać z procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, niezależnie od wartości szacunkowej zamówienia, w następujących przypadkach:

- a) jeżeli w odpowiedzi na procedurę otwartą lub ograniczoną, po zakończeniu procedury początkowej, nie zostały złożone żadne oferty, żadne odpowiednie oferty lub żadne wnioski o dopuszczenie do udziału, pod warunkiem że pierwotne warunki zamówienia, określone w dokumentacji przetargowej, o której mowa w art. 138, nie zostały znacząco zmienione;
- b) jeżeli z przyczyn technicznych, artystycznych lub z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych zamówienie może być udzielone tylko określonemu podmiotowi gospodarczemu;
- c) w stopniu, w jakim jest to absolutnie niezbędne, w przypadku gdy ze względu na pilną konieczność, wynikłą z nieprzewidzianych zdarzeń, niezależnych od instytucji zamawiającej, niemożliwe jest dochowanie terminów ustalonych dla innych procedur i ustanowionych w art. 152, 153 i 154;
- d) jeżeli zamówienie na usługi udzielane jest w następstwie konkursu i musi, na podstawie obowiązujących zasad, zostać udzielone zwycięskiemu kandydatowi lub jednemu ze zwycięskich kandydatów; w tym ostatnim przypadku wszyscy zwycięscy kandydaci są zapraszani do uczestniczenia w negocjacjach;
- e) w przypadku dodatkowych usług i robót budowlanych nieobjętych projektem pierwotnie przewidywanym ani zamówieniem pierwotnym, ale które w związku z nieprzewidzianymi okolicznościami stały się niezbędne dla wykonania usług lub robót budowlanych, z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 2;
- f) w przypadku nowych usług lub robót budowlanych polegających na powtarzaniu podobnych usług lub robót budowlanych powierzonych podmiotowi gospodarczemu, któremu ta sama instytucja zamawiająca udzieliła pierwotnego zamówienia, pod warunkiem że usługi i roboty te odpowiadają podstawowemu projektowi oraz że projekt ten stanowił przedmiot pierwotnego zamówienia udzielonego w ramach procedury otwartej lub ograniczonej, z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 3;
- g) w przypadku zamówień na dostawy:
 - (i) w przypadku dodatkowych dostaw, których celem jest częściowe odnowienie zapasów lub zastąpienie instalacji używanych na bieżąco lub rozszerzenie istniejących zapasów lub instalacji, gdyby zmiana dostawcy zobowiązywała instytucję zamawiającą do nabywania sprzętu o innych parametrach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność techniczną lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i konserwacji; okres obowiązywania takich zamówień nie może przekraczać trzech lat;

- (ii) jeżeli produkty są produkowane wyłącznie w celach badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych, z wyjątkiem testów rentowności handlowej i produkcji na dużą skalę, mających na celu zwrot kosztów prac badawczych i rozwojowych;
- (iii) w odniesieniu do dostaw produktów notowanych i kupowanych na rynku towarowym;
- iv) w odniesieniu do zakupów na szczególnie korzystnych warunkach od dostawcy ostatecznie likwidującego swoją działalność handlową lub od syndyka masy upadłości bądź likwidatora, na podstawie układu z wierzycielami lub innej podobnej procedury na mocy prawa krajowego;
- h) w przypadku zamówień dotyczących nieruchomości, po zbadaniu rynku lokalnego;
- i) w przypadku zamówień na usługi prawne zgodnie z nomenklaturą CPV, pod warunkiem że zamówienia takie są we właściwy sposób ogłaszane;
- j) w przypadku zamówień określonych jako tajne przez instytucję lub upoważnione przez nią organy lub w przypadku zamówień, których wykonaniu muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami administracyjnymi, lub wówczas, gdy wymaga tego ochrona podstawowych interesów Unii.

2. W odniesieniu do dodatkowych usług i robót budowlanych, o których mowa w ust. 1 lit. e), instytucja zamawiająca może skorzystać z procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, pod warunkiem że zamówienie jest udzielane wykonawcy, który wykonuje zamówienie w jednym z następujących przypadków:

- a) gdy takich dodatkowych zamówień nie można oddzielić od głównego zamówienia pod względem technicznym ani gospodarczym, bez przysporzenia poważnych niedogodności instytucji zamawiającej;
- b) gdy takie usługi lub roboty budowlane są absolutnie niezbędne do zakończenia wykonania pierwotnego zamówienia, mimo że można je od niego oddzielić.

Łączna wartość zamówień dodatkowych nie może przekroczyć 50 % kwoty zamówienia pierwotnego.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. f) niniejszego artykułu, opcja wykorzystania procedury negocjacyjnej zostaje wskazana, jak tylko pierwsza operacja zostanie poddana konkurencyjnemu przetargowi, a całkowity szacowany koszt kolejnych usług lub robót budowlanych jest uwzględniany

przy obliczaniu progów, o których mowa w art. 170 ust. 1. Procedura ta może być stosowana wyłącznie podczas wykonywania pierwotnej umowy, a najpóźniej w ciągu trzech lat od jej podpisania.

Artykuł 135

Zastosowanie procedury negocjacyjnej po uprzednim ogłoszeniu

(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)

1. Instytucje zamawiające mogą stosować procedurę negocjacyjną po opublikowaniu ogłoszenia o zamówieniu, niezależnie od wartości szacunkowej zamówienia, w następujących przypadkach:

- a) w przypadku ofert, które zwłaszcza z punktu widzenia kryteriów wyboru lub udzielania zamówień są nieprawidłowe lub niemożliwe do przyjęcia i które zostały złożone w odpowiedzi na procedurę otwartą lub ograniczoną lub procedurę dialogu konkurencyjnego, która została zakończona, pod warunkiem że pierwotne warunki zamówienia, określone w zaproszeniu do składania ofert, o którym mowa w art. 138, nie są zmienione w znacznym stopniu, bez uszczerbku dla stosowania ust. 2 niniejszego artykułu;
- b) w wyjątkowych przypadkach, gdy chodzi o roboty budowlane, dostawy lub usługi, których charakter lub ryzyko z nimi związane nie pozwalają na wcześniejszą całkowitą wycenę przez oferenta;
- c) jeżeli usługi, które mają być przedmiotem zamówienia, w szczególności usługi finansowe lub intelektualne, są tego rodzaju, iż specyfikacja zamówienia nie może być określona na tyle dokładnie, aby umożliwić udzielenie zamówienia poprzez wybór najlepszej oferty zgodnie z regułami dotyczącymi procedury otwartej lub ograniczonej;
- d) w przypadku zamówień na roboty budowlane, jeżeli roboty wykonywane są wyłącznie w celach badawczych, eksperymentalnych lub rozwojowych, a nie mają na celu zapewnienia rentowności lub zwrotu kosztów prac badawczych i rozwojowych;
- e) w przypadku zamówień na usługi, o których mowa w załączniku II B do dyrektywy 2004/18/WE, z zastrzeżeniem art. 134 ust. 1 lit. i) i j) oraz art. 134 ust. 2 niniejszego rozporządzenia;
- f) w przypadku usług badawczych i rozwojowych innych niż te, które przynoszą korzyści wyłącznie instytucji zamawiającej, służąc jej własnym potrzebom, pod warunkiem że świadczona usługa opłacana jest w całości przez instytucję zamawiającą;
- g) w przypadku zamówień na usługi dotyczące nabycia, opracowania, produkcji lub koprodukcji materiałów programowych przeznaczonych do transmisji przez nadawców oraz zamówień dotyczących czasu antenowego.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. a), instytucje zamawiające mogą odstąpić od publikowania ogłoszenia o zamówieniu, jeżeli uwzględniają one w procedurze negocjacyjnej wszystkich oferentów i wyłącznie tych oferentów, którzy spełniają kryteria wyboru oraz którzy w trakcie poprzedniej procedury złożyli oferty zgodnie z wymogami formalnymi procedury udzielania zamówień.

Artykuł 136

Procedura obejmująca zaproszenie do wyrażenia zainteresowania

(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku zamówień o wartości nieprzekraczającej kwoty, o której mowa w art. 170 ust. 1, i nie naruszając przepisów art. 134 i 135, instytucje zamawiające mogą korzystać z zaproszenia do wyrażenia zainteresowania, aby:

- a) dokonać wstępnego wyboru kandydatów, którzy mają zostać zaproszeni do składania ofert w odpowiedzi na przyszłe ograniczone zaproszenia do składania ofert; albo
- b) stworzyć listę potencjalnych oferentów, którzy mają zostać zaproszeni do złożenia wniosków o dopuszczenie do udziału lub ofert.

2. Lista sporządzona w następstwie zaproszenia do wyrażenia zainteresowania jest ważna przez następujący okres:

- a) nie więcej niż trzy lata od dnia, w którym ogłoszenie, o którym mowa w art. 124 ust. 1 lit. a), zostaje przesłane do Urzędu Publikacji w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu;
- b) nie więcej niż pięć lat od dnia, w którym ogłoszenie, o którym mowa w art. 124 ust. 1 lit. a), zostaje przesłane do Urzędu Publikacji w przypadku listy potencjalnych oferentów, o której mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu.

Lista, o której mowa w akapicie pierwszym, może zawierać podlisty.

Każda zainteresowana osoba może złożyć wniosek w dowolnym momencie w okresie ważności listy, poza trzema ostatnimi miesiącami tego okresu.

3. W przypadkach gdy udzielone ma zostać zamówienie, instytucja zamawiająca zaprasza wszystkich kandydatów lub potencjalnych oferentów z odpowiedniej listy lub jej części do:

- a) złożenia oferty w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. a);
lub

b) w przypadku listy, o której mowa w ust. 1 lit. b) – złożenia:

- (i) ofert obejmujących dokumenty dotyczące kryteriów wykluczenia i wyboru; albo
- (ii) dokumentów dotyczących kryteriów wykluczenia i wyboru oraz, na późniejszym etapie, ofert, w przypadku podmiotów spełniających te kryteria.

Artykuł 137

Zamówienia o niskiej wartości

(Artykuł 104 rozporządzenia finansowego)

1. Procedura negocjacyjna bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu obejmująca konsultacje z co najmniej trzema kandydatami może być stosowana w odniesieniu do zamówień o niskiej wartości, nieprzekraczającej 60 000 EUR.

Jeżeli w wyniku konsultacji z kandydatami instytucja zamawiająca otrzymuje tylko jedną ofertę ważną pod względem administracyjnym i technicznym, zamówienie może zostać udzielone, pod warunkiem że spełnione są kryteria udzielania zamówień.

2. Zamówienia o bardzo niskiej wartości nieprzekraczającej 15 000 EUR mogą być udzielane na podstawie jednej oferty w następstwie procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu.

3. Płatności kwot nieprzekraczających 1 000 EUR na pokrycie poszczególnych wydatków mogą być realizowane bezpośrednio na podstawie faktur, bez uprzedniej akceptacji oferty.

Artykuł 138

Dokumentacja przetargowa

(Artykuł 105 rozporządzenia finansowego)

1. Dokumentacja przetargowa obejmuje co najmniej:

- a) zaproszenie do składania ofert, do negocjacji lub do uczestnictwa w dialogu w ramach procedury, o której mowa w art. 132;
- b) załączoną specyfikację lub, w przypadku dialogu konkurencyjnego, o którym mowa w art. 132, dokument opisujący potrzeby i wymogi instytucji zamawiającej lub adres strony internetowej, na której można się z nimi zapoznać;
- c) projekt umowy oparty na wzorze umowy.

Przepis zawarty w akapicie pierwszym lit. c) nie ma zastosowania do przypadków, gdy z uwagi na wyjątkowe i należycie uzasadnione okoliczności nie można skorzystać z wzoru umowy.

Dokumentacja przetargowa zawiera odniesienie do środków ogłaszania podjętych na mocy art. 123–126.

2. W zaproszeniu do składania ofert, do negocjacji lub do uczestnictwa w dialogu określa się co najmniej:

- a) reguły dotyczące składania i prezentacji ofert, w tym w szczególności datę i godzinę zakończenia składania ofert, ewentualne wymogi dotyczące stosowania standardowego formularza odpowiedzi, dokumenty do załączenia, w tym dokumenty potwierdzające zdolności finansowe, ekonomiczne, techniczne i zawodowe, o których mowa w art. 146, o ile nie są one wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu, oraz adres, na który powinny one zostać przesłane;
- b) że złożenie oferty oznacza przyjęcie specyfikacji, o której mowa w ust. 1, do której odnosi się oferta, oraz że złożenie oferty wiąże wykonawcę, któremu zamówienie zostaje udzielone, na czas wykonywania zamówienia;
- c) okres, przez który oferta pozostaje ważna i nie może być zmieniona pod żadnym względem;
- d) że zakazuje się wszelkich kontaktów między instytucją zamawiającą a oferentem w trakcie trwania procedury, poza wyjątkowymi przypadkami na warunkach określonych w art. 160, a w przypadku gdy przewiduje się wizytę na miejscu, określa się dokładne zasady dotyczące takiej wizyty;
- e) w przypadku dialogu konkurencyjnego – ustaloną datę i adres rozpoczęcia etapu konsultacji.

3. W specyfikacji określa się co najmniej:

- a) kryteria wykluczenia i wyboru, mające zastosowanie do zamówienia, z wyjątkiem dialogu konkurencyjnego, procedury ograniczonej oraz procedury negocjacyjnej po opublikowaniu ogłoszenia, o której mowa w art. 135; w takich przypadkach kryteria te określone są wyłącznie w ogłoszeniu o zamówieniu lub w zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania;
- b) kryteria udzielania zamówień i ich względne znaczenie lub w stosownych przypadkach wykaz tych kryteriów w porządku od najbardziej do najmniej istotnego, jeżeli nie jest to określone w ogłoszeniu o zamówieniu;
- c) specyfikację techniczną, o której mowa w art. 139;

d) minimalne wymagania, jakie muszą spełniać oferty wariantowe w procedurach, o których mowa w art. 149 ust. 2 i na podstawie których zamówienie jest udzielane oferentowi proponującemu najbardziej korzystną ekonomicznie ofertę, w przypadku gdy instytucja zamawiająca określiła w ogłoszeniu o zamówieniu, że takie oferty wariantowe są dozwolone;

e) że zastosowanie ma Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej lub, w stosownych przypadkach, konwencje wiedeńskie o stosunkach dyplomatycznych lub o stosunkach konsularnych;

f) dokumenty potwierdzające spełnienie warunków dostępu do zamówień, zgodnie z art. 172;

g) w przypadku dynamicznych systemów zakupów, o których mowa w art. 131 – charakter przewidywanych zakupów, a także wszelkie niezbędne informacje dotyczące systemu zakupów, wykorzystywanego sprzętu elektronicznego oraz zasad i specyfikacji technicznych dotyczących połączenia.

4. Wzór umowy w szczególności:

- a) określa kary umowne za niezastosowanie się do jej klauzul;
- b) określa szczegóły, które muszą być zawarte w fakturach lub w odpowiednich dokumentach potwierdzających, zgodnie z art. 102;
- c) określa, że w przypadku gdy instytucją zamawiającą jest jedna z instytucji, do zamówienia ma zastosowanie prawo unijne, uzupełnione, w razie potrzeby, przepisami krajowymi wskazanymi w zamówieniu;
- d) określa sąd właściwy do rozstrzygnięcia sporów.

Na potrzeby niniejszego ustępu akapit pierwszy lit. c) w przypadku zamówień, o których mowa w art. 121 ust. 1, projekt umowy może zawierać odniesienia wyłącznie do prawa krajowego.

5. Instytucje zamawiające mogą zażądać od oferenta informacji dotyczących wszelkich części zamówienia, których podwykonawstwo ma on zamiar powierzyć osobom trzecim, oraz informacji dotyczących tożsamości podwykonawców. Oprócz informacji, o których mowa w art. 143, instytucja zamawiająca może ponadto zażądać od kandydata lub oferenta przedłożenia informacji dotyczących zdolności finansowych, ekonomicznych, technicznych i zawodowych przewidywanego podwykonawcy, o których mowa w art. 146, 147 i 148, w szczególności w sytuacji gdy podwykonawcy powierzana jest znacząca część zamówienia.

Artykuł 139

Specyfikacje techniczne**(Artykuł 105 rozporządzenia finansowego)**

1. Specyfikacje techniczne muszą umożliwiać kandydatom i oferentom równy dostęp oraz nie mogą tworzyć nieuzasadnionych przeszkód dla konkurencyjności przetargu.

Określają one cechy charakterystyczne, jakie musi posiadać produkt, usługa, materiał lub obiekt budowlany z uwzględnieniem celu, do którego są one przeznaczone przez instytucję zamawiającą.

2. Cechy, o których mowa w ust. 1, obejmują:

- a) poziomy jakości;
- b) efektywność środowiskową;
- c) jeśli to możliwe – kryteria dostępności dla osób niepełnosprawnych lub dostosowanie do potrzeb wszystkich użytkowników;
- d) poziomy i procedury oceny zgodności;
- e) przydatność do użycia;
- f) bezpieczeństwo lub wymiary, w tym w przypadku dostaw – nazwę handlową i instrukcje obsługi, a dla wszystkich zamówień – terminologię, oznakowanie, testy i metody testowania, opakowanie, znakowanie i etykietowanie, procedury i metody produkcji;
- g) w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane – procedury odnoszące się do zapewnienia jakości i zasady odnoszące się do sporządzania projektu i kosztorysu, warunki testowania, kontroli i odbioru obiektów budowlanych oraz metody lub techniki budowy oraz wszystkie inne warunki techniczne, które instytucja zamawiająca może nałożyć na podstawie ogólnych i szczegółowych regulacji w odniesieniu do ukończonych obiektów budowlanych i materiałów lub części, z których są one wykonane.

3. Specyfikacje techniczne są sformułowane w jeden z następujących sposobów:

- a) poprzez odniesienie do norm europejskich lub do europejskich aprobat technicznych lub wspólnych specyfikacji technicznych, jeżeli takie istnieją, do norm międzynarodowych, innych systemów referencji technicznych opracowanych przez europejskie organy normalizacyjne lub, w przypadku ich braku, do ich krajowych odpowiedników. Po każdym odniesieniu zamieszcza się wyrażenie „lub równoważny”;

b) w kategoriach efektywności lub wymagań w zakresie funkcjonalności, które mogą obejmować oddziaływanie na środowisko, i są wystarczająco szczegółowe, aby umożliwić oferentom ustalenie celu zamówienia, a instytucjom zamawiającym – udzielenie zamówienia;

c) poprzez połączenie tych dwóch metod formułowania.

4. W przypadku gdy instytucje zamawiające korzystają z możliwości odniesienia się do specyfikacji, o których mowa w ust. 3 lit. a), nie mogą one odrzucić oferty na tej podstawie, że nie odpowiada ona tym specyfikacjom, jeżeli oferent lub kandydat udowodni instytucji zamawiającej, w sposób satysfakcjonujący i przy użyciu wszelkich właściwych środków, że oferta spełnia określone wymogi w sposób równoważny.

Właściwym środkiem może być dokumentacja techniczna producenta lub sprawozdanie z testów przeprowadzonych przez uznany organ.

5. W przypadku gdy instytucje zamawiające korzystają z przewidzianej w ust. 3 lit. b) możliwości określenia specyfikacji w kategoriach efektywności lub wymagań w zakresie funkcjonalności, nie mogą one odrzucić oferty, która jest zgodna z normą krajową przenoszącą normę europejską, europejską aprobatą techniczną lub wspólną specyfikacją techniczną, normą międzynarodową lub systemami referencji technicznych opracowanymi przez europejskie organy normalizacyjne, jeżeli specyfikacje te odnoszą się do niezbędnych wymagań w zakresie efektywności lub funkcjonalności.

Oferent musi udowodnić instytucji zamawiającej, w sposób satysfakcjonujący i przy użyciu wszelkich właściwych środków, że jego oferta spełnia wymagania w zakresie efektywności lub funkcjonalności określone przez instytucję zamawiającą. Właściwym środkiem może być dokumentacja techniczna producenta lub sprawozdanie z testów przeprowadzonych przez uznany organ.

6. W przypadku gdy instytucje zamawiające określają oddziaływanie na środowisko w kategoriach efektywności lub wymagań w zakresie funkcjonalności, mogą skorzystać ze szczegółowych specyfikacji określonych w europejskim, wielonarodowym lub krajowym oznakowaniu ekologicznym lub w jakimkolwiek innym oznakowaniu ekologicznym, lub, w razie konieczności, z części tych specyfikacji, o ile spełnione są następujące warunki:

- a) używane specyfikacje umożliwiają odpowiednie zdefiniowanie parametrów dostaw lub usług będących przedmiotem zamówienia;
- b) wymagania dotyczące oznakowania określa się na podstawie informacji naukowych;

c) oznakowania ekologiczne przyjmuje się w ramach procedury, w której uczestniczyć mogą wszystkie zainteresowane strony, takie jak organy rządowe, konsumenci, producenci, dystrybutorzy i organizacje ekologiczne;

d) oznakowanie ekologiczne jest dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron.

7. Instytucje zamawiające mogą wskazać, że produkty lub usługi posiadające oznakowanie ekologiczne uznaje się za zgodne ze specyfikacjami technicznymi określonymi w dokumentach dotyczących zamówienia. Instytucje przyjmują każdy inny odpowiedni dowód, jak np. dokumentacja techniczna producenta lub sprawozdania z testów przeprowadzonych przez uznany organ. Uznany organem dla celów ust. 4, 5 i 6 jest laboratorium testowe lub kalibracyjne lub jednostka certyfikująca lub kontrolna, która spełnia wymogi odpowiednich norm europejskich.

8. Poza wyjątkowymi przypadkami, należycie uzasadnionymi przedmiotem zamówienia, specyfikacje te nie mogą odnosić się do konkretnej marki lub źródła, konkretnego procesu, do znaków towarowych, patentów, rodzajów lub do szczególnego pochodzenia lub produkcji, które skutkowałyby uprzywilejowaniem lub wyeliminowaniem niektórych produktów lub podmiotów gospodarczych.

Jeżeli niemożliwe jest zapewnienie wystarczająco szczegółowego i zrozumiałego opisu przedmiotu zamówienia, po odniesieniu zamieszcza się wyrażenie „lub równoważny”.

Artykuł 140

Korekta cen

(Artykuł 105 rozporządzenia finansowego)

1. W dokumentacji przetargowej jasno określa się, czy oferta cenowa musi być wiążąca i nie podlegająca korekcie.

2. Jeżeli tak nie jest, w dokumentacji przetargowej określa się warunki lub formuły korekty cen w czasie trwania zamówienia. W takich przypadkach instytucja zamawiająca uwzględni w szczególności:

- a) przedmiot procedury udzielania zamówień i sytuację gospodarczą, w jakiej ma ono miejsce;
- b) rodzaj zadań i zamówienia oraz czas ich trwania;
- c) swój interes finansowy.

Artykuł 141

Nielegalne działania stanowiące podstawę do wykluczenia

(Artykuł 106 rozporządzenia finansowego)

Przypadki, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. e) rozporządzenia finansowego, obejmują wszelkie nielegalne działania szkodzące interesom finansowym Unii, a w szczególności:

- a) przypadki nadużyć finansowych, o których mowa w art. 1 Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich, ustanowionej aktem Rady z dnia 26 lipca 1995 r. ⁽¹⁾;
- b) przypadki korupcji, o których mowa w art. 3 Konwencji w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej, ustanowionej aktem Rady z dnia 26 maja 1997 r. ⁽²⁾;
- c) przypadki udziału w organizacji przestępczej określone w art. 2 decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW ⁽³⁾;
- d) przypadki prania pieniędzy określone w art. 1 dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁾;
- e) przypadki przestępstw terrorystycznych, przestępstw związanych z działalnością terrorystyczną oraz przypadki podżegania, pomocnictwa, współsprawstwa lub usiłowania popełnienia takich przestępstw, jak określono w art. 1, 3 i 4 decyzji ramowej Rady 2002/475/WSiSW ⁽⁵⁾.

Artykuł 142

Stosowanie kryteriów wykluczenia i czas trwania wykluczenia

(Artykuły 106, 107, 108 i 109 rozporządzenia finansowego)

1. Aby określić czas trwania wykluczenia, zapewniając jednocześnie zgodność z zasadą proporcjonalności, właściwa instytucja uwzględni w szczególności wagę faktów, w tym ich wpływ na interesy finansowe oraz wizerunek Unii, jak również wpływ czasu, czas trwania i powtarzalność danego przestępstwa, umyślność bądź stopień niedbalstwa, jakiego dopuścił się dany podmiot, oraz podjęte przez niego środki zaradcze.

Określając czas trwania wykluczenia, właściwa instytucja umożliwi danemu kandydatowi lub oferentowi wyrażenie opinii.

W przypadkach gdy czas trwania wykluczenia określają, zgodnie z prawem właściwym, władze lub organy, o których mowa w art. 108 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego, Komisja stosuje ten czas trwania wykluczenia nie dłużej niż przez okres maksymalny określony w art. 106 ust. 4 rozporządzenia finansowego. Okres, o którym mowa w art. 106 ust. 4 rozporządzenia finansowego, ustala się na maksymalnie pięć lat liczone:

- a) od dnia wydania prawomocnego wyroku (*res judicata*) w przypadkach, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. b) i e) rozporządzenia finansowego;

⁽¹⁾ Dz.U. C 316 z 27.11.1995, s. 48.

⁽²⁾ Dz.U. C 195 z 25.6.1997, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 15.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 164 z 22.6.2002, s. 3.

b) od dnia naruszenia lub, w przypadku ciągłych lub wielokrotnych naruszeń, od dnia ich zaprzestania, w przypadkach, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego, gdy uchybienie dotyczy zamówień udzielonych przez daną instytucję.

Do celów akapitu trzeciego lit. b), jeżeli poważne uchybienie zawodowe zostało stwierdzone decyzją organu władzy publicznej lub organizacji międzynarodowej, decyduje data decyzji.

Okres wykluczenia może zostać przedłużony do dziesięciu lat w przypadku ponownego popełnienia danego przestępstwa w ciągu pięciu lat od dnia, o którym mowa w akapicie trzecim lit. a) i b), z zastrzeżeniem przepisów ust. 1.

2. Kandydaci lub oferenci są wykluczeni z procedury udzielania zamówień i udzielania dotacji, dopóki znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. a) i d) rozporządzenia finansowego.

Artykuł 143

Dowody

(Artykuł 106 i 107 rozporządzenia finansowego)

1. Kandydaci i oferenci przedstawiają oświadczenie opatrzone odpowiednimi podpisami i datą, w którym deklarują, że nie znajdują się w żadnej z sytuacji, o których mowa w art. 106 i 107 rozporządzenia finansowego.

Jednakże w przypadku procedury ograniczonej, dialogu konkurencyjnego oraz procedury negocjacyjnej po publikacji ogłoszenia o zamówieniu, jeżeli instytucja zamawiająca ogranicza liczbę kandydatów zaproszonych do negocjacji lub do złożenia ofert, wszyscy kandydaci zobowiązani są złożyć zaświadczenia, o których mowa w ust. 3.

Opierając się na dokonanej ocenie przez siebie ocenie ryzyka, instytucja zamawiająca może odstąpić od żądania oświadczenia, o którym mowa w akapicie pierwszym, w przypadku zamówień, o których mowa w art. 137 ust. 2. Jednakże w przypadku zamówień, o których mowa w art. 265 ust. 1, art. 267 ust. 1 i art. 269 ust. 1, instytucja zamawiająca może odstąpić od żądania tego oświadczenia dla zamówień o wartości równej 20 000 EUR bądź mniejszej.

2. Oferent, któremu ma zostać udzielone zamówienie, dostarcza dowody, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, potwierdzające oświadczenie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w terminie wyznaczonym przez instytucję zamawiającą i przed podpisaniem umowy, w odniesieniu do:

a) zamówień udzielanych przez instytucje na własny rachunek, o wartości równej progom, o których mowa w art. 170 ust. 1, lub wyższej;

b) zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych, których wartość jest równa progom określonym w art. 265 ust. 1 lit. a), art. 267 ust. 1 lit. a) lub art. 269 ust. 1 lit. a), lub wyższa.

W przypadku zamówień o wartości poniżej progów, o których mowa w lit. a) i b) akapitu pierwszego niniejszego ustępu, i w razie wątpliwości, czy oferent, któremu ma zostać udzielone zamówienie, nie znajduje się w jednej z sytuacji mogących stanowić podstawę wykluczenia, instytucja zamawiająca może zażądać od niego dowodów, o których mowa w ust. 3.

3. Za wystarczający dowód potwierdzający, że kandydat lub oferent, któremu ma zostać udzielone zamówienie, nie znajduje się w żadnej z sytuacji opisanych w art. 106 ust. 1 lit. a), b) lub e) rozporządzenia finansowego, instytucja zamawiająca uznaje aktualne wyciągi z rejestru sądowego lub w razie ich braku – aktualny równoważny dokument wystawiony przez organ sądowy lub administracyjny w kraju pochodzenia, wykazujący, że wymogi te są spełnione. Za wystarczający dowód potwierdzający, że kandydat lub oferent nie znajduje się w żadnej z sytuacji opisanych w art. 106 ust. 1 lit. a) lub d) rozporządzenia finansowego, instytucja zamawiająca uznaje aktualne zaświadczenie wydane przez właściwy organ danego państwa.

Jeżeli dokument lub zaświadczenie, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie są wydawane w danym kraju, a także w innych przypadkach wykluczenia, o których mowa w art. 106 rozporządzenia finansowego, można je zastąpić oświadczeniem złożonym pod przysięgą lub, jeżeli to niemożliwe, uroczystym oświadczeniem, złożonym przez zainteresowaną stronę przed organem sądowym lub administracyjnym, notariuszem lub właściwą organizacją zawodową kraju pochodzenia.

4. W zależności od ustawodawstwa kraju, w którym kandydat lub oferent ma swoją siedzibę, dokumenty, o których mowa w ust. 1 i 3, dotyczą osób prawnych lub osób fizycznych, w tym, gdy instytucja zamawiająca uzna to za niezbędne, dyrektorów przedsiębiorstwa lub innej osoby posiadającej w stosunku do nich uprawnienia reprezentacyjne, decyzyjne lub kontrolne.

5. W razie wątpliwości, czy kandydaci lub oferenci nie znajdują się w jednej z sytuacji mogących stanowić podstawę wykluczenia, instytucje zamawiające mogą samodzielnie zwrócić się do właściwych władz, o których mowa w ust. 3, w celu uzyskania informacji na temat tej sytuacji, które ich zdaniem są niezbędne.

6. Instytucja zamawiająca może zwolnić kandydata lub oferenta z obowiązku przedstawienia dowodów, o których mowa w ust. 3, jeżeli takie dowody zostały jej już wcześniej przedstawione na potrzeby innej procedury udzielania zamówień i pod warunkiem że od chwili wystawienia stosownych dokumentów nie upłynął więcej niż jeden rok oraz że dokumenty te są nadal ważne.

W takim przypadku kandydat lub oferent składa oświadczenie, że złożył już wymagane dowody w trakcie wcześniejszej procedury udzielania zamówień, oraz potwierdza, że w jego sytuacji nie zaszła od tej pory żadna zmiana.

7. Na wniosek instytucji zamawiającej kandydat lub oferent dostarcza oświadczenie przewidzianego podwykonawcy poświadczające, że ten ostatni nie znajduje się w żadnej z sytuacji, o których mowa w art. 106 i 107 rozporządzenia finansowego.

W przypadku zastrzeżeń do wspomnianego oświadczenia instytucja zamawiająca żąda przedłożenia dowodów, o których mowa w ust. 3 i 4. W stosownych przypadkach zastosowanie ma ust. 5.

Artykuł 144

Centralna baza danych

(Artykuł 108 rozporządzenia finansowego)

1. Instytucje, agencje wykonawcze oraz organy, o których mowa w art. 108 ust. 1 rozporządzenia finansowego, przekazują Komisji, w formacie określonym przez Komisję, informacje służące identyfikacji osób trzecich znajdujących się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 106, 107, art. 109 ust. 1 lit. b) i art. 109 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego, oraz na temat podstaw wykluczenia i czasu trwania wykluczenia.

Przekazują one także informacje dotyczące osób posiadających uprawnienia reprezentacyjne, decyzyjne lub kontrolne w stosunku do osób trzecich będących podmiotami prawnymi, jeśli osoby te znalazły się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 106, 107 i art. 109 ust. 1 lit. b) i art. 109 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego.

Władze i organy, o których mowa w art. 108 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego, przekazują Komisji, w formacie określonym przez Komisję, informacje o osobach trzecich znajdujących się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. e) rozporządzenia finansowego, jeżeli ich postępowanie naruszyło interesy finansowe Unii, oraz osobach posiadających uprawnienia reprezentacyjne, decyzyjne lub kontrolne w stosunku do osób trzecich będących podmiotami prawnymi, dotyczące:

- a) rodzaju wydanego wyroku;
- b) w stosownych przypadkach – czasu trwania wykluczenia z udziału w procedurach udzielania zamówień.

2. Instytucje, agencje, władze oraz organy, o których mowa w ust. 1, wyznaczają osoby upoważnione do przekazywania Komisji oraz do odbioru od Komisji informacji zawartych w bazie danych.

W przypadku instytucji, agencji, władz i organów, o których mowa w art. 108 ust. 1 rozporządzenia finansowego, wyznaczone osoby bezzwłocznie przekazują informacje księgowemu

Komisji, a także zwracają się odpowiednio o wprowadzenie określonych danych do bazy danych bądź ich modyfikację lub usunięcie.

W przypadku władz i organów, o których mowa w art. 108 ust. 2 rozporządzenia finansowego, wyznaczone osoby przekazują wymagane informacje urzędnikowi zatwierdzającemu Komisji odpowiedzialnemu za dany program bądź dane działanie, w ciągu trzech miesięcy od dnia wydania odnośnego wyroku.

Księgowy Komisji wprowadza dane do bazy danych, modyfikuje je bądź usuwa. Co miesiąc dostarcza on wyznaczonym osobom, poprzez bezpieczny protokół, zweryfikowane dane figurujące w bazie danych.

3. Instytucje, agencje, władze i organy, o których mowa w ust. 1, poświadczają Komisji, że przekazane przez nie informacje zostały zgromadzone i przekazane zgodnie z zasadami dotyczącymi ochrony danych osobowych ustanowionymi w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001 i w dyrektywie 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (¹).

W szczególności powiadamiają one z wyprzedzeniem wszystkie osoby trzecie lub osoby, o których mowa w ust. 1, że ich dane mogą zostać umieszczone w bazie danych oraz przekazane przez Komisję wyznaczonym osobom, o których mowa w ust. 2. W stosownych przypadkach, w związku z poprawieniem bądź usunięciem czy jakkolwiek modyfikacją danych, dokonują one aktualizacji przekazanych informacji.

Każda osoba, której dane figurują w bazie danych, ma prawo, po złożeniu wniosku do księgowego Komisji, do uzyskania informacji o przechowywanych danych, które jej dotyczą.

4. Państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki w celu wspierania Komisji w efektywnym zarządzaniu bazą danych zgodnie z dyrektywą 95/46/WE.

W umowach z władzami państw trzecich i wszystkimi organami, o których mowa w art. 108 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego, określa się odpowiednie zasady w celu zapewnienia przestrzegania tych przepisów i zasad dotyczących ochrony danych osobowych.

Artykuł 145

Kary administracyjne i finansowe

(Artykuł 109 i 131 rozporządzenia finansowego)

1. Bez uszczerbku dla stosowania kar umownych kandydaci lub oferenci oraz wykonawcy, którzy złożyli fałszywe oświadczenia, popełnili istotne błędy lub dopuścili się nieprawidłowości lub nadużyć finansowych, lub zostali uznani za

(¹) Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

winnych poważnego naruszenia zobowiązań umownych, mogą zostać wykluczeni z wszelkich zamówień lub dotacji finansowanych z budżetu unijnego na okres nieprzekraczający pięciu lat od dnia, kiedy zostało stwierdzone naruszenie, potwierdzone w postępowaniu kontrykcyjnym z kandydatem, oferentem lub wykonawcą.

Okres ten może zostać przedłużony do dziesięciu lat w przypadku ponownego popełnienia danego przestępstwa w ciągu pięciu lat od dnia, o którym mowa w akapicie pierwszym.

2. Na oferentów lub kandydatów, którzy złożyli fałszywe oświadczenia, popełnili istotne błędy lub dopuścili się nieprawidłowości albo nadużyć finansowych, również mogą zostać nałożone kary finansowe stanowiące 2–10 % szacunkowej wartości całkowitej udzielanego zamówienia.

Na wykonawców, którzy zostali uznani za winnych poważnego naruszenia zobowiązań umownych, mogą zostać nałożone kary finansowe stanowiące 2–10 % całkowitej wartości danego zamówienia.

Kara może zostać podwyższona do wymiaru 4–20 % w przypadku kolejnego naruszenia w ciągu pięciu lat od dnia, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy.

3. Instytucja określa kary administracyjne lub finansowe, biorąc pod uwagę w szczególności czynniki, o których mowa w art. 142 ust. 1.

Artykuł 146

Kryteria wyboru

(Artykuł 110 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Instytucje zamawiające opracowują jasne i niedyskryminacyjne kryteria wyboru.

2. Kryteria wyboru stosuje się w każdej procedurze udzielania zamówień w celu dokonania oceny zdolności finansowych, ekonomicznych, technicznych i zawodowych kandydata lub oferenta.

Instytucja zamawiająca może ustanowić minimalny poziom zdolności, poniżej którego kandydaci nie mogą być wybierani.

3. Każdy oferent lub kandydat może zostać poproszony o udowodnienie, że jest upoważniony do wykonania zamówienia na mocy prawa krajowego, co dokumentuje wpis do rejestru handlowego lub zawodowego, oświadczenie złożone pod przysięgą lub zaświadczenie, członkostwo w konkretnej organizacji, wyraźne zezwolenie lub wpis do rejestru podatników podatku od wartości dodanej (dalej zwanego rejestrem VAT).

4. Instytucje zamawiające określają w ogłoszeniu o zamówieniu, zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania lub w

zaproszeniu do składania ofert dokumenty, które służą do sprawdzenia statusu prawnego oferentów i kandydatów oraz ich zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych.

5. Informacje wymagane przez instytucję zamawiającą jako dowód potwierdzający zdolności finansowe, ekonomiczne, techniczne i zawodowe kandydata lub oferenta oraz minimalne poziomy zdolności, wymagane zgodnie z ust. 2, nie mogą wykraczać poza przedmiot zamówienia i uwzględniają uzasadnione interesy podmiotów gospodarczych, jeżeli chodzi w szczególności o ochronę tajemnicy handlowej i technicznej przedsiębiorstwa.

6. Instytucja zamawiająca może na podstawie przeprowadzonej przez siebie oceny ryzyka zrezygnować z żądania dowodu potwierdzającego zdolności finansowe, ekonomiczne, techniczne i zawodowe kandydatów lub oferentów w przypadku następujących rodzajów zamówień:

- a) zamówień udzielanych przez instytucje na własny rachunek, o wartości nie przekraczającej wartości, o której mowa w art. 137 ust. 1;
- b) zamówień udzielanych w dziedzinie działań zewnętrznych, o wartości niższej niż progi, o których mowa w art. 265 ust. 1 lit. a), art. 267 ust. 1 lit. a) lub art. 269 ust. 1 lit. a).

W przypadku gdy instytucja zamawiająca rezygnuje z żądania udokumentowania zdolności finansowych, ekonomicznych, technicznych i zawodowych kandydatów lub oferentów, zaliczki nie są wypłacane, chyba że zostanie złożone zabezpieczenie finansowe na równoważną kwotę.

Artykuł 147

Zdolności ekonomiczne i finansowe

(Artykuł 110 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Dowody potwierdzające zdolności ekonomiczne i finansowe mogą zostać dostarczone w szczególności w postaci jednego lub kilku następujących dokumentów:

- a) odpowiednich oświadczeń banków albo, w stosownych przypadkach, dowodów posiadania odpowiedniego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania zawodu;
- b) sprawozdań finansowych za najwyższej ostatnie trzy lata, w odniesieniu do których rachunki zostały zamknięte;
- c) oświadczeń o całkowitym obrocie i obrocie dotyczącym robót budowlanych, dostaw lub usług objętych zamówieniem w okresie, który nie może być dłuższy niż ostatnie trzy lata obrotowe, za które dane są dostępne.

2. Instytucja zamawiająca może zwolnić kandydata lub oferenta z obowiązku przedstawienia dowodów, o których mowa w ust. 1, jeżeli takie dowody zostały jej już wcześniej przedstawione na potrzeby innej procedury udzielania zamówień i nadal spełniają warunki określone w ust. 1.

Jeżeli, z jakichkolwiek szczególnych przyczyn, które instytucja zamawiająca uważa za uzasadnione, oferent lub kandydat nie jest w stanie dostarczyć dokumentów wymaganych przez instytucję zamawiającą, może on udowodnić swoje zdolności ekonomiczne i finansowe przy wykorzystaniu innych środków, które instytucja zamawiająca uzna za właściwe.

3. Podmiot gospodarczy może, w stosownych przypadkach i w ramach konkretnego zamówienia, polegać na zdolnościach innych podmiotów, bez względu na charakter prawny powiązań, jakie go z nimi łączą. Musi on w takim przypadku udowodnić instytucji zamawiającej, że będzie miał do dyspozycji niezbędne zasoby do wykonania zamówienia, na przykład poprzez przedstawienie zobowiązania tych podmiotów do przekazania swoich zasobów do jego dyspozycji.

Instytucja zamawiająca może wymagać, aby podmiot gospodarczy i podmioty, o których mowa w akapicie pierwszym, były solidarnie odpowiedzialne za wykonanie zamówienia.

Na tych samych warunkach konsorcjum podmiotów gospodarczych, o którym mowa w art. 121 ust. 5, może polegać na zdolnościach członków konsorcjum lub innych podmiotów.

Artykuł 148

Zdolności techniczne i zawodowe

(Artykuł 110 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Zdolności techniczne i zawodowe podmiotów gospodarczych są oceniane i weryfikowane zgodnie z ust. 2 i 3. W procedurze udzielania zamówień na dostawy wymagające prac w zakresie rozmieszczenia i instalacji, na usługi lub roboty budowlane zdolności te oceniane są w odniesieniu do w szczególności do ich *know-how*, wydajności, doświadczenia i rzetelności.

2. Dowody potwierdzające zdolności techniczne i zawodowe podmiotów gospodarczych mogą być dostarczone, w zależności od charakteru, ilości lub skali i celu dostaw, usług lub robót budowlanych, które mają być zrealizowane, świadczone lub wykonane, na podstawie jednego lub kilku następujących dokumentów:

a) dokumentów potwierdzających wykształcenie i zawodowe kwalifikacje usługodawcy lub przedsiębiorcy budowlanego lub personelu kierowniczego przedsiębiorstwa, a także, w szczególności, osoby lub osób odpowiedzialnych za świadczenie danych usług lub wykonanie danych robót budowlanych;

b) wykazów:

(i) głównych usług świadczonych w ciągu ostatnich trzech lat oraz dostaw zrealizowanych w tym okresie, z podaniem kwot, dat oraz odbiorców, publicznych lub prywatnych;

(ii) robót budowlanych zrealizowanych w ciągu ostatnich pięciu lat, z podaniem kwot, dat i miejsc wykonania;

e) opisu wyposażenia technicznego, narzędzi i urządzeń, wykorzystywanych przez przedsiębiorstwo do wykonania zamówienia na usługi lub na roboty budowlane;

d) opisu wyposażenia technicznego i środków wykorzystywanych w celu zapewnienia jakości dostaw i usług oraz opisu zaplecza naukowo-badawczego przedsiębiorstwa;

e) informacji o zaangażowanych pracownikach technicznych lub organach technicznych, niezależnie od tego, czy należą one bezpośrednio do przedsiębiorstwa, w szczególności tych odpowiedzialnych za kontrolę jakości;

f) w odniesieniu do dostaw: próbek, opisów lub autentycznych fotografii lub zaświadczeń sporządzonych przez oficjalne instytuty lub agencje kontroli jakości o uznanych kompetencjach, potwierdzających zgodność produktów z obowiązującymi specyfikacjami lub normami;

g) oświadczeń o średniej liczbie osób zatrudnionych w skali rocznej przez usługodawcę lub przedsiębiorcę budowlanego w ciągu ostatnich trzech lat oraz o liczbie osób zajmujących kierownicze stanowiska w tym samym okresie;

h) wskazania części zamówienia, którą usługodawca może chcieć powierzyć podwykonawcy;

i) w przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane i usługi oraz jedynie w stosownych przypadkach – informacji o środkach zarządzania środowiskiem, jakie podmiot gospodarczy będzie w stanie zastosować podczas wykonywania zamówienia.

W przypadku gdy usługi lub dostawy, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b) ppkt (i), dostarczane są instytucjom zamawiającym, dowody wykonania mają postać zaświadczeń wydanych lub poświadczonych przez właściwy organ.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) ppkt (ii), wykazowi najważniejszych robót budowlanych towarzyszą zaświadczenia dotyczące należytego wykonania określające, czy roboty te zostały wykonane w sposób profesjonalny i zostały w pełni zakończone.

3. W przypadku gdy usługi lub produkty, które mają zostać dostarczone, są złożone lub – w wyjątkowych sytuacjach – mają szczególne przeznaczenie, dowody potwierdzające zdolności techniczne i zawodowe mogą być zapewnione poprzez kontrolę przeprowadzoną przez instytucję zamawiającą lub w jej imieniu przez właściwy organ urzędowy kraju, w którym usługodawca

lub dostawca ma siedzibę, z zastrzeżeniem zgody tego organu. Takie kontrole dotyczą zdolności technicznych i produkcyjnych dostawcy oraz, w razie potrzeby, jego zaplecza naukowo-badawczego i środków kontroli jakości.

4. Zwracając się o przedstawienie zaświadczeń sporządzonych przez niezależne organy, poświadczających, że podmiot gospodarczy spełnia określone normy w zakresie zapewnienia jakości, instytucje zamawiające odnoszą się do systemów zapewnienia jakości opartych na odpowiedniej serii norm europejskich, poświadczonych przez akredytowane jednostki. Przyjmują one jednak również inne dowody dotyczące równoważnych środków w zakresie zapewnienia jakości, przedstawiane przez podmioty gospodarcze, które nie mają dostępu do takich zaświadczeń ani możliwości ich uzyskania w odpowiednim terminie.

5. Zwracając się o przedstawienie zaświadczeń sporządzonych przez niezależne organy, poświadczających, że podmiot gospodarczy działa zgodnie z określonymi systemami zarządzania środowiskiem i normami w tym zakresie, instytucje zamawiające odnoszą się do unijnego systemu ek zarządzania i audytu lub do innych systemów zarządzania środowiskiem uznanych zgodnie z art. 45 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009⁽¹⁾, lub innych norm zarządzania środowiskiem opartych na odpowiednich europejskich lub międzynarodowych normach poświadczonych przez akredytowane jednostki. Instytucje uznają równoważne zaświadczenia od organów mających siedzibę w innych państwach członkowskich. Przyjmują one również inne dowody dotyczące równoważnych środków z zakresu zarządzania środowiskiem, przedstawiane przez podmioty gospodarcze.

6. Podmiot gospodarczy może, w stosownych przypadkach i w ramach konkretnego zamówienia, polegać na zdolnościach innych podmiotów, bez względu na charakter prawny powiązań, jakie go z nimi łączą. Musi on w takim przypadku udowodnić instytucji zamawiającej, że będzie miał do dyspozycji niezbędne zasoby do wykonania zamówienia, na przykład poprzez przedstawienie zobowiązania tych podmiotów do przekazania swoich zasobów do jego dyspozycji.

Na tych samych warunkach konsorcjum podmiotów gospodarczych, o którym mowa w art. 121 ust. 5, może polegać na zdolnościach członków konsorcjum lub innych podmiotów.

7. W przypadku zamówień na roboty budowlane, zamówień na usługi oraz prac w zakresie rozmieszczenia i instalacji w ramach zamówienia na dostawy, instytucja zamawiająca może wymagać, aby określone kluczowe zadania były wykonywane bezpośrednio przez samego oferenta lub, w przypadku oferty złożonej przez konsorcjum podmiotów gospodarczych, o którym mowa w art. 121 ust. 6, przez uczestnika konsorcjum.

8. Instytucja zamawiająca może stwierdzić, że podmioty gospodarcze nie wykonają zamówienia na odpowiednim

poziomie jakości, jeżeli ustalą, że mają oni sprzeczne interesy, które mogą mieć negatywny wpływ na wykonanie zamówienia.

Artykuł 149

Zasady i kryteria udzielania zamówień (Artykuł 110 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Nie naruszając przepisów art. 107 rozporządzenia finansowego, zamówień udziela się w jeden z następujących sposobów:

- a) w drodze automatycznej procedury udzielania zamówień, w którym to przypadku zamówienie jest udzielane oferentowi, który złożył prawidłową i spełniającą ustanowione warunki ofertę, podając najniższą cenę;
- b) w drodze procedury przyjęcia oferty najbardziej korzystnej ekonomicznie.

2. Aby ustalić, która oferta jest najbardziej korzystna ekonomicznie, instytucja zamawiająca bierze pod uwagę podaną cenę oraz inne kryteria jakościowe uzasadnione przedmiotem zamówienia, takie jak zalety techniczne, cechy estetyczne i funkcjonalne, charakterystyka środowiskowa, koszty eksploatacji, rentowność, termin ukończenia lub dostawy, usługi posprzedażne i pomoc techniczna. Instytucja zamawiająca może ustalić minimalne poziomy jakości. Oferty poniżej tego poziomu jakości są odrzucane.

3. Instytucja zamawiająca określa w ogłoszeniu o zamówieniu, w specyfikacji lub dokumencie opisowym, jakie znaczenie przypisze każdemu z kryteriów w celu określenia oferty najbardziej korzystnej ekonomicznie. Takie znaczenie może być wyrażone w formie przedziału o odpowiedniej rozpiętości.

Znaczenie przypisane kryterium ceny w stosunku do innych kryteriów nie może neutralizować kryterium ceny przy wyborze wykonawcy zamówienia, bez uszczerbku dla taryf ustanowionych przez instytucję w odniesieniu do wynagrodzenia za określone usługi, jak np. usługi świadczone przez specjalistów ds. oceny.

Jeżeli w szczególnych przypadkach przypisanie znaczenia kryteriom jest technicznie niemożliwe, w szczególności ze względu na przedmiot zamówienia, instytucja zamawiająca określa jedynie kolejność, w jakiej kryteria będą stosowane, w porządku od najbardziej do najmniej istotnego.

Artykuł 150

Stosowanie aukcji elektronicznych (Artykuł 110 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Instytucje zamawiające mogą stosować aukcje elektroniczne, w których przedstawiane są nowe, obniżane ceny lub nowe wartości dotyczące niektórych elementów ofert.

⁽¹⁾ Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 1.

Do celów akapitu pierwszego instytucje zamawiające stosują powtarzalny proces elektroniczny (aukcję elektroniczną), który ma miejsce po wstępnej pełnej ocenie ofert i dzięki któremu są one klasyfikowane z wykorzystaniem metod automatycznej oceny.

2. W procedurach otwartych, ograniczonych lub negocjacyjnych w przypadku, o którym mowa w art. 135 ust. 1 lit. a), instytucje zamawiające mogą podjąć decyzję, że udzielenie zamówienia publicznego jest poprzedzone aukcją elektroniczną, jeżeli specyfikację zamówienia można precyzyjnie określić.

W tych samych przypadkach aukcję elektroniczną można zastosować przy ponownym poddaniu zamówienia procedurze konkurencyjnej z udziałem stron umowy ramowej, o którym mowa w art. 122 ust. 3 lit. b), oraz przy poddaniu procedurze konkurencyjnej zamówień udzielanych w ramach dynamicznego systemu zakupów, o którym mowa w art. 131.

Aukcja elektroniczna oparta jest wyłącznie na cenach, w którym to przypadku zamówienie jest udzielane oferentowi, który podał najniższą cenę, bądź na cenach lub wartościach elementów ofert wskazanych w specyfikacji, w którym to przypadku zamówienie jest udzielane oferentowi, który przedstawił ofertę najbardziej korzystną ekonomicznie.

3. Instytucje zamawiające, które podejmują decyzję o przeprowadzeniu aukcji elektronicznej, zawiadamiają o tym fakcie w ogłoszeniu o zamówieniu.

Specyfikacja zawiera między innymi następujące informacje:

- a) elementy, których wartości będą przedmiotem aukcji elektronicznej, o ile elementy te są wymierne i można je przedstawić w postaci liczb lub wartości procentowych;
- b) ewentualne ograniczenia co do wartości, które można zgłaszać, wynikające ze specyfikacji dotyczących przedmiotu zamówienia;
- c) informacje, które zostaną udostępnione oferentom podczas aukcji elektronicznej, a także w stosownych przypadkach termin tego udostępnienia;
- d) odpowiednie informacje dotyczące przebiegu aukcji elektronicznej;
- e) warunki, na których oferenci będą mogli składać oferty, oraz, w szczególności, minimalne wysokości postąpień, które w stosownych przypadkach będą wymagane podczas składania ofert;
- f) odpowiednie informacje na temat stosowanego sprzętu elektronicznego oraz zasad i specyfikacji technicznych dotyczących połączenia.

4. Przed rozpoczęciem aukcji elektronicznej instytucje zamawiające dokonują pełnej wstępnej oceny ofert zgodnie z ustalonymi kryteriami udzielania zamówień i przypisanym im znaczeniem kryteriów.

Wszyscy oferenci, którzy złożyli dopuszczalne oferty, zostają zaproszeni jednocześnie drogą elektroniczną do przedstawienia nowych cen lub nowych wartości; zaproszenie zawiera wszelkie istotne informacje na temat indywidualnego połączenia ze stosowanym sprzętem elektronicznym i określa datę i godzinę rozpoczęcia aukcji elektronicznej. Aukcja elektroniczna może odbywać się w kilku kolejnych etapach. Aukcja elektroniczna może rozpocząć się najwcześniej dwa dni robocze po dacie przesłania zaproszeń.

5. W przypadku gdy zamówienie ma zostać udzielone oferentowi przedstawiającemu ofertę najbardziej korzystną ekonomicznie, do zaproszenia dołączany jest wynik pełnej oceny danej oferty, przeprowadzonej zgodnie z zasadami stosowania znaczenia kryteriów, przewidzianego w art. 149 ust. 3 akapit pierwszy.

Zaproszenie zawiera również wzór matematyczny, który stosowany jest podczas aukcji elektronicznej w celu automatycznego tworzenia kolejnych klasyfikacji na podstawie nowych podawanych cen lub wartości. Wzór uwzględnia znaczenie wszystkich kryteriów ustalonych w celu określenia oferty najbardziej korzystnej ekonomicznie, zgodnie z ogłoszeniem o zamówieniu lub specyfikacją. W związku z tym wszelkie przedziały sprawdzają się jednak uprzednio do określonej wartości.

W przypadku dopuszczenia składania ofert wariantowych dla każdego wariantu podaje się odrębny wzór.

6. Na każdym etapie aukcji elektronicznej instytucje zamawiające bezzwłocznie przekazują wszystkim oferentom co najmniej te informacje, które pozwolą im ocenić w dowolnym momencie swoją pozycję w klasyfikacji. Mogą one również przekazywać inne informacje dotyczące innych podawanych cen lub wartości, pod warunkiem że jest to przewidziane w specyfikacji. Mogą również w dowolnym momencie podać liczbę uczestników danego etapu aukcji. Jednak w żadnym wypadku, na jakimkolwiek etapie aukcji elektronicznej, nie mogą one ujawniać tożsamości oferentów.

7. Instytucje zamawiające zamykają aukcję elektroniczną na jeden lub kilka z poniższych sposobów:

- a) w zaproszeniu do wzięcia udziału w aukcji podają z góry ustaloną datę i godzinę;
- b) gdy przestają otrzymywać nowe ceny lub nowe wartości odpowiadające wymogom dotyczącym minimalnych wartości postąpienia;
- c) gdy osiągnięta zostanie liczba etapów aukcji określona w zaproszeniu do wzięcia udziału w aukcji.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) instytucje zamawiające wskazują w zaproszeniu do wzięcia udziału w aukcji czas, jaki musi upłynąć od otrzymania ostatniego postąpienia do zamknięcia aukcji elektronicznej.

Jeżeli instytucje zamawiające decydują o zamknięciu aukcji elektronicznej zgodnie z akapitem pierwszym lit. c), ewentualnie w połączeniu z zasadami przewidzianymi w akapicie pierwszym lit. b), zaproszenie do wzięcia udziału w aukcji zawiera harmonogram poszczególnych etapów aukcji.

8. Po zamknięciu aukcji elektronicznej instytucje zamawiające udzielają zamówienia zgodnie z art. 149 na podstawie wyników aukcji elektronicznej.

Instytucje zamawiające nie mogą korzystać z aukcji elektronicznych w niewłaściwy sposób, ani też w sposób uniemożliwiający, ograniczający lub naruszający konkurencję, ani też w celu zmiany przedmiotu zamówienia, określonego w opublikowanym ogłoszeniu o zamówieniu i zdefiniowanego w specyfikacji.

Artykuł 151

Rażąco niskie oferty

(Artykuł 110 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Jeżeli w przypadku konkretnego zamówienia oferty wydają się rażąco niskie, instytucja zamawiająca zobowiązana jest przed odrzuceniem takich ofert wyłącznie na tej podstawie zwrócić się na piśmie do oferenta o podanie szczegółów dotyczących tych elementów oferty, które uważa za istotne, oraz zweryfikować te elementy po należyтым wysłuchaniu stron i uwzględnieniu otrzymanych wyjaśnień. Wyjaśnienia te mogą dotyczyć w szczególności przestrzegania przepisów z zakresu ochrony zatrudnienia i warunków pracy obowiązujących w miejscu wykonywania robót budowlanych, świadczenia usług lub realizacji dostaw.

Instytucja zamawiająca może w szczególności wziąć pod uwagę wyjaśnienia odnoszące się do:

- a) ekonomiki procesu produkcyjnego, świadczenia usług lub metod budowy;
- b) wybranych rozwiązań technicznych lub szczególnie korzystnych warunków dostępnych dla oferenta;
- c) oryginalności oferty.

2. Jeżeli instytucja zamawiająca ustali, że oferta jest rażąco niska w wyniku udzielonej pomocy państwa, może ona odrzucić ofertę wyłącznie na tej podstawie jedynie w przypadku, gdy oferent nie jest w stanie udowodnić, w rozsądnym terminie ustalonym przez instytucję zamawiającą, że dana pomoc została

przyznana ostatecznie i zgodnie z procedurami i decyzjami określonymi w unijnych przepisach w sprawie pomocy państwa.

Artykuł 152

Terminy składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału

(Artykuł 111 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Instytucje zamawiające określają w dniach kalendarzowych sztywne i bezwzględnie obowiązujące terminy składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału. Terminy są wystarczająco długie, aby zapewnić zainteresowanym stronom rozsądny i odpowiedni okres na przygotowanie i złożenie swoich ofert, biorąc w szczególności pod uwagę złożoność zamówienia, potrzebę złożenia wizyty na miejscu lub zapoznania się na miejscu z dokumentami załączonymi do specyfikacji.

2. W procedurach otwartych, w przypadku zamówień o wartości równej progom określonym w art. 170 ust. 1 lub wyższej, termin składania ofert jest nie krótszy niż 52 dni od dnia, w którym wysłano ogłoszenie o zamówieniu.

3. W procedurach ograniczonych, w przypadku korzystania z dialogu konkurencyjnego, o którym mowa w art. 132, oraz w procedurach negocjacyjnych z ogłoszeniem, w przypadku zamówień o wartości przekraczającej progi określone w art. 170 ust. 1, termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału jest nie krótszy niż 37 dni od dnia, w którym wysłano ogłoszenie o zamówieniu.

W procedurach ograniczonych, w odniesieniu do zamówień o wartości równej progom ustanowionym w art. 170 ust. 1 lub wyższej, termin składania ofert jest nie krótszy niż 40 dni od dnia, w którym wysłano zaproszenia do składania ofert.

Jednak w procedurach po zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania, o których mowa w art. 136 ust. 1, termin składania ofert:

- a) w przypadku procedury, o której mowa w art. 136 ust. 1 lit. a) i art. 136 ust. 3 lit. b) ppkt (i), jest nie krótszy niż 21 dni od dnia, w którym wysłano zaproszenie do składania ofert;
- b) w przypadku procedury dwuetapowej, o której mowa w art. 136 ust. 3 lit. b) ppkt (ii), jest nie krótszy niż 10 dni w odniesieniu do wniosków o dopuszczenie do udziału i nie krótszy niż 21 dni w odniesieniu do ofert.

4. W przypadku gdy instytucje zamawiające, zgodnie z art. 123 ust. 2, przesłały do publikacji wstępne ogłoszenie informacyjne lub same opublikowały wstępne ogłoszenie informacyjne w swoim profilu nabywcy w odniesieniu do zamówień, których wartość przekracza progi określone w art. 170 ust. 1, termin składania ofert może co do zasady zostać skrócony do 36 dni, ale w żadnych okolicznościach nie może on być krótszy niż 22 dni od dnia wysłania ogłoszenia o zamówieniu lub zaproszenia do składania ofert.

Skrócenie terminów, o których mowa w akapicie pierwszym, możliwe jest tylko wówczas, gdy wstępne ogłoszenie informacyjne spełnia następujące warunki:

- a) zawiera wszelkie informacje wymagane w ogłoszeniu o zamówieniu, o ile informacje te są dostępne w chwili publikacji ogłoszenia;
- b) zostało wysłane do publikacji nie mniej niż 52 dni i nie więcej niż 12 miesięcy przed datą wysłania ogłoszenia o zamówieniu.

5. Terminy składania ofert mogą zostać skrócone o pięć dni, jeżeli od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu lub zaproszenia do wyrażenia zainteresowania zapewniony jest nieograniczony i bezpośredni dostęp drogą elektroniczną do wszystkich dokumentów składających się na zaproszenie do składania ofert.

Artykuł 153

Okres dostępu do dokumentacji przetargowej

(Artykuł 111 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Pod warunkiem że wniosek został złożony we właściwym czasie przed upływem terminu składania ofert, specyfikacja lub dokumenty opisowe z procedury, o której mowa w art. 132, a także dokumenty dodatkowe przesyłane są w ciągu pięciu dni roboczych od dnia otrzymania wniosku, z zastrzeżeniem przepisów ust. 4, do wszystkich podmiotów gospodarczych, które wystąpiły o przekazanie specyfikacji lub wyraziły zainteresowanie udziałem w dialogu lub złożeniem oferty. Instytucje zamawiające nie są zobowiązane do odpowiedzi na wnioski o przekazanie dokumentów złożone mniej niż pięć dni roboczych przed upływem terminu składania ofert.

2. Pod warunkiem że wniosek został złożony w odpowiednim czasie przed upływem terminu składania ofert, dodatkowe informacje odnoszące się do specyfikacji, dokumentów opisowych lub dokumentów dodatkowych, przekazywane są równocześnie wszystkim podmiotom gospodarczym, które wystąpiły o przekazanie specyfikacji lub wyraziły zainteresowanie udziałem w dialogu lub złożeniem oferty, najwcześniej jak to możliwe i nie później niż sześć dni kalendarzowych przed upływem terminu składania ofert lub w przypadku wniosków o informacje otrzymanych mniej niż osiem dni kalendarzowych przed upływem terminu składania ofert – najwcześniej jak to możliwe po otrzymaniu wniosku. Instytucje zamawiające nie są zobowiązane do odpowiedzi na wnioski o przekazanie dodatkowych informacji złożone mniej niż pięć dni roboczych przed upływem terminu składania ofert.

3. Jeżeli, niezależnie od przyczyny, specyfikacja i dodatkowe dokumenty lub informacje nie mogą zostać przekazane w terminach określonych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu lub jeżeli oferty mogą zostać złożone dopiero po wizycie na miejscu lub po zapoznaniu się na miejscu z dokumentami załączonymi do specyfikacji, terminy składania ofert, o których mowa w art. 152,

zostają przedłużone w celu umożliwienia wszystkim podmiotom gospodarczym zapoznania się ze wszystkimi informacjami niezbędnymi do przygotowania ofert. Przedłużenie to jest we właściwy sposób ogłaszane, zgodnie z zasadami określonymi w art. 123–126.

4. Jeżeli w procedurze otwartej, w tym w dynamicznych systemach zakupów, o których mowa w art. 131, całe zaproszenie do składania ofert i wszystkie dokumenty dodatkowe są dostępne w sposób nieograniczony, bezpośredni i pełny drogą elektroniczną, przepisy ust. 1 niniejszego artykułu nie mają zastosowania. Ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w art. 123 ust. 3, zawiera wówczas adres strony internetowej, na której dokumenty są udostępnione.

Artykuł 154

Terminy mające zastosowanie w przypadkach pilnych

(Artykuł 111 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Jeżeli ze względu na należyte uzasadnioną pilną potrzebę nie mogą być zachowane minimalne terminy ustanowione w art. 152 ust. 3 w odniesieniu do procedur ograniczonych i procedur negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia, instytucje zamawiające mogą ustalić następujące terminy, wyrażone w dniach kalendarzowych:

- a) termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału wynoszący nie mniej niż 15 dni od daty wysłania ogłoszenia o zamówieniu lub nie mniej niż 10 dni, jeżeli ogłoszenie jest przesyłane do Urzędu Publikacji drogą elektroniczną;
- b) termin składania ofert wynoszący nie mniej niż 10 dni od daty wysłania zaproszenia do składania ofert.

2. W procedurach ograniczonych i przyspieszonych procedurach negocjacyjnych dodatkowe informacje dotyczące specyfikacji są przekazywane wszystkim kandydatom lub oferentom nie później niż cztery dni kalendarzowe przed upływem terminu składania ofert, pod warunkiem że wniosek w tej sprawie został złożony we właściwym czasie.

Artykuł 155

Metody komunikacji

(Artykuł 111 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Zasady składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału są określone przez instytucję zamawiającą, która może wybrać wyłączny sposób składania ofert lub wniosków. Oferty i wnioski o dopuszczenie do udziału mogą być składane w formie listownej lub drogą elektroniczną. Wnioski o dopuszczenie do udziału mogą być również składane za pośrednictwem faksu.

Wybrane środki komunikacji są powszechnie dostępne i nie mogą powodować ograniczenia dostępu podmiotów gospodarczych do procedury udzielania zamówień.

Wybrane środki komunikacji gwarantują spełnienie następujących warunków:

- a) każda złożona oferta i każdy złożony wniosek zawiera wszelkie informacje niezbędne do jej lub jego oceny;
- b) integralność danych zostaje zachowana;
- c) poufność ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału zostaje zachowana, a instytucje zamawiające zapoznają się z tymi ofertami i wnioskami o dopuszczenie do udziału dopiero po upływie terminu przewidzianego na ich składanie;
- d) dane osobowe są chronione zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

W razie gdy potrzebny jest dowód prawny, instytucje zamawiające mogą zażądać, by wnioski o dopuszczenie do udziału składane za pośrednictwem faksu były potwierdzone w formie listownej lub drogą elektroniczną możliwie jak najszybciej, a w każdym razie przed nieprzekraczalnym terminem określonym w art. 152.

2. W przypadku gdy instytucja zamawiająca zezwala na składanie ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału drogą elektroniczną, wykorzystywane narzędzia, a także ich właściwości techniczne mają charakter niedyskryminacyjny, są powszechnie dostępne, kompatybilne z ogólnie stosowanymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi oraz nie powodują ograniczenia dostępu podmiotów gospodarczych do procedury udzielania zamówień.

3. Z wyjątkiem zamówień o wartości poniżej progu określonego w art. 170 ust. 1, urzędnicy do elektronicznego przyjmowania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału gwarantują, poprzez środki techniczne i odpowiednie procedury, że:

- a) tożsamość podmiotu gospodarczego może być potwierdzona w sposób pewny;
- b) możliwe jest precyzyjne określenie dokładnego czasu i dnia otrzymania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału;
- c) możliwe jest w praktyce dopilnowanie, aby przed upływem określonych terminów nikt nie uzyskał dostępu do danych przesyłanych zgodnie z tymi wymaganiami;
- d) jeżeli zakaz dostępu zostanie złamany, możliwe jest w praktyce zapewnienie oczywistego wykrycia takiego naruszenia;
- e) jedynie osoby uprawnione mogą ustalać lub zmieniać daty otwarcia przesłanych danych;

- f) podczas poszczególnych etapów procedury udzielania zamówień dostęp do całości lub części przedłożonych danych musi być możliwy jedynie w wyniku równoczesnego podjęcia działań przez osoby uprawnione;
- g) równoczesne podjęcie działań przez osoby uprawnione musi zapewniać dostęp do danych przesłanych wyłącznie po określonej dacie;
- h) dane otrzymane i otwarte zgodnie z tymi wymaganiami muszą pozostać dostępne wyłącznie dla osób uprawnionych do zapoznania się z nimi.

4. W przypadku gdy instytucja zamawiająca zezwala na składanie ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału drogą elektroniczną, przyjmuje się, że dokumenty elektroniczne przedłożone za pośrednictwem tego systemu są oryginałami oraz że zostały podpisane przez uprawnionego przedstawiciela podmiotu gospodarczego.

5. W przypadku gdy składanie ofert lub wniosków odbywa się w formie listownej, oferenci lub kandydaci mogą składać oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału:

- a) albo za pośrednictwem poczty lub firmy kurierskiej; w takim przypadku w zaproszeniu do składania ofert określa się, że decyduje data wysyłki, stempla pocztowego lub dowodu nadania;
- b) albo dostarczając do siedziby instytucji osobiście lub przez pośrednika; w takim przypadku w zaproszeniu do składania ofert określa się, poza informacjami, o których mowa w art. 138 ust. 2 lit. a), departament, do którego oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału mają być dostarczane, za pokwitowaniem odbioru opatrzonym datą i podpisem.

6. W celu zachowania poufności i uniknięcia wszelkich trudności w przypadku ofert przesyłanych w formie listownej zaproszenie do składania ofert zawiera następujący zapis:

Oferta musi zostać złożona w zaklejonej kopercie, umieszczonej w drugiej zaklejonej kopercie. Na kopercie wewnętrznej musi być umieszczony, oprócz nazwy departamentu, będącego adresem, wskazanego w zaproszeniu do składania ofert, napis: „Zaproszenie do składania ofert – nie otwierać przy rozdzielaniu poczty”. W przypadku zastosowania kopert samoprzylepnych muszą one być zaklejone taśmą samoprzylepną, a nadawca musi złożyć swój podpis na taśmie.

Artykuł 156

Wadium

(Artykuł 111 ust. 3 rozporządzenia finansowego)

Instytucja zamawiająca może zażądać wadium, które wnosi się zgodnie z art. 163, stanowiącego 1–2 % całkowitej wartości zamówienia.

Wadium jest zwracane w momencie udzielenia zamówienia. Jeżeli oferta nie zostanie złożona w określonym terminie lub jeżeli złożona oferta zostaje następnie wycofana, wadium zostaje zatrzymane.

Artykuł 157

Otwarcie ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału

(Artykuł 111 ust. 4 rozporządzenia finansowego)

1. Wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty, które spełniają wymogi art. 155, zostają otwarte.

2. W przypadku gdy wartość zamówienia przekracza próg ustanowiony w art. 137 ust. 1, właściwy urzędnik zatwierdzający powołuje komisję do otwierania ofert.

Komisja otwierająca składa się z co najmniej trzech osób, reprezentujących co najmniej dwie jednostki organizacyjne zainteresowanej instytucji, niemających między sobą żadnych powiązań hierarchicznych, z których co najmniej jedna nie podlega właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu. W celu uniknięcia wszelkich konfliktów interesów osoby te podlegają obowiązkom ustanowionym w art. 57 rozporządzenia finansowego. W przypadku przedstawicielstw i jednostek lokalnych, o których mowa w art. 72 niniejszego rozporządzenia, lub pojedynczych jednostek w państwie członkowskim, w których nie ma odrębnych struktur, wymóg dotyczący jednostek organizacyjnych bez powiązań hierarchicznych nie ma zastosowania.

W przypadku międzyinstytucjonalnej procedury udzielania zamówień komisję otwierającą powołuje właściwy urzędnik zatwierdzający z instytucji odpowiedzialnej za daną procedurę udzielania zamówień. Skład takiej komisji otwierającej w miarę możliwości odzwierciedla międzyinstytucjonalny charakter procedury udzielania zamówień.

3. W przypadku ofert składanych drogą pocztową jeden lub kilku członków komisji otwierającej parafuje dokumenty, potwierdzając datę i godzinę wysyłki każdej oferty.

Parafują oni również:

- a) albo każdą stronę każdej oferty;
- b) albo okładkę i strony zawierające szczegółowe dane finansowe każdej oferty, przy czym integralność pierwotnej oferty jest zagwarantowana za pomocą wszelkich odpowiednich środków stosowanych przez departament, który jest niezależny od departamentu zatwierdzającego, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2 akapit drugi.

W przypadku gdy zamówienie udzielane jest w drodze automatycznej procedury udzielania zamówień zgodnie z art. 149 ust. 1 lit. a), ceny podane w ofertach spełniających wymogi są podawane do wiadomości publicznej.

Członkowie komisji podpisują pisemny protokół otwarcia otrzymanych ofert, w którym wymienia się oferty, które spełniają wymogi zawarte w art. 155, oraz oferty, które ich nie spełniają, oraz podaje się podstawy odrzucenia za brak zgodności przez odniesienie do metod składania ofert, o których mowa w art. 155. Protokół można podpisać w systemie elektronicznym, umożliwiającym odpowiednią identyfikację osoby składającej podpis.

Artykuł 158

Komisja oceniająca oferty i wnioski o dopuszczenie do udziału

(Artykuł 111 ust. 5 rozporządzenia finansowego)

1. Wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty, które uznano za zgodne z wymogami zawartymi w art. 155, są oceniane i klasyfikowane przez komisję oceniającą, utworzoną dla każdego z dwóch etapów, odpowiednio, na podstawie ogłoszonych wcześniej kryteriów wykluczenia i wyboru oraz kryteriów udzielania zamówień.

Komisję powołuje właściwy urzędnik zatwierdzający, aby wydała ona opinie doradcze w sprawie zamówień, których wartość przekracza próg, o którym mowa w art. 137 ust. 1.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może jednak zdecydować, że komisja oceniająca będzie oceniać i klasyfikować oferty jedynie według kryteriów udzielania zamówień, a ocena ofert pod kątem kryteriów wykluczenia i wyboru zostanie dokonana przy użyciu innych właściwych środków gwarantujących brak konfliktu interesów.

2. Komisja oceniająca składa się z co najmniej trzech osób, reprezentujących co najmniej dwie jednostki organizacyjne instytucji lub organów, o których mowa w art. 208 rozporządzenia finansowego, niemających między sobą żadnych powiązań hierarchicznych, z których co najmniej jedna nie podlega właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu. Właściwy urzędnik zatwierdzający zapewnia wywiązywanie się przez te osoby z zobowiązań określonych w art. 57 rozporządzenia finansowego.

W przypadku przedstawicielstw i jednostek lokalnych, o których mowa w art. 72, lub pojedynczych jednostek w państwie członkowskim, jeśli nie ma odrębnych struktur, wymóg dotyczący jednostek organizacyjnych bez wzajemnych powiązań hierarchicznych nie ma zastosowania.

Komisja oceniająca może składać się z tych samych członków co komisja otwierająca oferty.

Decyzją właściwego urzędnika zatwierdzającego komisję mogą wspierać zewnętrzni eksperci. Właściwy urzędnik zatwierdzający zapewnia wywiązywanie się przez ekspertów z zobowiązań określonych w art. 57 rozporządzenia finansowego.

W przypadku międzyinstytucjonalnej procedury udzielania zamówień komisję oceniającą powołuje właściwy urzędnik zatwierdzający z instytucji odpowiedzialnej za daną procedurę udzielania zamówień. Skład takiej komisji oceniającej w miarę możliwości odzwierciedla międzyinstytucjonalny charakter danej procedury udzielania zamówień.

3. Wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty, które nie spełniają wszystkich istotnych wymogów określonych w dokumentacji przetargowej, są odrzucone.

Komisja oceniająca lub instytucja zamawiająca może jednak zwrócić się do kandydatów lub oferentów o dostarczenie w wyznaczonym przez nią terminie dodatkowych materiałów lub objaśnień do dokumentów potwierdzających, złożonych w związku z kryteriami wykluczenia i wyboru.

Wnioski o dopuszczenie do udziału oraz oferty, które nie są wykluczone i spełniają kryteria wyboru, uznaje się za dopuszczalne.

4. W przypadku rażąco niskich ofert, o których mowa w art. 151, komisja oceniająca żąda wszelkich istotnych informacji dotyczących zawartości oferty.

Artykuł 159

Wyniki oceny

(Artykuł 112 rozporządzenia finansowego)

1. Sporządza się opatrzone datą pisemny protokół oceny i klasyfikacji wniosków o dopuszczenie do udziału i ofert, które uznano za spełniające wymogi.

Pisemny protokół podpisują wszyscy członkowie komisji oceniającej. Protokół można podpisać w systemie elektronicznym, umożliwiającym odpowiednią identyfikację osoby składającej podpis.

W przypadku gdy komisji oceniającej nie upoważniono do weryfikacji ofert pod kątem kryteriów wykluczenia i wyboru, pisemny protokół podpisują także osoby, które zostały do tego upoważnione przez właściwego urzędnika zatwierdzającego. Pisemny protokół jest przechowywany do wglądu.

2. Pisemny protokół, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej:

- a) nazwę i adres instytucji zamawiającej, przedmiot i wartość zamówienia, umowy ramowej lub dynamicznego systemu zakupów;
- b) imiona i nazwiska lub nazwy odrzuconych kandydatów lub oferentów oraz powody ich odrzucenia;

c) imiona i nazwiska lub nazwy kandydatów lub oferentów dopuszczonych do oceny oraz powody ich wyboru;

d) przyczyny odrzucenia ofert uznanych za rażąco niskie;

e) imiona i nazwiska lub nazwy proponowanych kandydatów lub wykonawców i przyczyny takiego wyboru oraz część zamówienia lub umowy ramowej, jaką wykonawca zamierza powierzyć podwykonawcom, jeżeli jest ona znana.

3. Instytucja zamawiająca podejmuje następnie decyzję, podając co najmniej następujące informacje:

a) nazwę i adres instytucji zamawiającej, przedmiot i wartość zamówienia, lub przedmiot i maksymalną wartość umowy ramowej lub dynamicznego systemu zakupów;

b) imiona i nazwiska lub nazwy odrzuconych kandydatów lub oferentów oraz powody ich odrzucenia;

c) imiona i nazwiska lub nazwy kandydatów lub oferentów dopuszczonych do oceny oraz powody ich wyboru;

d) przyczyny odrzucenia ofert uznanych za rażąco niskie;

e) imiona i nazwiska lub nazwy wybranych kandydatów lub wykonawców oraz przyczyny takiego wyboru, przez odniesienie do ogłoszonych z wyprzedzeniem kryteriów wyboru i udzielania zamówień, oraz część zamówienia lub umowy ramowej, jaką wykonawca zamierza powierzyć podwykonawcom, jeżeli jest ona znana;

f) w przypadku procedur negocjacyjnych i dialogu konkurencyjnego – okoliczności, o których mowa w art. 132, 134, 135, 266, 268, 270 i 271, które uzasadniają ich zastosowanie;

g) w stosownych przypadkach przyczyny, dla których instytucja zamawiająca podjęła decyzję o nieudzieleniu zamówienia.

W przypadku międzyinstytucjonalnej procedury udzielania zamówień decyzję, o której mowa w akapicie pierwszym, podejmuje instytucja zamawiająca odpowiedzialna za procedurę udzielania zamówień.

Artykuł 160

Kontakty między instytucjami zamawiającymi i oferentami

(Artykuł 112 rozporządzenia finansowego)

1. Kontakty między instytucją zamawiającą i oferentami w trakcie procedury udzielania zamówień mogą mieć miejsce, w drodze wyjątku, na warunkach określonych w ust. 2 i 3.

2. Przed upływem terminu składania ofert, w kwestii dodatkowych dokumentów i informacji, o których mowa w art. 153, instytucja zamawiająca może:

- a) na wniosek oferentów przekazać dodatkowe informacje wyłącznie w celu wyjaśnienia charakteru zamówienia; informacje takie przekazywane są tego samego dnia wszystkim oferentom, którzy wystąpili z wnioskiem o przekazanie specyfikacji;
- b) z własnej inicjatywy, jeżeli wykryje błąd, brak dokładności, pominięcie lub inny rodzaj błędu pisarskiego w tekście ogłoszenia o zamówieniu, zaproszenia do składania ofert lub specyfikacji, powiadomić o tym fakcie zainteresowane osoby tego samego dnia i w identyczny sposób, jaki miał zastosowanie do pierwotnego zaproszenia do składania ofert.

3. Jeżeli po otwarciu ofert wymagane są pewne wyjaśnienia w związku z ofertą lub jeżeli oczywiste błędy pisarskie w ofercie wymagają skorygowania, instytucja zamawiająca może skontaktować się z oferentem; taki kontakt nie może jednak prowadzić do jakiegokolwiek zmiany warunków oferty.

4. W każdym przypadku nawiązania kontaktu oraz w należycie uzasadnionych przypadkach nienawiązania kontaktu, o których mowa w art. 96 rozporządzenia finansowego, odnotowuje się ten fakt w aktach dotyczących procedury.

Artykuł 161

Informacje dla kandydatów i oferentów

(Artykuły 113, 114 i 118 rozporządzenia finansowego)

1. Instytucje zamawiające najszybciej jak to możliwe zawiadamiają kandydatów i oferentów o podjętych decyzjach dotyczących udzielenia zamówienia, zawarcia umowy ramowej lub dopuszczenia do dynamicznego systemu zakupów, w tym także o powodach ewentualnej decyzji o nieudzieleniu zamówienia, niezawarcia umowy ramowej lub o nieustanowieniu dynamicznego systemu zakupów, będących przedmiotem przetargu konkurencyjnego, lub też o ponownym rozpoczęciu procedury.

2. Instytucja zamawiająca przekazuje informacje przewidziane w art. 113 ust. 2 rozporządzenia finansowego nie później niż w terminie piętnastu dni kalendarzowych od dnia otrzymania pisemnego wniosku.

3. W przypadku zamówień udzielanych przez instytucje unijne na własny rachunek, o wartości równej progom, o których mowa w art. 170 ust. 1, bądź wyższej i niewykluczonych z zakresu dyrektywy 2004/18/WE, instytucja zamawiająca jednocześnie i indywidualnie zawiadamia drogą elektroniczną wszystkich niewybranych oferentów lub kandydatów, że ich wnioski bądź oferty nie zostały przyjęte, przy czym dopełnia ona tego obowiązku:

- a) w przypadku procedury udzielania zamówień organizowanej w dwóch oddzielnych etapach – wkrótce po podjęciu decyzji

na podstawie kryteriów wykluczenia i wyboru, ale przed podjęciem decyzji o udzieleniu zamówienia;

- b) w odniesieniu do decyzji o udzieleniu zamówienia i decyzji o odrzuceniu ofert – najszybciej jak to możliwe, a najpóźniej w ciągu tygodnia następującego po podjęciu decyzji o udzieleniu zamówienia.

W każdym przypadku instytucja zamawiająca podaje powody, dla których oferta lub wnioski nie zostały przyjęte, i wskazuje na dostępne środki ochrony prawnej.

Niewybrani oferenci lub kandydaci mogą zwrócić się z pisemnym wnioskiem o dodatkowe informacje na temat przyczyn odrzucenia ich oferty lub wniosku, przesłanym listem, faksem lub pocztą elektroniczną, a wszyscy wybrani oferenci, których oferty nie zostały wyeliminowane, mogą uzyskać informacje o ogólnych danych oraz zaletach oferty, którą przyjęto, oraz imieniu i nazwisku lub nazwie zwycięskiego oferenta, nie naruszając przepisów art. 113 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego. Instytucje zamawiające udzielają odpowiedzi nie później niż w terminie piętnastu dni kalendarzowych od dnia otrzymania wniosku.

Artykuł 162

Podpisanie umowy

(Artykuł 113 i 118 rozporządzenia finansowego)

Wykonywanie zamówienia nie może rozpocząć się przed podpisaniem umowy.

Sekcja 4

Zabezpieczenia i działania naprawcze

Artykuł 163

Zabezpieczenia

(Artykuł 115 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku gdy wykonawcy są zobowiązani do uprzedniego złożenia zabezpieczenia, musi ono opiewać na taką kwotę i obejmować taki okres, które wystarczają do jego uruchomienia.

2. Zabezpieczenie wystawia bank lub upoważniona instytucja finansowa. Może ono zostać zastąpione solidarną gwarancją osoby trzeciej, jeśli wyrazi na to zgodę instytucja zamawiająca.

Wartość zabezpieczenia denominowana jest w euro.

Jego skutkiem jest udzielenie przez bank lub instytucję finansową lub osobę trzecią nieodwołalnego zabezpieczenia, lub występowanie przez te podmioty lub osoby w charakterze odpowiadającego w pierwszej kolejności poręczyciela zobowiązań wykonawcy.

Artykuł 164

Zabezpieczenie należytego wykonania**(Artykuł 115 rozporządzenia finansowego)**

1. Aby zapewnić całkowite wykonanie robót budowlanych, realizację dostaw lub świadczenie usług oraz w przypadku gdy zgodnie z warunkami umowy odbioru końcowego nie można dokonać po płatności końcowej, w poszczególnych przypadkach i w oparciu o wstępną analizę ryzyka urzędnik zatwierdzający może zażądać zabezpieczenia należytego wykonania.

2. Zabezpieczenie odpowiadające 10 % całkowitej wartości zamówienia może być utworzone z odliczeń od dokonywanych płatności.

Może być ono zastąpione kwotą potrąconą od płatności końcowej, w celu utworzenia zabezpieczenia do momentu końcowego odbioru usług, dostaw lub robót budowlanych. Kwota jest ustalana przez urzędnika zatwierdzającego i jest proporcjonalna do ryzyka stwierdzonego w odniesieniu do wykonania umowy, z uwzględnieniem jej przedmiotu oraz zwykle stosowanych warunków handlowych obowiązujących w danym sektorze.

Warunki takiego zabezpieczenia ogłasza się w dokumentacji przetargowej.

3. Po końcowym odbiorze robót budowlanych, usług lub dostaw zabezpieczenia są zwalniane zgodnie z warunkami umowy.

Artykuł 165

Zabezpieczenia płatności zaliczkowych**(Artykuł 115 rozporządzenia finansowego)**

1. Instytucja zamawiająca, stwierdziwszy konieczność płatności zaliczkowych, przed rozpoczęciem procedury udzielania zamówień ocenia ryzyko związane z płatnościami zaliczkowymi ze szczególnym uwzględnieniem następujących kryteriów:

- a) wartości szacunkowej zamówienia;
- b) jego przedmiotu;
- c) jego okresu trwania oraz tempa;
- d) struktury rynku.

2. Zabezpieczenie jest wymagane w zamian za płatność zaliczki w przypadku, o którym mowa w art. 146 ust. 6 akapit drugi, lub gdy zdecyduje o tym urzędnik zatwierdzający na mocy ust. 1 niniejszego artykułu.

Zabezpieczenie nie jest wymagane w odniesieniu do zamówień o niskiej wartości, o których mowa w art. 137 ust. 1.

Zabezpieczenie jest zwalniane po odliczeniu płatności zaliczkowych od płatności okresowych lub płatności sald dokonanych na rzecz wykonawcy, zgodnie z warunkami umowy.

Artykuł 166

Zawieszenie w przypadku błędów lub nieprawidłowości**(Artykuł 116 rozporządzenia finansowego)**

1. Umowy mogą zostać zawieszono na mocy art. 116 rozporządzenia finansowego w celu zweryfikowania, czy domniemane istotne błędy, nieprawidłowości lub nadużycia finansowe miały rzeczywiście miejsce. Jeżeli nie zostaną one potwierdzone, wykonywanie umowy zostaje jak najszybciej wznowione.

2. Przez istotny błąd lub nieprawidłowość rozumie się wszelkie naruszenie przepisów umowy lub rozporządzenia, wynikające z działania lub zaniechania, które powoduje lub może powodować stratę dla budżetu Unii.

ROZDZIAŁ 2

Przepisy mające zastosowanie do zamówień udzielanych przez instytucje unijne na własny rachunek

Artykuł 167

Określenie odpowiednich poziomów do obliczania progów**(Artykuł 117 i 118 rozporządzenia finansowego)**

Każdy delegowany lub subdelegowany urzędnik zatwierdzający w ramach każdej instytucji ocenia, czy progi ustanowione w art. 118 rozporządzenia finansowego zostały osiągnięte.

Artykuł 168

Zamówienia odrębne i zamówienia dzielone na części**(Artykuły 104 i 118 rozporządzenia finansowego)**

1. Wartość szacunkowa zamówienia nie może być ustalona w celu uniknięcia wymogów ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu; zamówienie nie może też zostać w tym celu podzielone.

Tam gdzie jest to właściwe, wykonalne technicznie i opłacalne, zamówienia o wartości równej progom określonym w art. 170 ust. 1 bądź wyższej udzielane są jednocześnie w postaci odrębnych części.

2. W przypadku gdy przedmiot zamówienia na dostawy, usługi lub roboty budowlane jest podzielony na kilka części, z których każda stanowi przedmiot odrębnego zamówienia, w ogólnej ocenie stosowanego progu uwzględniana jest łączna wartość wszystkich części.

W przypadku gdy łączna wartość wszystkich części jest równa progom ustanowionym w art. 170 ust. 1 lub je przekracza, przepisy art. 97 ust. 1 i art. 104 ust. 1 i 2 rozporządzenia finansowego mają zastosowanie do każdej z tych części.

3. W przypadku gdy zamówienie ma zostać udzielone w postaci odrębnych części, oferty oceniane są oddzielnie dla każdej części. Jeśli temu samemu oferentowi udzielono zamówienia na kilka części, można podpisać jedną umowę obejmującą wszystkie te części zamówienia.

Artykuł 169

Zasady szacowania wartości niektórych zamówień

(Artykuł 118 rozporządzenia finansowego)

1. Na potrzeby obliczenia szacunkowej kwoty zamówienia instytucja zamawiająca uwzględnia całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy.

W przypadku gdy zamówienie dopuszcza składanie ofert wariantowych lub odnowienie zamówienia, podstawą obliczenia jest maksymalna dopuszczalna kwota, z uwzględnieniem wykorzystania klauzuli dotyczącej wariantów i odnowienia.

Obliczenie jest dokonywane na etapie wysyłki ogłoszenia o zamówieniu lub, jeżeli takie ogłoszenie nie jest przewidywane, w chwili rozpoczęcia procedury udzielania zamówień przez instytucję zamawiającą.

2. Przy umowach ramowych i dynamicznych systemach zakupów uwzględniana jest maksymalna wartość wszystkich zamówień przewidywanych w całym okresie obowiązywania umowy ramowej lub dynamicznego systemu zakupów.

3. W odniesieniu do zamówień na usługi uwzględnia się:

- a) w przypadku usług ubezpieczeniowych – należną składkę i inne formy wynagrodzenia;
- b) w przypadku usług bankowych lub finansowych – opłaty, prowizje, odsetki i inne rodzaje wynagrodzenia;
- c) w przypadku zamówień obejmujących projekty – opłaty, prowizje i inne rodzaje wynagrodzenia.

4. W przypadku zamówień na usługi, w których nie określa się całkowitej ceny, lub zamówień na dostawy dotyczących leasingu, najmu lub kupna na raty produktów, wartość, jaką uwzględnia się jako podstawę do obliczania wartości szacunkowej, to:

a) w przypadku zamówień o ustalonym terminie:

- (i) jeżeli termin ten wynosi czterdzieści osiem miesięcy lub mniej w przypadku usług lub dwanaście miesięcy lub mniej w przypadku dostaw – całkowita wartość zamówienia przez okres jego trwania;

- (ii) jeżeli termin ten wynosi więcej niż dwanaście miesięcy w przypadku dostaw – całkowita wartość, włączając szacowaną wartość końcową;

b) w przypadku zamówień na czas nieokreślony lub w przypadku usług na okres przekraczający czterdzieści osiem miesięcy – wartość miesięczna pomnożona przez czterdzieści osiem.

5. W przypadku zamówień na usługi lub dostawy udzielanych regularnie lub podlegających powtórzeniu w oznaczonym czasie, wartość zamówienia ustala się na podstawie:

- a) rzeczywistej łącznej wartości podobnych zamówień na te same rodzaje usług lub produkty, udzielonych w poprzednim roku budżetowym lub w ciągu poprzednich dwunastu miesięcy, skorygowanej, jeżeli jest to możliwe, o przewidywane zmiany w ilości lub wartości w ciągu dwunastu miesięcy następujących po pierwotnym zamówieniu; albo
- b) szacunkowej łącznej wartości kolejnych zamówień udzielonych w ciągu dwunastu miesięcy następujących po wykonaniu pierwszej usługi lub pierwszej dostawy, względnie w czasie trwania zamówienia, jeżeli jest on dłuższy niż dwanaście miesięcy.

6. W przypadku zamówień na roboty budowlane uwzględnia się nie tylko wartość robót, ale również szacunkową całkowitą wartość dostaw niezbędnych do przeprowadzenia robót i udostępnionych wykonawcy przez instytucję zamawiającą.

Artykuł 170

Progi na potrzeby stosowania procedur na podstawie dyrektywy 2004/18/WE

(Artykuł 118 rozporządzenia finansowego)

1. Progi, o których mowa w art. 118 rozporządzenia finansowego, są określone w dyrektywie 2004/18/WE odpowiednio dla zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane.

2. Terminy, o których mowa w art. 118 rozporządzenia finansowego, są określone w art. 152, 153 i 154.

Artykuł 171

Okres zawieszenia przed podpisaniem umowy

(Artykuł 118 rozporządzenia finansowego)

1. Instytucja zamawiająca podpisuje ze zwyciężką oferentem umowę bądź umowę ramową, które są objęte dyrektywą 2004/18/WE, nie wcześniej niż po upływie 14 dni kalendarzowych.

Termin ten biegnie:

- a) od dnia następującego po dniu równoczesnego przesłania powiadomień zwycięskim i niewybranym oferentom; albo
- b) od dnia następującego po dniu, w którym ogłoszenie o udzieleniu zamówienia, o którym mowa w art. 123, zostało opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, w przypadku gdy udzielenie zamówienia lub zawarcie umowy ramowej odbyło się w drodze procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu.

W przypadkach gdy wysyłka, o której mowa w lit. a) drugiego akapitu, odbywa się przy użyciu faksu lub środków elektronicznych, okres zawieszenia wynosi 10 dni kalendarzowych.

W razie konieczności instytucja zamawiająca może zawiesić podpisanie umowy w celu przeprowadzenia dodatkowej analizy, jeżeli uzasadniają to wnioski lub uwagi przekazane przez niewybranych albo poszkodowanych oferentów lub kandydatów bądź jakiegokolwiek inne otrzymane przez nią odnośne informacje. Wnioski lub uwagi oraz wszelkie informacje muszą wpłynąć w terminie określonym w akapicie pierwszym. W przypadku zawieszenia podpisania umowy wszyscy kandydaci lub oferenci są zawiadamiani w terminie trzech dni roboczych od dnia decyzji o zawieszeniu.

Wszystkie umowy podpisane przed upływem terminu określonego w akapicie pierwszym uznaje się za nieważne, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ust. 2.

W przypadku gdy zamówienie nie może zostać udzielone przewidzianemu zwycięskiemu oferentowi lub gdy z takim oferentem nie może zostać zawarta umowa ramowa, instytucja zamawiająca może udzielić zamówienia oferentowi, który jest na następnym miejscu w klasyfikacji, lub zawrzeć z nim umowę ramową.

2. Termin określony w ust. 1 nie ma zastosowania:

- a) w przypadku procedur otwartych, ograniczonych lub negocjacyjnych po ogłoszeniu, w toku których wpłynęła tylko jedna oferta;
- b) w przypadku umów szczegółowych opartych na umowach ramowych;
- c) w przypadku procedur negocjacyjnych, o których mowa w art. 134 ust. 1 lit. c), art. 134 ust. 1 lit. g) ppkt (iii), art. 134 ust. 1 lit. h) oraz art. 134 ust. 1 lit. j).

Artykuł 172

Dowody wymagane do dopuszczenia do udziału w zamówieniach

(Artykuł 119 rozporządzenia finansowego)

Specyfikacje nakładają na oferentów obowiązek wskazania państwa, w którym mają oni swoją główną siedzibę lub

w którym zamieszkują, oraz przedstawienia dowodów na poparcie tych informacji zwykle dopuszczalnych na podstawie prawa ich państwa.

TYTUŁ VI

DOTACJE

ROZDZIAŁ I

Zakres i formy dotacji

Artykuł 173

Składki

(Artykuł 121 rozporządzenia finansowego)

Składki, o których mowa w art. 121 ust. 2 lit. d) rozporządzenia finansowego, to kwoty wpłacane na rzecz organów, których Unia jest członkiem, zgodnie z decyzjami budżetowymi oraz warunkami płatności określonymi przez dany organ.

Artykuł 174

Umowa o udzielenie dotacji i decyzja o udzieleniu dotacji

(Artykuł 121 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Dotacje udzielane są na podstawie decyzji lub pisemnej umowy.

2. Przy określaniu rodzaju instrumentu prawnego, który ma zostać użyty, uwzględnia się następujące czynniki:

- a) lokalizacja beneficjenta w Unii Europejskiej lub poza nią;
- b) stopień złożoności i standaryzacji przedmiotu finansowanych działań lub programów prac.

Artykuł 175

Wydatki na członków instytucji

(Artykuł 121 rozporządzenia finansowego)

Wydatki na członków instytucji, o których mowa w art. 121 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego, obejmują wkłady na rzecz stowarzyszeń byłych i obecnych posłów do Parlamentu Europejskiego. Wkłady te wykorzystywane są zgodnie z wewnętrznymi przepisami administracyjnymi Parlamentu Europejskiego.

Artykuł 176

Działania, na które mogą być udzielane dotacje

(Artykuł 121 rozporządzenia finansowego)

Działania, na które mogą być udzielane dotacje w rozumieniu art. 121 rozporządzenia finansowego, muszą być wyraźnie określone.

Żadne działanie nie może zostać podzielone na różne działania w celu obejścia zasad finansowania ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu.

Artykuł 177

Organy dążące do osiągnięcia celu leżącego w ogólnym interesie Unii

(Artykuł 121 rozporządzenia finansowego)

Organ dążący do osiągnięcia celu leżącego w ogólnym interesie Unii to:

- a) organ zaangażowany w dziedzinie edukacji, szkolenia, informacji, innowacji lub badań i studiów nad polityką europejską, we wszelkie działania na rzecz promowania obywatelstwa lub praw człowieka, lub też europejski organ normalizacyjny;
- b) podmiot reprezentujący organy nienastawione na zysk, działające w państwach członkowskich, krajach kandydujących lub potencjalnych krajach kandydujących oraz promujący zasady i polityki zgodne z celami Traktatów.

Artykuł 178

Partnerstwo

(Artykuł 121 rozporządzenia finansowego)

1. Poszczególne dotacje na działania i na działalność mogą stanowić część partnerstwa.
2. Partnerstwo może zostać ustanowione jako mechanizm długoterminowej współpracy pomiędzy Komisją i beneficjentami dotacji. Może ono przybrać formę umowy lub decyzji ramowej o partnerstwie.

Umowa lub decyzja ramowa o partnerstwie określa wspólne cele, charakter działań planowanych na zasadzie jednorazowej lub jako część zatwierdzonego rocznego programu prac, procedurę udzielania poszczególnych dotacji, zgodnie z zasadami i przepisami proceduralnymi zawartymi w niniejszym tytule, oraz ogólne prawa i obowiązki każdej ze stron na podstawie poszczególnych umów lub decyzji.

Czas trwania partnerstwa nie może przekraczać czterech lat, poza przypadkami wyjątkowymi, uzasadnionymi w szczególności przedmiotem partnerstwa.

Urzednicy zatwierdzający nie mogą wykorzystywać umów bądź decyzji ramowych o partnerstwie w sposób nienależyty ani wykorzystywać ich w taki sposób, że ich cel lub skutek byłby sprzeczny z zasadami przejrzystości lub równego traktowania wnioskodawców.

3. Partnerstwa traktowane są jak dotacje pod względem programowania, publikacji *ex ante* i udzielania.

4. Poszczególne dotacje oparte na umowach bądź decyzjach ramowych o partnerstwie udzielane są zgodnie z procedurami ustanowionymi w tych umowach bądź decyzjach oraz zgodnie z przepisami niniejszego tytułu.

Są one przedmiotem procedur publikacji *ex post* ustanowionych w art. 191.

Artykuł 179

Elektroniczne systemy wymiany informacji

(Artykuł 121 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Wszelka wymiana informacji z beneficjentami, w tym zawieranie umów o udzielenie dotacji, powiadomienia o decyzjach o udzieleniu dotacji oraz wszelkie ich zmiany, może odbywać się z wykorzystaniem elektronicznych systemów wymiany informacji stworzonych przez Komisję.

2. Systemy te spełniają następujące wymogi:

- a) dostęp do systemów oraz dokumentów przekazywanych za ich pośrednictwem mogą mieć jedynie osoby upoważnione;
- b) jedynie osoby upoważnione mogą elektronicznie podpisać dokument lub przekazać go za pomocą systemu;
- c) osoba upoważniona musi zostać uwierzytelniona za pośrednictwem systemu ustalonymi środkami;
- d) czas i data transakcji elektronicznej muszą być ściśle określone;
- e) musi zostać zachowana integralność dokumentów;
- f) musi zostać utrzymana dostępność dokumentów;
- g) w stosownych przypadkach musi zostać zachowana poufność dokumentów;
- h) musi być zapewniona ochrona danych osobowych zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

3. Dane przesyłane lub otrzymywane za pośrednictwem takiego systemu korzystają z prawnego domniemania integralności oraz dokładności dnia i godziny ich wysłania lub otrzymania wskazanych w systemie.

Dokumenty przesłane lub zgłoszone za pośrednictwem takiego systemu uznaje się za równoważne wersji papierowej, dopuszcza się jako dowody w postępowaniu sądowym, uznaje za oryginały, przyjmując prawne domniemanie ich autentyczności i integralności, o ile nie zawierają one żadnych elementów dynamicznych, które mogą automatycznie je zmieniać.

Podpisy elektroniczne, o których mowa w ust. 2 lit. b), są równoważne pod względem skutków prawnych podpisom własnoręcznym.

Artykuł 180

Treść umów o udzielenie dotacji i decyzji o udzieleniu dotacji

(Artykuł 122 rozporządzenia finansowego)

1. W umowie o udzielenie dotacji określa się co najmniej:

- a) przedmiot;
- b) beneficjenta;
- c) czas trwania, mianowicie:
 - (i) datę jej wejścia w życie;
 - (ii) datę początkową i czas trwania działania lub rok budżetowy, na który przeznaczony jest fundusz;
- d) maksymalną kwotę funduszy unijnych wyrażoną w euro oraz formę dotacji, uzupełnione w stosownych przypadkach o:
 - (i) całkowite szacunkowe koszty kwalifikowalne działania lub programu prac oraz stopę finansowania kosztów kwalifikowalnych;
 - (ii) koszt jednostkowy, płatność ryczałtową lub stawkę ryczałtową, o których mowa w art. 123 lit. b), c) i d) rozporządzenia finansowego, o ile są one określone;
 - (iii) połączenie elementów określonych w ppkt (i) i (ii) niniejszej litery;
- e) opis działania lub, w przypadku dotacji na działalność, opis programu prac zatwierdzonego na dany rok budżetowy przez urzędnika zatwierdzającego wraz z opisem spodziewanych wyników realizacji działania lub programu prac;
- f) warunki ogólne mające zastosowanie do wszystkich umów tego rodzaju, takie jak akceptacja przez beneficjenta kontroli przeprowadzanych przez Komisję, OLAF oraz Trybunał Obrachunkowy;
- g) szacowany budżet całkowity danego działania lub programu prac;
- h) w przypadku gdy realizacja działania wiąże się z zamówieniami – zasady, o których mowa w art. 209, lub zasady dotyczące zamówień, których beneficjent musi przestrzegać;
- i) obowiązki beneficjenta, w szczególności:

(i) dotyczące należytego zarządzania finansami i składania sprawozdań z działalności i sprawozdań finansowych; w stosownych przypadkach ustanawia się cele pośrednie wymagające przedłożenia tych sprawozdań;

(ii) w przypadku umowy między Komisją a kilkoma beneficjentami – szczególne obowiązki ewentualnego koordynatora oraz pozostałych beneficjentów wobec koordynatora, jak również odpowiedzialność finansową beneficjentów za kwoty należne Komisji;

j) ustalenia i terminy dotyczące zatwierdzania tych sprawozdań i dokonywania płatności przez Komisję;

k) w stosownych przypadkach – szczegółowe informacje dotyczące kwalifikowalnych kosztów działania lub zatwierdzonego programu prac, lub kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych bądź stawek ryczałtowych, o których mowa w art. 123 rozporządzenia finansowego;

l) przepisy dotyczące eksponowania informacji o wsparciu finansowym Unii, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, gdy publiczna prezentacja informacji nie jest możliwa lub właściwa.

Ogólne warunki, o których mowa w akapicie pierwszym w lit. f), określają co najmniej:

(i) prawo Unii, w razie potrzeby uzupełnione przepisami krajowymi wskazanymi w umowie o udzielenie dotacji, jako prawo stosowane do umowy o udzielenie dotacji; odstępowanie jest możliwe w umowach zawieranych z organizacjami międzynarodowymi;

(ii) sąd lub trybunał arbitrażowy właściwy do rozstrzygnięcia sporów.

2. Umowa o udzielenie dotacji może określać ustalenia dotyczące zawieszenia lub rozwiązania i odnośne terminy, zgodnie z art. 135 rozporządzenia finansowego.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 178, umowa ramowa o partnerstwie bądź decyzja ramowa o partnerstwie określają informacje, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b), lit. c) ppkt (i), lit. f), lit. h) –j) oraz lit. l) niniejszego artykułu.

Dana decyzja o udzieleniu dotacji bądź umowa o udzieleniu dotacji zawiera informacje, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a)–e), lit. g) i k), oraz, tam gdzie to niezbędne, w ust. 1 akapit pierwszy lit. i).

4. Umowy o udzielenie dotacji mogą być zmieniane wyłącznie na piśmie. Takie zmiany, w tym zmiany, które mają na celu dodanie lub usunięcie beneficjenta, nie mogą mieć na celu dokonywania w umowach zmian, które podważyłyby decyzję o udzieleniu dotacji lub które byłyby sprzeczne z zasadą równości traktowania kandydatów, ani też nie mogą skutkować wprowadzaniem takich zmian.

5. Przepisy ust. 1, 2, 3 i 4 stosują się z niezbędnymi zmianami do decyzji o udzieleniu dotacji.

Część informacji, o których mowa w ust. 1, może być zawarta w zaproszeniu do składania wniosków lub wszelkich powiązanych dokumentach, a nie w decyzji o udzieleniu dotacji.

Artykuł 181

Formy dotacji

(Artykuł 123 rozporządzenia finansowego)

1. Dotacje w formie, o jakiej mowa w art. 123 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego, oblicza się na podstawie kosztów kwalifikowalnych faktycznie poniesionych przez beneficjenta z uwzględnieniem wstępnego szacunku budżetu złożonego wraz z wnioskiem oraz uwzględnionego w umowie o udzielenie dotacji bądź decyzji o udzieleniu dotacji.

2. Koszty jednostkowe, o których mowa w art. 123 ust. 1 lit. b) rozporządzenia finansowego, obejmują wszystkie koszty kwalifikowalne lub pewne szczególne ich kategorie, które są ściśle określone z góry poprzez odniesienie do stawki jednostkowej.

3. Płatności ryczałtowe, o których mowa w art. 123 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego, obejmują ogólnie wszystkie koszty kwalifikowalne lub pewne szczególne ich kategorie, które są ściśle określone z góry.

4. Finansowanie według stawek zryczałtowanych, o którym mowa w art. 123 ust. 1 lit. d) rozporządzenia finansowego, obejmuje szczególne kategorie kosztów kwalifikowalnych, które są jasno określone z góry poprzez zastosowanie określonej wartości procentowej.

Artykuł 182

Płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe i finansowanie według stawek zryczałtowanych

(Artykuł 124 rozporządzenia finansowego)

1. Zezwolenie na stosowanie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych, o którym mowa w art. 124 ust. 1 rozporządzenia finansowego, obowiązuje w trakcie trwania całego programu. Zezwolenie to można poddać weryfikacji, jeżeli potrzebne są istotne zmiany. Dane i kwoty są oceniane okresowo, a w stosownych przypadkach dokonuje się korekty płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych.

W przypadku umowy między Komisją a kilkoma beneficjentami pułap, o którym mowa w art. 124 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia finansowego, stosuje się do każdego beneficjenta.

2. Umowa o udzielenie dotacji bądź decyzja o udzieleniu dotacji zawiera wszelkie niezbędne postanowienia umożliwiające sprawdzenie, czy dotrzymano warunków dotyczących wypłaty dotacji na postawie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych.

3. Wypłata dotacji na postawie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych pozostaje bez uszczerbku dla prawa dostępu do dokumentacji ustawowej beneficjentów do celów przewidzianych w ust. 1 akapit pierwszy oraz w art. 137 ust. 2 rozporządzenia finansowego.

4. Jeżeli kontrola przeprowadzona *ex post* wykaże, że nie doszło do zdarzenia generującego koszt i że dokonano nienależnej płatności na rzecz beneficjenta z tytułu dotacji na podstawie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych, Komisja ma prawo do odzyskania nawet całej kwoty dotacji bez uszczerbku dla możliwości nałożenia kar, o których mowa w art. 109 rozporządzenia finansowego.

ROZDZIAŁ 2

Zasady

Artykuł 183

Zasada współfinansowania

(Artykuł 125 ust. 3 rozporządzenia finansowego)

1. Zgodnie z zasadą współfinansowania zasoby konieczne do realizacji działania lub programu prac nie mogą pochodzić w całości z wkładu Unii.

Współfinansowanie może mieć postać zasobów własnych beneficjenta, przychodów wygenerowanych przez dane działanie lub program prac lub wkładów finansowych bądź rzeczowych od osób trzecich.

2. Wkłady rzeczowe oznaczają zasoby niefinansowe udostępniane beneficjentowi nieodpłatnie przez osoby trzecie.

Artykuł 184

Zasada braku zysku

(Artykuł 125 ust. 5 rozporządzenia finansowego)

Wkłady finansowe od osób trzecich, które mogą zostać wykorzystane przez beneficjenta na pokrycie kosztów innych niż koszty kwalifikowalne na mocy dotacji unijnej, lub które nie są należne danej osobie trzeciej w przypadku ich niewykorzystania na koniec okresu realizacji działania lub programu prac, nie są uznawane za wkłady finansowe przeznaczone wyraźnie przez darczyńców na finansowanie kosztów kwalifikowalnych w rozumieniu art. 125 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 185

Dotacje o niskiej wartości**(Artykuł 125 ust. 4 rozporządzenia finansowego)**

Za dotacje o niskiej wartości uznaje się dotacje nieprzekraczające kwoty 60 000 EUR.

Artykuł 186

Pomoc techniczna**(Artykuł 101 i 125 rozporządzenia finansowego)**

„Pomoc techniczna” oznacza działania w zakresie wsparcia i budowania potencjału niezbędne do realizacji programu lub działania, w szczególności działania przygotowawcze, działania w zakresie zarządzania, monitoringu, oceny, audytu i kontroli.

Artykuł 187

Koszty kwalifikowalne**(Artykuł 126 ust. 3 lit. c) rozporządzenia finansowego)**

Podatek VAT jest uznawany za niepodlegający odzyskaniu na mocy mających zastosowanie przepisów krajowych o VAT, jeżeli zgodnie z przepisami krajowymi można go przypisać do któregoś z następujących działań:

- a) działań zwolnionych bez prawa do odliczenia;
- b) działań niepodlegających podatkowi VAT;
- c) działań, o których mowa w lit. a) lub b), w odniesieniu do których VAT nie podlega odliczeniu, lecz jest zwracany poprzez specjalne systemy zwrotu lub fundusze kompensacyjne nieprzewidziane dyrektywą 2006/112/WE, nawet jeżeli taki system lub fundusz jest ustanowiony przepisami krajowymi o VAT.

Podatek VAT dotyczący działań wymienionych w art. 13 ust. 2 dyrektywy 2006/112/WE uznaje się za zapłacony przez beneficjenta innego niż osoba niebędąca podatnikiem, zdefiniowana w art. 13 ust. 1 akapit pierwszy tej dyrektywy, bez względu na to, czy te działania są uważane przez dane państwo członkowskie za działania, które podejmują podmioty prawa publicznego działające w charakterze organów władzy publicznej.

Artykuł 188

Programowanie**(Artykuł 128 rozporządzenia finansowego)**

1. Roczny lub wieloletni program prac dotyczący dotacji jest przygotowywany przez każdego właściwego urzędnika zatwierdzającego. Program prac jest przyjmowany przez instytucję i publikowany na poświęconej dotacjom stronie internetowej odnośnej instytucji możliwie jak najszybciej, a najpóźniej do dnia 31 marca roku, w którym ma być wykonany.

W programie prac określa się okres, który program obejmuje, ewentualny akt podstawowy, zamierzone cele, przewidywane wyniki, orientacyjny harmonogram zaproszeń do składania wniosków wraz z szacowaną kwotą oraz maksymalną stopą współfinansowania

Program prac zawiera ponadto informacje określone w art. 94, aby decyzja o jego przyjęciu mogła zostać uznana za decyzję w sprawie finansowania w przypadku dotacji na dany rok.

2. Wszelkie istotne zmiany w programie prac zostają także przyjęte i opublikowane zgodnie z ust. 1.

Artykuł 189

Treść zaproszeń do składania wniosków**(Artykuł 128 rozporządzenia finansowego)**

1. W zaproszeniach do składania wniosków określa się:
 - a) zamierzone cele;
 - b) kryteria kwalifikowalności, wykluczenia, wyboru i udzielania, określone w art. 131 i 132 rozporządzenia finansowego, oraz odpowiednie dokumenty potwierdzające;
 - c) warunki dotyczące finansowania przez Unię;
 - d) tryb i ostateczny termin składania wniosków, planowany termin przekazania wszystkim wnioskodawcom informacji o wynikach oceny ich wniosków oraz orientacyjną datę podpisania umów o udzielenie dotacji lub powiadomienia o decyzjach o udzieleniu dotacji.

2. Zaproszenia do składania wniosków publikowane są na stronie internetowej instytucji unijnych oraz, oprócz publikacji na stronie internetowej, za pośrednictwem innych właściwych środków, w tym w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, gdy jest to konieczne w celu zapewnienia dodatkowego rozpowszechnienia wśród potencjalnych beneficjentów. Mogą one być publikowane od chwili przyjęcia decyzji w sprawie finansowania, o której mowa w art. 84 rozporządzenia finansowego, w tym w roku poprzedzającym rok wykonania budżetu. Wszelkie zmiany treści zaproszeń do składania wniosków podlegają publikacji na tych samych warunkach, jakie obowiązują w przypadku zaproszeń do składania wniosków.

Artykuł 190

Wyjątki od zaproszeń do składania wniosków**(Artykuł 128 rozporządzenia finansowego)**

1. Dotacje mogą być udzielane bez zaproszenia do składania wniosków wyłącznie w następujących przypadkach:
 - a) do celów pomocy humanitarnej oraz działań z zakresu ochrony ludności lub pomocy przeznaczonej na zarządzanie kryzysowe w rozumieniu ust. 2;

- b) w innych wyjątkowych i należyście uzasadnionych nagłych przypadkach;
- c) organom, które mają monopol faktyczny lub z mocy prawa, należyście uzasadniony w decyzji o udzieleniu dotacji;
- d) organom wskazanym jako beneficjenci dotacji w akcie podstawowym w rozumieniu art. 54 rozporządzenia finansowego lub organom wyznaczonym przez państwa członkowskie na ich odpowiedzialność, jeżeli te państwa członkowskie są wskazane w akcie podstawowym jako beneficjenci dotacji;
- e) w przypadku badań i rozwoju technologicznego – podmiotom określonym w programie prac, o którym mowa w art. 128 rozporządzenia finansowego, o ile akt podstawowy wyraźnie przewiduje taką możliwość oraz pod warunkiem że projekt nie wchodzi w zakres zaproszenia do składania wniosków;
- f) na działania o cechach szczególnych, wymagające szczególnego rodzaju podmiotu ze względu na jego kompetencje techniczne, wysoki stopień specjalizacji lub uprawnienia administracyjne, pod warunkiem że odnośne działania nie wchodzą w zakres zaproszenia do składania wniosków.

Przypadki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. f), muszą być należyście uzasadnione w decyzji o udzieleniu dotacji.

2. Sytuacje kryzysowe w państwach trzecich rozumie się jako sytuacje stanowiące bezpośrednie lub zbliżające się zagrożenie, które może przerodzić się w konflikt zbrojny lub grozić destabilizacją kraju. Sytuacje kryzysowe rozumie się także jako sytuacje spowodowane przez klęski żywiołowe, kryzysy wywołane przez człowieka, takie jak wojny i inne konflikty lub okoliczności nadzwyczajne o porównywalnych skutkach, związane między innymi ze zmianą klimatu, degradacją środowiska, niedostatecznym dostępem do energii i zasobów naturalnych lub skrajnym ubóstwem.

Artykuł 191

Publikacja *ex post*

(Artykuł 128 rozporządzenia finansowego)

1. Informacje dotyczące dotacji udzielonych w trakcie roku budżetowego podlegają publikacji zgodnie z art. 21.
2. Po publikacji, o której mowa w ust. 1, Komisja, na wniosek Parlamentu Europejskiego i Rady, przekazuje im sprawozdanie uwzględniające:
 - a) liczbę wnioskodawców w minionym roku;
 - b) liczbę oraz odsetek wybranych wniosków w ramach każdego zaproszenia do składania wniosków;

- c) średni czas trwania procedury od dnia zamknięcia przyjmowania wniosków do dnia udzielenia dotacji;
- d) liczbę i kwotę dotacji, w przypadku których odstąpiono od obowiązku publikacji *ex post* w minionym roku zgodnie z art. 21 ust. 4.

Artykuł 192

Informacje dla wnioskodawców

(Artykuł 128 rozporządzenia finansowego)

Komisja dostarcza wnioskodawcom informacje oraz wskazówki poprzez:

- a) przyjęcie wspólnych standardów dla formularzy zgłoszeniowych dla podobnych rodzajów dotacji oraz poprzez monitorowanie rozmiaru i czytelności tych formularzy;
- b) dostarczanie informacji potencjalnym wnioskodawcom, w szczególności poprzez organizowanie seminariów i zapewnianie podręczników;
- c) bieżącą aktualizację danych dla beneficjentów w aktach dotyczących osób prawnych, o których mowa w art. 63.

Artykuł 193

Finansowanie z oddzielnych linii budżetowych

(Artykuł 129 rozporządzenia finansowego)

Działanie może być finansowane wspólnie z oddzielnych linii budżetowych przez różnych właściwych urzędników zatwierdzających.

Artykuł 194

Moc wsteczna finansowania w szczególnie nagłych przypadkach i w sytuacjach zapobiegania konfliktom

(Artykuł 130 rozporządzenia finansowego)

Zgodnie z art. 130 ust. 1 rozporządzenia finansowego wydatki poniesione przez beneficjenta przed datą złożenia wniosku kwalifikują się do finansowania przez Unię wyłącznie przy spełnieniu następujących warunków:

- a) przyczyny tego rodzaju odstępstwa zostały należyście uzasadnione w decyzji w sprawie finansowania;
- b) w decyzji w sprawie finansowania i umowie o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji wyraźnie określono, że termin rozpoczynający okres kwalifikowalności przypada przed terminem złożenia wniosków.

Artykuł 195

Składanie wniosków o udzielenie dotacji**(Artykuł 131 rozporządzenia finansowego)**

1. Zasady składania wniosków o udzielenie dotacji są określone przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, który może wybrać sposób ich złożenia. Wnioski o udzielenie dotacji mogą być składane listownie lub drogą elektroniczną.

Wybrane środki komunikacji nie mogą mieć charakteru dyskryminującego i nie mogą powodować ograniczenia dostępu wnioskodawców do procedury udzielania dotacji.

Wybrane środki komunikacji gwarantują spełnienie następujących warunków:

- a) każdy złożony wniosek zawiera wszystkie informacje niezbędne do jego oceny;
- b) musi zostać zachowana integralność danych;
- c) musi zostać zachowana poufność wniosków;
- d) zapewniona jest ochrona danych osobowych zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

Do celów akapitu trzeciego lit. c) właściwy urzędnik zatwierdzający zapoznaje się z treścią wniosków dopiero po upływie terminu przewidzianego na ich składanie.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może zażądać, aby wnioski składane drogą elektroniczną były podpisane zaawansowanym podpisem elektronicznym w rozumieniu dyrektywy 1999/93/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾.

2. W przypadku gdy właściwy urzędnik zatwierdzający zezwala na składanie wniosków drogą elektroniczną, używane narzędzia, a także ich właściwości techniczne muszą mieć charakter niedyskryminacyjny, być powszechnie dostępne i kompatybilne z ogólnie stosowanymi produktami technologii informacyjno-komunikacyjnych. Informacje dotyczące specyfikacji niezbędnych do przedstawienia wniosków, w tym kodowania, są udostępniane wnioskodawcom.

Ponadto urządzenia do odbioru wniosków drogą elektroniczną muszą gwarantować bezpieczeństwo i poufność. Muszą one także gwarantować precyzyjne określenie dokładnego czasu i dnia otrzymania wniosków.

3. W przypadku przekazywania wniosków listownie, wnioskodawcy mogą je składać:

- a) za pośrednictwem poczty albo firmy kurierskiej; w tym przypadku w zaproszeniu do składania wniosków określa się, że

ważna jest data wysłania, stempla pocztowego lub dowodu nadania;

- b) dostarczając je do siedziby instytucji osobiście bądź przez przedstawiciela; w takim przypadku w zaproszeniu do składania wniosków określa się departament właściwy do przyjmowania wniosków i wydawania potwierdzenia odbioru opatrzonych podpisem i datą.

ROZDZIAŁ 3

Procedura udzielania dotacji

Artykuł 196

Treść wniosków o udzieleniu dotacji**(Artykuł 131 rozporządzenia finansowego)**

1. Wnioski składa się na formularzach sporządzanych zgodnie ze wspólnymi normami ustanowionymi na podstawie art. 192 lit. a), udostępnianymi przez właściwych urzędników zatwierdzających, i zgodnie z kryteriami ustanowionymi w akcie podstawowym oraz w zaproszeniu do składania wniosków.

Dokumenty potwierdzające, o których mowa w art. 131 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia finansowego, mogą obejmować między innymi rachunek zysków i strat, a także bilans za ostatni rok obrachunkowy, za który zamknięto rozliczenia.

2. Dochody i wydatki w szacowanym budżecie danego działania lub programu prac, załączonym do wniosku muszą znajdować się w równowadze, z uwzględnieniem rezerw na nieprzewidziane zdarzenia lub ewentualne zmiany kursowe, które mogą być dozwolone w należycie uzasadnionych przypadkach; określa się w nim także szacunkowe koszty kwalifikowalne działania lub programu prac.

3. Jeżeli wniosek dotyczy dotacji na działanie, których kwota przekracza 750 000 EUR, lub dotacji na działalność przekraczających 100 000 EUR, przedkłada się sprawozdanie z badania sporządzone przez zatwierdzonego audytora zewnętrznego. Sprawozdanie takie zawiera poświadczenie sprawozdania rachunkowego za ostatni dostępny rok obrachunkowy.

Akapit pierwszy niniejszego ustępu stosuje się wyłącznie do pierwszego wniosku złożonego przez beneficjenta do właściwego urzędnika zatwierdzającego w dowolnym roku budżetowym.

W przypadku umów między Komisją a kilkoma beneficjentami progi określone w akapicie pierwszym mają zastosowanie do każdego beneficjenta.

⁽¹⁾ Dz.U. L 13 z 19.1.2000, s. 12.

W przypadku partnerstw, o których mowa w art. 178, przed podpisaniem umowy ramowej o partnerstwie lub powiadomieniem o decyzji ramowej w sprawie partnerstwa musi zostać sporządzone sprawozdanie z badania, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, obejmujące ostatnie dwa dostępne lata obrachunkowe.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może, w zależności od oceny ryzyka, zwolnić z obowiązku przedstawienia sprawozdania z badania, o którym mowa w akapicie pierwszym, instytucje zajmujące się kształceniem i szkoleniem oraz, w przypadku umów z kilkoma beneficjentami, tych beneficjentów, którzy przyjęli na siebie odpowiedzialność solidarną lub którzy nie ponoszą żadnej odpowiedzialności finansowej.

Akapitu pierwszego niniejszego ustępu nie stosuje się do organów publicznych i organizacji międzynarodowych, o których mowa w art. 43.

4. Wnioskodawca wskazuje źródła i kwoty finansowania unijnego, które otrzymał lub o które wnioskował na to samo działanie lub jego część bądź na swoje funkcjonowanie w tym samym roku budżetowym, a także wszelkie inne finansowanie, które otrzymał lub o które wnioskował na to samo działanie.

Artykuł 197

Dowody braku podstaw do wykluczenia

(Artykuł 131 rozporządzenia finansowego)

Wnioskodawcy składają oświadczenie, że nie znajdują się w żadnej z sytuacji wymienionych w art. 106 ust. 1 i art. 107 rozporządzenia finansowego, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w art. 131 ust. 4 lit. a) i b) rozporządzenia finansowego. Właściwy urzędnik zatwierdzający może, w zależności od analizy ryzyka, zażądać, aby wyłonieni wnioskodawcy przedłożyli dowody, o których mowa w art. 143. Jeżeli właściwy urzędnik zatwierdzający tego zażąda, wyłonieni wnioskodawcy dostarczają takie dowody, chyba że nie mają faktycznej możliwości ich dostarczenia, co potwierdza właściwy urzędnik zatwierdzający, lub tego rodzaju dowody zostały już przedstawione do celów innej procedury udzielania dotacji lub procedury udzielania zamówień, pod warunkiem że od daty wystawienia dokumentów upłynął nie więcej niż jeden rok i że są one nadal ważne.

Artykuł 198

Wnioskodawcy niemający osobowości prawnej

(Artykuł 131 rozporządzenia finansowego)

W przypadku gdy wniosek o dotację składa wnioskodawca niemający osobowości prawnej, zgodnie z art. 131 ust. 2 rozporządzenia finansowego, przedstawiciele takiego wnioskodawcy udowadniają, że są uprawnieni do podejmowania zobowiązań prawnych w imieniu wnioskodawcy oraz że wnioskodawca posiada zdolność finansową i operacyjną równoważną zdolności osób prawnych.

Artykuł 199

Podmioty stanowiące jednego wnioskodawcę

(Artykuł 131 rozporządzenia finansowego)

Jeżeli kilka podmiotów spełnia kryteria ubiegania się o dotację i razem tworzą jeden podmiot, właściwy urzędnik zatwierdzający może traktować ten podmiot jak pojedynczego wnioskodawcę, pod warunkiem że we wniosku wskazano, iż podmioty zaangażowane w proponowane działanie lub program prac stanowią wnioskodawcę.

Artykuł 200

Kary finansowe i administracyjne

(Artykuł 131 rozporządzenia finansowego)

Na wnioskodawców, którzy złożyli fałszywe oświadczenia, popełnili istotne błędy lub dopuścili się nieprawidłowości lub nadużyć finansowych, mogą zostać nałożone kary finansowe lub administracyjne na warunkach określonych w art. 145.

Tego rodzaju kary finansowe lub administracyjne mogą również zostać nałożone na beneficjentów, w przypadku których stwierdzono poważne naruszenie zobowiązań umownych.

Artykuł 201

Kryteria kwalifikowalności

(Artykuł 131 rozporządzenia finansowego)

1. Kryteria kwalifikowalności publikowane są w zaproszeniu do składania wniosków.
2. Kryteria kwalifikowalności określają warunki udziału w zaproszeniu do składania wniosków. Kryteria te ustalane są przy należyтым uwzględnieniu celów działania oraz są zgodne z zasadami przejrzystości i niedyskryminacji.

Artykuł 202

Kryteria wyboru

(Artykuł 132 ust. 1 rozporządzenia finansowego)

1. Kryteria wyboru publikowane są w zaproszeniu do składania wniosków i umożliwiają ocenę zdolności finansowej i operacyjnej wnioskodawcy do zrealizowania proponowanego działania lub programu prac.
2. Wnioskodawca musi posiadać stabilne i wystarczające źródła finansowania, tak aby utrzymać działalność przez cały okres realizacji działania lub w roku, na który dotacja została udzielona, oraz aby móc uczestniczyć w finansowaniu. Wnioskodawca musi mieć kompetencje i kwalifikacje zawodowe wymagane do zrealizowania proponowanego działania lub programu prac, chyba że akt podstawowy wyraźnie stanowi inaczej.

3. Zdolność finansowa i operacyjna weryfikowana jest w szczególności na podstawie analizy dokumentów potwierdzających, o których mowa w art. 196, których zażądał właściwy urzędnik zatwierdzający w zaproszeniu do składania wniosków.

Jeśli w zaproszeniu do składania wniosków nie zawarto wymogu przedłożenia dokumentów potwierdzających, natomiast właściwy urzędnik zatwierdzający ma wątpliwości co do zdolności finansowej i operacyjnej wnioskodawcy, zwraca się on do wnioskodawcy o dostarczenie odpowiednich dokumentów.

W przypadku partnerstwa, o którym mowa w art. 178, weryfikacja ta wykonywana jest przed podpisaniem umowy ramowej o partnerstwie lub powiadomieniem o decyzji ramowej w sprawie partnerstwa.

Artykuł 203

Kryteria udzielania dotacji

(Artykuł 132 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Kryteria udzielania dotacji publikowane są w zaproszeniu do składania wniosków.

2. Kryteria udzielania dotacji umożliwiają udzielanie dotacji na działania, które maksymalizują ogólną skuteczność realizowanego za ich pomocą programu unijnego, lub udzielanie ich organom, których program prac jest ukierunkowany na osiągnięcie tego samego rezultatu. Kryteria te określa się w taki sposób, aby zapewniały również właściwe zarządzanie unijnymi środkami finansowymi.

Kryteria udzielania dotacji stosowane są w taki sposób, aby umożliwiały wybór tych planowanych działań lub programów prac, co do których Komisja może być pewna, że będą zgodne z jej celami i priorytetami oraz zagwarantują wyeksponowanie unijnego finansowania.

3. Kryteria udzielania dotacji określa się w taki sposób, aby możliwe było późniejsze przeprowadzenie oceny.

Artykuł 204

Ocena wniosków i udzielenie dotacji

(Artykuł 133 rozporządzenia finansowego)

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający powołuje komisję do oceny wniosków, chyba że Komisja zdecyduje inaczej w ramach konkretnego programu sektorowego.

Komisja składa się z co najmniej trzech osób reprezentujących co najmniej dwie jednostki organizacyjne instytucji lub organów, o których mowa w art. 62 i 208 rozporządzenia finansowego, bez wzajemnych powiązań hierarchicznych. W celu uniknięcia wszelkich konfliktów interesów osoby te podlegają obowiązkowi ustanowionemu w art. 57 rozporządzenia finansowego.

W przypadku przedstawicielstw i jednostek lokalnych, o których mowa w art. 72 niniejszego rozporządzenia, oraz organów delegowanych, o których mowa w art. 62 i 208 rozporządzenia finansowego, jeżeli nie istnieją odrębne struktury, wymóg dotyczący jednostek organizacyjnych bez wzajemnych powiązań hierarchicznych nie ma zastosowania.

Decyzją właściwego urzędnika zatwierdzającego komisję mogą wspierać zewnętrzni eksperci. Właściwy urzędnik zatwierdzający zapewnia wywiązywanie się przez ekspertów z zobowiązań określonych w art. 57 rozporządzenia finansowego.

2. W stosownych przypadkach właściwy urzędnik zatwierdzający dokonuje podziału tej procedury na kilka etapów. Zasady regulujące wspomnianą procedurę ogłaszane są w zaproszeniu do składania wniosków.

Jeżeli zaproszenie do składania wniosków przewiduje dwuetapową procedurę składania wniosków, do złożenia pełnego wniosku do drugiego etapu wzywa się jedynie wnioskodawców, których oferty spełniają kryteria oceny dla pierwszego etapu.

Jeśli zaproszenie do składania wniosków przewiduje dwuetapową procedurę oceny, jedynie te wnioski, które pomyślnie przeszły przez pierwszy etap polegający na ocenie dokonanej w oparciu o ograniczony zestaw kryteriów, są oceniane w drugim etapie.

Wnioskodawcy, których wnioski zostały odrzucone na którymkolwiek etapie procedury, zostają o tym powiadomieni zgodnie z art. 133 ust. 3 rozporządzenia finansowego.

Każdy kolejny etap procedury musi być wyraźnie oddzielony od poprzedniego.

W toku jednej procedury nie można zwrócić się więcej niż jeden raz o dostarczenie tych samych dokumentów i informacji.

3. Komisja oceniająca bądź, w stosownych przypadkach, właściwy urzędnik zatwierdzający może zwrócić się do wnioskodawcy z prośbą o dostarczenie dodatkowych informacji bądź o wyjaśnienia do dokumentów potwierdzających złożonych w związku z wnioskiem, pod warunkiem że takie informacje lub wyjaśnienia nie zmieniają zasadniczo wniosku. Zgodnie z art. 96 rozporządzenia finansowego, w przypadku oczywistych błędów pisarskich komisja oceniająca lub urzędnik zatwierdzający mogą od tego odstąpić jedynie w należycie uzasadnionych przypadkach. Urzędnik zatwierdzający prowadzi odpowiedni rejestr wszelkich kontaktów z wnioskodawcami w toku procedury.

4. W momencie ukończenia pracy członkowie komisji oceniającej podpisują wykaz przeanalizowanych wniosków, zawierający ocenę ich jakości i określający te, które mogą otrzymać finansowanie. Podpis na wykazie można złożyć w systemie elektronicznym, umożliwiającym odpowiednie uwierzytelnienie osoby składającej podpis.

W miarę potrzeby wykaz ten zawiera klasyfikację przeanalizowanych wniosków, zalecenia dotyczące maksymalnej kwoty dotacji oraz ewentualne mniej istotne zmiany we wniosku o dotację.

Wykaz jest przechowywany do wglądu.

5. Właściwy urzędnik zatwierdzający może zwrócić się do wnioskodawcy o dostosowanie wniosku zgodnie z zaleceniami komisji oceniającej. Właściwy urzędnik zatwierdzający prowadzi odpowiedni rejestr kontaktów z wnioskodawcami w toku procedury.

Właściwy urzędnik zatwierdzający po ocenie podejmuje decyzję, podając co najmniej:

- a) przedmiot i całkowitą kwotę decyzji;
- b) imiona i nazwiska lub nazwy wybranych wnioskodawców, tytuł działań, przyjęte kwoty i uzasadnienie wyboru, włączając przypadki, w których jest on niezgodny z opinią komisji oceniającej;
- c) imiona i nazwiska lub nazwy odrzuconych wnioskodawców i przyczyny odrzucenia.

6. Ustępy 1, 2 i 4 niniejszego artykułu nie są obowiązkowe w odniesieniu do dotacji udzielanych na mocy art. 190 niniejszego rozporządzenia i art. 125 ust. 7 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 205

Informacje dla wnioskodawców

(Artykuł 133 rozporządzenia finansowego)

Odrzuceni wnioskodawcy są powiadamiani o wyniku oceny ich wniosków w najkrótszym możliwym terminie i nie później niż w terminie 15 dni kalendarzowych od przesłania informacji wybranym wnioskodawcom.

ROZDZIAŁ 4

Płatności i kontrola

Artykuł 206

Zabezpieczenie płatności zaliczkowych

(Artykuł 134 rozporządzenia finansowego)

1. W celu ograniczenia ryzyka finansowego związanego z wypłatą zaliczek właściwy urzędnik zatwierdzający może, na podstawie analizy ryzyka, zażądać od beneficjenta złożenia zabezpieczenia z góry na kwotę nie wyższą niż wartość zaliczki, przy czym nie dotyczy to dotacji o niskiej wartości, lub podzielić płatność na kilka rat.

2. W przypadku gdy zabezpieczenie jest wymagane, podlega ono ocenie i akceptacji przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

Zabezpieczenie jest ważne przez okres na tyle długi, aby możliwe było jego uruchomienie.

3. Zabezpieczenia udziela zatwierdzony bank lub instytucja finansowa z siedzibą w jednym z państw członkowskich. W przypadku gdy beneficjent ma siedzibę w państwie trzecim, właściwy urzędnik zatwierdzający może wyrazić zgodę, aby bank lub instytucja finansowa z siedzibą w tym państwie udzieliły takiego zabezpieczenia, jeżeli uzna on, że wspomniany bank lub instytucja zapewnia zabezpieczenia i właściwości równorzędne z zabezpieczeniami i właściwościami zabezpieczeń udzielanych przez banki lub instytucje finansowe z siedzibą w państwach członkowskich.

Na wniosek beneficjenta zabezpieczenie, o którym mowa w akapicie pierwszym, może zostać zastąpione solidarnym zabezpieczeniem osoby trzeciej lub solidarnym, nieodwołalnym i bezwarunkowym zabezpieczeniem beneficjentów danego działania, którzy są stroną tej samej umowy o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji, po zatwierdzeniu przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

Wartość zabezpieczenia denominowana jest w euro.

Skutkuje ono tym, że bank lub instytucja finansowa, osoba trzecia lub inni beneficjenci występują jako nieodwołalne zabezpieczenie lub jako pierwszy wzywany poręczyciel zobowiązań beneficjenta dotacji.

4. Zabezpieczenie jest uwalniane w miarę stopniowego rozliczania płatności zaliczkowych w ramach płatności okresowych lub płatności salda na rzecz beneficjenta, zgodnie z warunkami ustanowionymi w umowie o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji.

Artykuł 207

Dokumenty potwierdzające dołączane do wniosków o płatność

(Artykuł 135 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku każdej dotacji płatności zaliczkowe mogą zostać podzielone na kilka rat zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami.

Warunkiem wypłaty pełnej kwoty nowej płatności zaliczkowej jest wykorzystanie przynajmniej 70 % całkowitej kwoty ewentualnej wcześniejszej płatności zaliczkowej.

W przypadku gdy wykorzystanie poprzedniej płatności zaliczkowej jest niższe niż 70 %, kwotę nowej płatności zaliczkowej zmniejsza się o niewykorzystaną kwotę poprzedniej płatności zaliczkowej.

Na poparcie każdego wniosku o nową płatność przedstawia się zestawienie nakładów beneficjenta.

2. Nie naruszając przepisów art. 110, beneficjent składa oświadczenie, że informacje zawarte we wnioskach o płatność są pełne, wiarygodne i prawidłowe. Poświadcza również, że poniesione koszty mogą zostać uznane za kwalifikowalne zgodnie z postanowieniami umowy o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji oraz że wnioski o płatność są poparte stosownymi dokumentami potwierdzającymi, które mogą zostać zweryfikowane.

3. Na poparcie wszelkich płatności właściwy urzędnik zatwierdzający może zażądać, na podstawie oceny ryzyka, poświadczenia sprawozdania finansowego dotyczącego działania lub programu prac oraz rozliczeń stanowiących jego podstawę, sporządzonego przez zatwierzonego audytora zewnętrznego lub, w przypadku organów publicznych, przez właściwego i niezależnego urzędnika publicznego. Poświadczenie załącza się do wniosku o płatność. Poświadczenie potwierdza, zgodnie z metodyką zatwierdzoną przez właściwego urzędnika zatwierdzającego i na podstawie uzgodnionych procedur zgodnych z międzynarodowymi standardami, że koszty zadeklarowane przez beneficjenta w sprawozdaniu finansowym, na którym oparty jest wniosek o płatność, są rzeczywiste, prawidłowo ujęte oraz kwalifikowalne zgodnie z umową o udzielenie dotacji lub decyzją o udzieleniu dotacji.

W szczególnych i należycie uzasadnionych przypadkach właściwy urzędnik zatwierdzający może zwrócić się o poświadczenie w postaci opinii lub w innej formie zgodnej z międzynarodowymi standardami.

Poświadczenie sprawozdania finansowego oraz rozliczeń stanowiących jego podstawę jest obowiązkowe dla płatności okresowych oraz płatności salda w następujących przypadkach:

- a) dotacje na działanie, w przypadku gdy kwota udzielonej dotacji w formie, o której mowa w art. 123 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego, wynosi 750 000 EUR lub więcej, jeżeli łączne kwoty z wniosków o płatność w tej formie wynoszą co najmniej 325 000 EUR;
- b) dotacje na działalność, w przypadku gdy kwota udzielonej dotacji w formie, o której mowa w art. 123 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego, wynosi 100 000 EUR lub więcej.

W zależności od analizy ryzyka właściwy urzędnik zatwierdzający może również uchylić obowiązek dostarczenia takiego poświadczenia sprawozdania finansowego oraz stanowiących jego podstawę rozliczeń w stosunku do:

- a) organów publicznych i organizacji międzynarodowych, o których mowa w art. 43;
- b) beneficjentów dotacji w związku z pomocą humanitarną, operacjami nadzwyczajnymi w zakresie ochrony ludności i zarządzaniem w sytuacjach kryzysowych, przy czym nie dotyczy to płatności sald;

c) w przypadku płatności sald – beneficjentów dotacji związanych z pomocą humanitarną, którzy podpisali umowę ramową o partnerstwie lub zostali powiadomieni o decyzji ramowej w sprawie partnerstwa, jak określono w art. 178, oraz posiadają system kontroli zapewniający równoważne gwarancje dotyczące tego rodzaju płatności;

d) beneficjentów wielokrotnych dotacji, którzy dostarczyli niezależne poświadczenia zapewniające równoważne gwarancje w zakresie systemów kontroli i metodyki stosowanej przy sporządzaniu wniosków.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może także uchylić obowiązek dostarczenia poświadczenia sprawozdania finansowego oraz stanowiących jego podstawę rozliczeń w przypadku, gdy personel własny Komisji bezpośrednio przeprowadził lub przeprowadzi kontrolę, która zapewni równoważną pewność co do zadeklarowanych kosztów, bądź też w jej imieniu uczynił lub uczyni to podmiot do tego upoważniony.

W przypadku umowy między Komisją a kilkoma beneficjentami progi, o których mowa w akapicie trzecim lit. a) i b), stosuje się do każdego beneficjenta.

4. Na poparcie wszelkich płatności właściwy urzędnik zatwierdzający może zażądać, na podstawie oceny ryzyka, sprawozdania z weryfikacji operacyjnej, sporządzonego przez niezależną osobę trzecią zatwierdzoną przez właściwego urzędnika zatwierdzającego. W przypadku gdy właściwy urzędnik zatwierdzający zażąda sprawozdania z weryfikacji, dołącza się je do wniosku o płatność, a odpowiednie koszty są kwalifikowalne na tych samych warunkach, co koszty powiązane ze świadectwami audytu, jak określono w art. 126 rozporządzenia finansowego. W sprawozdaniu z weryfikacji stwierdza się, że weryfikacja operacyjna została przeprowadzona zgodnie z metodyką zatwierdzoną przez właściwego urzędnika zatwierdzającego oraz określa się, czy działanie lub program prac zostały faktycznie zrealizowane zgodnie z warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji.

Artykuł 208

Zawieszenia i zmniejszenia dotacji

(Artykuł 135 rozporządzenia finansowego)

1. Wykonywanie umowy o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji, udział beneficjenta w ich wykonaniu lub płatności mogą zostać zawieszony w celu zweryfikowania, czy domniemane istotne błędy, nieprawidłowości, nadużycia finansowe bądź naruszenia obowiązków miały rzeczywiście miejsce. Jeżeli nie zostaną one potwierdzone, wykonywanie zostaje jak najszybciej wznowione.

2. W przypadku gdy uzgodnione działania lub program prac nie są realizowane lub nie są realizowane właściwie, w pełni lub na czas, właściwy urzędnik zatwierdzający, pod warunkiem że beneficjent otrzymał możliwość przedstawienia uwag, zmniejsza lub odzyskuje kwotę dotacji w odpowiedniej części zależnie od stopnia zaawansowania procedury.

ROZDZIAŁ 5

Wykonanie

Artykuł 209

Umowy dotyczące wykonania

(Artykuł 137 rozporządzenia finansowego)

1. Bez uszczerbku dla stosowania dyrektywy 2004/18/WE, w przypadku gdy wykonanie działania lub programu prac wymaga udzielenia zamówienia, wówczas beneficjent udziela zamówienia oferentowi przedstawiającemu ofertę najbardziej korzystną ekonomicznie lub – w stosownych przypadkach – oferentowi, którego oferta zawiera najniższą cenę, unikając jednocześnie konfliktu interesów.

2. W przypadku gdy wykonanie działania lub programu prac wymaga udzielenia zamówienia o wartości przekraczającej 60 000 EUR, właściwy urzędnik zatwierdzający może zażądać, aby beneficjent przestrzegał szczególnych zasad, oprócz tych, o których mowa w ust. 1.

Szczególne zasady oparte są na zasadach zawartych w rozporządzeniu finansowym oraz są określane przy należyтым uwzględnieniu wartości przedmiotowych zamówień, względnej wielkości wkładu unijnego w stosunku do całkowitego kosztu działania oraz ryzyka. Tego rodzaju szczególne zasady zostają włączone do umowy o udzielenie dotacji bądź decyzji o udzieleniu dotacji.

Artykuł 210

Wsparcie finansowe dla osób trzecich

(Artykuł 137 rozporządzenia finansowego)

Pod warunkiem że cele lub rezultaty, jakie mają zostać osiągnięte, są w wystarczającym stopniu szczegółowo opisane w warunkach, o których mowa w art. 137 ust. 1 rozporządzenia finansowego, margines uznaniowości można uznać za wyczerpany tylko wówczas, gdy w decyzjach o udzieleniu dotacji bądź umowach o udzielenie dotacji określono również poniższe kwestie:

a) maksymalną kwotę wsparcia finansowego, jaką można wypłacić osobie trzeciej, nieprzekraczającą 60 000 EUR, chyba że uzyskanie wsparcia finansowego jest głównym celem działania, oraz kryteria określenia dokładnej kwoty;

b) różne rodzaje działalności, na które można przyznać takie wsparcie finansowe, na podstawie wyczerpującego wykazu;

c) definicję osób lub kategorii osób, które mogą otrzymać tego rodzaju wsparcie finansowe, oraz kryteria jego udzielania.

TYTUŁ VII

NAGRODY

Artykuł 211

Programowanie

(Artykuł 138 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Roczny lub wieloletni program prac dotyczący nagród jest przygotowywany przez każdego właściwego urzędnika zatwierdzającego. Program prac jest przyjmowany przez instytucję i publikowany na stronie internetowej odnośnej instytucji możliwie jak najszybciej, a najpóźniej w dniu 31 marca roku, w którym ma być wykonany.

W programie prac określa się okres, który program obejmuje, ewentualny akt podstawowy, zamierzone cele, przewidywane wyniki, orientacyjny harmonogram konkursów wraz z orientacyjną kwotą nagród.

Program prac zawiera ponadto informacje określone w art. 94, aby decyzja o jego przyjęciu mogła zostać uznana za decyzję w sprawie finansowania w odniesieniu do nagród na dany rok.

2. Wszelkie istotne zmiany w programie prac zostają także przyjęte i opublikowane zgodnie z ust. 1.

Artykuł 212

Zasady konkursów

(Artykuł 138 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Zasady konkursów określają:

a) warunki udziału, które przynajmniej:

(i) określają kryteria kwalifikowalności;

(ii) określają zasady i ostateczny termin rejestracji uczestników, jeżeli jest wymagana, oraz przesyłania zgłoszeń konkursowych, na warunkach wskazanych w ust. 2;

(iii) przewidują wykluczenie uczestników, którzy znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 106 ust. 1, art. 107, 108 i 109 rozporządzenia finansowego;

(iv) przewidują wyłączną odpowiedzialność uczestników w przypadku roszczeń dotyczących działań wykonywanych w ramach konkursu;

- (v) przewidują akceptację przez zwycięzców kontroli przeprowadzanych przez Komisję, OLAF oraz Trybunał Obrachunkowy oraz obowiązków dotyczących rozpowszechniania, jak wskazano w zasadach konkursu;
 - (vi) określają prawo Unii, w razie potrzeby uzupełnione przepisami krajowymi wskazanymi w zasadach konkursu, jako prawo stosowane do konkursu;
 - (vii) określają sąd lub trybunał arbitrażowy właściwy do rozstrzygania sporów;
 - (viii) określają, że na uczestników, którzy złożyli fałszywe oświadczenia lub dopuścili się nieprawidłowości lub nadużyć finansowych, mogą zostać nałożone kary finansowe lub administracyjne na warunkach określonych w art. 145 i proporcjonalnie do wartości przedmiotowych nagród;
- b) kryteria przyznawania nagród, które umożliwiają ocenę jakości zgłoszeń konkursowych pod kątem zamierzonych celów oraz spodziewanych wyników, a także obiektywne określenie, czy dane zgłoszenie może zostać uznane za zwycięskie;
 - c) kwotę nagrody lub nagród;
 - d) zasady wypłaty nagród zwycięzcom po ich przyznaniu.

Dla celów akapitu pierwszego lit. a) ppkt (i) do udziału kwalifikują się beneficjenci dotacji unijnych, chyba że zasady konkursu stanowią inaczej.

Dla celów akapitu pierwszego lit. a) ppkt (vi) można dokonać odstępstwa w przypadku udziału organizacji międzynarodowych.

2. Właściwy urzędnik zatwierdzający wybiera środki komunikacji, które w kontekście przesyłania zgłoszeń nie mają charakteru dyskryminacyjnego, i które nie powodują ograniczenia dostępu uczestników do konkursu.

Wybrane środki komunikacji gwarantują spełnienie następujących warunków:

- a) każde zgłoszenie konkursowe zawiera wszystkie informacje niezbędne do jego oceny;
- b) integralność danych zostaje zachowana;
- c) poufność zgłoszeń konkursowych zostaje zachowana;
- d) zapewniona jest ochrona danych osobowych zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

3. Zasady konkursów mogą określać warunki unieważnienia konkursu, w szczególności gdy jego celów nie można osiągnąć lub gdy osoba prawna lub fizyczna, która nie spełnia warunków udziału, kwalifikowałaby się na zwycięzcę.

4. Zasady konkursów publikowane są na stronie internetowej instytucji unijnych. Oprócz publikacji na stronie internetowej zasady konkursów mogą także zostać opublikowane za pośrednictwem innych właściwych środków, w tym w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, gdy jest to konieczne w celu zapewnienia dodatkowego rozpowszechnienia wśród potencjalnych uczestników. Mogą one być publikowane od chwili przyjęcia decyzji w sprawie finansowania, o której mowa w art. 84 rozporządzenia finansowego, w tym w roku poprzedzającym rok wykonania budżetu. Wszelkie zmiany treści zasad konkursów również podlegają publikacji na tych samych warunkach.

Artykuł 213

Publikacja *ex post*

(Artykuł 138 ust. 2 rozporządzenia finansowego)

1. Informacje dotyczące nagród przyznanych w ciągu roku budżetowego podlegają publikacji zgodnie z art. 21.

2. Po publikacji, o której mowa w ust. 1, Komisja, na wniosek Parlamentu Europejskiego i Rady, przekazuje im sprawozdanie uwzględniające:

- a) liczbę uczestników w minionym roku;
- b) liczbę uczestników oraz odsetek wybranych zgłoszeń konkursowych w każdym konkursie;
- c) wykaz ekspertów, którzy uczestniczyli w pracach komisji w minionym roku wraz z odniesieniem do procedury, na podstawie której zostali wybrani.

Artykuł 214

Ocena

(Artykuł 138 ust. 3 rozporządzenia finansowego)

1. Na potrzeby oceny zgłoszeń właściwy urzędnik zatwierdzający powołuje komisję składającą się z co najmniej trzech ekspertów, którzy mogą być ekspertami zewnętrznymi lub osobami reprezentującymi co najmniej dwie jednostki organizacyjne instytucji lub organów, o których mowa w art. 62 i 208 rozporządzenia finansowego, bez wzajemnych powiązań hierarchicznych, z wyjątkiem przypadków przedstawicielstw lub jednostek lokalnych, o których mowa w art. 72 niniejszego rozporządzenia, oraz organów delegowanych, o których mowa w art. 62 i 208 rozporządzenia finansowego, jeżeli nie istnieją odrębne struktury.

Eksperci, o których mowa w akapicie pierwszym, podlegają wymogom dotyczącym konfliktu interesów określonym w art. 57 rozporządzenia finansowego.

Eksperci zewnętrzni oświadczają, że w momencie powołania nie znajdują się w sytuacji konfliktu interesów i że zobowiązują się poinformować urzędnika zatwierdzającego, w razie gdyby w trakcie procedury oceny zaistniał konflikt interesów.

2. W momencie ukończenia pracy członkowie komisji podpisują wykaz wszystkich przeanalizowanych zgłoszeń, zawierający ocenę ich jakości i określający te, za które można przyznać nagrody. Podpis na wykazie można złożyć w systemie elektronicznym, umożliwiającym odpowiednie uwierzytelnienie osoby składającej podpis.

Wykaz, o którym mowa w akapicie pierwszym, jest przechowywany do wglądu.

3. Właściwy urzędnik zatwierdzający decyduje, czy nagrody zostają przyznane. W decyzji określa się ponadto:

- a) przedmiot i łączną kwotę nagród, jeżeli zostały przyznane;
- b) imiona i nazwiska lub nazwy ewentualnych zwycięskich uczestników, kwotę nagród przyznanych każdemu ze zwycięskich uczestników oraz uzasadnienie dokonanego wyboru;
- c) imiona i nazwiska lub nazwy odrzuconych uczestników i przyczyny odrzucenia.

Artykuł 215

Informacje i powiadomienie

(Artykuł 138 ust. 3 rozporządzenia finansowego)

1. Uczestnicy są powiadamiani o wyniku oceny ich zgłoszenia w najkrótszym możliwym terminie i nie później niż w ciągu 15 dni kalendarzowych od podjęcia przez urzędnika zatwierdzającego decyzji o przyznaniu nagród.

2. Zwycięski uczestnik jest powiadamiany o decyzji o przyznaniu nagrody, która stanowi zobowiązanie prawne w rozumieniu art. 86 rozporządzenia finansowego.

TYTUŁ VIII

INSTRUMENTY FINANSOWE

Artykuł 216

Wybór podmiotów, którym powierza się wdrażanie instrumentów finansowych w trybie zarządzania bezpośredniego

(Artykuł 139 rozporządzenia finansowego)

1. Na potrzeby wdrażania instrumentów finansowych w trybie zarządzania bezpośredniego Komisja uzyskuje dowody potwierdzające, że podmiot, któremu powierzono wdrażanie, spełnia wymogi art. 60 ust. 2 rozporządzenia finansowego.

Uzyskane dowody zachowują ważność na potrzeby wdrażania instrumentów finansowych przez stosowny podmiot w przyszłości, chyba że wprowadzono istotne zmiany w objętych tymi wymogami systemach, zasadach i procedurach stosowanych przez podmioty, którym powierzono wdrażanie.

2. W celu wyboru podmiotów, którym powierza się wdrażanie instrumentów finansowych na mocy art. 61 ust. 2 rozporządzenia finansowego, Komisja publikuje zaproszenie dla podmiotów, którym potencjalnie może powierzyć wdrażanie. W zaproszeniu określa się kryteria wyboru i delegowania zadań.

W zaproszeniu, o którym mowa w akapicie pierwszym, określa się również, czy podmiot, któremu powierza się wdrażanie, jest zobowiązany wyasygnować własne zasoby finansowe na określony instrument finansowy lub uczestniczyć w podziale ryzyka. Jeżeli zamieszcza się taką wzmiankę i jeżeli jest to konieczne w celu złagodzenia ewentualnego konfliktu interesów, w zaproszeniu wskazuje się także, że podmiot, któremu powierza się wdrażanie, jest zobowiązany zaproponować środki dotyczące zapewnienia zgodności interesów, jak określono w art. 140 ust. 2 rozporządzenia finansowego. Środki dotyczące zapewnienia zgodności interesów uwzględnia się w umowie dotyczącej danego instrumentu finansowego.

Komisja podejmuje dialog z podmiotami, które spełniają kryteria wyboru, w sposób przejrzysty i obiektywny, nie dając podstaw do powstania konfliktu interesów. Po zakończeniu dialogu Komisja podpisuje umowy o delegowaniu zadań z podmiotem lub podmiotami, które przedstawiły wnioski najbardziej korzystne ekonomicznie, obejmujące, w stosownych przypadkach, wyasygnowanie własnych zasobów finansowych lub uczestnictwo w podziale ryzyka.

3. Komisja może przystąpić do bezpośrednich negocjacji z podmiotami, którym potencjalnie może powierzyć wdrażanie, przed podpisaniem umów o delegowaniu zadań w przypadkach gdy podmiot, któremu powierza się wdrażanie, jest wskazany w stosownym akcie podstawowym lub wymieniony w art. 58 ust. 1 lit. c) ppkt (iii) rozporządzenia finansowego lub też w należycie uzasadnionych i odpowiednio udokumentowanych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy:

- a) w następstwie zaproszenia skierowanego do podmiotów, którym potencjalnie można powierzyć wdrażanie, nie napłynęły żadne odpowiednie wnioski;
- b) instrumenty finansowe o określonej charakterystyce wymagają szczególnego rodzaju podmiotu, któremu powierza się wdrażanie, ze względu na jego kompetencje techniczne, wysoki stopień specjalizacji lub uprawnienia administracyjne;
- c) ze względu na pilną konieczność, spowodowaną nieprzewidywanymi wydarzeniami, które są od Unii niezależne, nie ma możliwości zastosowania się do procedury, o której mowa w ust. 2.

Artykuł 217

Treść umowy o delegowaniu zadań z podmiotami, którym powierza się wdrażanie instrumentów finansowych w trybie zarządzania bezpośredniego**(Artykuł 139 rozporządzenia finansowego)**

Oprócz wymogów wymienionych w art. 40 umowa o delegowaniu zadań z podmiotami, którym powierza się wdrażanie instrumentów finansowych, obejmuje odpowiednie uzgodnienia w celu zapewnienia przestrzegania zasad i warunków określonych w art. 140 rozporządzenia finansowego. W szczególności umowa o delegowaniu zadań zawiera:

- a) opis instrumentu finansowego, w tym stosowanej w jego ramach strategii lub polityki inwestycyjnej, rodzaju zapewnianego wsparcia, kryteriów kwalifikowalności dla pośredników finansowych i odbiorców końcowych, jak również dodatkowych wymogów operacyjnych transponujących cele instrumentu w zakresie polityki;
- b) wymogi dotyczące docelowego zakresu wartości określających efekt mnożnikowy;
- c) definicję działań niekwalifikowalnych i kryteria wykluczenia;
- d) przepisy dotyczące zapewnienia zgodności interesów i odnoszące się do ewentualnych konfliktów interesów;
- e) zapisy dotyczące wyboru pośredników finansowych na podstawie art. 139 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia finansowego oraz ustanowienia w stosownych przypadkach specjalnych instrumentów inwestycyjnych;
- f) przepisy dotyczące odpowiedzialności podmiotu, któremu powierza się wdrażanie, lub innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie instrumentu finansowego;
- g) przepisy dotyczące rozwiązywania sporów;
- h) przepisy dotyczące zarządzania instrumentem finansowym;
- i) przepisy dotyczące wykorzystania i ponownego wykorzystania wkładu Unii zgodnie z art. 140 ust. 6 rozporządzenia finansowego;
- j) przepisy dotyczące zarządzania wkładami Unii oraz rachunkami powierniczymi, w tym ryzyka kontrahenta, dopuszczalnych operacji przy użyciu zasobów finansowych, odpowiedzialności zainteresowanych stron, działań naprawczych w przypadku nadmiernych sald na rachunkach powierniczych, przechowywania dokumentacji i sprawozdawczości;
- k) przepisy dotyczące wynagrodzenia podmiotu, któremu powierza się wdrażanie, w tym stawek opłat za zarządzanie, a także obliczania i wypłaty kwot na pokrycie kosztów zarządzania oraz opłat za zarządzanie podmiotowi, któremu powierza się wdrażanie, zgodnie z art. 218;

- l) w stosownych przypadkach przepisy dotyczące ramowych warunków regulujących kwestię wkładów z funduszy, o których mowa w art. 175 rozporządzenia finansowego, w szczególności z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz przyszłego Funduszu Rybackiego (dalej zwanych „funduszami, do których odniesienie znajduje się we wspólnych ramach strategicznych”);
- m) przepisy dotyczące okresu obowiązywania instrumentu, możliwości przedłużenia tego okresu oraz zaprzestania stosowania instrumentu, w tym warunki dotyczące wcześniejszego zaprzestania oraz, w stosownych przypadkach, strategii wyjścia;
- n) przepisy dotyczące monitorowania wdrażania wsparcia na rzecz pośredników finansowych oraz odbiorców końcowych, w tym sprawozdawczości pośredników finansowych;
- o) w stosownych przypadkach określenie rodzaju i charakteru ewentualnych operacji zabezpieczających, o których mowa w art. 219.

Artykuł 218

Koszty zarządzania oraz opłaty za zarządzanie dla podmiotów, którym powierza się wdrażanie**(Artykuł 139 rozporządzenia finansowego)**

1. Za wdrażanie instrumentu finansowego Komisja wypłaca podmiotom, którym je powierza, wynagrodzenie w postaci opłat opartych na wynikach, zwrotów wyjątkowych wydatków oraz, jeżeli podmiot, któremu powierza się wdrażanie, zarządza zasobami finansowymi instrumentu finansowego, opłat za zarządzanie zasobami finansowymi.

2. Opłaty oparte na wynikach obejmują opłaty administracyjne mające stanowić wynagrodzenie dla podmiotu, któremu powierza się wdrażanie, za pracę związaną z wdrażaniem instrumentu finansowego. W stosownych przypadkach mogą one również obejmować zachęty związane z polityką, mające wspierać realizację celów polityki lub stanowić zachętę do osiągnięcia odpowiednich wyników finansowych w ramach instrumentu.

Artykuł 219

Szczególne zasady dotyczące rachunków powierniczych w zarządzaniu pośrednim**(Artykuł 139 rozporządzenia finansowego)**

1. Podmioty, którym powierza się wdrażanie instrumentów finansowych, mogą otwierać rachunki powiernicze w rozumieniu art. 68 ust. 7 rozporządzenia finansowego w swoim imieniu i wyłącznie na rzecz Komisji. Podmioty te przesyłają właściwym służbom Komisji odpowiednie wyciągi z rachunków.

2. Na rachunkach powierniczych utrzymuje się odpowiednią płynność, a aktywami, które są na nich przechowywane, zarządza się, przestrzegając zasady należytego zarządzania finansami i właściwych reguł ostrożnościowych zgodnie z art. 140 ust. 7 rozporządzenia finansowego.

3. Przy wdrażaniu instrumentów finansowych podmioty, którym powierza się wdrażanie, nie mogą dokonywać operacji zabezpieczających w celach spekulacyjnych. Rodzaj i charakter wszelkich operacji zabezpieczających zostają wcześniej zatwierdzone przez Komisję i uwzględnione w umowach o delegowaniu zadań, o których mowa w art. 217.

Artykuł 220

Instrumenty finansowe wdrażane bezpośrednio

(Artykuł 139 rozporządzenia finansowego)

1. W wyjątkowych wypadkach instrumenty finansowe mogą być wdrażane bezpośrednio na mocy art. 139 ust. 4 rozporządzenia finansowego poprzez:

- a) specjalny instrument inwestycyjny, w którym Komisja uczestniczy wraz z inwestorami publicznymi lub prywatnymi w celu zwiększenia efektu mnożnikowego wkładu Unii;
- b) pożyczki, gwarancje, udziały w kapitale oraz inne instrumenty oparte na podziale ryzyka, niebędące inwestycjami w specjalne instrumenty inwestycyjne, udostępniane bezpośrednio odbiorcom końcowym lub poprzez pośredników finansowych.

2. Przy wdrażaniu instrumentów finansowych Komisja nie może dokonywać operacji zabezpieczających w celach spekulacyjnych. Rodzaj i charakter wszelkich operacji zabezpieczających zostają wcześniej zatwierdzone przez Komisję i uwzględnione w umowach z podmiotami, którym powierza się wdrażanie instrumentu finansowego.

Artykuł 221

Wybór pośredników finansowych, zarządców specjalnych instrumentów inwestycyjnych oraz odbiorców końcowych

(Artykuł 139 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadkach gdy Komisja wdraża instrumenty finansowe bezpośrednio lub pośrednio poprzez specjalne instrumenty inwestycyjne, takie instrumenty ustanawia się zgodnie z prawem państw członkowskich. W obszarze działań zewnętrznych mogą one także być ustanowione zgodnie z prawem kraju innego niż państwo członkowskie. Zarządcy takich instrumentów są zobowiązani z mocy prawa lub umowy do działania ze starannością profesjonalnego zarządcy i w dobrej wierze.

2. Zarządców specjalnych instrumentów inwestycyjnych, o których mowa w ust. 1, oraz pośredników finansowych lub odbiorców końcowych instrumentów finansowych wybiera się

z należytym uwzględnieniem charakteru instrumentu finansowego podlegającego wdrażaniu, doświadczenia oraz zdolności operacyjnej i finansowej danych podmiotów lub efektywności ekonomicznej projektów odbiorców końcowych. Wybór musi być przejrzysty, uzasadniony względami obiektywnymi i nie może prowadzić do powstania konfliktu interesów.

3. Wsparcia finansowego nie udziela się zarządcom specjalnych instrumentów inwestycyjnych, pośrednikom finansowym ani odbiorcom końcowym, którzy znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 106 ust. 1, art. 107, 108 i 109 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 222

Warunki wykorzystania instrumentów finansowych

(Artykuł 140 rozporządzenia finansowego)

1. Instrumenty finansowe służą zaradzeniu niedoskonałościom, słabościom rynkowym lub niedostatecznemu poziomowi inwestycji i zapewniają wsparcie tylko tym odbiorcom końcowym, których uznaje się za potencjalnie rentowych ekonomicznie w momencie udzielania im wsparcia Unii za pośrednictwem instrumentu finansowego.

2. Instrumenty finansowe zapewniają wsparcie odbiorcom końcowym w proporcjonalny sposób. Uzasadnione, proporcjonalne do ryzyka podejmowanego przez inwestorów inwestujących w instrument finansowy oraz ograniczone do minimum niezbędnego do zapewnienia ich inwestycji lub uczestnictwa w podziale ryzyka powinno być w szczególności preferencyjne traktowanie inwestorów współinwestujących lub uczestniczących w podziale ryzyka.

Artykuł 223

Efekt mnożnikowy

(Artykuł 140 rozporządzenia finansowego)

1. Instrumenty finansowe służą uzyskaniu efektu mnożnikowego wkładu Unii poprzez uruchomienie łącznej inwestycji przekraczającej wielkość wkładu Unii.

Efekt mnożnikowy unijnych środków finansowych jest równy kwocie środków finansowych dla kwalifikujących się odbiorców końcowych podzielonej przez kwotę wkładu Unii.

2. Docelowy zakres wartości określających efekt mnożnikowy opiera się na ocenie *ex ante* dla danego instrumentu finansowego.

Artykuł 224

Ocena *ex ante* instrumentów finansowych

(Artykuł 140 rozporządzenia finansowego)

1. Instrumenty finansowe opierają się na ocenach *ex ante*, w których określa się niedoskonałości lub słabości rynkowe lub sytuacje, gdzie występuje niedostateczny poziom inwestycji, oraz ocenia potrzeby inwestycyjne pod względem celów polityki.

2. Oceny *ex ante* muszą wykazywać, że zidentyfikowanych potrzeb rynkowych nie można zaspokoić odpowiednio i na czas ani poprzez działania w ramach istniejącej struktury rynkowej, ani poprzez interwencje Unii inne niż finansowanie za pomocą instrumentu finansowego, takie jak regulacja, liberalizacja, reforma lub inne działanie w ramach prowadzonej polityki. Muszą one zawierać ocenę prawdopodobieństwa i ewentualnych kosztów zakłóceń rynku oraz wyparcia prywatnego finansowania przez instrumenty finansowe, a także określać środki ograniczające negatywne skutki takich zakłóceń.

3. Zgodnie z zasadą pomocniczości ocena *ex ante* musi wykazać, że instrument finansowy na poziomie Unii zaspokaja zidentyfikowane potrzeby rynkowe lepiej niż podobne instrumenty finansowe na poziomie krajowym lub regionalnym, w tym instrumenty finansowane przez fundusze, do których odniesienie znajduje się we wspólnych ramach strategicznych. Przy ocenie wartości dodanej wkładu Unii uwzględnia się takie czynniki, jak trudny dostęp do finansowania na poziomie krajowym, w szczególności w przypadku projektów transgranicznych, korzyści skali lub silne efekty demonstracyjne związane z rozpowszechnianiem najlepszych praktyk w państwach członkowskich.

4. W ocenie *ex ante* określa się najbardziej efektywny sposób wprowadzenia w życie instrumentu finansowego.

5. W ocenie *ex ante* wykazuje się także, że planowany instrument finansowy jest zgodny z:

- a) nowymi i istniejącymi instrumentami finansowymi, nie powodując niepożądanego nakładania się ich zakresów i pozwalając osiągnąć efekty synergii i korzyści skali;
- b) instrumentami finansowymi oraz innymi formami interwencji publicznej odnoszącymi się do tego samego otoczenia rynkowego, umożliwiając uniknięcie niespójności i zbadanie możliwości osiągnięcia efektów synergii.

6. W ocenie *ex ante* ocenia się proporcjonalność przewidywanej interwencji pod kątem rozmiarów stwierdzonego niedopasowania poziomów finansowania, przewidywanego efektu mnożnikowego planowanego instrumentu finansowego, a także bada się dodatkowe efekty jakościowe, takie jak rozpowszechnienie najlepszych praktyk, skuteczne propagowanie celów polityki Unii w całym łańcuchu wdrażania lub dostęp do szczególnej wiedzy fachowej podmiotów w łańcuchu wdrażania.

7. W ocenie *ex ante* określa się zbiór odpowiednich wskaźników skuteczności dla proponowanych instrumentów finansowych oraz przewidywane wyniki, rezultaty i wpływ.

8. Odrębną ocenę *ex ante* instrumentów finansowych przeprowadza się jedynie wówczas, gdy taka ocena, w pełni spełniająca kryteria określone w ust. 1–7, nie jest uwzględniona w ocenie *ex ante* lub ocenie skutków programu lub działania objętego aktem podstawowym.

Artykuł 225

Monitorowanie instrumentów finansowych (Artykuł 140 rozporządzenia finansowego)

1. W celu zapewnienia ujednoliconego monitorowania instrumentów finansowych, o którym mowa w art. 140 ust. 12 rozporządzenia finansowego, właściwy urzędnik zatwierdzający wprowadza system monitorowania, aby przyczynił się on do zagwarantowania wystarczającej pewności co do tego, że unijne środki finansowe są wykorzystywane zgodnie z art. 32 ust. 2 rozporządzenia finansowego.

2. System monitorowania jest wykorzystywany do oceny postępów we wdrażaniu na drodze do osiągnięcia celów polityki mających odzwierciedlenie w odpowiednich wskaźnikach wyniku i rezultatów ustalonych na podstawie oceny *ex ante*, oraz do analizy zgodności wdrażania z określonymi wymogami na podstawie art. 140 ust. 2 rozporządzenia finansowego, a także stanowi podstawę sprawozdań składanych przez Komisję, wymaganych na mocy art. 38 ust. 5 oraz art. 140 ust. 8 rozporządzenia finansowego.

3. W przypadku zarządzania pośredniego monitorowanie ze strony Komisji opiera się na sprawozdaniach i rozliczeniach przedstawianych przez podmioty, którym powierza się wdrażanie, oraz dostępnych audytach i kontrolach przeprowadzanych przez podmioty, którym powierza się wdrażanie, z należyтым uwzględnieniem deklaracji zarządczych podmiotów, którym powierza się wdrażanie, oraz opinii niezależnego organu kontrolnego, o którym mowa w art. 60 ust. 5 rozporządzenia finansowego. Komisja dokonuje przeglądu informacji przekazanych przez podmioty, którym powierza się wdrażanie, i może przeprowadzać kontrole, również na wybranych próbach, na odpowiednich szczeblach wdrażania aż po odbiorców końcowych.

Monitorowanie przez podmiot, któremu powierza się wdrażanie, opiera się na sprawozdaniach i rozliczeniach przedstawianych przez pośredników finansowych oraz dostępnych audytach i kontrolach przeprowadzanych przez pośrednika finansowego, z należyтым uwzględnieniem deklaracji zarządczej pośrednika finansowego oraz opinii niezależnych audytorów.

W przypadku braku pośrednika finansowego podmiot, któremu powierza się wdrażanie, bezpośrednio monitoruje wykorzystanie instrumentu finansowego na podstawie sprawozdań i rozliczeń przedstawianych przed odbiorców końcowych.

Podmiot, któremu powierza się wdrażanie, w stosownych przypadkach dokonuje na wybranych próbach przeglądu informacji przekazanych przez pośredników finansowych lub odbiorców końcowych oraz przeprowadza kontrole, jak określono w umowie, o której mowa w art. 217.

4. W przypadku zarządzania bezpośredniego monitorowanie ze strony Komisji opiera się na sprawozdaniach i rozliczeniach przekazywanych przez pośredników finansowych oraz odbiorców końcowych, z zastrzeżeniem odpowiednich kontroli. Przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio do zarządzania bezpośredniego.

5. Umowy w sprawie wdrażania instrumentów finansowych muszą zawierać przepisy niezbędne do stosowania ust. 1–4.

Artykuł 226

Traktowanie wkładów z funduszy, do których odniesienie znajduje się we wspólnych ramach strategicznych

(Artykuł 140 rozporządzenia finansowego)

1. Oddzielną dokumentację prowadzi się dla wkładów z funduszy, do których odniesienie znajduje się we wspólnych ramach strategicznych, na rzecz instrumentów finansowych ustanowionych na podstawie tytułu VIII rozporządzenia finansowego i wspieranych z funduszy, do których odniesienie znajduje się we wspólnych ramach strategicznych, na podstawie przepisów sektorowych.

2. Wkłady z funduszy, do których odniesienie znajduje się we wspólnych ramach strategicznych, umieszcza się na odrębnych rachunkach i wykorzystuje zgodnie z celami odpowiednich funduszy, do których odniesienie znajduje się we wspólnych ramach strategicznych, na wspieranie działań i odbiorców końcowych zgodnych z programem lub programami, z których wkłady pochodzą.

3. Jeżeli chodzi o wkłady z funduszy, do których odniesienie znajduje się we wspólnych ramach strategicznych, na rzecz instrumentów finansowych ustanowionych na podstawie tytułu VIII rozporządzenia finansowego, zastosowanie mają przepisy sektorowe.

TYTUŁ IX

PREZENTACJA SPRAWOZDAŃ RACHUNKOWYCH I RACHUNKOWOŚĆ

ROZDZIAŁ 1

Prezentacja sprawozdań rachunkowych

Artykuł 227

Sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami za dany rok budżetowy

(Artykuł 142 rozporządzenia finansowego)

Sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami za dany rok budżetowy szczegółowo opisuje następujące elementy:

- a) osiągnięcie celów na dany rok, zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami;
- b) sytuację finansową i zdarzenia, które miały istotny wpływ na działania w ciągu roku.

Sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami stanowi odrębny dokument, niezależny od sprawozdań z wykonania budżetu.

Artykuł 228

Wyjątki od zasad rachunkowości

(Artykuł 144 rozporządzenia finansowego)

Jeżeli w konkretnym przypadku księgowy uzna, że należy uczynić wyjątek od treści jednej z zasad rachunkowości określonych w unijnych regulach rachunkowości, wyjątek ten jest

należycie uzasadniany, a informacja o nim umieszczana jest w informacjach dodatkowych do sprawozdań finansowych, o których mowa w art. 232.

Artykuł 229

Dokumenty potwierdzające

(Artykuł 144 rozporządzenia finansowego)

1. Każdy zapis oparty jest na opatrzonej datą i ponumerowanych dokumentach potwierdzających, sporządzonych na papierze lub umieszczonych na nośniku, który gwarantuje niezawodność i zabezpieczenie jego zawartości przez okresy określone w art. 48.

2. Operacje tego samego rodzaju, przeprowadzane w tym samym miejscu i tego samego dnia mogą zostać ujęte w jednym dokumencie potwierdzającym.

Artykuł 230

Sprawozdanie z finansowych wyników działalności

(Artykuł 145 rozporządzenia finansowego)

W sprawozdaniu z finansowych wyników działalności wykazuje się dochody i obciążenia za dany rok, sklasyfikowane według charakteru.

Artykuł 231

Rachunek przepływów pieniężnych

(Artykuł 145 rozporządzenia finansowego)

W rachunku przepływów pieniężnych wykazuje się przepływy pieniężne w danym okresie, wykazując zmianę w kwotach zasobów finansowych między dniem otwarcia a dniem zamknięcia.

Na zasoby finansowe składają się:

- a) środki pieniężne w kasie;
- b) rachunki bankowe i depozyty płatne na żądanie;
- c) inne zbywalne aktywa, które mogą zostać szybko zamienione na środki pieniężne i których wartość jest stabilna.

Artykuł 232

Informacje dodatkowe do sprawozdań finansowych

(Artykuł 145 rozporządzenia finansowego)

Informacje dodatkowe, o których mowa w art. 145 rozporządzenia finansowego, stanowią integralną część sprawozdań finansowych. Informacje dodatkowe obejmują co najmniej:

- a) zasady, reguły i metody rachunkowości;
- b) noty wyjaśniające, dostarczające dodatkowych informacji niezawartych w głównej części sprawozdania finansowego, które są niezbędne dla uzyskania prawdziwego i rzetelnego obrazu.

Artykuł 233

Rachunki wyniku budżetowego**(Artykuł 146 rozporządzenia finansowego)**

1. Rachunki wyniku budżetowego zawierają:
 - a) informacje dotyczące dochodów, obejmujące:
 - (i) zmiany w szacunkach dochodów budżetowych;
 - (ii) wynik w zakresie dochodów;
 - (iii) ustalone należności;
 - b) informacje ukazujące zmiany w łącznej kwocie dostępnych środków na zobowiązania i środków na płatności;
 - c) informacje ukazujące sposób wykorzystania łącznej kwoty dostępnych środków na zobowiązania i środków na płatności;
 - d) informacje ukazujące zobowiązania pozostające do spłaty, przeniesione z poprzedniego roku i zaciągnięte w ciągu roku.
2. W odniesieniu do informacji dotyczących dochodów załączane jest także zestawienie, ukazujące dla każdego państwa członkowskiego podział kwot zasobów własnych, które mają zostać odzyskane do końca roku budżetowego i które objęte są nakazem odzyskania środków.

Artykuł 234

Metody przekazywania sprawozdań rachunkowych**(Artykuł 148 rozporządzenia finansowego)**

Wstępne i końcowe sprawozdania rachunkowe, o których mowa w art. 147 i 148 rozporządzenia finansowego, mogą być przekazywane drogą elektroniczną.

ROZDZIAŁ 2

Rachunkowość

Sekcja 1

Organizacja kont

Artykuł 235

Organizacja kont**(Artykuł 151 rozporządzenia finansowego)**

1. Księgowy każdej instytucji i organu, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, sporządza i aktualizuje dokumenty opisujące organizację kont i procedury rachunkowości swojej instytucji i swojego organu.

2. Dochody i wydatki budżetowe rejestrowane są w systemie komputerowym, o którym mowa w art. 236, zgodnie z charakterem ekonomicznym operacji, jako bieżące dochody lub wydatki lub jako kapitał.

Artykuł 236

Systemy komputerowe**(Artykuł 151 rozporządzenia finansowego)**

1. Rachunkowość prowadzona jest za pomocą zintegrowanego systemu komputerowego.
2. W przypadku gdy rachunkowość jest prowadzona przy użyciu systemów i podsystemów komputerowych, te systemy i podsystemy muszą być w pełni opisane.

W opisie tym określa się zawartość wszystkich pól danych i sposób, w jaki system traktuje indywidualne operacje. Wskazuje się w nim również, w jaki sposób system gwarantuje istnienie pełnej ścieżki audytu dla każdej operacji oraz dla wszelkich zmian wprowadzonych do systemów i podsystemów komputerowych, tak aby w dowolnym momencie możliwe było określenie charakteru zmian i wskazanie osoby, która je wprowadziła.

W opisie komputerowych systemów i podsystemów rachunkowości określa się wszelkie powiązania tych systemów z centralnym systemem rachunkowości, w szczególności jeżeli chodzi o przesyłanie danych i uzgadnianie sald.

3. Dostęp do systemów i podsystemów komputerowych udzielany jest wyłącznie osobom wpisanym na listę upoważnionych użytkowników, prowadzoną i uaktualnianą przez każdą instytucję.

Sekcja 2

Księgi rachunkowe

Artykuł 237

Księgi rachunkowe**(Artykuł 154 rozporządzenia finansowego)**

Każda instytucja i każdy organ, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, prowadzi dziennik, księgę główną oraz co najmniej księgi pomocnicze dla dłużników, wierzycieli i aktywów trwałych, chyba że jest to nieuzasadnione z punktu widzenia relacji kosztów do korzyści.

Księgi rachunkowe składają się z dokumentów elektronicznych, które określane są przez księgowego i oferują pełną gwarancję w przypadku użycia ich jako dowodów.

Zapisy w dzienniku przenoszone są do księgi głównej, uporządkowane według pozycji zgodnie z planem kont, o którym mowa w art. 212.

Dziennik i księga główna mogą zostać podzielone na tyle dzienników lub ksiąg specjalnych, ile potrzeba w celu spełnienia wymogów.

Zapisy z dzienników i ksiąg specjalnych są centralizowane co najmniej raz w miesiącu w dzienniku i księdze głównej.

Artykuł 238

Zestawienie obrotów i sald

(Artykuł 154 rozporządzenia finansowego)

Każda instytucja i organ, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, sporządza zestawienie obrotów i sald, obejmujące wszystkie konta księgi głównej, włączając konta zbilansowane w ciągu roku wraz z, w każdym przypadku:

- a) numerem konta;
- b) opisem;
- c) obrotem debetowym;
- d) obrotem kredytowym;
- e) saldem.

Artykuł 239

Uzgadnianie kont

(Artykuł 154 rozporządzenia finansowego)

1. Dane w księdze głównej zapisywane są i organizowane w taki sposób, aby uzasadnić zawartość każdego konta wchodzącego w skład zestawienia obrotów i sald.

2. Jeżeli chodzi o ewidencję aktywów trwałych, stosuje się przepisy art. 246–253.

S e k c j a 3

Zapisy w księgach rachunkowych

Artykuł 240

Zapisy księgowe

(Artykuł 154 rozporządzenia finansowego)

1. Zapisy dokonywane są przy użyciu metody podwójnego zapisu, według której każdy ruch lub każdą zmianę, które są rejestrowane na kontach, odzwierciedla zapis ustalający równowagę między kwotą po stronie „winien” a kwotą po stronie „ma” na różnych kontach, których dotyczy ten zapis.

2. Wartość transakcji denominowanej w walucie innej niż euro przeliczana jest na euro i zapisywana na kontach.

Transakcje w walutach obcych na kontach, które mogą być zrewalutowane, są rewalutowane co najmniej przy każdorazowym zamknięciu rozliczeń.

Ta rewaluacja oparta jest na stopach ustanowionych zgodnie z art. 6.

Do przeliczeń między euro a innymi walutami w celu sporządzenia bilansu na dzień 31 grudnia roku N stosuje się stopę z ostatniego dnia roboczego roku N.

3. Unijne reguły rachunkowości przyjęte na mocy art. 152 rozporządzenia finansowego zawierają zasady przeliczania i rewaluacji przewidziane do celów rachunkowości memoriałowej.

Artykuł 241

Dokumentacja księgowa

(Artykuł 154 rozporządzenia finansowego)

W całej dokumentacji księgowej określa się pochodzenie, zawartość i odniesienia księgowe każdej pozycji danych oraz odniesienia do odpowiednich dokumentów potwierdzających.

Artykuł 242

Zapisy w dzienniku

(Artykuł 154 rozporządzenia finansowego)

Operacje księgowe rejestrowane są w dzienniku przy użyciu jednej z następujących metod, które nie wykluczają się wzajemnie:

- a) dzień po dniu, operacja po operacji;
- b) w formie miesięcznego podsumowania łącznych kwot objętych operacjami, pod warunkiem że przechowywane są wszystkie dokumenty pozwalające na weryfikację poszczególnych operacji dla każdego dnia.

Artykuł 243

Zatwierdzanie zapisów

(Artykuł 154 rozporządzenia finansowego)

1. Zapisy w dzienniku i w księgach pomocniczych stają się ostateczne poprzez zastosowanie procedury zatwierdzania zapisów, uniemożliwiającej wszelkie zmiany lub usunięcie zapisu.

2. Procedura zamykania, mająca na celu zachowanie chronologii zapisów i zagwarantowanie ich nieodwołalności, przeprowadzana jest najpóźniej przed przedstawieniem ostatecznych sprawozdań finansowych.

Sekcja 4

Uzgadnianie i weryfikacja

Artykuł 244

Uzgadnianie kont

(Artykuł 154 rozporządzenia finansowego)

1. Salda kont w zestawieniu obrotów i sald są okresowo uzgadniane, co najmniej w momencie zamknięcia roku budżetowego, na podstawie danych z systemów zarządzania stosowanych przez urzędników zatwierdzających do zarządzania aktywami i pasywami oraz do codziennego wprowadzania danych do systemu rachunkowości.

2. Okresowo, a co najmniej zawsze przy okazji zamykania rozliczeń, księgowy sprawdza, czy salda rachunków bankowych odpowiadają sytuacji faktycznej, w szczególności, jeżeli chodzi o:

a) środki pieniężne na rachunkach, przez uzgodnienie wyciągów z rachunków otrzymanych od instytucji finansowych;

b) środki pieniężne w kasie, przez uzgodnienie z danymi z księgi kasowej.

Konta aktywów trwałych są przeglądane zgodnie z art. 250.

3. Międzyinstytucjonalne konta łącznikowe są uzgadniane co miesiąc.

4. Konta przejściowe otwiera i przegląda corocznie księgowy. Odpowiedzialność za te konta ponosi urzędnik zatwierdzający, który rozlicza je możliwie jak najszybciej.

Sekcja 5

Konta budżetowe

Artykuł 245

Zawartość i prowadzenie kont budżetowych

(Artykuł 156 rozporządzenia finansowego)

1. Na kontach budżetowych wykazuje się, dla każdej jednostki podziału budżetu:

a) w przypadku wydatków:

(i) środki zatwierdzone w budżecie początkowym, środki zapisane w budżetach korygujących, środki przeniesione, środki dostępne po pobraniu dochodów przeznaczonych na określony cel, przesunięcia środków i łączną kwotę dostępnych w związku z tym środków;

(ii) zobowiązania i płatności odnoszące się do danego roku budżetowego;

b) w przypadku dochodów:

(i) szacunki zapisane w budżecie początkowym, szacunki zapisane w budżetach korygujących, dochody przeznaczone na określony cel i całkowitą prognozowaną kwotę w ten sposób ustaloną;

(ii) ustalone należności i odzyskane kwoty za dany rok budżetowy;

c) zobowiązania pozostające do spłaty i dochody, które mają zostać odzyskane, przeniesione z poprzednich lat budżetowych.

Środki na zobowiązania i środki na płatności, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), są zapisywane i wykazywane oddzielnie.

Na kontach budżetowych wykazuje się również tymczasowe zobowiązania globalne dotyczące Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (dalej „EFRG”) i odpowiadające im płatności.

Zobowiązania te przedstawia się w odniesieniu do łącznej kwoty środków EFRG.

2. Na kontach budżetowych wykazuje się oddzielnie:

a) wykorzystanie środków przeniesionych i środków na dany rok;

b) rozliczenie zobowiązań pozostających do spłaty.

Po stronie dochodów kwoty, które mają zostać odzyskane z poprzednich lat budżetowych, wykazywane są oddzielnie.

3. Konta budżetowe mogą być zorganizowane w taki sposób, aby rozwinąć system rachunku kosztów.

4. Konta budżetowe prowadzone są przy użyciu systemów komputerowych, w księgach lub kartotekach.

ROZDZIAŁ 3

Ewidencja majątku

Artykuł 246

Ewidencja majątku**(Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)**

System ewidencji majątku ustanawiany jest przez urzędnika zatwierdzającego, któremu pomocą techniczną służy księgowy. System ewidencji musi dostarczać wszelkich informacji niezbędnych do prowadzenia ksiąg rachunkowych i zabezpieczania aktywów.

Artykuł 247

Zabezpieczanie majątku**(Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)**

Każda z instytucji i każdy z organów, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, przyjmuje przepisy dotyczące zabezpieczenia aktywów uwzględnionych w ich odpowiednich bilansach i podejmuje decyzję, które jednostki administracyjne odpowiedzialne są za system ewidencji.

Artykuł 248

Wprowadzanie składników majątku do ewidencji**(Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)**

Wszystkie nabyte składniki majątku o terminie użytkowania dłuższym niż jeden rok, które nie są towarami konsumpcyjnymi i których cena zakupu lub koszt produkcji są wyższe niż wartości podane w unijnych regułach rachunkowości przyjętych na mocy art. 152 rozporządzenia finansowego, wprowadzane są do ewidencji i zapisywane na kontach aktywów trwałych.

Artykuł 249

Zawartość ewidencji dla każdego składnika majątku**(Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)**

Ewidencja zawiera właściwy opis każdego składnika majątku i określa jego lokalizację lub, w przypadku składników majątku ruchomego, służbę lub osobę odpowiedzialną, datę nabycia i koszt jednostkowy.

Artykuł 250

Sprawdzenie drogą inwentaryzacji stanu majątku ruchomego**(Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)**

Instytucje i organy, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego dokonują sprawdzenia drogą inwentaryzacji w taki sposób, aby upewnić się, że każdy składnik majątku fizycznie istnieje i odpowiada odpowiedniej pozycji w ewidencji. Sprawdzanie przeprowadzane jest w ramach corocznego programu

weryfikacji, z wyjątkiem rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które sprawdzane są co najmniej co trzy lata.

Artykuł 251

Odsprzedaż rzeczowych aktywów trwałych**(Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)**

Członkowie, urzędnicy i inni pracownicy instytucji i organów, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, nie mogą nabywać składników majątku, które są odsprzedawane przez te instytucje i organy, z wyjątkiem wypadków, gdy składniki te odsprzedawane są w publicznej procedurze przetargowej.

Artykuł 252

Procedura sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych**(Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)**

1. Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych ogłaszana jest lokalnie we właściwy sposób, jeżeli jednostkowa cena zakupu wynosi 8 100 EUR lub więcej. Okres między publikacją ostatniego ogłoszenia a zawarciem umowy sprzedaży nie może być krótszy niż czterdzieści dni kalendarzowych.

Sprzedaż, o której mowa w akapicie pierwszym, jest przedmiotem ogłoszenia o sprzedaży, publikowanego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, jeżeli jednostkowa cena zakupu wynosi 391 100 EUR lub więcej. Właściwe ogłoszenie może również zostać zamieszczone w prasie państw członkowskich. Okres między datą publikacji ogłoszenia w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* a zawarciem umowy sprzedaży nie może być krótszy niż jeden miesiąc.

2. Instytucje i organy, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, mogą odstąpić od publikowania ogłoszeń, w przypadku gdy koszt ogłoszenia przekracza spodziewany zysk z operacji.

3. Instytucje i organy, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, zawsze starają się uzyskać jak najlepszą cenę za sprzedawane rzeczowe aktywa trwałe.

4. Przepisy ust. 1, 2 i 3 nie mają zastosowania do transakcji sprzedaży między instytucjami Unii a ich instytucjami i organami, o których mowa w art. 208 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 253

Procedura zbycia rzeczowych aktywów trwałych**(Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)**

W każdym przypadku sprzedaży składników majątku ujętych w ewidencji, w tym budynków, ich bezpłatnego przekazania, złomowania, wynajmu lub utraty na skutek zagubienia, kradzieży czy też z innych powodów urzędnik zatwierdzający sporządza odpowiedni raport lub adnotację.

Raport lub adnotacja wskazują w szczególności, czy składnik majątku musi zostać zastąpiony na koszt urzędnika lub innego pracownika Unii lub jakiegokolwiek innej osoby.

W przypadku gdy nieruchomości lub główne instalacje są udostępniane bezpłatnie, konieczne jest sporządzenie umowy i poinformowanie o tym fakcie w rocznym sprawozdaniu przesłanym do Parlamentu Europejskiego i Rady w momencie przedstawiania projektu budżetu.

Członkowie, urzędnicy lub inni pracownicy instytucji i organów, o których mowa w art. 141 rozporządzenia finansowego, nie mogą być odbiorcami składników majątku ujętych w ewidencji, które przekazywane są bezpłatnie lub złomowane.

Artykuł 254

Ewidencja i ogłoszenia o sprzedaży w delegaturach Unii (Artykuł 157 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku delegatur Unii stałą ewidencję majątku ruchomego należącego do Unii prowadzi się na miejscu. Jest ona regularnie przesyłana do departamentów centralnych zgodnie z zasadami przyjętymi przez każdą instytucję.

Majątek ruchomy przewożony do delegatur Unii, przed wpisaniem do stałej ewidencji, wpisuje się do wykazu tymczasowego.

2. Ogłoszenia o sprzedaży majątku ruchomego delegatur Unii są zgodne z praktykami lokalnymi.

CZĘŚĆ DRUGA

PRZEPISY SZCZEGÓLNE

TYTUŁ I

BADANIA

Artykuł 255

Rodzaje operacji

(Artykuł 181 rozporządzenia finansowego)

1. Działania bezpośrednie prowadzone są przez oddziały Wspólnego Centrum Badawczego (dalej zwanego „WCB”) i z zasady są całkowicie finansowane z budżetu. Składają się na nie:

- a) programy badawcze;
- b) badania poszukiwawcze;
- c) wsparcie naukowe i techniczne o charakterze instytucjonalnym.

2. WCB może uczestniczyć w działaniach pośrednich w warunkach określonych w art. 183 rozporządzenia finansowego.

3. Szacunek kwoty należnej, o której mowa w art. 181 ust. 2 rozporządzenia finansowego, przesyłana jest księgowemu w celu zapisania w księgach.

Artykuł 256

Dodatkowe zasady mające zastosowanie do WCB

(Artykuł 183 rozporządzenia finansowego)

1. Na działania o charakterze konkurencyjnym prowadzone przez WCB składają się:

- a) działania prowadzone w następstwie procedur udzielania dotacji lub procedur udzielania zamówień;
- b) działania w imieniu osób trzecich;
- c) działania podejmowane na mocy porozumienia administracyjnego z innymi instytucjami lub innymi służbami Komisji w celu zapewnienia usług techniczno-naukowych.

2. Jeśli działania prowadzone przez WCB na rzecz osób trzecich obejmują zamówienia, procedura udzielania zamówień musi być zgodna z zasadami przejrzystości i równego traktowania.

3. Szacunki kwot należnych, o których mowa w art. 183 ust. 2 rozporządzenia finansowego, przesyłane są księgowemu w celu zapisania w księgach.

TYTUŁ II

DZIAŁANIA ZEWNĘTRZNE

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 257

Działania, które mogą być finansowane (Artykuł 184 rozporządzenia finansowego)

Środki na działania, o których mowa w części drugiej tytułu IV rozdział 1 rozporządzenia finansowego, mogą posłużyć w szczególności na finansowanie zamówień, dotacji, w tym dopłat do oprocentowania, specjalnych pożyczek, gwarancji kredytowych

i pomocy finansowej, wsparcia budżetowego i innych szczególnych form pomocy budżetowej.

ROZDZIAŁ II

Wsparcie budżetowe i wielostronne fundusze powiernicze

Artykuł 258

Wykorzystanie wsparcia budżetowego (Artykuł 186 rozporządzenia finansowego)

1. Jeżeli przewidują to właściwe akty podstawowe, Komisja może wykorzystywać sektorowe lub ogólne wsparcie budżetowe w państwie trzecim, o ile spełnione są następujące warunki:

- a) zarządzanie finansami publicznymi w państwie partnerskim jest wystarczająco przejrzyste, rzetelne i skuteczne;
- b) państwo partnerskie wprowadziło wystarczająco wiarygodne i właściwe polityki sektorowe i krajowe; oraz
- c) państwo partnerskie wprowadziło polityki makroekonomiczne ukierunkowane na stabilność.

2. Umowy zawierane z państwem partnerskim muszą przewidywać obowiązek przekazywania przez to państwo Komisji wiarygodnych informacji we właściwym czasie, umożliwiających Komisji stwierdzenie, czy warunki określone w ust. 1 zostały spełnione.

Artykuł 259

Fundusze powiernicze Unii na rzecz działań zewnętrznych (Artykuł 187 rozporządzenia finansowego)

Wkłady innych darczyńców są uwzględniane z chwilą wpłaty na specjalny rachunek bankowy funduszu powierniczego, w kwocie w euro wynikającej z przeliczenia przy wpłynięciu środków na specjalny rachunek bankowy.

Wkład Unii przekazywany jest w odpowiednim terminie w celu pokrycia zobowiązań prawnych funduszu powierniczego, z należyty uwzględnieniem dostępnych środków przekazanych przez innych darczyńców.

Odsetki narosłe na specjalnym rachunku bankowym funduszu powierniczego inwestuje się w fundusz powierniczy, chyba że akt ustanawiający fundusz stanowi inaczej.

Wszystkie transakcje przeprowadzane na rachunku bankowym, o którym mowa w akapicie trzecim, w ciągu roku są prawidłowo rozliczane w księgach rachunkowych funduszu powierniczego.

Dwa razy w roku urzędnik zatwierdzający sporządza sprawozdania finansowe dotyczące operacji realizowanych przez poszczególne fundusze powiernicze.

Co roku fundusze powiernicze poddawane są niezależnym audytom zewnętrznym.

Rada funduszu powierniczego zatwierdza sprawozdanie roczne funduszu powierniczego sporządzone przez urzędnika zatwierdzającego wraz ze sprawozdaniem rocznym sporządzonym przez księgowego. Sprawozdania te są załączane do rocznego sprawozdania delegowanego urzędnika zatwierdzającego i przedkładane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w ramach procedury udzielania Komisji absolutorium.

Zasady dotyczące składu rady i jej regulamin wewnętrzny określone są w akcie ustanawiającym fundusz powierniczy, przyjętym przez Komisję i przestrzegany przez darczyńców. Zasady te gwarantują odpowiednią reprezentację darczyńców oraz nakładają wymóg uzyskania zgody Komisji co do ostatecznej decyzji o wykorzystaniu środków.

ROZDZIAŁ III

Zamówienia

Artykuł 260

Najem budynków

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

Jedynymi zamówieniami dotyczące nieruchomości, które mogą być finansowane ze środków administracyjnych na działania zewnętrzne, to zamówienia odnoszące się do najmu budynków już zbudowanych w chwili podpisywania umowy najmu. Zamówienia te są publikowane zgodnie z art. 124.

Artykuł 261

Definicje

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. Zamówienia na usługi obejmują zamówienia na badania i na pomoc techniczną.

Zamówienie na badania jest umową na usługi, zawartą między dostawcą a instytucją zamawiającą, która obejmuje badania w celu określenia i przygotowania projektów, studium wykonalności, badania gospodarcze i rynkowe, badania techniczne i audyty.

Zamówienie na pomoc techniczną jest umową, w ramach której dostawca jest wezwany do pełnienia roli doradczej, do zarządzania projektem lub jego nadzorowania bądź do zapewnienia konsultantów określonych w umowie.

2. W przypadku gdy państwo trzecie posiada wykwalifikowaną kadrę zarządzającą w swoich służbach lub podmiotach z udziałem sektora publicznego, zamówienia mogą być wykonywane bezpośrednio przez te służby lub podmioty we własnym zakresie.

Artykuł 262

Przepisy szczególne odnoszące się do progów i zasady udzielania zamówień zewnętrznych**(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)**

1. Artykuły 123–126, z wyjątkiem definicji, art. 127 ust. 3 i 4, art. 128, art. 134–137, art. 139 ust. 3–6, art. 148 ust. 4, art. 151 ust. 2, art. 152–158, art. 160 i 164 niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do umów w sprawie zamówień zawartych przez instytucje zamawiające, o których mowa w art. 190 ust. 2 rozporządzenia finansowego, lub w ich imieniu.

Komisja decyduje o wykonaniu przepisów dotyczących zamówień określonych w niniejszym rozdziale, w tym o odpowiednich środkach kontroli stosowanych przez właściwego urzędnika zatwierdzającego w przypadku, gdy Komisja nie jest instytucją zamawiającą.

2. W przypadku nieprzestrzegania procedur, o których mowa w ust. 1, wydatki na operacje, których to dotyczy, nie kwalifikują się do finansowania przez Unię.

3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do instytucji zamawiających, o których mowa w art. 190 ust. 2 lit. b) rozporządzenia finansowego, w przypadku gdy, po przeprowadzeniu kontroli, o których mowa w art. 61 rozporządzenia finansowego, Komisja upoważniła je do zastosowania ich własnych procedur udzielania zamówień.

Artykuł 263

Ogłaszanie i niedyskryminacja**(Artykuł 190 i 191 rozporządzenia finansowego)**

1. Komisja podejmuje niezbędne środki wykonawcze w celu zagwarantowania najszerszego możliwego uczestnictwa, na warunkach równości, w konkurencyjnych przetargach o udzielenie zamówień finansowanych przez Unię. W tym celu dba się przede wszystkim o:

- a) zapewnienie odpowiedniej publikacji, w rozsądnym czasie, wstępnych ogłoszeń informacyjnych, ogłoszeń o zamówieniu i ogłoszeń o udzieleniu zamówienia;
- b) wyeliminowanie wszelkich praktyk dyskryminacyjnych lub specyfikacji technicznych, mogących zakłócić szerokie uczestnictwo na warunkach równości wszystkich osób fizycznych lub prawnych, o których mowa w art. 182 rozporządzenia finansowego.

2. Artykuł 265 ust. 5, art. 267 ust. 3 oraz art. 269 ust. 4 pozostają bez uszczerbku dla korzystania z elektronicznych zamówień publicznych.

Artykuł 264

Ogłaszanie**(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)**

1. Wstępne ogłoszenie informacyjne dotyczące międzynarodowego zaproszenia do składania ofert przesyłane jest do

Urzędu Publikacji najwcześniej jak to możliwe w odniesieniu do zamówień na dostawę i usługi oraz jak najszybciej po podjęciu decyzji dopuszczającej program w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane.

2. Do celów niniejszego rozdziału ogłoszenie o zamówieniu publikowane jest:

- a) w przypadku międzynarodowych zaproszeń do składania ofert – co najmniej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i na stronie internetowej;
- b) w przypadku lokalnych zaproszeń do składania ofert – co najmniej w dzienniku urzędowym państwa będącego odbiorcą lub w jakiegokolwiek równoważnej publikacji.

W przypadku gdy ogłoszenie o zamówieniu jest również publikowane lokalnie, musi ono być identyczne z ogłoszeniem publikowanym w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i na stronie internetowej oraz musi być opublikowane równocześnie. Komisja jest odpowiedzialna za publikację w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i na stronie internetowej. Jeżeli ogłoszenie o zamówieniu publikowane jest lokalnie, mogą tego dokonać podmioty, o których mowa w art. 190 ust. 2 lit. b) rozporządzenia finansowego.

3. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia przesyłane jest po podpisaniu umowy, z wyjątkiem zamówień, które w razie potrzeby wciąż są tajne lub których wykonaniu muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa, bądź gdy jest to podyktowane względami ochrony podstawowych interesów Unii Europejskiej lub wymaga tego państwo będące beneficjentem bądź gdy publikacja ogłoszenia o udzieleniu zamówienia wydaje się niewskazana.

Artykuł 265

Progi i procedury udzielania zamówień na usługi**(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)**

1. W odniesieniu do zamówień na usługi progi i procedury, o których mowa w art. 190 rozporządzenia finansowego, ustala się następująco:

- a) dla zamówień o wartości 300 000 EUR lub większej:
 - (i) międzynarodowe ograniczone zaproszenie do składania ofert w rozumieniu art. 127 ust. 2 i art. 264 ust. 2 lit. a);
 - (ii) międzynarodowe otwarte zaproszenie do składania ofert w rozumieniu art. 127 ust. 2 i art. 264 ust. 2 lit. a);
- b) dla zamówień o wartości mniejszej niż 300 000 EUR: konkurencyjna procedura negocjacyjna w rozumieniu ust. 3 niniejszego artykułu lub umowa ramowa.

Zamówienia o wartości równej 20 000 EUR lub mniejszej mogą być udzielane na podstawie jednej oferty.

Płatności kwot niższych niż lub równych 2 500 EUR odnoszących się do danego wydatku mogą być realizowane bezpośrednio na podstawie faktur, bez uprzedniej akceptacji oferty;

2. W przypadku międzynarodowej procedury ograniczonej, o której mowa w ust. 1 lit. a), ogłoszenie o zamówieniu określa liczbę kandydatów, którzy zostaną zaproszeni do składania ofert. W przypadku zamówień na usługi zaprasza się co najmniej czterech kandydatów. Liczba kandydatów dopuszczonych do składania ofert musi być wystarczająca do zapewnienia rzeczywistej konkurencji.

Lista wybranych kandydatów publikowana jest na stronie internetowej Komisji.

Jeżeli liczba kandydatów spełniających kryteria wyboru lub posiadających minimalny poziom zdolności jest mniejsza niż wymagana minimalna liczba, instytucja zamawiająca może zaprosić do składania ofert tylko tych kandydatów, którzy spełniają kryteria składania ofert.

3. W przypadku procedury negocjacyjnej, o której mowa w ust. 1 lit. b), instytucja zamawiająca sporządza listę co najmniej trzech wybranych oferentów. Procedura obejmuje przetarg ograniczony bez publikacji ogłoszenia i jest znana jako konkurencyjna procedura negocjacyjna nieobjęta art. 129.

Oferenci do udziału w konkurencyjnej procedurze negocjacyjnej mogą zostać wybrani z odpowiednio ogłoszonej listy potencjalnych oferentów, o której mowa w art. 136 ust. 1 lit. b). Lista ta jest sporządzana w następstwie zaproszenia do wyrażenia zainteresowania i zachowuje ważność nie dłużej niż przez pięć lat od dnia jej ogłoszenia. Lista może być podzielona na podlisty. Każda zainteresowana osoba może złożyć wniosek w dowolnym momencie w okresie ważności listy, poza trzema ostatnimi miesiącami tego okresu. W przypadkach gdy zamówienie ma zostać udzielone, instytucja zamawiająca zaprasza wszystkich potencjalnych oferentów z odpowiedniej listy lub podlisty do złożenia oferty.

Oferty są otwierane i oceniane przez komisję oceniającą, której członkowie posiadają niezbędną wiedzę techniczną i administracyjną. Członkowie komisji oceniającej muszą podpisać oświadczenie o bezstronności.

Jeżeli w wyniku konsultacji z oferentami instytucja zamawiająca otrzymuje tylko jedną ofertę ważną pod względem administracyjnym i technicznym, zamówienie może zostać udzielone, pod warunkiem że spełnione są kryteria udzielania zamówień.

4. W przypadku usług prawnych zgodnych z nomenklaturą CPV instytucja zamawiająca może skorzystać z konkurencyjnej procedury negocjacyjnej bez względu na wartość szacunkową zamówienia.

5. Oferty przesyłane są w paczce lub kopercie zewnętrznej, zawierającej dwie oddzielne, zapieczętowane koperty: jedną opatrzoną napisem „Koperta A – Oferta techniczna”, a drugą – napisem „Koperta B – Oferta finansowa”. Na kopercie zewnętrznej umieszcza się:

- a) adres, na jaki należy nadsyłać oferty, wskazany w dokumentacji przetargowej;
- b) odniesienie do zaproszenia do składania ofert, na które odpowiada oferent;
- c) w stosownych przypadkach numery części, w odniesieniu do których oferta jest składana;
- d) zdanie „Nie otwierać przed sesją otwarcia ofert”, w języku dokumentacji przetargowej.

Jeżeli dokumentacja przetargowa przewiduje przeprowadzanie rozmów, komisja oceniająca może przeprowadzić je z głównymi członkami zespołu ekspertów, proponowanych w ofertach możliwych do zaakceptowania z technicznego punktu widzenia, po przedstawieniu swoich pisemnych wniosków wstępnych i przed ostatecznym zakończeniem oceny ofert technicznych. W takich przypadkach rozmowy z ekspertami prowadzone są przez komisję oceniającą, najlepiej wspólnie, jeżeli stanowią oni zespół, i w wystarczająco krótkich odstępach czasu, aby umożliwić dokonanie porównania. Rozmowy prowadzone są w oparciu o standardowy wzór przyjęty uprzednio przez komisję oceniającą i stosowany w rozmowach ze wszystkimi ekspertami lub zespołami wezwanymi na rozmowy. O dacie i godzinie rozmowy należy powiadomić oferentów co najmniej dziesięć dni kalendarzowych wcześniej. W przypadku działania siły wyższej, uniemożliwiającej oferentowi stawienie się na rozmowę, należy przesłać mu nowy termin i godzinę.

6. Kryteria udzielania zamówień służą do wybrania oferty najbardziej korzystnej ekonomicznie.

Oferta najbardziej korzystna ekonomicznie wybierana jest przy następującym rozkładzie znaczenia kryteriów: jakość techniczna – 80, cena – 20. W tym celu:

- a) wynik uzyskany przez oferty techniczne mnożony jest przez 0,80;
- b) wynik uzyskany przez oferty finansowe mnożony jest przez 0,20.

Artykuł 266

Wykorzystanie procedury negocjacyjnej do zamówień na usługi

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. W przypadku zamówień na usługi instytucje zamawiające mogą stosować procedurę negocjacyjną z jedną ofertą w następujących przypadkach:

- a) jeżeli, ze względu na pilną konieczność, spowodowaną wydarzeniami, których instytucje zamawiające nie mogły przewidzieć i które były od nich całkowicie niezależne, termin dla procedur, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a), b) i c) rozporządzenia finansowego, nie może zostać dotrzymany;

- b) jeżeli usługi są powierzone organom sektora publicznego lub instytucjom bądź stowarzyszeniom nienastawionym na zysk oraz odnoszą się do działań o charakterze instytucjonalnym lub ukierunkowane są na zapewnienie pomocy obywatelom w obszarze działań społecznych;
- c) w odniesieniu do usług, będących rozszerzeniem usług, których świadczenie już rozpoczęto, z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 2;
- d) jeżeli procedura przetargowa lub próba wykorzystania umowy ramowej nie powiodła się, tj. nie otrzymano żadnej oferty wartościowej pod względem jakościowym lub finansowym, w którym to przypadku, po unieważnieniu procedury przetargowej, instytucja zamawiająca może negocjować z jednym lub wieloma oferentami, wybranymi spośród tych, którzy wzięli udział w zaproszeniu do składania ofert, pod warunkiem że pierwotne warunki zamówienia nie zostały w znacznym stopniu zmienione;
- e) jeżeli dane zamówienie jest następstwem konkursu i musi ono, zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami, zostać udzielone wybranemu kandydatowi lub jednemu z wybranych kandydatów, w którym to przypadku wszyscy wybrani kandydaci zapraszani są do uczestniczenia w negocjacjach;
- f) jeżeli, z przyczyn technicznych lub z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych, zamówienie może zostać udzielone wyłącznie określonymu usługodawcy;
- g) w odniesieniu do zamówień określonych jako tajne lub zamówień, których wykonaniu muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa, bądź gdy jest to podyktowane względami ochrony podstawowych interesów Unii lub państwo będące beneficjentem stawia taki wymóg;
- h) jeżeli konieczne jest zawarcie nowej umowy ze względu na przedterminowe zakończenie już istniejącej.
- a) usługi dodatkowe nieobjęte podstawowym zamówieniem, ale które, z uwagi na nieprzewidziane okoliczności, stały się niezbędne do wykonania zamówienia, pod warunkiem że takich usług dodatkowych nie można oddzielić od podstawowego zamówienia ani pod względem technicznym, ani gospodarczym bez przysporzenia poważnych niedogodności instytucji zamawiającej oraz że łączna kwota takich usług dodatkowych nie przekracza 50 % wartości podstawowego zamówienia;
- b) usługi dodatkowe polegające na powtarzaniu podobnych usług powierzonych wykonawcy świadczącemu usługi na podstawie pierwszego zamówienia, pod warunkiem że:
- (i) ogłoszenie o zamówieniu zostało opublikowane w odniesieniu do pierwszej usługi, a możliwość zastosowania procedury negocjacyjnej w przypadku nowych usług w ramach projektu i szacowane koszty zostały wyraźnie wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu, opublikowanym w odniesieniu do pierwszej usługi;
- (ii) rozszerzenie zamówienia odnosi się do wartości i czasu trwania nieprzekraczających wartości i czasu trwania zamówienia pierwotnego.

Artykuł 267

Progi i procedury udzielania zamówień na dostawy

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. W odniesieniu do zamówień na dostawy progi i procedury, o których mowa w art. 190 rozporządzenia finansowego, ustala się następująco:
- a) dla zamówień o wartości 300 000 EUR lub większej: międzynarodowe otwarte zaproszenie do składania ofert w rozumieniu art. 127 ust. 2 i art. 264 ust. 2 lit. a);
- b) dla zamówień o wartości mniejszej niż 300 000 EUR: umowa ramowa lub:
- (i) dla zamówień o wartości 100 000 EUR lub większej, ale mniejszej niż 300 000 EUR: lokalne otwarte zaproszenie do składania ofert w rozumieniu art. 127 ust. 2 i art. 264 ust. 2 lit. b);
- (ii) dla zamówień o wartości mniejszej niż 100 000 EUR: konkurencyjna procedura negocjacyjna w rozumieniu ust. 2;
- c) płatności kwot niższych niż lub równych 2 500 EUR odnoszących się do danego wydatku mogą być realizowane bezpośrednio na podstawie faktur, bez uprzedniej akceptacji oferty.

Do celów niniejszego ustępu akapit pierwszy lit. a) operacje prowadzone w sytuacjach kryzysowych, o których mowa w art. 190 ust. 2, uznane są za spełniające warunki pilnej konieczności. Delegowany urzędnik zatwierdzający, w stosownych przypadkach w uzgodnieniu z innymi zainteresowanymi delegowanymi urzędnikami zatwierdzającymi, stwierdza zaistnienie sytuacji pilnej konieczności i regularnie dokonuje przeglądu swojej decyzji pod kątem przestrzegania zasady należytego zarządzania finansami.

Działania o charakterze instytucjonalnym, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b), obejmują usługi związane ze statutowym obowiązkiem organów sektora publicznego.

2. Do usług będących rozszerzeniem usług, których świadczenie już rozpoczęto, jak określono w ust. 1 lit. c), zalicza się:

Zamówienia o wartości równej 20 000 EUR lub mniejszej mogą być udzielane na podstawie jednej oferty.

2. W przypadku procedury negocjacyjnej, o której mowa w niniejszym artykule ust. 1 lit. b) ppkt ii), instytucja zamawiająca sporządza listę co najmniej trzech wybranych dostawców. Procedura obejmuje przetarg ograniczony bez publikacji ogłoszenia i jest znana jako konkurencyjna procedura negocjacyjna nieobjęta art. 129.

Oferty są otwierane i oceniane przez komisję oceniającą, której członkowie posiadają niezbędną wiedzę techniczną i administracyjną. Członkowie komisji oceniającej muszą podpisać oświadczenie o bezstronności.

Jeżeli w wyniku konsultacji z dostawcami instytucja zamawiająca otrzymuje tylko jedną ofertę ważną pod względem administracyjnym i technicznym, zamówienie może zostać udzielone, pod warunkiem że spełnione są kryteria udzielania zamówień.

3. Każda oferta techniczna i finansowa musi zostać umieszczona w oddzielnej, zapieczętowanej kopercie, którą należy umieścić w paczce lub kopercie zewnętrznej. Na kopercie wewnętrznej umieszcza się:

- a) adres, na jaki należy nadsyłać oferty, wskazany w dokumentacji przetargowej;
- b) odniesienie do zaproszenia do składania ofert, na które odpowiada oferent;
- c) w stosownych przypadkach numery części, w odniesieniu do których oferta jest składana;
- d) zdanie „Nie otwierać przed sesją otwarcia ofert”, w języku dokumentacji przetargowej.

Oferty otwierane są publicznie przez komisję oceniającą w miejscu i w terminie określonych w dokumentacji przetargowej. W trakcie publicznej sesji otwierania ofert muszą zostać ogłoszone imiona i nazwiska lub nazwy oferentów, podane ceny, wniesione wymagane wadium i inne formalności, jakie instytucja zamawiająca uzna za właściwe.

4. W przypadku zamówienia na dostawy nieobjętego usług posprzedażnych jedynym kryterium udzielenia zamówienia jest cena.

W przypadku gdy propozycje usług posprzedażnych lub szkoleń mają szczególne znaczenie, wybierana jest oferta z najniższą ceną lub oferta najbardziej korzystna ekonomicznie, z należytym uwzględnieniem jakości technicznej oferowanej usługi i podanej ceny.

Artykuł 268

Wykorzystanie procedury negocjacyjnej do zamówień na dostawy

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. Zamówienia na dostawy mogą być udzielane w drodze procedury negocjacyjnej z jedną ofertą w następujących przypadkach:

- a) jeżeli, ze względu na pilną konieczność, spowodowaną wydarzeniami, których instytucje zamawiające nie mogły przewidzieć i które były od nich całkowicie niezależne, termin dla procedur, o których mowa w art. 111 ust. 1 lit. a), b) i c) rozporządzenia finansowego, nie może zostać dotrzymany;
- b) jeżeli jest to uzasadnione charakterem lub cechami szczególnymi dostaw, na przykład jeżeli wykonanie zamówienia jest zarezerwowane wyłącznie dla posiadaczy patentów lub licencji na używanie patentów;
- c) w odniesieniu do dodatkowych dostaw, dokonywanych przez pierwotnego dostawcę, których celem jest częściowe odnowienie zapasów lub zastąpienie instalacji używanych na bieżąco lub rozszerzenie istniejących zapasów lub instalacji, gdyby zmiana dostawcy zobowiązywała instytucję zamawiającą do nabywania sprzętu o innych parametrach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i konserwacji;
- d) jeżeli procedura przetargowa nie powiodła się, to znaczy jeżeli nie otrzymano żadnej oferty wartościowej pod względem jakościowym lub finansowym;
- e) w odniesieniu do zamówień określonych jako tajne lub zamówień, których wykonaniu muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa, bądź gdy jest to podyktowane względami ochrony podstawowych interesów Unii lub państwo będące beneficjentem stawia taki wymóg;
- f) w odniesieniu do zamówień na dostawy produktów notowanych i kupowanych na rynku towarowym;
- g) w odniesieniu do zamówień dotyczących zakupów na szczególnie korzystnych warunkach od dostawcy ostatecznie likwidującego swoją działalność handlową lub od syndyka masy upadłości bądź likwidatora, na podstawie układu z wierzycielami lub innej podobnej procedury na mocy prawa krajowego;
- h) jeżeli konieczne jest zawarcie nowej umowy ze względu na przedterminowe zakończenie już istniejącej.

W przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym lit. d), po unieważnieniu procedury przetargowej, instytucja zamawiająca może negocjować z jednym lub wieloma oferentami, wybranymi spośród tych, którzy wzięli udział w zaproszeniu do składania ofert, pod warunkiem że pierwotne warunki zamówienia nie zostały w znacznym stopniu zmienione.

2. Do celów ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu operacje prowadzone w sytuacjach kryzysowych, o których mowa w art. 190 ust. 2, uznaje się za spełniające warunki pilnej konieczności. Delegowany urzędnik zatwierdzający, w stosownych przypadkach w uzgodnieniu z innymi zainteresowanymi

delegowanymi urzędnikami zatwierdzającymi, stwierdza zaistnienie sytuacji pilnej konieczności i regularnie dokonuje przeglądu swojej decyzji pod kątem przestrzegania zasady należytego zarządzania finansami.

Artykuł 269

Progi i procedury udzielania zamówień na roboty budowlane

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. W odniesieniu do zamówień na roboty budowlane progi i procedury, o których mowa w art. 190 rozporządzenia finansowego, ustala się następująco:

- a) dla zamówień o wartości 5 000 000 EUR lub większej – jedno z poniższych:
 - (i) międzynarodowe otwarte zaproszenie do składania ofert w rozumieniu art. 127 ust. 2 i art. 264 ust. 2 lit. a);
 - (ii) ze względu na cechy szczególne niektórych robót budowlanych, międzynarodowe ograniczone zaproszenie do składania ofert w rozumieniu art. 127 ust. 2 i art. 264 ust. 2 lit. a);
- b) dla zamówień o wartości 300 000 EUR lub większej, ale mniejszej niż 5 000 000 EUR: lokalne otwarte zaproszenie do składania ofert w rozumieniu art. 127 ust. 2 i art. 264 ust. 2 lit. b);
- c) dla zamówień o wartości mniejszej niż 300 000 EUR: konkurencyjna procedura negocjacyjna w rozumieniu ust. 2 niniejszego artykułu.

Zamówienia o wartości równej 20 000 EUR lub mniejszej mogą być udzielane na podstawie jednej oferty.

2. W przypadku procedury negocjacyjnej, o której mowa w ust. 1 lit. c) niniejszego artykułu, instytucja zamawiająca sporządza listę co najmniej trzech wybranych wykonawców. Procedura obejmuje przetarg ograniczony bez publikacji ogłoszenia i jest znana jako konkurencyjna procedura negocjacyjna nieobjęta art. 129.

Oferty są otwierane i oceniane przez komisję oceniającą, której członkowie posiadają niezbędną wiedzę techniczną i administracyjną. Członkowie komisji oceniającej muszą podpisać oświadczenie o bezstronności.

Jeżeli w wyniku konsultacji z wykonawcami instytucja zamawiająca otrzymuje tylko jedną ofertę ważną pod względem administracyjnym i technicznym, zamówienie może zostać udzielone, pod warunkiem że spełnione są kryteria udzielania zamówień.

3. Kryteria wyboru obejmują zdolność oferenta do zrealizowania podobnych zamówień, w szczególności przez odniesienie do robót budowlanych wykonanych w ostatnich latach. Po dokonaniu wyboru i ponieważ oferty niedopuszczalne zostały już odrzucone, jedynym kryterium udzielenia zamówienia jest cena.

4. Każda oferta techniczna i finansowa musi zostać umieszczona w oddzielnej, zapieczętowanej kopercie, którą należy umieścić w paczce lub kopercie zewnętrznej. Na kopercie wewnętrznej umieszcza się:

- a) adres, na jaki należy nadsyłać oferty, wskazany w dokumentacji przetargowej;
- b) odniesienie do zaproszenia do składania ofert, na które odpowiada oferent;
- c) w stosownych przypadkach numery części, w odniesieniu do których oferta jest składana;
- d) zdanie „Nie otwierać przed sesją otwarcia ofert”, w języku dokumentacji przetargowej.

Oferty otwierane są publicznie przez komisję oceniającą w miejscu i w terminie określonych w dokumentacji przetargowej. W trakcie publicznej sesji otwierania ofert muszą zostać ogłoszone imiona i nazwiska lub nazwy oferentów, podane ceny, wniesione wymagane wadium i inne formalności, jakie instytucja zamawiająca uzna za właściwe.

Artykuł 270

Wykorzystanie procedury negocjacyjnej do zamówień na roboty budowlane

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. Zamówienia na roboty budowlane mogą być udzielane w drodze procedury negocjacyjnej z jedną ofertą w następujących przypadkach:

- a) jeżeli, ze względu na pilną konieczność, spowodowaną wydarzeniami, których instytucje zamawiające nie mogły przewidzieć i które były od nich całkowicie niezależne, termin dla procedur, o których mowa w art. 111 ust. 1 lit. a), b) i c) rozporządzenia finansowego, nie może zostać dotrzymany;
- b) w odniesieniu do dodatkowych robót budowlanych, nieobjętych zamówieniem pierwotnym, ale które, z uwagi na nieprzewidziane okoliczności, stały się niezbędne do wykonania opisanego w nim obiektu budowlanego, z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 2;

- c) jeżeli procedura przetargowa nie powiodła się, to znaczy jeżeli nie otrzymano żadnej oferty wartościowej pod względem jakościowym lub finansowym;
- d) w odniesieniu do zamówień określonych jako tajne lub zamówień, których wykonaniu muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa, bądź gdy jest to podyktowane względami ochrony podstawowych interesów Unii lub państwo będące beneficjentem stawia taki wymóg;
- e) jeżeli konieczne jest zawarcie nowej umowy ze względu na przedterminowe zakończenie już istniejącej.

Do celów niniejszego ustępu akapit pierwszy lit. a) operacje prowadzone w sytuacjach kryzysowych, o których mowa w art. 190 ust. 2, uznane są za spełniające warunki pilnej konieczności. Delegowany urzędnik zatwierdzający, w stosownych przypadkach w uzgodnieniu z innymi zainteresowanymi delegowanymi urzędnikami zatwierdzającymi, stwierdza zaistnienie sytuacji pilnej konieczności i regularnie dokonuje przeglądu swojej decyzji pod kątem przestrzegania zasady należytego zarządzania finansami.

W przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c), po unieważnieniu procedury przetargowej, instytucja zamawiająca może negocjować z jednym lub wieloma oferentami, wybranymi spośród tych, którzy wzięli udział w zaproszeniu do składania ofert, pod warunkiem że pierwotne warunki zamówienia nie zostały w znacznym stopniu zmienione;

2. Zamówienia na dodatkowe roboty budowlane, o których mowa w ust. 1 lit. b), udzielane są przedsiębiorcy budowlanemu już wykonującemu obiekt budowlany w następujących przypadkach:

- a) jeżeli takich robót budowlanych nie można oddzielić od głównego zamówienia pod względem technicznym ani gospodarczym bez przysporzenia poważnych niedogodności instytucji zamawiającej; lub
- b) jeżeli takie roboty budowlane są absolutnie niezbędne do zakończenia wykonania pierwotnego zamówienia, mimo że można je od niego oddzielić;
- c) jeżeli łączna wartość udzielonych zamówień na dodatkowe roboty budowlane nie przekracza 50 % wartości zamówienia podstawowego.

Artykuł 271

Wykorzystanie procedury negocjacyjnej do zamówień dotyczących nieruchomości

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

Zamówienia dotyczące nieruchomości, o których mowa w art. 260, mogą być udzielane w drodze procedury negocjacyjnej po zbadaniu rynku lokalnego.

Artykuł 272

Wybór procedury udzielania zamówień w przypadku zamówień mieszanych

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

W przypadku zamówień obejmujących zarówno świadczenie usług, jak i dostawy towarów lub realizację robót budowlanych, instytucja zamawiająca, po uzyskaniu zgody Komisji, jeżeli nie jest ona instytucją zamawiającą, ustala progi i procedury mające zastosowanie, w zależności od przeważającego przedmiotu zamówienia, ocenianego na podstawie względnej wartości i znaczenia operacyjnego różnych części składowych zamówienia.

Artykuł 273

Dokumentacja przetargowa

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. Dokumentacja przetargowa, o której mowa w art. 138, sporządzana jest w oparciu o najlepsze praktyki międzynarodowe i zgodnie z przepisami niniejszego rozdziału dotyczącymi ogłoszenia i kontaktów między instytucją zamawiającą a oferentami.

2. W przypadku zamówień na usługi dokumentacja przetargowa musi zawierać następujące dokumenty:

- a) instrukcje dla oferentów, które muszą zawierać:
- (i) rodzaj zamówienia;
 - (ii) kryteria udzielania zamówień i ich znaczenie;
 - (iii) informację o możliwości prowadzenia rozmów i ich harmonogram;
 - (iv) informację o tym, czy dopuszczalne jest składanie ofert wariantowych;
 - (v) informacje na temat części zamówienia, co do której dopuszcza się podwykonawstwo;
 - (vi) maksymalny budżet dostępny dla zamówienia;
 - (vii) walutę ofert;
- b) listę wybranych kandydatów (ze wskazaniem zakazu stowarzyszenia się);
- c) ogólne warunki zamówień na usługi;
- d) warunki szczegółowe, które stanowią rozwinięcie lub uzupełnienie warunków ogólnych lub wprowadzają od nich odstępstwa;

e) zakres zadań, wskazujący planowany harmonogram projektu i terminy, począwszy od których planuje się, że główni eksperci muszą być dostępni;

f) specyfikację cenową (do wypełnienia przez oferenta);

g) formularz oferty;

h) formularz umowy;

i) w stosownych przypadkach formularze gwarancji bankowej (lub podobnego zabezpieczenia) na potrzeby płatności zaliczkowych.

Przepisy akapitu pierwszego lit. h) nie mają zastosowania do przypadków, gdy ze względu na wyjątkowe i należyte uzasadnione okoliczności nie można skorzystać ze wzoru umowy.

3. W przypadku zamówień na dostawy dokumentacja przetargowa musi zawierać następujące dokumenty:

a) instrukcje dla oferentów, które muszą zawierać:

(i) kryteria wyboru i udzielania zamówień;

(ii) informacje o tym, czy dopuszczalne jest składanie ofert wariantowych;

(iii) walutę ofert;

b) ogólne warunki zamówień na dostawy;

c) warunki szczegółowe, które stanowią rozwinięcie lub uzupełnienie warunków ogólnych lub wprowadzają od nich odstępstwa;

d) załącznik techniczny zawierający plany, specyfikacje techniczne i planowany harmonogram wykonania zamówienia;

e) specyfikację cenową (do wypełnienia przez oferenta) i rozbić cen;

f) formularz oferty;

g) formularz umowy;

h) w stosownych przypadkach formularze gwarancji bankowej (lub podobnego zabezpieczenia) na potrzeby:

(i) oferty;

(ii) płatności zaliczkowych;

(iii) należytego wykonania.

Przepisy akapitu pierwszego lit. g) nie mają zastosowania do przypadków, gdy ze względu na wyjątkowe i należyte uzasadnione okoliczności nie można skorzystać ze wzoru umowy.

4. W przypadku zamówień na roboty budowlane dokumentacja przetargowa musi zawierać następujące dokumenty:

a) instrukcje dla oferentów, które muszą zawierać:

(i) kryteria wyboru i udzielania zamówień;

(ii) informacje o tym, czy dopuszczalne jest składanie ofert wariantowych;

(iii) walutę ofert;

b) ogólne warunki zamówień na roboty budowlane;

c) warunki szczegółowe, które stanowią rozwinięcie lub uzupełnienie warunków ogólnych lub wprowadzają od nich odstępstwa;

d) załączniki techniczne zawierające plany, specyfikacje techniczne i planowany harmonogram wykonania zamówienia;

e) specyfikację cenową (do wypełnienia przez oferenta) i rozbić cen;

f) formularz oferty;

g) formularz umowy;

h) w stosownych przypadkach formularze gwarancji bankowej (lub podobnego zabezpieczenia) na potrzeby:

(i) oferty;

(ii) płatności zaliczkowych;

(iii) należytego wykonania.

Przepisy akapitu pierwszego lit. g) nie mają zastosowania do przypadków, gdy ze względu na wyjątkowe i należyte uzasadnione okoliczności nie można skorzystać ze wzoru umowy.

5. W przypadku sprzeczności między warunkami szczegółowymi, o których mowa w ust. 2 lit. d), ust. 3 lit. c) i ust. 4 lit. c), oraz warunkami ogólnymi przeważają warunki szczegółowe.

6. Zwracając się o przedstawienie zaświadczeń sporządzonych przez niezależne organy, poświadczających, że podmiot gospodarczy spełnia określone normy w zakresie zapewnienia jakości, instytucje zamawiające odnoszą się do systemów zapewnienia jakości opartych na odpowiednich normach europejskich lub, w stosownych przypadkach, międzynarodowych, poświadczonych przez organy spełniające europejskie lub międzynarodowe normy w zakresie certyfikacji. Przyjmują one również inne dowody dotyczące równoważnych środków z zakresu zapewnienia jakości, przedstawiane przez podmioty gospodarcze.

Artykuł 274

Zabezpieczenia

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. Na zasadzie odstępstwa od przepisów art. 163 uprzednie zabezpieczenia są denominowane w euro lub w walucie zamówienia, którego dotyczą.

2. Instytucja zamawiająca może zażądać wadium, w rozumieniu niniejszego rozdziału, stanowiącego 1–2 % całkowitej wartości zamówienia na dostawy lub zamówienia na roboty budowlane. Jest ono zgodne z przepisami art. 163. Wadium jest zwracane w momencie podpisania umowy. Wadium zostaje zatrzymane, jeżeli oferta złożona przed upływem ostatecznego terminu składania ofert zostaje następnie wycofana.

3. Instytucja zamawiająca może wymagać zabezpieczenia należytego wykonania opiewającego na kwotę określoną w dokumentacji przetargowej, odpowiadającą 5–10 % całkowitej wartości zamówienia na dostawy lub zamówienia na roboty budowlane. Zabezpieczenie takie określa się na podstawie obiektywnych kryteriów, takich jak rodzaj i wartość zamówienia.

Zabezpieczenie należytego wykonania wymagane jest jednak w przypadku przekroczenia następujących progów:

- a) 345 000 EUR w przypadku zamówień na roboty budowlane;
- b) 150 000 EUR w przypadku zamówień na dostawy.

Zabezpieczenie zachowuje ważność co najmniej do czasu ostatecznego odbioru dostaw lub robót. Jeżeli zamówienie nie jest właściwie wykonane, całe zabezpieczenie zostaje zatrzymane.

Artykuł 275

Terminy procedur

(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)

1. Oferty muszą dotrzeć do instytucji zamawiającej, której adres podany jest w zaproszeniu do składania ofert, nie później niż do dnia i godziny wskazanych w tym zaproszeniu. Termin

składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału, przewidziany przez instytucje zamawiające, musi być na tyle długi, aby zapewnić zainteresowanym stronom rozsądny i odpowiedni okres na przygotowanie i złożenie swoich ofert.

W przypadku zamówień na usługi minimalny okres między datą wysłania pisma z zaproszeniem do składania ofert a ostatecznym terminem składania ofert wynosi pięćdziesiąt dni. Jednakże w nagłych przypadkach dopuszczone mogą być inne terminy.

2. Oferenci mogą składać zapytania w formie pisemnej przed upływem terminu składania ofert. Instytucja zamawiająca udziela odpowiedzi na te pytania przed upływem terminu składania ofert.

3. W przypadku międzynarodowych procedur ograniczonych terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału są nie krótsze niż trzydzieści dni od dnia opublikowania ogłoszenia o zamówieniu. Okres między datą wysłania pisma z zaproszeniem do składania ofert a ostatecznym terminem składania ofert nie może być krótszy niż pięćdziesiąt dni. Jednakże w niektórych wyjątkowych przypadkach dopuszczone mogą być inne terminy.

4. W przypadku międzynarodowych procedur otwartych terminy składania ofert, liczone od dnia wysłania ogłoszenia o zamówieniu, wynoszą przynajmniej:

- a) dziewięćdziesiąt dni w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane;
- b) sześćdziesiąt dni w odniesieniu do zamówień na dostawy.

Jednakże w niektórych wyjątkowych przypadkach dopuszczone mogą być inne terminy.

5. W przypadku lokalnych procedur otwartych terminy składania ofert, liczone od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu, wynoszą przynajmniej:

- a) sześćdziesiąt dni w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane;
- b) trzydzieści dni w odniesieniu do zamówień na dostawy.

Jednakże w niektórych wyjątkowych przypadkach dopuszczone mogą być inne terminy.

6. W przypadku konkurencyjnych procedur negocjacyjnych, o których mowa w art. 265 ust. 1 lit. b), art. 267 ust. 1 lit. c) i art. 269 ust. 1 lit. c), na składanie ofert kandydatom zapewnia się co najmniej trzydzieści dni od daty wysłania pisma z zaproszeniem do składania ofert.

7. Terminy określone w ust. 1–6 wyrażone są w dniach kalendarzowych.

Artykuł 276

Komisja oceniająca**(Artykuł 190 rozporządzenia finansowego)**

1. Wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty uznane za spełniające wymogi są oceniane i klasyfikowane przez komisję oceniającą na podstawie ogłoszonych wcześniej kryteriów wykluczenia, wyboru i udzielania zamówień. Komisja składa się z nieparzystej liczby członków, co najmniej trzech, posiadających wszelką niezbędną wiedzę techniczną i administracyjną do oceniania ofert.

2. Jeżeli Komisja nie jest instytucją zamawiającą, może wystąpić o kopię dokumentacji przetargowej, ofert, oceny ofert i podpisanych umów. Komisja może także uczestniczyć w charakterze obserwatora w otwarciu i ocenie ofert.

3. Oferty, które nie zawierają wszystkich istotnych elementów wymaganych w dokumentacji przetargowej lub które nie spełniają określonych wymogów szczegółowych, są odrzucane.

Komisja oceniająca lub instytucja zamawiająca może jednak zwrócić się do kandydatów lub oferentów o dostarczenie, w wyznaczonym przez nią terminie i w zgodzie z zasadą równego traktowania, dodatkowych materiałów lub objaśnień do złożonych dokumentów potwierdzających, w związku z kryteriami wykluczenia, wyboru i udzielania zamówień.

4. W przypadku rażąco niskich ofert, o których mowa w art. 151, komisja oceniająca występuje o niezbędne wyjaśnienia, dotyczące zawartości oferty.

5. W przypadku procedur o wartości nieprzekraczającej 20 000 EUR dopuszcza się odstępstwo od wymogu powołania komisji oceniającej.

ROZDZIAŁ IV

Dotacje

Artykuł 277

Pełne finansowanie**(Artykuł 192 rozporządzenia finansowego)**

W przypadku odstępstwa od wymogu współfinansowania w decyzji o udzieleniu dotacji podaje się uzasadnienie.

TYTUŁ III

URZĘDY EUROPEJSKIE

Artykuł 278

Urzędy europejskie i ustanowienie dodatkowych urzędów**(Artykuł 195 rozporządzenia finansowego)**

Do urzędów, o których mowa w art. 195 rozporządzenia finansowego, zalicza się:

- a) Urząd Publikacji;
- b) Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych;
- c) Europejski Urząd Doboru Kadr i administracyjnie połączoną z nim Europejską Szkołę Administracji;
- d) Urząd Administracji i Wypłacania Należności Indywidualnych;
- e) Urząd Infrastruktury i Logistyki w Brukseli oraz Urząd Infrastruktury i Logistyki w Luksemburgu.

Jedna lub więcej instytucji może powołać dodatkowe urzędy, pod warunkiem że jest to uzasadnione analizą kosztów i korzyści i zapewnia wyeksponowanie działań Unii.

Artykuł 279

Delegowanie uprawnień przez instytucje na europejskie urzędy międzyinstytucjonalnych**(Artykuł 195 i 199 rozporządzenia finansowego)**

Każda instytucja jest odpowiedzialna za zobowiązania budżetowe. Instytucje mogą delegować na dyrektora danego europejskiego urzędu międzyinstytucjonalnego uprawnienia do prowadzenia wszelkich późniejszych działań, w szczególności jeśli chodzi o zobowiązania prawne, poświadczanie zasadności wydatków, zatwierdzanie płatności i wykonywanie dochodów oraz określają zakres i warunki tego typu delegowania uprawnień.

Artykuł 280

Szczególne zasady dotyczące Urzędu Publikacji**(Artykuł 195 i 199 rozporządzenia finansowego)**

Jeżeli chodzi o Urząd Publikacji, każda instytucja decyduje o swojej polityce w zakresie publikacji. Wpływy netto ze sprzedaży publikacji są ponownie wykorzystywane jako dochody przeznaczone na określony cel przez instytucję, która jest autorem tych publikacji, zgodnie z art. 21 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 281

Delegowanie niektórych zadań przez księgowego**(Artykuł 196 rozporządzenia finansowego)**

Księgowy Komisji, działając na wniosek komitetu zarządzającego danego urzędu, może delegować na pracownika urzędu niektóre ze swoich zadań, odnoszące się do poboru dochodów i realizacji wydatków, dokonywanych bezpośrednio przez dany urząd.

Artykuł 282

Zasoby finansowe – rachunki bankowe**(Artykuł 196 rozporządzenia finansowego)**

W celu zaspokojenia potrzeb urzędu międzyinstytucjonalnego w zakresie środków pieniężnych rachunki bankowe lub pocztowe rachunki przelewowe (giro) mogą być otwierane w jego imieniu przez Komisję, działającą na wniosek komitetu zarządzającego. Ostateczny stan środków pieniężnych na każdy rok jest uzgadniany i korygowany przez dany urząd i Komisję na koniec roku budżetowego.

TYTUŁ IV

ŚRODKI NA WYDATKI ADMINISTRACYJNE

Artykuł 283

Przepisy ogólne**(Artykuł 201 rozporządzenia finansowego)**

Środki na wydatki administracyjne objęte niniejszym tytułem to środki określone w art. 41 rozporządzenia finansowego.

Zobowiązania budżetowe odpowiadające środkom na wydatki administracyjne o charakterze wspólnym dla kilku tytułów, które zarządzane są globalnie, mogą być zapisywane globalnie w rachunkowości budżetowej po uprzednim skrótowym sklasyfikowaniu ich według charakteru, zgodnie z art. 25.

Oдноśne wydatki zapisuje się w liniach budżetowych każdego tytułu według takiego samego systemu rozdziału jak środki.

Artykuł 284

Zabezpieczenie najmu**(Artykuł 201 rozporządzenia finansowego)**

Zabezpieczenie najmu wnoszone przez instytucje przyjmuje formę gwarancji bankowej lub depozytu na zablokowanym rachunku bankowym w imieniu instytucji i wynajmującego, denominowanym w euro, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków.

Jeżeli jednak w odniesieniu do transakcji dokonywanych w państwach trzecich niemożliwe jest zastosowanie żadnej z wymienionych form zabezpieczenia najmu, właściwy urzędnik zatwierdzający może przyjąć inne formy zabezpieczenia, pod warunkiem że zapewniają one równoważny poziom ochrony interesów finansowych Unii.

Artykuł 285

Zaliczki dla pracowników i członków instytucji**(Artykuł 201 rozporządzenia finansowego)**

Zaliczki mogą być wypłacane, zgodnie z warunkami ustanowionymi w regulaminie pracowniczym, pracownikom i członkom instytucji.

Artykuł 286

Budynki**(Artykuł 203 rozporządzenia finansowego)**

1. Wydatki, o których mowa w art. 203 ust. 3 lit. a) rozporządzenia finansowego, obejmują koszty związane z wyposażeniem budynków. Nie obejmują one opłat.

2. Procedura wczesnego informowania, o której mowa w art. 203 ust. 4 rozporządzenia finansowego, oraz procedura uprzedniego zatwierdzania, o której mowa w art. 203 ust. 5 rozporządzenia finansowego, nie mają zastosowania do nabywania gruntów nieodpłatnie lub za symboliczną kwotę.

3. Procedura wczesnego informowania oraz procedura uprzedniego zatwierdzania określone w art. 203 ust. 3–7 rozporządzenia finansowego nie mają zastosowania do budynków mieszkalnych. Parlament Europejski i Rada mogą zwrócić się do właściwej instytucji o wszelkie informacje dotyczące budynków mieszkalnych.

4. W wyjątkowych lub pilnych okolicznościach politycznych wczesne informacje, o których mowa w art. 203 ust. 4 rozporządzenia finansowego, dotyczące przedsięwzięć z zakresu nieruchomości związanych z delegaturami lub urzędami Unii w państwach trzecich, można przedkładać łącznie z informacjami o przedsięwzięciach z zakresu nieruchomości objętych art. 203 ust. 5 rozporządzenia finansowego. W takich przypadkach procedury wczesnego informowania oraz uprzedniego zatwierdzania przeprowadza się możliwie jak najszybciej.

5. Procedura uprzedniego zatwierdzania, określona w art. 203 ust. 5 i 6 rozporządzenia finansowego, nie ma zastosowania do umów wstępnych lub badań przygotowawczych mających na celu ocenę szczegółowych kosztów i finansowania przedsięwzięć z zakresu nieruchomości.

6. Progi wynoszące 750 000 lub 3 000 000 EUR, o których mowa w art. 203 ust. 7 ppkt (ii), (iii) oraz (iv) rozporządzenia finansowego, obejmują koszty związane z wyposażeniem budynku. W przypadku umów najmu i użytkowania w progach tych uwzględnia się koszty związane z wyposażeniem budynku, ale nie inne opłaty.

7. W rok po wejściu w życie rozporządzenia finansowego Komisja przedstawi sprawozdanie ze stosowania procedur, określonych w art. 203 ust. 3–8 rozporządzenia finansowego.

TYTUŁ V

EKSPERCI

Artykuł 287

Eksperti zewnętrzni otrzymujący wynagrodzenie**(Artykuł 204 rozporządzenia finansowego)**

1. W przypadku wartości poniżej progów określonych w art. 170 ust. 1 eksperci zewnętrzni otrzymujący wynagrodzenie mogą zostać wybrani w ramach procedury określonej w ust. 2.

2. Zaproszenie do wyrażenia zainteresowania publikowane jest w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub – tam, gdzie jest to konieczne w celu zapewnienia rozpowszechnienia wśród potencjalnych kandydatów – na stronie internetowej danej instytucji.

Zaproszenie do wyrażenia zainteresowania zawiera opis zadań, ich czas trwania oraz stałe warunki wynagrodzenia. Warunki te mogą opierać się na cenach jednostkowych.

W następstwie zaproszenia do wyrażenia zainteresowania sporządza się listę ekspertów. Zachowuje ona ważność co najwyżej przez pięć lat od dnia publikacji lub do końca okresu realizacji programu wieloletniego dotyczącego odnośnych zadań.

3. Każda zainteresowana osoba fizyczna może złożyć wniosek w dowolnym momencie w okresie ważności listy, z wyjątkiem trzech ostatnich miesięcy tego okresu. Eksperti zewnętrzni otrzymujący wynagrodzenie nie są wybierani do realizacji zadań, o których mowa w art. 204 rozporządzenia finansowego, jeśli znajdują się w jednej z sytuacji powodujących wykluczenie, o których mowa w art. 106 i 107 rozporządzenia finansowego.

4. Wszelka wymiana informacji z wybranymi ekspertami, w tym zawieranie umów oraz ich zmiany, może odbywać się z wykorzystaniem elektronicznych systemów wymiany informacji stworzonych przez instytucję.

Systemy te spełniają następujące wymogi:

- a) dostęp do systemów oraz dokumentów przekazywanych za ich pośrednictwem mogą mieć jedynie osoby upoważnione;
- b) jedynie osoby upoważnione mogą elektronicznie podpisać dokument lub przekazać go za pomocą systemu;
- c) osoba upoważniona musi zostać uwierzytelniona za pośrednictwem systemu ustalonymi środkami;

d) czas i data transakcji elektronicznej muszą być ściśle określone;

e) musi zostać zachowana integralność dokumentów;

f) musi zostać utrzymana dostępność dokumentów;

g) w stosownych przypadkach musi zostać zachowana poufność dokumentów;

h) musi być zapewniona ochrona danych osobowych zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

Dane przesyłane lub otrzymywane za pośrednictwem takiego systemu korzystają z prawnego domniemania integralności oraz dokładności dnia i godziny ich wysłania lub otrzymania wskazanych w systemie.

Dokumenty przesłane lub zgłoszone za pośrednictwem takiego systemu uznaje się za równoważne wersji papierowej, dopuszcza się jako dowody w postępowaniu sądowym, uznaje za oryginały dokumentów, przyjmując prawne domniemanie ich autentyczności i integralności, o ile nie zawierają one żadnych elementów dynamicznych, które mogą automatycznie je zmieniać.

Podpisy elektroniczne, o których mowa w akapicie drugim lit. b), są równoważne pod względem skutków prawnych podpisom własnoręcznym.

5. Lista ekspertów oraz przedmiot zadań podlegają corocznej publikacji. Informacje o wynagrodzeniu podlegają publikacji, o ile przekracza ono 15 000 EUR za wykonywane zadanie.

6. Ustęp 5 nie ma zastosowania, jeżeli taka publikacja stanowi zagrożenie dla praw i wolności zainteresowanych osób, chronionych Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, lub szkodzi interesom ekonomicznym ekspertów.

CZĘŚĆ TRZECIA

PRZEPISY KOŃCOWE I PRZEJŚCIOWE

Artykuł 288

Przepisy przejściowe

Artykuły 35–43 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2342/2002 mają nadal zastosowanie do zobowiązań zaciągniętych do dnia 31 grudnia 2013 r. Artykuły 33–44 niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie tylko do zobowiązań zaciągniętych od dnia 1 stycznia 2014 r.

Część pierwsza tytuł VI rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2342/2002 może mieć nadal zastosowanie do umów o udzielenie dotacji, które podpisano, i decyzji o udzieleniu dotacji, o których powiadomiono, do dnia 31 grudnia 2013 r. w ramach zobowiązań globalnych zaciągniętych w budżecie na

rok 2012 lub w budżetach na lata wcześniejsze, jeśli właściwy urzędnik zatwierdzający podejmie taką decyzję, z należyтым uwzględnieniem zasad równego traktowania i przejrzystości.

Artykuł 289

Uchylenie

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002 traci moc.

Odesłania do uchylonego rozporządzenia odczytuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia, zgodnie z tabelą korelacji w załączniku.

*Artykuł 290***Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2013 r.

Artykuły 216–226 stosuje się natomiast od dnia 1 stycznia 2014 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 29 października 2012 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Tabela korelacji

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 1	Artykuł 1
Artykuł 4a	Artykuł 2
Artykuł 5	Artykuł 3
Artykuł 6	Artykuł 4
Artykuł 7	Artykuł 5
Artykuł 8	Artykuł 6
Artykuł 10	Artykuł 7
Artykuł 11	Artykuł 8
Artykuł 12	Artykuł 9
Artykuł 13	Artykuł 10
Artykuł 13a	Artykuł 11
Artykuł 15	Artykuł 12
Artykuł 17	Artykuł 13
Artykuł 17a	Artykuł 14
Artykuł 18	Artykuł 15
Artykuł 19	Artykuł 16
Artykuł 20	Artykuł 17
Artykuł 21	Artykuł 18
Artykuł 22	Artykuł 19
Artykuł 23	Artykuł 20
—	Artykuł 21
—	Artykuł 22
—	Artykuł 23
Artykuł 26	Artykuł 24
Artykuł 27	Artykuł 25
Artykuł 28	Artykuł 26
Artykuł 29	Artykuł 27
Artykuł 30	Artykuł 28
Artykuł 43a	Artykuł 29
Artykuł 32a	Artykuł 30
Artykuł 33	Artykuł 31

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 34	Artykuł 32
—	Artykuł 33
Artykuł 36	Artykuł 34
Artykuł 37	Artykuł 35
Artykuł 40	Artykuł 36
Artykuł 35a	Artykuł 37
—	Artykuł 38
—	Artykuł 39
Artykuł 41	Artykuł 40
—	Artykuł 41
Artykuł 42	Artykuł 42
Artykuł 43	Artykuł 43
Artykuł 39	Artykuł 44
Artykuł 44	Artykuł 45
Artykuł 45	Artykuł 46
Artykuł 46	Artykuł 47
Artykuł 49	Artykuł 48
Artykuł 47	Artykuł 49
Artykuł 50	Artykuł 50
Artykuł 51	Artykuł 51
Artykuł 53	Artykuł 52
Artykuł 54	Artykuł 53
Artykuł 55	Artykuł 54
Artykuł 56	Artykuł 55
Artykuł 57	Artykuł 56
Artykuł 58	Artykuł 57
Artykuł 59	Artykuł 58
Artykuł 60	Artykuł 59
Artykuł 61	Artykuł 60
Artykuł 62	Artykuł 61
Artykuł 63	Artykuł 62
Artykuł 64	Artykuł 63
Artykuł 65	Artykuł 64

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 255	Artykuł 65
Artykuł 66	Artykuł 66
Artykuł 67	Artykuł 67
Artykuł 68	Artykuł 68
Artykuł 69	Artykuł 69
Artykuł 70	Artykuł 70
Artykuł 71	Artykuł 71
Artykuł 254	Artykuł 72
—	Artykuł 73
Artykuł 72	Artykuł 74
Artykuł 74	Artykuł 75
Artykuł 75	Artykuł 76
Artykuł 73	Artykuł 77
Artykuł 76	Artykuł 78
Artykuł 77	Artykuł 79
Artykuł 78	Artykuł 80
Artykuł 79	Artykuł 81
Artykuł 80	Artykuł 82
Artykuł 86	Artykuł 83
Artykuł 81	Artykuł 84
—	Artykuł 85
Artykuł 82	Artykuł 86
Artykuł 83	Artykuł 87
Artykuł 84	Artykuł 88
Artykuł 85	Artykuł 89
Artykuł 85a	Artykuł 90
Artykuł 87	Artykuł 91
Artykuł 88	Artykuł 92
Artykuł 85b	Artykuł 93
Artykuł 90	Artykuł 94
Artykuł 91	Artykuł 95
Artykuł 92	Artykuł 96
Artykuł 94	Artykuł 97

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 96	Artykuł 98
Artykuł 95	Artykuł 99
Artykuł 97	Artykuł 100
—	Artykuł 101
Artykuł 98	Artykuł 102
Artykuł 99	Artykuł 103
Artykuł 100	Artykuł 104
Artykuł 101	Artykuł 105
—	Artykuł 106
Artykuł 102	Artykuł 107
Artykuł 103	Artykuł 108
Artykuł 105	Artykuł 109
Artykuł 104	Artykuł 110
Artykuł 106	Artykuł 111
Artykuł 107	Artykuł 112
Artykuł 108	Artykuł 113
Artykuł 109	Artykuł 114
Artykuł 110	Artykuł 115
Artykuł 111	Artykuł 116
Artykuł 112	Artykuł 117
Artykuł 113	Artykuł 118
Artykuł 114	Artykuł 119
Artykuł 115	Artykuł 120
Artykuł 116	Artykuł 121
Artykuł 117	Artykuł 122
Artykuł 118	Artykuł 123
Artykuł 119	Artykuł 124
Artykuł 120	Artykuł 125
Artykuł 121	Artykuł 126
Artykuł 122	Artykuł 127
Artykuł 123	Artykuł 128
Artykuł 124	Artykuł 129
Artykuł 125	Artykuł 130

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 125a	Artykuł 131
Artykuł 125b	Artykuł 132
Artykuł 125c	Artykuł 133
Artykuł 126	Artykuł 134
Artykuł 127	Artykuł 135
Artykuł 128	Artykuł 136
Artykuł 129	Artykuł 137
Artykuł 130	Artykuł 138
Artykuł 131	Artykuł 139
Artykuł 132	Artykuł 140
Artykuł 133	Artykuł 141
Artykuł 133a	Artykuł 142
Artykuł 134	Artykuł 143
Artykuł 134a	Artykuł 144
Artykuł 134b	Artykuł 145
Artykuł 135	Artykuł 146
Artykuł 136	Artykuł 147
Artykuł 137	Artykuł 148
Artykuł 138	Artykuł 149
Artykuł 138a	Artykuł 150
Artykuł 139	Artykuł 151
Artykuł 140	Artykuł 152
Artykuł 141	Artykuł 153
Artykuł 142	Artykuł 154
Artykuł 143	Artykuł 155
Artykuł 144	Artykuł 156
Artykuł 145	Artykuł 157
Artykuł 146	Artykuł 158
Artykuł 147	Artykuł 159
Artykuł 148	Artykuł 160
Artykuł 149	Artykuł 161
Artykuł 149a	Artykuł 162
Artykuł 150	Artykuł 163

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 151	Artykuł 164
Artykuł 152	Artykuł 165
Artykuł 153	Artykuł 166
Artykuł 154	Artykuł 167
Artykuł 155	Artykuł 168
Artykuł 156	Artykuł 169
Artykuł 158	Artykuł 170
Artykuł 158a	Artykuł 171
Artykuł 159	Artykuł 172
Artykuł 160a	Artykuł 173
Artykuł 160e	Artykuł 174
Artykuł 160f	Artykuł 175
Artykuł 161	Artykuł 176
Artykuł 162	Artykuł 177
Artykuł 163	Artykuł 178
—	Artykuł 179
Artykuł 164	Artykuł 180
Artykuł 180a	Artykuł 181
Artykuł 181	Artykuł 182
Artykuł 165a	Artykuł 183
Artykuł 165	Artykuł 184
—	Artykuł 185
Artykuł 236 ust. 1	Artykuł 186
Artykuł 172a	Artykuł 187
Artykuł 166	Artykuł 188
Artykuł 167	Artykuł 189
Artykuł 168	Artykuł 190
Artykuł 169	Artykuł 191
Artykuł 169a	Artykuł 192
Artykuł 170	Artykuł 193
Artykuł 171	Artykuł 194
Artykuł 172c	Artykuł 195
Artykuł 173	Artykuł 196

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 174	Artykuł 197
Artykuł 174a	Artykuł 198
—	Artykuł 199
Artykuł 175	Artykuł 200
Artykuł 175a	Artykuł 201
Artykuł 176	Artykuł 202
Artykuł 177	Artykuł 203
Artykuł 178	Artykuł 204
Artykuł 179	Artykuł 205
Artykuł 182	Artykuł 206
Artykuł 180	Artykuł 207
Artykuł 183	Artykuł 208
Artykuł 184	Artykuł 209
Artykuł 184a	Artykuł 210
—	Artykuł 211
—	Artykuł 212
—	Artykuł 213
—	Artykuł 214
—	Artykuł 215
—	Artykuł 216
—	Artykuł 217
—	Artykuł 218
—	Artykuł 219
—	Artykuł 220
—	Artykuł 221
—	Artykuł 222
—	Artykuł 223
—	Artykuł 224
—	Artykuł 225
—	Artykuł 226
Artykuł 185	Artykuł 227
Artykuł 186	Artykuł 228
Artykuł 215	Artykuł 229

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 199	Artykuł 230
Artykuł 201	Artykuł 231
Artykuł 203	Artykuł 232
Artykuł 205	Artykuł 233
—	Artykuł 234
Artykuł 207	Artykuł 235
Artykuł 208	Artykuł 236
Artykuł 209	Artykuł 237
Artykuł 210	Artykuł 238
Artykuł 211	Artykuł 239
Artykuł 213	Artykuł 240
Artykuł 214	Artykuł 241
Artykuł 216	Artykuł 242
Artykuł 217	Artykuł 243
Artykuł 218	Artykuł 244
Artykuł 219	Artykuł 245
Artykuł 220	Artykuł 246
Artykuł 221	Artykuł 247
Artykuł 222	Artykuł 248
Artykuł 223	Artykuł 249
Artykuł 224	Artykuł 250
Artykuł 225	Artykuł 251
Artykuł 226	Artykuł 252
Artykuł 227	Artykuł 253
Artykuł 256	Artykuł 254
Artykuł 229	Artykuł 255
Artykuł 230	Artykuł 256
Artykuł 231	Artykuł 257
—	Artykuł 258
—	Artykuł 259
Artykuł 235	Artykuł 260
Artykuł 236	Artykuł 261
Artykuł 237	Artykuł 262

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002	Niniejsze rozporządzenie
Artykuł 239	Artykuł 263
Artykuł 240	Artykuł 264
Artykuł 241	Artykuł 265
Artykuł 242	Artykuł 266
Artykuł 243	Artykuł 267
Artykuł 244	Artykuł 268
Artykuł 245	Artykuł 269
Artykuł 246	Artykuł 270
Artykuł 247	Artykuł 271
Artykuł 248	Artykuł 272
Artykuł 249	Artykuł 273
Artykuł 250	Artykuł 274
Artykuł 251	Artykuł 275
Artykuł 252	Artykuł 276
Artykuł 253	Artykuł 277
Artykuł 257	Artykuł 278
Artykuł 258	Artykuł 279
Artykuł 258a	Artykuł 280
Artykuł 259	Artykuł 281
Artykuł 260	Artykuł 282
Artykuł 262	Artykuł 283
Artykuł 264	Artykuł 284
Artykuł 265	Artykuł 285
Artykuł 263	Artykuł 286
Artykuł 265a	Artykuł 287
—	Artykuł 288
Artykuł 272	Artykuł 289
Artykuł 273	Artykuł 290